MIRANA JARCA
NOVO MESTO

Mercator

Mercator Dolenjska obvešča, da bodo vse prodajalne v soboto, 23. in 30. decembra, odprte do 18. ure.

Delovni čas Mercator Centra Novo mesto in Hipermarketa v Brežicah:
Ponedeljek-sobota 8.-20. ure in nedelja od 8.-12. ure.
Dne 25. decembra in 1. januarja bosta centra zaprta.

DOLENJSKI LIST

Št. 51 (2678), leto LI • Novo mesto, četrtek, 21. decembra 2000 • Cena: 220 tolarjev

Italijan bi zaprl Tanin

Odkrita napoved sovražnega prevzema sevniškega podjetja Tanin - Sevniška občina in podjetja grozijo z izstopom iz zavarovalnice Triglav

SEVNICA - Sevniško podjetje Tanin je eden od dveh proizvajalcev kostanjevega ekstrakta na svetu, ki se v usnjarski industriji uporablja kot osnova za strojenje goveje kože. Sevničani imajo na svetovnem trgu petinski delež. Italijansko družinsko podjetje Silva iz okolice Torina, ki je največji proizvajalec tega proizvoda, pa želi z nakupom večinskega deleža Tanina prevzeti svetovni monopol.

Večinska lastnika Tanina sta PID Triglav, ki ima v lasti 41 % delnic, in Slovenski odškodninski sklad z 10 %. Prodaja delnic tujemu partnerju bi pomenila "sovražen prevzem" podjetja, kar so Italijani nedvoumno povedali, ko so poslali v Sevnico ponudbo za nakup Tanina. Ta je, po besedah direktorja Tanina Ivana Mirta določala, da bi s podpisom pogodbe sevniško taninko zaprli, pod svojo blagovno znamko pa bi v Sevnici lahko le tržili italijanski izdelek. Jasno je, da bi brez kruha ostala velika večina od 110 delavcev. Podobna zgodba se je primerila v Franciji, le da tam zaprtje taninke ni pomenila izgube delovnih mest, ker je proizvodnja kostanjevega ekstrata znašala komaj 3 odstotke celotne realizacije in so delavce zlahka prerazporedili.

Zaradi tega je občina Sevnica že pred časom pisno obvestila družbo za upravljanje Triglav, da ima odločitev za prodajo delnic tujcu lahko hude posledice v tem okolju in da pričakuje, da se bodo z vodstvom podjetja dogovorili o ugodnejši rešitvi. Župan občine Kristijan Janc se je o tej problematiki pogovarjal tudi s predsednikom družbe Triglav Jankom Kastelcem in vodjo projekta za Tanin Jasno Bačec. Župan je odločno nasprotoval nameri Triglava in predlagal, da bi delnice po sprejemljivi ceni ponudili v odkup družbi Tanin. S tem nakupom podjetje in 110 delovnih mest v občini ne bi bilo ogroženih, zagotovljen pa bi bil odkup kostanjevega lesa od majhnih kmetov po Sloveniji.

Župan Kristijan Janc nam je še povedal, da bodo lastniku PID Triglav, zavarovalnici Triglav nedvoumno sporočili, da bi v primeru prodaje Tanina Italijanu lahko povzročila tudi izstop občine in sevniških podjetij iz te zavarovalnice oz. prekinitev poslovnih stikov z njo. Zato naj lastnik pouči tudi, kaj se mu bolj izplača dolgoročno in vpliva na "hčerinsko" firmo.

Lastnika Perspektive, Dare in Vesna Južna, ki sta tudi med največjimi lastniki sevniške Lisce, sta nam povedala, da so že pred časom Taninu ponudili za slovenski odkup podjetja in da njihova ponudba še vedno velja.

PAVEL PERC

80 LET BOGDANA OSOLNIKA - Ob 80-letnici Bogdana Osolnika, častnega občana novomeške občine, je župan dr. Tone Starc v Hotelu Krka za slavljenca, zaslužnega, predanega in zvestega Novomeščana, priredil sprejem s kulturnim programom, ki so se ga udeležili tudi njegova žena Mara, njuni otroci, številni Osolnikovi prijatelji in soborci. Župan je čilemu jubilantu v imenu občine podaril sliko novomeškega slikarja Janka Orača. Na fotografiji (z desne): župan dr. Starc, Bogdan Osolnik in Mara Rupena - Osolnik. (Foto: A. B.)

Zmanjkuje božiča?

Ko je zmanjkalo kupcev, so izumili sodobni božič in sodobno novo leto. Potem je šel trgovcem posel bolje in tako je še zdaj. Ali lahko zmanjka tudi božiča in novega leta?

Božično-novoletni prazniki se svetijo med veleblagovnico in komunalnim smetiščem. Prva zagotovi plačano bleščavo, drugo da prostor za darila in vse drugo, čemur takoj po božično novoletnih praznikih poteče rok trajanja. Mogoče je to tako, mogoče je drugače. Stvar presoje, zemljepisne širine in časa.

Še pomnite, tovariši, bržčas veste, spoštovane dame in gospodje, kako je tedaj dišalo po veži. Prasketanje v peči za črnim ognjiščem je oznanjalo, da se za istjem dogaja nekaj čudovitega. Zunaj je prvi mrak lezel v vas. Sneg je sproti zametel vse poti, nič zato, iz hrama je prispelo vse že zjutraj. Svečke na smrečici v kotu ste prižgali kar z gorečo trsko. Potica zdaj ni več dišala samo iz peči, ampak je bila že na mizi, še kar vročo ste jo pokusili, ožarjeni, z leskom v očeh, vsi od majhnih do starih, ki ste napolnili vežo.

Staromodno? Neponovljivo? Božansko? Stvar osebne presoje, zemljepisne širine in časa.

MARTIN LUZAR

VEČER, KI JE LE EDEN V VSEM LETU - Božični večer je prav poseben večer. S spokojnostjo in čarobnostjo se dotakne vsakega človeškega srca po svoje. V morda nič več zavedno mitsko veselje ob rojstvu mladega sonca se vpleta duhovna radost nad učlovečenjem Boga in prihodom Odrešenika, čustvena toplina družinskih vezi, presunljivost nad skrivnostjo rojstva ali pa se src dotakne vsaj nostalgičnost spominov na nekdanjo otroško zaverovanost v skrivnost svetega večera. Božični večer so tudi jaslice s pastirci, ovčkami, hlevčkom in sveto družino, jaslice, ki so vesela paša za otroške oči. Na Slovenskem jih postavljajo že od 17. stoletja naprej, množično so v slovenske domove prišle pred dobrim stoletjem in še dandanes jih postavljajo, ponekod bogate in velike, drugod majhne in skromne. Tudi take se najdejo, kot so jaslice iz cunj na razstavi v Trebnjem (več preberite na zadnji strani), vesele in pisane in zaradi svoje vsakdanjosti tako blizu vsakomur, kot naj bila tudi mir in spokoj božiča. (Foto: M. Markelj)

"Po šoli bodo poznali te kraje"

V prostorih Ekonomske in trgovske šole Brežice odprli Višjo strokovno šolo Brežice - Za razvoj pokrajine - Ministrici všeč decentralizacija - Komerciala in človečnost

BREŽICE - V prostorih Ekonomske in trgovske šole Brežice je bila 15. decembra otvoritev Višje strokovne šole Brežice. Izobraževala bo komercialiste. V prvi letnik Višje strokovne šole Brežice so vpisali 73 rednih in 84 izrednih študentov. Predavanja za redne študente so se začela 2. in za izredne 20. oktobra.

Franc Pacek, ravnatelj višje šole, je prepričan, da bo ta šola v Brežicah prispevala k razvoju tega dela Slovenije. Tako je poudaril na otvoritvi, ko je navzoča ministrica za šolstvo in šport dr. Lucija Čok izrekla zadovoljstvo nad širjenjem visokošolske mreže v Sloveniji. "V Sloveniji šole odpirajo povsod in to je decentralizacija šolanja v Sloveniji." Take večje izobraževalne možnosti po njenem olajšujejo tudi vstop v "evropsko hišo". Ministrica se je pridružila tistim, ki so prepričani, da so šole razvojni in kulturni centri. Soglašala je, da je visoka šola v Brežicah nastala iz potreb pokrajine in da sooblikuje nastajajočo pokrajino.

Martin Šoško, direktor Ekonomske in trgovske šole Brežice, je ob otvoritvi priznal, da so bile pred 5 leti prve zamisli za visoko šola v Brežicah podobne sanjam. Zahvalil se je vsem, ki so pomagali uresničiti zamisli. Zavzel se je za dobro delo šole. "Potrebno je znanje. Kakovostno, uporabno za danes in jutri. Vendar mora šola za komercialiste učiti tudi spoštovanja človeka in človekove integritete v celoti. Brez humanitarnih temeljev ni bodočnosti."

Za Ivana Novoseliča, predstavnika Mercatorja Dolenjska za Dolenjsko in Posavje, je zdajšnji čas tekmovalnosti tudi med šolami. "Kmalu bodo podjetja povpraševala po diplomantih prav določene šole. Potrebna bo odličnost. Ta šola bo, prepričan sem, dosegla odličnost," je rekel ob otvoritvi Višje strokovne šole Brežice.

Brežiški župan Vladislav Deržič je vesel nove višje šole. Ustanovitev šole je po njegovem uspeh. "Ta uspeh je lahko vzpodbuda vsem v razmišljanjih in prizadevanjih za pridobitev še kakšnega višješolskega strokovnega programa, morda tudi kakšnega visokošolskega."

M. L.

IZOBRAŽEVANJE, DA! - Ministrica za šolstvo in šport dr. Lucija Čok je izrekla zahvalo svojim "predhodnikom, zlasti ministru dr. Gabru, ki so videli, da lahko z izobrazbo dohitimo druge narode". Menila je, da je izobraževanje odraslih nujnost, ki se je zavedamo tudi slovenski državljani. Ministrica dr. Lucija Čok je 15. decembra ob otvoritvi Višje strokovne šole Brežice prerezala trak. (Foto: M. L.)

Čestitamo
ob dnevu samostojnosti!
Uredništvo Dolenjskega lista

CITROËN CENTER
Podbevškova 6a, Novo mesto
tel.: 07/393 04 54, 393 04 64
AVTO-BH
SAMO PRI NAS NAGRADNA IGRA SAXO
Jutri, v petek, 22.12.2000, ob 15. uri. ste vabljeni na zaključno žrebanje avtomobila SAXO!

VREME
V drugi polovici tedna bo suho in hladno, po nižinah bo večinoma oblačno in megleno.

Košarka — Suproliga
KRKA TELEKOM : PAU ORTHEZ (Francija)
KK KRKA TELEKOM · KRKA · Telekom
Novo mesto, ŠD Leona Štuklja, četrtek, 21.12.2000, ob 20.30.
kobra
Pokrovitelj srečanja: FOTO ASJA
Žrebanje vstopnic: Mobikvakač

Košarka — Liga Kolinska
KRKA TELEKOM : ROGLA ATRAS
KK KRKA TELEKOM · KRKA · Telekom
Novo mesto, ŠD Leona Štuklja, sreda, 27.12.2000, ob 19. uri.
Žrebanje vstopnic: Mobikvakač kobra

Berite danes

stran 2:
- *Župan presegel pristojnosti*

stran 7:
- *Tudi župane tepejo, mar ne?*

stran 9:
- *Tudi prašič in mačka v register*

stran 11:
- *"Ti mene z nožem, jaz tebe s sekiro"*

stran 18 - 25
reportažni
DOLENJSKI LIST
- *Z dobro voljo se vračajo v normalno življenje*
- *Obnova pokopališča v politične namene?*

Mihu Weissu priznanje prof. Janeza Plečnika

SEVNICA - Tudi v sevniški občini je nekaj mladostnikov, ki z znanjem in rezultati v času šolanja napovedujejo, da bi lahko postali zelo uspešni strokovnjaki. Eden od njih je Boštanjčan Miha Weiss, ki je za svoje študijske uspehe na Medicinski fakulteti v Ljubljani prejel cenjeno Priznanje prof. Janeza Plečnika. Za doseženi uspeh sta mu osebno čestitala tudi župan Kristijan Janc in podžupan Andrej Stricelj.

Plakete za borce

LJUBLJANA - Predsednik Zveze združenj borcev Ivan Dolničar je 14. decembra vročil zlate plakete te organizacije nekaterim borcem in udeležencem NOB za dolgoletno aktivno delo. Med devetimi prejemniki sta tudi Nace Karničnik, ki je skoraj 20 let uspešno vodil kočevsko organizacijo ZB, in Ivan Somrak iz Novega mesta. Ta je plaketo prejel za izjemno aktivnost med borci dolenjske in posavske regije ter za dolgoletno vodenje novomeške borčevske organizacije.

DOLENJSKI LIST
vaš četrtkov prijatelj
DL-51-0068420
KNJIŽNICA MIRANA JARCA NOVO MESTO p. p.
ROZMANOVA ULICA 26
8000 NOVO MESTO

ISSN 0416-2242
9 770416 224000

NAŠA ANKETA

Kako boste praznovali?

Kako boste praznovali letošnje božično-novoletne praznike? Lani, pred začetkom leta 2000, si je svet privoščil nekaj panike, izmišljene, hudomušne in tudi tiste čisto prave. Razlog? Letnica 2000. Nekateri so jo povezovali z naravnimi in drugimi katastrofami, z lažjimi nesrečami in celo s koncem sveta. Mediji so človeštvo v minulih mesecih obvestili o res številnih nesrečah, ki so zajele tudi svet domala pred našim domačim pragom. Toda še smo tu in pričakujemo skorajšnje silvestrovo. Deset dni tega leta je še ostalo in vsak od teh dni se prikaže kot čisto poseben izziv. Kateri od teh dnevov utegne biti še posebej težak, za vogalom namreč točijo žganje. Znanci in neznani znanci, navdahnjeni od prednovoletne prešernosti bi pogosto radi nazdravili z vami. Sprejem, ki ga imate popoldne v klubu, gotovo ne bo minil brez zdravice. Kako boste praznovali letošnje božično novoletne praznike? Ali jih mogoče že praznujete? So kaj posebnega glede na to, da se začenja leto 2001? Z anketo o letošnjih praznovanjih smo malo pogledali tudi v vašo zasebnost. Preberite!

DRAGOLJUB-DRAŠKO KUPIROVIČ, zaposlen v Društvu vinogradnikov Sremič Krško, iz Krškega: "Praznoval bom v domačem krogu. Z ženo bova skupaj pripravila hrano, dobro kapljico pridelamo doma. Smo štiričlanska družina. Mogoče bomo šli okrog polnoči pred kulturni dom, ker bo tam silvestrovanje na prostem. Letošnji prazniki niso nič posebnega. Leto hitro mine, prazniki še hitreje."

SLOBODAN NINKOVIČ, ekonomist, iz Brežic: "Že vrsto let v Brežicah šest družin praznuje skupaj. Enkrat smo pri eni, drugič pri drugi in tako dalje. Letos bomo pri Sušinovih. Zberemo se ob devetih zvečer in ostanemo skupaj do petih zjutraj. Pripravimo si program, marsikateri javni razvedrilni program je slabši od našega. Lani smo uprizorili rimske patricije."

MARIJA GOLOB, upokojenka iz Novega mesta: "Hčerka me je nagovarjala, naj bi praznike preživeli v Venezueli, a se nisem odločila, čeprav rada potujem. Bom doma, s prijateljicami bomo šle po predbožičnih nakupih, novo leto pa bom pričakala doma. V prazničnih dneh bom obiskovala kulturne in druge prireditve, si ogledala razstavo, s prijateljicami bomo šle na kakšen izlet."

ANDREJ MUŽAR, dijak iz Rosalnic: "Božič bom praznoval v družinskem krogu. Takšna je pač naša lepa navada. Prehod iz starega v novo leto pa bom praznoval s prijatelji v Novem mestu. Novo leto vsakič pričakam drugače, a zadnja leta vedno v družbi prijateljev. Vendar ne bomo letošnjemu praznovanju namenjali kakšne posebne pozornosti, čeprav stopamo v novo tisočletje."

MAJDA MUŠIČ, prodajalka iz Črnomlja: "Božič praznujem skupaj z družino. Takrat se tudi obdarujemo, darila pa prinese pod smrečico Božiček. Ne gre za bogate darove, so predvsem znak pozornosti. Na tokratno novo leto bomo prav tako doma, ob televiziji, ne glede na to, da gremo v novo tisočletje. Da bi kam šli, je predrago, prazniki pa pridejo še kako prav za počitek."

OLIVERA MAKSIMOVIČ, uslužbenka iz Novega mesta: „Za praznike bomo kot običajno kar doma, tudi za silvestrovo. Kam ven se raje odpravimo januarja ali februarja. Za božič postavimo in okrasimo smreko ter pripravimo darila, sicer pa oba praznika praznujemo v družinskem krogu. Pripravimo bolj svečano večerjo in smo skupaj, ker drugače itak ni časa."

GIZELA ŠKODA, predmetna učiteljica likovnega in tehničnega pouka na sevniški osnovni šoli Sava Kladnika: „Kjerkoli že bomo pričakali praznike, najverjetneje pa kar doma, se bomo vsekakor poveselili v družinskem krogu. Še lepše bi bilo, če bi bilo tudi vreme bolj primerno temu predpraznični času. A na to pač nimamo vpliva!"

VIDE LAVRIH, samostojni podjetnik iz Žubine pri Velikem Gabru: "Z ženo sva ljubitelja planin in dolgih sprehodov, zato se bova gotovo tudi med letošnjimi prazniki in takoj po njih odpravila na daljše sprehode v naravo. Nisva se še odločila, kje se bova tokrat sprehajala, se pa že zdaj veseliva tega, kajti druženje in sprehodi v naravo krepijo telo in dušo."

MIHA KRKOVIČ, študent iz Kočevja: "Praznujem božične in novoletne praznike tako, da sem za božič običajno doma, za novo leto pa odpotujem. Če bom praznoval prihod novega tisočletja, ga bom letos. Ne vem sicer kje, bo kot običajno, v krogu manjše zaključene družbe in po vsej verjetnosti ne v Kočevju. Bo pa to nekje v Sloveniji in ne v tujini!"

Študentski servis opozarja

NOVO MESTO - Študentski servis Društva novomeških študentov Novo mesto obvešča vse naročnike del oz. delodajalce, da morajo potrjene napotnice za delo vrniti na njihov naslov najkasneje do 29. decembra, če želijo, da za opravljeno delo izdajo račun z datumom za leto 2000. V zadnjem tednu letošnjega leta bodo od srede, 27. decembra, do vključno petka, 29. decembra, delali od 7. do 13. ure. V soboto, 30. decembra, in sredo, 3. januarja 2001, bodo imeli zaprto, poslovalnica v Trebnjem pa bo zaprta tudi v petek, 29. decembar.

Podaljšan čas za nove osebne izkaznice

LJUBLJANA - Po določilih Zakona o osebni izkaznici se je 20. decembra iztekel rok veljavnosti starih osebnih izkaznic, izdanih na obrazcih Republike Slovenije. Zaradi povečanega števila vlog za izdajo osebnih izkaznic v zadnjem času se je čas za izdelavo osebnih izkaznic in s tem čas prejema nove osebne izkaznice podaljšal za 14 do 21 dni. V času do prejema lahko državljani svojo istovetnost dokazujejo s potrdilom o vložitvi vloge za izdajo nove osebne izkaznice in uničeno staro osebno izkaznico. Seveda pa ta način ne bodo mogli prehajati državne meje.

Ne glede na to, da 21. decembra 2000 stare osebne izkaznice ne bodo več veljale, pa to ne pomeni, da po tem času ne bo več možno vložiti vloge za izdajo nove osebne izkaznice.

Župan presegel pristojnosti

Bistvo kršitve v tem, da je bil rebalans v uradnem listu objavljen z zamikom, a občina je tako pridobila - Nepravilnosti tudi pri izplačilu plač

ŠENTJERNEJ - Na četrtkovo sejo občinskega sveta novinarji za spremembo nismo dobili gradiva, le vabilo, katero pa ni obetalo nič presenetljivega. A izkazalo se je, da so svetniki za točko "poročilo o reviziji dela poslovanja občine Šentjernej" dobili poročilo Računskega sodišča Republike Slovenije z oznako "Uradna tajnost - zaupno", ki razkriva kar nekaj nepravilnosti dela občinske uprave.

Revizija dela občinske uprave je potekala na sedežu občine od 25. maja do 13. junija letos. Poročilo ne navaja manjših nepravilnosti, le večje, ki pa očitno niso takšne, da bi si zaslužile sankcije, so pa pri dveh svetnikih, Albertu Pavliču (SDS) in Jožetu Simončiču (bivša SKD) sprožile precej očitkov glede dela občinske uprave (o tem več v črepinjah).

Po mnenju Računskega sodišča je župan pri izvrševanju proračuna za leto 1999 presegel pristojnosti, ko je odobril izdatke, za katere ni imel podlage v veljavnem proračunu. Skupen znesek prekoračitev je 85,3 milijona tolarjev. Pri 16,9 milijona vredni investiciji "vodovod Tolsti Vrh" ni bilo dopustno, da so investicijo delili na manjše enote, dela pa bi morala biti oddana z javnim razpisom. Revizijska komisija je ocenila, da bi ob dosedanjem upoštevanju predpisov za obdobje 1999 - 2000 povprečni prihranek pri izdatkih za plače delavcev na račun izplačanih stimulacij lahko znašal 1,4 milijona tolarjev letno. V tem času so bili izdatki za plačo župana za 135 tisoč tolarjev previsoki zaradi nezakonito obračunanega in izplačanega dela plače za delovno uspešnost in previsoke osnove za obračun dodatkov, za tri delovna mesta pa so bili previsoko določeni količniki. Župan je sredstva že vrnil, prav tako ostali zaposleni, napisane pa so tudi nove odločbe o zaposlitvi, ki jih je že preverilo tudi računsko sodišče.

Župan je pojasnil, da je bistvo prvoomenjene kršitve v tem, da je občinski proračun sprejel rebalans proračuna v decembru lani, vendar je bil le-ta zaradi objave v letu 2000 neveljavna podlaga za izvršene izdatke leta 1999. "V občinski upravi smo se zavedali, da smo delali mimo zakona, ko smo izplačali 85 milijona tolarjev, a če tega ne bi storili, bi se znesek prenesel v naslednje leto, s čimer bi bil letošnji proračun za toliko manjši. Denar je tako ostal v Šentjerneju, za to pa so vedeli in potrdili tudi svetniki. Škoda, da Računsko sodišče ni pregledalo poslovanja že leta 1995, saj bi nas tako lahko usmerjali pri delu, ki je bilo za nas novo," pravi župan Franc Hudoklin. Na Tolstem Vrhu pa prvotno ni bila mišljena tako velika investicija, saj so se občani naknadno prijavljali, investicija pa je bila sofinancirana s prispevki občanov.

Tako Računsko sodišče županu predlaga, da v okviru pristojnosti prerazporeja sredstva znotraj namena veljavnega proračuna z odredbo za prerazporeditev sredstev, občini svetuje večjo skrbnost pri pripravi proračuna, priporoča pa tudi, naj občinski svet z odlokom o proračunu opredeli vrste namenskih prejemkov in sorazmerne namenske izdatke ali pa opredeli pristojnosti župana za prevzemanje obveznosti za investicije, ki se financirajo iz namenskih prejemkov.

T. J. G.

Slavnostni zbor častnikov

METLIKA - Ob 5. obletnici preoblikovanja občinskega združenja Slovenskih častnikov (OZSČ), desetletnici slovenske samostojnosti in 200-letnici rojstva Franceta Prešerna bo pripravilo OZSČ Metlika v torek, 26. decembra, ob 16. uri v prostorih tukajšnje Kmetijske zadruge slavnostni zbor z razvitjem prapora, ki ga bosta razvila predsednik ZSČ polkovnik Miha Butara in metliški župan Slavko Dragovan. Gost bo načelnik generalštaba Slovenske vojske generalpodpolkovnik dr. Iztok Podbregar, ki bo govoril o vlogi Slovenske vojske. Slavnostnega zbora se bo udeležilo tudi več visokih predstavnikov Slovenske vojske in države.

Zaposlili bodo še 50 delavcev

Družba v samem vrhu avtomobilskę industrije - Prevent SPM Mirna s tremi certifikati kakovosti! Letos investirali 200 milijonov tolarjev

MIRNA - Podjetje Prevent, SPM, avtomobilske sedežne prevleke, d.o.o., na Mirni je letos investiralo 200 milijonov tolarjev v temeljito obnovo obstoječih proizvodnih prostorov, ki jih je odkupilo od podjetja TOM Oprema, d.o.o.. Proizvodni prostori so klimatizirani in obnovljeni z najsodobnejšimi materiali. Z nakupom najsodobnejše, računalniško vodene krojilne linije so povečali proizvodne zmogljivosti za 40 odstotkov, krojilna linija pa je računalniško povezana s CAD sistemom podjetja Prevent, d.d., v Slovenj Gradcu. S povečanjem prostorskih zmogljivosti so na Mirni povečali zmogljivosti šivanja za dodatnih 30 odstotkov, k temu pa so pripomogli tudi najsodobnejši šivalni stroji.

Družba Prevent SPM z 291 zaposlenimi na Mirni je septembra letos, v pičlih treh dnevih uspešno opravila certifikacijsko presojo s strani TUEV Bayern, za poslovanje po standardih avtomobilske industrije QS 9000, VDA 6.1 in standardih poslovanja ISO 9001. Direktorica mirnskega Preventa SPM Martina Brec je ob podelitvi certifikatov poudarila: "S pridobljenim certifikatom se uvrščamo med redka podjetja v svetu, ki so že prvič uspešno opravila presojo. S certifikatoma QS 9000 in VDA 6.1 dokazujemo, da spadamo v vrh svetovne avtomobilske industrije." Ta dva certifikata sta namreč zaradi svoje izjemne strogosti in zahtevnosti postala objektivno merilo za oceno sposobnosti dobaviteljev. Od treh standardov je najzahtevnejši standard QS 9000, katerega so za avtomobilsko industrijo v svetovnem merilu postavili Ford, Chrysler in General Motors.

Na Mirni so pred dobrima dvema letoma pričeli s proizvodnjo avtomobilskih sedežnih prevlek za Volksswagen Transporter, ki jih danes izdelajo na dan že 3500, za to vozilo pa sešijejo dnevno še 3000 vzglavnikov. Dnevno naredijo v Preventu SPM še 800 garnitur za Citroen Saxo. Družba, ki spada v sam vrh avtomobilske industrije, namerava v naslednjem letu zaposliti še 50 delavcev!

P. P.

CERTIFIKATI IN PRENOVLJENI PROSTORI - Predstavnik TUEV Bayern Stevan Radovanović je izročil certifikate po standardih ISO 9001, VDA 6.1 in QS 9000 direktorici Preventa SPM Martini Brec. Zatem pa je Brečeva družno z generalnim direktorjem Preventa, d.d., Jožetom Kozmusom in direktorjem novomeške območne gospodarske zbornice Jankom Golešom, še simbolično prerezala trak, po besedah Kozmusa, ene najlepših proizvodnih dvoran tega koncerna. Kozmus je pohvalil zaposlena v mirnskem hčerinskem podjetju za odlično delo. Slovesnost je polepšal z nekaj pesmimi še Trebanjski oktet. (Foto: Pavel Perc)

ZA 10 LET MILIJON - Ob 10. obletnici novomeške območne enote zavarovalnice Triglav je minuli četrtek njen direktor Boris Šepetavc (na sliki desno) izročil direktorjema Splošne bolnišnice Novo mesto Miri Retelj in dr. Jožetu Smodeju ček za milijon tolarjev. Na slovesnosti v Kulturnem centru Janeza Trdine je kolektiv zavarovalnice s to humano gesto izrazil solidarnost z bolnišnico namesto novoletnih čestitk in poslovnih daril. V kulturnem delu je se je s svojim bogatim programom predstavil Vlado Kreslin z Beltinško bando. (Foto: M. Klinc)

POSPEŠEVANJE MALEGA GOSPODARSTVA - Na Otočcu je prejšnji četrtek in petek potekalo srečanje pospeševalne mreže za malo gospodarstvo, kjer so predstavili usmeritve pri pospeševanju razvoja malega gospodarstva. Zavzeli so se za oživitev sekcije svetovalcev za malo gospodarstvo in se spraševali o nadaljnji usodi antibirokratskega programa, ki bi olajšal razvoj podjetništva. Pogovorili so se o nekaterih programih s področja vzpodbujanja inovativnosti, ženskega podjetništva, dela na domu in podjetništva pri mladih. Seznanili so se tudi z izkušnjami regionalnih in lokalnih pospeševalnih centrov. (Foto: B. D. G.)

KAKO KAŽE NA BORZI?

Statistika nekega tedna

Kakšna je statistika borznega dogajanja prejšnjega tedna? Med najbolj prometnimi delnicami so bile spet delnice SKB banke, ki so se podražile za 12,9 % in ponovno presegle mejo 3.000 SIT. Še vedno ni znan strateški partner, ki se bo poslovno in kapitalsko povezal s to banko.

Delnici Leka in Krke sta se podražili za 1,7 %. S Krkino se je trgovalo pri ceni okrog 26.500 SIT, v petek pa je njen tečaj dosegel celo 26.999 SIT. Cena Lekove delnice se je zvišala na 41.000 SIT, petkov najvišji tečaj pa je znašal 41.800 SIT. Rast je povezana z informacijo, da naj bi Lek za projekt GDR potreboval še 100.000 delnic. Iz neuradnih virov se je izvedelo, da naj bi Lek preverjal, po kakšni ceni bi pidi in državni investicijski družbi vstopili med imetnike bodočih potrdil GDR. Širile so se govorice, da bi bil primeren tečaj od 46.000 SIT do 50.000 SIT za delnico.

V prejšnjem tednu so najbolj porasle cene naslednjih pidov: Nika 2 (za 39,2%), Nika 1 (za 15,2%), Pomurske investicijske družbe (za 8%) in Zlata moneta (za 6,4%). Največji padec so doživeli pidi Maksime (od 4% do 7,5%).

HERMINA KASTELEC
Dolenjska borznoposredniška družba Novo mesto
Tel: (07) 371 82 21, 371 82 27

NOČNA - Delo človeka krepi, lenoba ga pa pogubi. Noč ima svojo moč. Ta dva ljudska reka so očitno združili in njun poduk upoštevali vneti delavci, ki so se v ponedeljek točno ob enajstih zvečer lotili dela na novomeškem Glavnem trgu. In to kakšnega dela! Ob vodnjaku so začeli s posebnimi strojnimi rezilkami rezati asfalt. Morda so pa imeli bolje plačani nočni šiht? Za sicer redke stanovalce tam okoli pa je bila to nočna mora. Hrup je bil tako močan, da je kmalu privabil dva policista, kar je sicer v starem mestnem jedru hudo redka prikazen. Nočni šiht se je hitro končal.

PETARDE - Nič manjšemu in še bolj motečemu hrupu pa so izpostavljeni predvsem stanovalci blokovskih naselij. Začelo se je prednovoletno "petardenje". Že po tradiciji spet najhuje poka v Plavi laguni. Še posebej so prizadeti stanovalci v pritličjih, saj jim mularija meče petarde tik pod okna ali celo na balkone. A očitno še ne poka dovolj, da bi hrup privabil kakšega policista, čeprav je pokanje s petardami pred 26. decembrom izrecno prepovedano. O tragičnih posledicah tega početja pa lahko vsak dan beremo, poslušamo in gledamo.

ŠUŠTAR - V Novem mestu je gostoval Šuštar, pa ne blagi nekdanji nadškof Alojzij. Papež pa je imel pri tem glavno besedo. Gre za predstavo izvrstnega slovenskega igralca Janeza Hočevarja Rifleta, ki jo je za svoje zaposlene, poslovne partnerje, kupce in prijatelje prejšnjo sredo v Kulturnem centru Janez Trdina za slovo od starega leta pripravljo podjetje Termotehnika, last uspešnega podjetnika Jožeta Papeža. Velika dvorana je bila nabito polna.

Ena gospa je rekla, da se počuti zelo umazano. Njene odplake morajo po kanalizaciji na čistilno napravo, Novoteksove pa lahko spuščajo kar v Krko.

Silvestrovanje na Glavnem trgu

NOVO MESTO - Mestna občina Novo mesto pripravlja za nedeljo, 31. decembra, silvestrovanje na prostem na Glavnem trgu v Novem mestu. Program se bo začel ob 22. uri s predvajanjem glasbe z zgoščenk, v nadaljevanju pa bo nastopil glasbenik Vili Resnik s spremljevalno skupino. Deset minut čez polnoč, 1. januarja 2001, bo nebo nad Novim mestom razsvetlil ognjemet, ki bo trajal 5 minut. Program silvestrovanja na Glavnem trgu se bo zaključil ob 2. uri.

Zaradi prireditve bo od 18. ure 31. decembra do 5. ure 1. januarja Glavni trg v Novem mestu zaprt za ves promet. Zato novomeška občina vse udeležence v prometu naproša, da spoštujejo prometno signalizacijo in navodila redarske službe, vse obiskovalce Glavnega trga pa, da ne uporabljajo nobenih pirotehničnih sredstev.

Praznični koncert

STRAŽA - Turistično društvo Straža je pred bližajočimi prazniki pripravilo v domači dvorani kulturnega doma koncert. Predstavili so se člani folklorne skupine Turističnega društva, nato pa so zapeli pevci in pevke mešanega pevskega zbora Krka iz Novega mesta. Ob zaključku koncerta se je vodja folklorne skupine Matej Kulovec v imenu društva zahvalil nastopajočim pa tudi članicam TD Straža, ki so jim pripravile zvrhano mero dobrot.

S. M.

Božične pesmi v Prečni

PREČNA - Ženski pevski zbor Gospodična z Rateža bo jutri, v petek, 22. decembra, ob 18.30 v župnijski cerkvi v Prečni priredil koncert Z božično pesmijo doma in po Evropi. Zbor bo spremljal organist Milan Brudar.

Kolikor denarja, toliko komunale

Boljšo komunalno dejavnost zavira država z neustrezno cenovno politiko - Denar za novo deponijo tudi iz Evropske unije - Obnova dotrajane kanalizacije

NOVO MESTO - Začetki komunalne dejavnosti v Novem mestu segajo v leto 1903, ko so zgradili vodovod Stopiče - Novo mesto. Danes novomeška Komunala deluje na območju šestih občin, ki so nastale iz nekdanje velike novomeške, njene glavne dejavnosti pa so: oskrba s pitno vodo, odvajanje in čiščenje odpadnih voda, zbiranje in odlaganje komunalnih odpadkov, čiščenje javnih površin, pokopališka in pogrebna dejavnost, dobava zemeljskega plina.

"Na eni strani se srečujemo z zahtevami občanov po širših, prevsem pa kakovostnejših komunalnih storitvah, na drugi strani pa nas pri tem onemogoča neustrezna državna cenovna politika," pravi direktor Komunale Borut Novak. Tako na Komunali pravijo, da z denarjem, ki ga dobijo za opravljanje svojega dela, ne morejo kriti niti stroškov enostavne reprodukcije. "S sredstvi amortizacije pa lahko financiramo samo desetino potrebnega investicijskega vzdrževanja komunalnih omrežij in naprav." Zato si prizadevajo, da bi za izgradnjo novih komunalnih objektov in naprav dobili potreben denar tudi iz drugih virov, tako nepovratna sredstva iz Evropske skupnosti (zlasti za gradnjo nove deponije komunalnih odpadkov), države, računajo na ugodne kredite slovenskega ekološko razvojnega sklada in bank, svoje naj bi prispevale tudi takse za obremenjevanje okolja pa komunalni prispevki idr.

Na področju kanalizacije in čistilnih naprav je Komunala letos prevzela v upravljanje čistilno napravo v Šmarjeških Toplicah, rekonstruirali so centralno čistilno napravo v Ločni v Novem mestu in s tem zmanjšali porabo energije za 15 odst. ter izboljšali njeno delovanje. Med večjimi letošnjimi deli na tem področju so popravila kanalizacijskega omrežja v več novomeških naseljih. Dotrajanost kanalizacijskega omrežja je sploh eden večjih problemov, za reševanje katerega je potrebno veliko denarja; poleg tega je treba delovanje čistilnih naprav prilagoditi normam Evropske unije, za ekološko in naravovarstveno podobo pa nikakor ni zanemarljivo prizadevanje, da bi na javno kanalizacijo (in s tem na čistilne naprave) priključili vse večje onesnaževalce, na primer Novoteks in Novoles.

Letos so na novo zgradili dobrih 7,5 km kanalizacijskega omrežja, in to v Stopičah, Smolenji vasi, Brusnicah (s čistilno napravo), Bučni vasi, Straži, Šmarjeti, Žabji vasi (s črpališčem), na Grmu, v Gotni vasi, na Drski, Ortočcu (s črpališčem), kar je veljalo 252 milijonov tolarjev. Tudi za prihodnje leto imajo veliko načrtov, a vse se začne in konča pri denarju.

A. B.

Vse dobro ob božičnem praznovanju in srečno novo leto 2001 vam želi Mestna občina Novo mesto.

Župan
Anton Starc, dr. med.

PISANI OTROŠKI SVET - Otroci se v svojem svetu v družbi prostovoljcev počutijo več kot odlično in ustvarjajo čudovite stvari. (Foto: M. Žnidaršič)

Praznični otroški svet

Otroški svet Društva za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto - Med prazniki bogatejši - Prireditev Otroci otrokom

NOVO MESTO - Otroški svet je podprojekt Kluba za otroke in mladostnike Društva za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, ki vsako soboto dopoldne od 9. do 12. ure poteka v novomeškem BTC-ju v Bršljinu. Je kotiček za otroke vseh starosti, ki jih starši med nakupovanjem lahko prepustijo v skrbno varstvo strokovnega vodje, to so pedagoški ali socialni delavci, in pomočnikov - prostovoljcev novomeških srednjih šol. Slednji na ta način opravljajo prostovoljno delo na področju socialnega varstva v okviru obveznih izbirnih vsebin v tekočem šolskem letu.

Otroški svet, katerega delo temelji na druženju, kreativnem ustvarjanju in koristni izrabi prostega časa, bo v času novoletnih počitnic, tako kot v času jesenskih, zimskih in prvomajskih počitnic, še posebej bogat. Različne delavnice (od likovne, filmske matineje, računalniške do glasbene) bodo od srede, 27. decembra, do sobote, 30. decembra, potekale od 10. do 18. ure. Z otroki se bo ustvarjalo, igralo in zabavalo pet izvajalcev programa, in sicer vodja in štirje prostovoljci. "Na predbožično soboto, 23. decembra, pa bo novomeško društvo za razvijanje prostovoljnega dela pripravilo prednovoletno prireditev pod naslovom Otroci otrokom. V hali v novomeškem BTC-ju bodo ob 11. uri med ostalimi nastopili Mačkoni, mlada pevca Sanja Cerjak in Slobodan Malić, romska otroška folklorna skupina in otroci plesne šole Urška Novo mesto," je povedal koordinator projekta Otroški svet Sašo Đukić.

M. Ž.

Občni zbor novomeških tabornikov

NOVO MESTO - Člani Rodu gorjanskih tabornikov iz Novega mesta so minuli petek na občnem zboru v Zavarovalnici Tilia ugotovili, da so bili v letošnjem letu zelo prizadevni in dejavni. Na zboru, katerega so se udeležili tudi predstavniki roda iz Trebnjega in Mladega vala iz Trsta, so podelili značke za 10 in 20 let dela v rodu, tisti, ki so prešli iz vrst popotnikov v grče, so prejeli rutke, izvedli pa so tudi nekatere zamenjave v vodstvu roda. Ob zaključku si je okoli 60 zbranih tabornikov ogledalo še diapozitive s poti po Mehiki, taborjenja in jesenovanja, ki jih je predstavil tabornik Gašper Jakopin.

H. M.

Pokanje na šmarješki šoli

ŠMARJETA - Na osnovni šoli Šmarjeta je bilo pred kratkim pravo pokanje. Učenci in učitelji so v veselem decembru posvetili veliko časa pogovoru o pirotehničnih sredstvih in izvedli akcijo "V novo leto 2001 brez poka ali, če hočete pok, si naredite pokovko!" V okviru le-te je Društvo invalidov Novo mesto pripravilo uro osveščanja o nevarnostih eksplozivnih sredstev in uporabi petard, osmarčki pa so mlajšim delili letake, jim pripovedovali zgodbe o lastnih izkušnjah s petardami, pripravili pa so tudi stojnico, na kateri so delili informacije o pirotehniki in jih s fotografijami iz črnih kronik poskusili ozavestiti. Slednje pa so poskušali tudi s pokovkami. Kuharica Tanja jim je pokazala, kako si v lastni kuhinji pričarajo pravi "ognjemet", zanimiv za oko in dober za želodec. Učenci so se slovesno zaobljubili, da bodo v novo leto vstopili nasmejani in z vsemi prsti na rokah. Odločitve so potrdili s podpisom ter prejeli diplomo in sveže pripravljeno pokovko.

Odstranimo zapuščene avtomobile

Pobuda mladih liberalnih demokratov

NOVO MESTO - Mladi liberalni demokrati in demokratke iz Novega mesta usmerjamo svoja prizadevanja tudi v ustvarjanje čistega in varnega življenjskega okolja našega mesta in okolice. Ena manj privlačnih in okoljsko pa tudi človeku nevarnih zadev so zapuščeni neregistrirani avtomobili, ki jih neodgovorni najpogosteje puščajo ob gozdovih ali v njih, včasih pa tudi na parkirišcih, kjer zasedajo prepotrebna parkirna mesta in se iz sprva še kolikor toliko celih vozil preoblikujejo v nevarne razbitine.

Da bi čimprej odstranili čimveč zapuščenih vozil v našem mestu - najbrž sme to biti naloga novomeške Komunale - smo mladi liberalni demokrati pripravili karto z vrisanimi kraji z zapuščenimi avtomobili, da jih bo lažje iskati, oziroma odstranjevati. Predlagamo takojšnjo odstranitev naslednjih desetih avtomobilov: v Kandiji ob Kandijskem mostu (zastava 950), na parkirišču ob osnovni šoli Grm (renault 4), ob vrstnih hišah na Drejčetovi poti (dve zastavi 101), v gozdu Osredek ob gozdni cesti med ulicama Drejčetova pot in Na tratah (zastava 950), v Mrzli dolini na robu gozda (zastava 950 in fiat 650), ob potoku Šajserju nedaleč od romskega naselja ob gozdu Drgančevje (zastava 101), ob vstopu v Krško hosto ob vinogradniškem območju Cerovci in na Mestnih njivah ob Možetovi hiši (zastava jugo 55).

Menimo tudi, da bo potrebno v prihodnje izboljšati mehanizme prepoznavanja lastništva zapuščenih avtomobilov, kar bo omogočilo ukrepati proti brezbrižnim lastnikom skladno z vsemi zakonskimi možnostmi.

T. LEVIČAR

30 let Krkinih gasilcev

NOVO MESTO - Prostovoljno industrijsko gasilsko društvo Krka je v torek, 19. decembra, priredilo slovesnost ob 30-obletnici društva.

CESTNEMU PODJETJU ZNAK KAKOVOSTI - Na kongresu slovenskih cestarjev na Bledu so novomeškemu Cestnemu podjetju za njegovo novo najsodobnejšo betonarno na Livadi v Bršljinu podelili znak kakovosti v graditeljstvu. To veliko priznanje, eno od prvih dveh v Sloveniji, je direktor Cestnega podjetja Franc Gole (tretji z leve) na priložnostni slovesnosti v petek, 15. decembra, izročil delavcem te betonarne, ki ne obremenjuje okolice ne s prahom ne s hrupom, njena zmogljivost pa je 50.000 kubikov najkvalitetnejših betonskih mešanic na leto. (Foto: A. B.)

PAŠA ZA OČI - Dijaki so svoje raziskovalne naloge domiselno predstavili z bogato razstavo. Na sliki je obložena miza Kmetijske šole Grm, s katero so predstavili nalogo z naslovom Praznične potice ob veliki noči in za martinovo. (Foto: M. Žnidaršič)

Obudili tradicijo podeželja

Državno tekmovanje "Etnološke in kulturne značilnosti slovenskega podeželja" - Zanimive in bogate raziskovalne naloge

SEVNO PRI NOVEM MESTU - Na novomeški kmetijski šoli Grm so minuli četrtek imeli 3. državno tekmovanje pod naslovom "Etnološke in kulinarične značilnosti slovenskega podeželja". Petinštirideset mladih raziskovalcev iz osmih slovenskih kmetijskih, živilskih, gospodinjskih in živilskih srednjih šol je tako z besedo kot bogato spremljajočo razstavo predstavilo 16 raziskovalnih nalog.

Preko njih so ob pomoči mentoric raziskali skrivnosti kulinarike in etnologije slovenskega podeželja in tako k življenju ponovno obudili kakšno skoraj že pozabljeno kulinarično dobroto in običaj. Kot je ob tej priložnosti poudarila direktorica novomeške kmetijske šole prof. Vida Hlebec, mladi s tem delom pomembno prispevajo k ohranjanju in oživljanju bogastva podeželja ter tako preko njih postaja njegova tradicija dostopna tudi širšemu krogu ljudi. Po oceni komisije, ki ob prikazanem prav gotovo ni imela prav lahkega dela, je bila najboljša naloga dijakov živilske šole Maribor z naslovom "Žganica" Slovenskih goric, drugi so bili gostitelji - Kmetijska šola Grm z nalogo Štruklji iz ajdove moke, tretji pa mladi raziskovalci iz Srednje kmetijske in mlekarske šole Kranj, ki so se predstavili z nalogo Kostanj.

Velik pomen tovrstnega tekmovanja, ki sta ga pripravila Zveza za tehnično kulturo Slovenije in Kmetijska šola Grm, je tudi odpiranje večjih možnosti pri iskanju novih zaposlitev mladih bodisi na domačih kmetijah bodisi v vse bolj razvijajoči se turistični dejavnosti. Slednjo pa pomembno dopolnjujejo prav bogata kulinarika in etnološke posebnosti.

M. Ž.

Tilia bo poslovna enota

Skupščini Zavarovalnice Tilia in Zavarovalnice Maribor sta pretekli petek potrdili pripojitev

NOVO MESTO - Dolenjska je ostala brez samostojne zavarovalnice, saj bo Tilia poslej poslovala kot poslovna enota mariborske zavarovalnice. Tako sta pretekli petek sklenili skupščini obeh delniških družb, ko sta potrdili pripojitev Zavarovalnice Tilia k Zavarovalnici Maribor. Lastniki družb, v mariborski sta največja Nova KBM in Pozavarovalnica Sava, ki je hkrati tudi skoraj stoodstotna lastnica Tilie, so na ta način zaključili enoletna prizadevanja za združeno in močnejšo zavarovalnico.

Skupščini sta med drugim potrdili tudi menjalno razmerje, ki bo 1:4,82 v prid Zavarovalnice Maribor, d.d. Združeni zavarovalnici nameravata v prihodnjih treh letih doseči 20-odstotni delež med vsemi zavarovalnicami v Sloveniji in okrog 23-odstotnega med t.i. klasičnimi, kot kažejo junijski podatki pa sta doslej dosegali 17,4-oz. 21,8-odst. tržni delež.

Mitja Mejač, predsednik uprave Tilie, je zagotovil, da do odpuščanja delavcev (zaposlenih je nekaj čez 200, skupno število redno zaposlenih v obeh zavarovalnicah pa je 801) ne bo prišlo, v enoletnem prehodnem obdobju pa bodo urejene še vse ostale potrebne formalnosti, predvsem vpis v sodni register in sklic skupščine, na kateri bodo potrdili nov nadzorni svet, ki bo imenoval novo upravo. Lastniki so se dogovorili, da bodo v njej vsi člani obeh sedanjih uprav. Novo podjetje se bo imenovalo Zavarovalnica Maribor ali na kratko ZM in bo imelo devet poslovnih enot. Ena od teh bo na Dolenjskem in bo ohranila ime lipe - Tilia.

V prehodnem obdobju bodo urejene tudi vse ostale zadeve s področja delovnopravne zakonodaje, usklajeni pa bosta tudi obe kolektivni pogodbi za delavce. Do uskladitve se pogoji za delavce ne bodo spremenili, kot zagotavlja Mejač, pa bodo za delavce poiskali najugodnejšo rešitev.

B. D. G.

Koncert v ŠD Marof

NOVO MESTO - Festival Novo mesto priredi v petek, 22. decembra, ob 20. uri v športni dvorani Marof koncert, na katerem bodo nastopili Društvo mrtvih pesnikov, Let 3 in Strategy.

Nov župnijski dom v dobrem letu

Naložba vredna 1,2 milijona mark, nekaj dolgov še ostalo - Še obnova Podobnikove hiše in cerkve sv. Sigismunda - Vse resnejša razmišljanja o gradnji doma za ostarele

ŠENTJERNEJ - Le dobro leto je bilo potrebno, da je na Trubarjevi v Šentjerneju med farno cerkvijo in dosedanjim župniščem zrasel nov 770 kvadratnih metrov velik sodoben župnijski dom, v katerega je bilo doslej vloženih 1,2 milijona mark. Približno tretjino denarja se je v župnijsko blagajno steklo s prodajo denacionaliziranega zemljišča na prostoru, kjer sedaj gradi Tovarna zdravil Krka, in s prodajo nekdanjega kulturnega doma, ostalo pa so prispevali krajani s prostovoljnimi prispevki. Manjši del naložbe je ostal še nepoplačan.

V novem župnijskem domu sta dve učilnici, zimska kapela, pisarna, dvorana in preddverje z vsemi pomožnimi prostori, nedokončani pa sta tudi dve sobi, v katerih bo lahko na pogradih prespalo približno 20 mladih, ki bodo tako imeli možnost za srečanja. "Sicer pa dom še ni dobil dokončne podobe. Najprej moramo narediti povezavo s Podobnikovo hišo ob novem župnijskem domu, v kateri je sedaj stanovanje. V vmesnem prostoru bo knjižnica, nujna pa je tudi obnova močno dotrajane hiše. A zaradi dolgov povezave v naslednjem letu še ne bo mogoče narediti," pravi župnik Anton Trpin, ki je v Šentjerneju 13 let in v tem času je bil v župniji narejen velik napredek. Kar nekaj cerkva je bilo generalno obnovljenih, tudi farna, dela in načrtov pa še zdaleč ni zmanjkalo. Tako bodo postopno uredili okolico cerkve in trga od Majzljeve gostilne do Iskrinega parkirišča, najbolj pereča pa je obnova cerkve sv. Sigismunda, po domače sv. Žige na Polhovici, edini cerkvi v Sloveniji, ki je posvečena temu svetniku in je iz 12. ali 13. stoletja. Zvonik je bil obnovljen, za druga dela pa je zmanjkalo denarja. Za obnovo strehe, zidov in temeljev bi potrebovali 1,9 milijona tolarjev. Cerkev, ki kaže res žalostno podobo, bodo verjetno začeli obnavljati spomladi. V načrtih za bližnjo prihodnost je tudi gradnja doma za ostarele, ki naj bi zrasel na Trubarjevi 22, za bivšim župniščem, kjer sedaj bivajo sestre De notre dame. Zanimanje za dom, ki ne bi bil le bivanjski, ampak bi bil kot nek center za pomoč ostarelim, je veliko, vendar dokončne besede, kakšen bo in v kakšni obliki bo deloval, še ni.

T. J. G.

Anton Trpin

NOV ŽUPNIJSKI DOM KONČAN - Župnijski dom v Šentjerneju, ki je bil grajen za pastoralne namene, je večinoma končan. Delavci Begrada so začeli z deli marca lani, končali pa septembra letos. Dom sicer še ni povsem opremljen, pa tudi nekaj dolgov je pustil odprtih. Zgrajen je bil večidel s prostovoljnimi prispevki in brez posojil. Dom je sprojektiral Miloš Bonča iz Ljubljane.

Spet Zimski večer

MIRNA PEČ - Kulturno društvo Mirna Peč vabi v soboto, 23. decembra, ob 19. uri na prireditev v gostišču Novljan v Mirni Peči, ki so jo poimenovali Zimski večer pri nas doma. Gostje večera, ki ga bo vodila Janja Vovko, bodo pevci in pevke ljudskih pesmi, harmonikarja, otroški in mladinski pevski zbor domače osnovne šole, člani kulturnega društva in še nekateri drugi. Dekleta in žene bodo pripravile bogato razstavo ročnih del. Vstopnine ne bo, za vse, ki bi ta večer v gostišču radi kaj pojedli ali popili, pa priporočajo rezervacijo.

5 RAČUNALNIKOV ŠLO TUDI V ŠENTJERNEJ - V sredo, 13. decembra, je Mobitel s podelitvijo petih računalnikov osnovni šoli Šentjernej zaključil letošnjo akcijo "8netK", katere namen je zagotoviti vsem osnovnošolskim otrokom računalniško pismenost. Mobitel je tako kot pobudnik in nosilec akcije podaril 50 opremljenih računalnikov tistim osnovnim šolam, ki jih najbolj potrebujejo, med drugim tudi OŠ Podgrad, OŠ Osilnica in OŠ Dragotina Ketteja iz Novega mesta. Akcija je širšega značaja, saj je Mobitel k zbiranju računalniške opreme in denarja zanj pritegnil tudi podjetja in posameznike. Po besedah ravnatelja OŠ Šentjernej Pavleta Turka bodo podarjene računalnike namestili v računalniško učilnico, kjer je sicer že 16 slabše opremljenih računalnikov, nekaj teh pa bodo namestili v knjižnico, na razredno stopnjo in v podružnično šolo v Orehovico z namenom, da bodo računalniki na voljo učencem, predvsem tistim, ki doma nimajo računalnika. (Foto: T. J. G)

Dedek Mraz v topliški dolini

Dobrotnik otrok bo topliške otroke obiskal v štirih naseljih - Veseli december zaključili s silvestrovanjem na prostem

DOLENJSKE TOPLICE - Dedek Mraz bo predšolske otroke v občini Dolenjske Toplice obiskal v soboto, 23. decembra, in sicer: ob 9. uri v Podturnu, 10.20 v Soteski, ob 14. uri v Dolenjih Sušicah in ob 15.20 v Dolenjskih Toplicah. Pred njegovim prihodom si bo okoli 200 malčkov na toplem ogledalo igrico, ki jo bo zanje pripravil dramski krožek osnovne šole Dolenjske Toplice, nato pa bodo na prostem pričakali decembrskega dobrotnika, ki se bo s košem daril in svojim spremstvom mednje pripeljal s konjsko vprego.

V občini Dolenjske Toplice so letos za tamkajšnje malčke pripravili tri različna darila glede na starost otrok. Pri njihovi izbiri so sodelovali vzgojitelji vrtca Dolenjske Toplice, ki so se po besedah tajnika občine Roka Barbiča potrudili, da bodo darila čimbolj didaktična. Za darila, posamezno je vredno 3500 tolarjev, bo prispevala občina ob pomoči podjetnikov na njihovem območju.

Prednovoletno obdaritev otrok je pripravila občina Dolenjske Toplice v sodelovanju s tamkajšnjo osnovno šolo in turističnim društvom, sicer pa bodo za Veseli december v topliški dolini poskrbeli tudi člani nedavno ustanovljenega kulturno-umetniškega društva, katerega dramska sekcija bo 26. in 28. decembra ob 17. uri v osnovni šoli pripravila predstavo Mojca Pokrajculja, in aktiv kmečkih žena. Sicer pa bodo tako kot lani poskrbeli še za pestro silvestrsko noč na prostem v središču Dolenjskih Toplic.

M. Ž.

Mrliška vežica tokrat bo!

V topliški občinski upravi pravijo, da jo bodo začeli uporabljati, ko bodo parkirišča in dovoz s ceste

DOLENJSKE TOPLICE - Konec novembra so okrog mrliške vežice v Dolenjskih Toplicah, ki že dobro desetletje buri duhove po tistih krajih, spet zabrneli stroji. Občina je namreč v začetku novembra pridobila gradbeno dovoljenje za zunanjo ureditev pokopališča in izbrani izvajalec, Gradbeništvo in gradbena mehanizacija Krnc iz Podhoste, je začel z delom.

Kot pravijo v topliški občinski upravi, morajo, če hočejo pridobiti uporabno dovoljenje za mrliško vežico, urediti parkirišča in dostop z glavne ceste, ki je bila vmes prekategorizirana iz lokalne v državno. To sta zdaj prednostni nalogi.

Topličani so se morali temeljito lotiti ureditve pokopališča: s prenovo pokopališča, zunanjo ureditvijo vežice, povezave med njima in ureditvijo drugih dostopov. Dela bodo potekala v treh fazah. Zdaj urejajo novi del pokopališča, okolico vežice, dostope, parkirne površine in povezovalne poti, saj morajo zagotoviti uporabno povezavo s starim delom pokopališča, urediti grobna polja ter sanirati novi del pokopališča, ki je zastavljeno na neutrjenem nasipu. Slednje predstavlja po vrednosti kar polovico naložbe, saj nasip raznovrstnega materiala ni homogen in dovolj stabilen za pokope. Odpraviti bodo morali tudi neugodno višinsko razliko med vežico in pokopališčem.

Porušili naj bi obstoječi pomožni objekt na starem delu pokopališča, napeljali vodo in razsvetljavo ter uredili počivališča. Ponovno nameravajo zgraditi porušeni oporni zid. Druga in tretja faza ureditve sta stvar prihodnosti, ko bodo morali urediti še pobočja pred obstoječim pokopališčem ter po potrebi razširiti grobna polja v smeri proti Dobravi.

B. D. G.

ZLORABLJENA TAKO IN DRUGAČE - Mrliška vežica v Dolenjskih Toplicah je v minulih letih sprožila vrsto prepirov, že dvakrat pa je bila tudi tarča neznanih vandalov, zadnjič prejšnji konec tedna. Že prejšnjo so neznanci z rdečim sprejem, verjetno v noči od petka do sobote, porisali in popisali čelno stran fasade tamkajšnje mrliške vežice. Na Roški cesti so se lotili tudi prometnih znakov, reklamnih tabel in jaškov za kanalizacijo. Tako so po prvih ocenah občino oškodovali za okoli 200.000 tolarjev. Preteklo sredo dopoldne so delavci napise že odstranjevali (na sliki). (Foto: B. D. G.)

Razstava Virantovih

DOLENJSKE TOPLICE - Konstantin in Neva Vranešič Virant sta ob desetletnici njunega skupnega ustvarjanja pripravila slikarsko razstavo, ki so jo odprli včeraj, 20. decembra, zvečer. V kulturnem programu sta nastopila Miha Dovžan z igeranjem na citrah in Frane Umek s pesmimi, razstavljavca pa je predstavil akad. kipar Jože Vrščaj. Slike bodo na ogled do konca januarja.

Božični koncert

DOLENJSKE TOPLICE - Kulturno-umetniško društvo Dolenjske Toplice vabi na božični koncert, ki bo v petek, 22. decembra, ob 16.30 v restavraciji hotela Kristal. Nastopili bodo: domači pevski zbor, folklorna skupina tukajšnje osnovne šole, kot gosta pa instrumentalni duet Branka Rožmana in Petre Gačnik.

Ko zadostiš zakonom, ostane malo

Po naložbah kličejo šole, oskrba z vodo, kanalizacija - Prednostno zazidalni načrti za obrtna in stanovanjska območja - Če bo gospodarstvo, bodo tudi ceste

ŽUŽEMBERK - Majhna občina, kakršna je Žužemberk, lahko letno razpolaga sama le s 70 do 100 milijoni tolarjev, kajti ves preostali denar iz občinskega proračuna gre za namene, ki so predpisani z zakoni. Samo za razlike pri plačilu oskrbnin v domovih za ostarele, denimo, plačuje žužemberška občina 5 milijonov tolarjev na mesec. Od omenjenega "prostega" dela proračuna pa, kot pravi žužemberški župan Franc Škufca, gre še 30 milijonov tolarjev za vzdrževanja, večina za ceste, saj mora občina skrbeti kar za več kot 100 km cest. Za deliti je torej malo, želja pa veliko.

Letošnje leto jim je pravzaprav še dobro šlo, saj so imeli pri proračunu kar 50 milijonov dodatnih sredstev, ki so ostala neporabljena prejšnje leto. V prihodnjem letu bo šlo bolj na tesno, med drugim tudi zato, ker nad proračunom visi več kot 60-milijonski dolg bivših krajevnih skupnosti, pri čemer je večino dolga napravila KS Hinje.

Letos so 17 do 19 milijonov namenili za gradnjo cest, pri tem so ob pomoči države posodobili cesto na Brezovi Rebri. Čez 20 milijonov so morali prispevati za nujno sanacijo šole v Šmihelu in 10 milijonov za naložbo pri šoli Prevole. Za področje oskrbe z vodo so letos namenili 7 milijonov za vodovod Križi, kjer so sofinancirali izgradnjo vodohrana. Toliko so porabili tudi za urejanje napeljav, ker je Telekom vzdrževal in kopal po Žužemberku in je bilo najbolj smotrno določena dela opraviti kar ob tej priliki. Dober milijon tolarjev so vložili tudi v obnovo žužemberškega gradu, nekaj manj kot 15 milijonov tolarjev pa za gradnjo večnamenskega doma na Dvoru.

Za gradnjo cest v prihodnjem letu ne bo kaj dosti ostalo. Čaka jih namreč vrsta naložb v šolstvo, ki so nujne zaradi radona ali pa devetletke, v oskrbo z vodo, ki je v hiši nima še kar 22 odstotkov občanov, v izgradnjo kanalizacije vsaj na območju Žužemberka, saj zdaj v občini ni še niti enega priključka niti čistilne naprave, ter v ureditev obrtnih, industrijskih in stanovanjskih območij.

"Načrtujemo zemeljska dela na enem od dveh odsekov: od Rebri proti Biču ali pa od Brezove Rebri proti Velikemu Lipovcu, kjer je še makadam. Mislim pa, da mora biti naša prednostna naloga priprava zazidalnega načrta za industrijsko in obrtno območje ter za individualno poslovno-stanovanjsko gradnjo, da se ne bodo prebivalci odseljevali in podjetniki odhajali drugam. Če bo žužemberška občina imela dobro gospodarstvo, bo imela tudi ceste," pravi župan Škufca.

B. DUŠIČ GORNIK

Žegnanje konj v Gorenjih Sušicah

DOLENJSKE TOPLICE - V torek, 26. decembra, ob 10. uri bo žegnanje konj na Gorenjih Sušicah. Povorka s konji bo odšla ob 9. uri s parkirišča pred zunanjim bazenom v Dolenjskih Toplicah. Žegnanje organizira Konjeniško društvo Dolenjske Toplice v ustanavljanju, ki v povorki pričakuje tudi konje iz Straže, Žužemberka od drugod.

Franc Škufca

Vse manj rojstev

ŠENTJERNEJ - Vse od leta 1650, odkar se v župniji Šentjernej vodita krstna knjiga in mrliška knjiga, se je letos drugič zgodilo, da je zabeleženo večje število smrti kot rojstev. Resda vsi rojeni niso bili krščeni in vsi umrli niso bili cerkveno pokopani, a podatki so zgovorni. Do sredine decembra je bilo tako 60 krstov in 67 pogrebov, tak negativen predznak je bil le še leta 1998. Tudi sicer število rojstev upada. Leta 1926 je bilo v krstni knjigi vpisanih 185 oseb, leta 1949 138, leta 1970 na primer pa 84.

Končno le dobili statut

ŠENTJERNEJ - V četrtek, 14. decembra, so svetniki po dveh letih le sprejeli statut občine Šentjernej. Tokrat o predlogu statuta, ki so ga obravnavali kar na nekaj prejšnjih sejah, ni bilo nobenih razprav. Za sprejem je bilo 12 svetnikov, dva sta bila proti sprejemu, eden pa se je glasovanja vzdržal.

Šentjernejske črepinje

DOBRO OPRAVLJENO DELO - Na zadnji seji občinskega sveta sta imela pri točki o reviziji dela poslovanja občinske uprave, ki ga je opravilo Računsko sodišče, glavno besedo Albert Pavlič in Jože Simončič. Ta sta na napake opozarjala že daljši čas, tokrat pa je marsikaj potrdilo tudi Računsko sodišče. "Če je župan kršil zakon in je bilo to v dobro občanov, se postavlja vprašanje, ali imamo zakone res zato, da jih kršimo?" se je spraševal Simončič in županu očital, da se obnaša ne kot upravnik občine, ampak kot lastnik občine, da gre dnevno preko vseh pooblastil in da se na občini dela preveč po domače. Pavlič je dejal, da je bilo opozoril z njihove strani dovolj, le da beseda ni meso postala, opozoril pa je tudi na delo nadzornega odbora, ki da bi moral biti bolj strokoven in v rokah opozicije, saj ni odkril nobene nepravilnosti, s čimer se potrjuje dejstvo, da župana pač ne morejo nadzirati njegovi ljudje. Boljše bi bilo namreč, da nadzorni svet reče, da je delo nezakonito, kot pa da to zapišejo v poročilu Računskega sodišča. In župan je poročilo Računskega sodišča ocenil kot dobro. "Je dobro, ker niso vsega videli," je komentiral Pavlič.

HVALA DOMAČINU - Mobitel je letos slovenskim šolam razdelil 50 računalnikov. Obdaril je tiste šole, ki so računalniško slabše opremljene, med obdarjenimi pa je bila tudi šentjernejska osnovna šola. A gotovo ne zato, ker bi bila njihova oprema tako slaba, čeprav računalniško tradicijo gojijo že 12 let. Zasluge gre potihoma pripisati domačinu Tonetu Majzlju, generalnemu direktorju Mobitela, ki ni pozabil, da ima šentjernejske korenine.

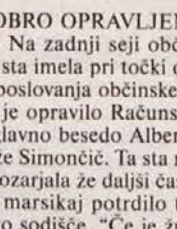

Petjel'n kikirika, da v občinski upravi že vedno, zakaj so zakoni: da se kršijo. Vse v dobro občanov.

Iz topliškega vodnjaka

RAZGIBANO - Na topliškem pokopališču je življenje zares razgibano, pestro pa je tudi za vse, ki imajo kaj z njim. Če izpustimo zloglasno m. v. (besedi raje izpustimo), ki sta jo nedavno pospremila menda kar domača mladoletnika, neutrjene nasipe, na katerih pokojniki ne bi mogli v miru počivati, in višinsko razliko med vežico in pokopališčem, še znova in znova naletimo na zapreke. Najnovejša, ki je spet prispevala, da je pokopališče ostalo neurejeno še malo dalj časa, je bila v zvezi z lastništvom. Ko so pripravljali projektno dokumentacijo, so namreč ugotovili, da nekaj grobov leži na zasebnih parcelah. Še dobro, da se lastniki doslej niso spomnili zaračunavati najemnine!

AUERSPERGOV DUH - Ljudje, ki jo kdaj pa kdaj uberejo po botanični poti, ki so jo v topliškem parku odprli ob zadnjem občinskem prazniku, verjetno ne razmišljajo prav dosti o imenu te poti niti jih ne plaši Auerspergov duh. V resnici pa se je ta že naselil v hiše nekaterih domačinov, od tam pa na ulice in v širšo javnost. Ali ime botanične poti poudarja zgolj zgodovinsko poreklo parka ali pa se res komu toži po knezih in Avtriji? Medtem ko razglabljajo o tem, Avstrija vstopa na naša tla pri drugih vratih.

Suhokranjski drobiž

OBDARITVE - Krajevna organizacija RK Dvor je tudi letos pripravila več kot sto paketov z živili in obdarila starostnike z nad 70 leti, težje invalide, socialno ogrožene ter sedem starejših v domu za ostarele. Organizacija s predsednico Slavko Andrejčič se za uspelo akcijo zahvaljuje Biro-opremi Vovk, Pekarni Malka, podjetju Jakles, trgovini Slavc, podjetju FS in ostalim.

MLADENKA LIZA - Obe društvi upokojencev v občini Žužemberk sta te dni organizirali novoletni praznovanji. Veselo je bilo na obeh, še posebej pa v Žužemberku, kjer je na veliko presenečenje vseh nastopila mladenka Liza s priložnostnim recitalom. Za svoj nekajminutni nastop je požela zvrhano mero aplavza.

Sprehod po Metliki

ZLOBA? - V novembrski številki časopisa Belokranjec so bralci lahko odgovorili na nagradno vprašanje, ki je od njih zahtevalo, da navedejo vsaj eno od dveh belokranjskih vin, za kateri pripravljajo elaborat. Nekaj odgovorov se je glasilo, da gre za cviček. Vprašanje je, ali so bralci tako odgovorili zaradi neznanja ali zaradi zlobe.

ŽAGANJE - Ko je metliški župan Slavko Dragovan slišal, da nameravajo Božakovčani skupaj z Draščani podaljšati kraško učno pot, ki sedaj obkroža le Božakovo, ga je zajela panika. Še v gozdovih ob sedanji poti ni uspel ugotoviti, katera drevesa bi bila dobra za na žago...

NEMOGOČE JE MOGOČE - Nekoč je bil v Sloveniji ansambel, ki se je imenoval Leteči potepuhi. Podobno ime, vsaj kar se letenja tiče, bi si lahko nadel metliški oktet Vitis. Nemalokrat se zgodi, da skoraj istočasno poje na dveh različnih prireditvah hkrati. Ker bi bilo to skregano s fizikalnimi zakoni, smo uporabili besedo "skoraj". In kako kljub vsemu pevcem to uspe? Samo na tri načine: ali imajo hitre avtomobile, se dobro poznajo s policisti ali pa jim gre na roko avionski vozni red na letališču v Prilozju.

Črnomaljski drobir

ČUDNO - Na nedavnem črnomaljskem rokometnem turnirju veteranov v spomin na Bojana Novaka eni od gledalk, ki si je že kdaj ogledala kakšno tekmo v tem športu, nikakor ni šlo v glavo, zakaj so bili igralci v Črnomlju drugačni kot na drugih tekmah. Okrog pasu so imeli namreč tako debele "šlaufe", kot bi ušli s tekme vaterpola za neplavalce.

VREME - Načelnik črnomaljske upravne enote Anton Horvat je bil pred tednom dni eden najsrečnejših Belokranjcev in tega sploh ni skrival. Doslej se je pogosto zgodilo, da je bilo na dan, ko je sklical novinarsko konferenco, tako slabo vreme, da ni prav veliko manjkalo, da niso z neba priletele še gnojne vile. Ob tokratni tiskovni konferenci ob iztekajočem se letu pa je bilo spomladansko vreme, tako da je Horvat uspehe in težave na upravni enoti lahko razložil tudi sedmim novinarjem in novinarkam in ne le svojim sodelavcem.

ZLOMI - Od 38 zaposlenih na črnomaljski upravni enoti so trije na bolniški, vsi zaradi zlomov. Iz novomeških novinarskih logov je takoj prišla ideja, da bo potrebno preveriti, ali niso poškodovani uslužbenci morda Metličani, ki so jih pretepli Črnomaljci. Načelnik Horvat jim je zagotovil, da so zagotovo vsi Črnomaljci, novinarji pa so obljubili, da bodo vseeno preverili.

TOPLA VODA - Črnomaljski svetnik Ivan Štajdohar je zelo krčevito in argumentirano zagovarjal svoj predlog, naj bi na občinski upravi pričeli s pridobivanjem certifikata kakovosti ISO 9000. Večina svetnikov je bila proti, in vprašanje je, če se jim ni Ivan zameril prav zato, ker je dejal, naj v Črnomlju ne odkrivajo tople vode, če jo pozna že ves svet. Kakšna je bila usoda Štajdoharjevega predloga, je torej že znano, kako pa bo s toplo vodo, bomo še videli.

Semiške tropine

ANONIMNOST - Na zboru članov in simpatizerjev občinskega odbora SNS Semič je predstavnik predsedstva stranke spomnil Sergeja Časa, da je pozabil pozdraviti predsednika občinskega odbora Zveze borcev Semič Jožeta Regino. A je Čas pojasnil, da je imel Regina že dovolj težave, ker so ga v SNS preveč pozdravljali, in je raje bolj anonimen.

FEŠTA - Na prej omenjenem zboru so ugotavljali, da se člani SNS preveč poredko dobijo skupaj. Dialog je potekal nekako tako: "Ko pa ni denarja za pogostejša snidenja." "Saj za zbor ni potreben denar." "Je pa za fešto po seji." „Kdo pa pravi, da mora biti zabava." "Seveda mora biti, saj tako piše v vabilu in celo v našem aktu." In tokrat je fešta bila.

RAZSVETLJAVA - Na Krupi in v Moverni vasi so imeli javno razsvetljavo že pred več kot dvajsetimi leti. Pred njimi so jo v tedanji krajevni skupnosti Semič in v sedanji občini imeli le še v občinskem središču. A sedaj so Krupljani in Movernjani že na boljšem, kajti njihova razsvetljava še vedno odlično služi namenu, semiška pa je dobra le še za podnevi.

Premika se na vseh področjih

Tako je zatrdil metliški župan Slavko Dragovan, ko je ocenjeval delo v dveh letih njegovega županovanja - Brez vode le še pet vasi, ob metliški obvoznici pa začeli graditi Spar

METLIKA - Ob letošnjem Miklavžu je minilo dve leti, odkar je začel v metliški občini z županovanjem Slavko Dragovan. Na tiskovni konferenci pretekli teden je samohvalno dejal, da se je od takrat začelo v metliški občini na vseh področjih kaj dogajati. Leta 1999 so pripravili veliko projektov, ki jih je primanjkovalo, letos pa so začeli z naložbami.

Dragovan je prvič prerezal trak v začetku letošnjega leta pri prenovljenem in nadzidanem gasilskem domu v Metliki. Med Vinsko vigredjo, ki je organizacijsko dobro uspela, finančno pa nekoliko slabše, saj so morali plačati 1,5 milijona tolarjev DDV, so odprli prenovljeni metliški grad. Naložba je bila s 127 milijoni tolarjev ena največjih v občini, a ker je šlo podjetje, ki mu je bilo delo zaupano, v stečaj, bodo morali denar za reklamacije zagotoviti iz drugih virov. Poleti so zamenjali strešno kritino na podzemeljski osnovni šoli, ki je veljala 21,5 milijona tolarjev, med prijavljenimi za devetletko pa je šola na 188. mestu. Obnovo metliškega kulturnega doma bodo nadaljevali tudi v prihodnjem letu, medtem ko gradnja prizidka k metliški osnovni šoli zaradi ugodnega vremena skoraj prehiteva terminski plan. Konec tega tedna bo najbrž že pod streho, za 418 milijonov tolarjev vredno naložbo pa načrtuje občina najeti 50 milijonov tolarjev ugodnega posojila.

Urejenih je bilo precej cest, kanalizacija okrog Obrha in v Rosalnicah, kjer so odprli še čistilno napravo. Zgradili so vodohram na Hrastu, vreden 23 milijonov tolarjev ter vodovod od Hrasta proti Mačkovcu, Škemljevcu in Božič Vrhu s črpalnico Dole, ki bo zaradi težavnega terena in spremembe trase gotovo presegel prvotno načrtovanih 42 milijonov tolarjev. Leta 2002 bo pitna voda pritekla na Jugorje in Sela, kjer živi 3 do 4 odst. metliškega prebivalstva. Poleg teh so v občini brez vode le še v Železnikih, Vidošičih in na Krmačini, kjer živi 4 do 5 odst. občanov.

Jeseni so skozi novo obrtno cono v Metliki uredili metliško zanko, torej 20 kilovoltno zemeljsko prevezavo, s tem pa ni dobila ustrezne elektrike le obrtna cona, ampak so tudi v mestu rešili problem z elektriko, ki je trajal več desetletij. V obrtni coni je doslej zrasla le stavba Orličevih, sedaj opravljajo zemeljska dela za Spar, podjetje NBK pa pripravlja lokacijsko dokumentacijo. Župan upa, da se bodo kmalu za gradnjo odločili tudi drugi, kajti če ne začnejo dve leti po nakupu, izgubijo ugodnosti in stroški bodo potem precej večji. A Dragovan je optimist, čeprav sta dva velika kupca odstopila, saj se zadnje čase za parcele zanimajo mladi, perspektivni kupci.

M. B.-J.

S POTI OKROG SVETA - Metličan Bojan Stezinar (na fotografiji stoji), ki je v 21 mesecih s kolesom obkrožil svet, je preteklo soboto v Dragomlji vasi pri Metliki pripravil svoje prvo potopisno predavanje z diapozitivi. Stezinar je z enim samim kolesom, ki mu je zamenjal okrog 20 gum, prevozil 43.600 kilometrov ter s še kako razburljivega popotovanja prinesel okrog 1.700 posnetkov, medtem ko so mu nekaj filmov v južni Ameriki ukradli. Bojanu je v dveh urah uspelo predstaviti le del poti, zato ga bodo gotovo še kdaj povabili v goste v Dragomljo vas, kjer je zapel tudi oktet Vitis ter zaigrala tamburaška skupina Dobreč iz Dragatuša. (Foto: M. B.-J.)

Fizioterapija odprla vrata

Andreja Mužar, ki ima pol leta zasebno fizioterapijo v Metliki, pripravila dan odprtih vrat - Že otroci s poškodbami hrbtenice

METLIKA - Višja fizioterapevtka Andreja Mužar je v začetku letošnjega julija v najetih prostorih v metliškem zdravstvenem domu odprla zasebno fizioterapijo. Nekoliko zaradi želje po samostojnosti, a tudi zato, ker se je predtem šest let vsak dan z Želebeja pri Metliki vozila na delo v Zdravilišče Dolenjske Toplice.

Že v nekaj mesecih se je izkazalo, da je bila fizioterapija v Metliki še kako potrebna. "Zdravi ljudje v glavnem ne prihajajo k meni, za bolne pa je bila že pot v Črnomelj, kaj šele v Novo mesto ali Dolenjske Toplice, predolga. A četudi imam stoodstotno koncesijo, je čakalna doba kar štiri mesece, medtem ko nujni primeri pridejo na vrsto v petih dneh, samoplačniki pa takoj," pove Mužarjeva ter pojasni, da je največji problem, ker ima pri koncesiji omejeno število točk. Pri dodeljevanju točk so namreč upoštevali število prebivalcev, ne pa število poškodb, zlasti delovnih, ki jih je v metliški občini zaradi specifične industrije zelo veliko. Ženske, ki delajo v tekstilni industriji, imajo pogoste poškodbe hrbtenice, moški pa poškodbe v križničnem delu zaradi težkega dela. Žal opaža vse več poškodb zaradi nepravilne drže tudi že pri otrocih.

Ker pa so ljudje po Andrejinem mnenju še premalo vedeli za njeno fizioterapijo, je pretekli teden pripravila dan odprtih vrat, na katerem je predstavila pestro ponudbo od fizikalne terapije, termoterapije, elektroterapije, mehanoterapije do fitballa in vaj za nosečnice. Vse te terapije opravi sama, mož Marjan pa ročno masažo, ki je le samoplačniška. Opravil je namreč tečaj za maserja ter dodatno še za poškodbe pri športu in anticelulitni program.

M. B.-J.

FIZIOTERAPEVTKINO DELO - Obiskovalci dneva odprtih vrat v fizioterapiji Andreje Mužar v metliškem zdravstvenem domu so si z zanimanjem ogledali predstavitev njenega dela. Vso opremo za raznovrstne terapije je Mužarjeva kupila pri domačem proizvajalcu Iskri medical. (Foto: M. B.-J.)

Občankam in občanom občine Metlika želim vesele božične praznike ter srečno in uspešno novo leto 2001.

Župan
Slavko Dragovan

Zimski koncert godbenikov

METLIKA - Mestna godba Metlika bo pripravila v soboto, 23. decembra, ob 20. uri v tukajšnji športni dvorani zimski koncert. Prireditev bo vodil Toni Gašperič, vstopnina pa bo 700 tolarjev.

Semiški blagoslov konj

SEMIČ - V torek, 26. decembra, bo ob 10. uri, po maši, blagoslov konj pred župnijsko cerkvijo sv. Štefana v Semiču. Ob tej priložnosti bo Konjerejsko društvo Semič razvilo društveni prapor, katerega boter bo semiški župan Janko Bukovec.

Koncerti in dedek Mraz

ČRNOMELJ - Danes, 21. decembra, bo v okviru Novoletnega direndaja ob 18. uri v tukajšnji knjižnici slikarska delavnica za otroke z risanim junakom Bojanom. Jutri, 22. decembra, bo ob 19.30 v črnomaljskem kulturnem domu božični koncert New Swing Quarteta. V soboto, 23. decembra, bo ob 17. uri v športni dvorani Loka žur z dedkom Mrazom, ob 19.30 pa v kulturnem domu večer s folklorno skupino Dragatuš in gosti. V torek, 26. decembra, bo ob 19.30 v tukajšnjem kulturnem domu novoletni koncert črnomaljskih pevcev in glasbenikov, v petek, 29. decembra, ob 19.30 pa prav tam koncert ansambla Tonija Verderberja.

Na upravni enoti vse več zadev

Kljub temu pa v Črnomlju ne bodo na novo zaposlovali - Le dobri trije odstotki nerešenih zadev - Dolga vrsta za zamenjavo osebnih izkaznic, ki se bo nadaljevala tudi v prihodnjem letu

ČRNOMELJ - V enajstih mesecih letošnjega leta je bilo na upravno enoto v Črnomlju na novo naslovljenih 15.914 zahtevkov državljanov, ki se jim je pridružilo še 1.727 nerešenih zadev iz preteklega leta. Med slednjimi je bilo največ vlog za evidentiranje vinogradov. Letos niso rešili le 3,7 odst. zadev, prejeli pa so 37 pritožb, kar je 0,15 odst. vseh zadev.

Kot je na tiskovni konferenci pred tednom dni povedal načelnik črnomaljske upravne enote Anton Horvat, so v letošnjih enajstih mesecih opravili še več kot 85 tisoč drugih opravil. A kljub temu da imajo vse več dela, ga opravlja le 38 upravnih delavcev, zaposlenih za nedoločen čas, eden z zaposlitvijo za določen čas ter pripravnik. Očitno pa vsaj še nekaj časa ne bodo na novo zaposlovali, saj jim sklep vlade to prepoveduje. Zato pa ob delu študira kar 12 zaposlenih, a so sodelavci z njimi solidarni, tako da pri delu ne prihaja do zastojev. Prav zato je Horvat tudi pohvalil, da je izobrazbena struktura zaposlenih iz leta v leto boljša.

Čeprav imajo na upravni enoti sicer dobro strojno opremo, pa je programska oprema zastarela. Pogrešajo povezave med oddelki, zato mora stranka tekati od oddelka do oddelka. Na ustreznem tehnološkem nivoju tudi niso povezave z občinsko upravo in krajevnimi uradi. Prav slednji bodo v prihodnje deležni posebne pozornosti pri informatizaciji, saj naj bi postali informacijske pisarne.

Upravna enota Črnomelj je v tretji skupini za pridobitev standarda kakovosti ISO 9000. "Ljudje so oz. bodo pravočasno usposobljeni, in če bodo postopki standardizirani in zagotovljena oprema, moramo zagotoviti le še tehnično disciplino in ISO 9000 ne bo težko doseči. Predvidevamo, da bomo standard kakovosti dobili konec leta 2002," je povedal Horvat.

M. B.-J.

• Predvsem v zadnjih dveh mesecih so občani na upravni enoti Črnomelj podali veliko zahtevkov za novo osebno izkaznico. Ob uradnih urah čaka pred pisarno tudi po sto ljudi, četudi so jim pojasnili, da lahko zamenjajo dokument tudi v prihodnjem letu. Gre predvsem za starejše ljudi, ki nimajo ne vozniškega dovoljenja ne potnega lista. Vendar pa pričakujejo gnečo tudi v prihodnjem letu, saj je doslej zamenjalo osebne izkaznice le 20 odst. državljanov.

Dobrodelna prireditev "Zvonovi vabijo"

SEMIČ - Ob nakupu šolskih koncertnih zvonov vabi Kulturno društvo Orel Semič v torek, 26. decembra, ob 16. uri v tukajšnji kulturni dom Jožeta Mihelčiča na dobrodelni koncert "Zvonovi vabijo". V kulturnem programu bodo nastopili pritrkovalci iz Novega mesta in Semiča, semiške glasbene skupine in posamezniki, gost prireditve pa bo prelat Franci Vrhunc iz Ljubljane. Najstarejšim semiškim pritrkovalcem bo župnik Janko Štampar podelil priznanja za dolgoletno pritrkovanje.

Vsi se navajajo na demokracijo

Semiška SNS o dosednjem delu, volitvah ter predvsem o romski problematiki, ki sicer ni največji problem v občini, a ima najmanj možnosti za rešitev - V naslednjem občinskem svetu dve mesti?

SEMIČ - Občinski odbor SNS Semič je imel pretekli teden redni letni občni zbor članov, na katerega so povabili tudi simpatizerje. Premleli so volilne rezultate ter ugotovili, da dobijo na vsakih volitvah več glasov, zato upajo, da bodo na naslednjih volitvah zasedli v občinskem svetu dve mesti.

Edini član SNS v sedanjem svetu Sergej Čas je, ko je govoril o delu v občinskem svetu dejal, da tam ni filozofije, saj se ukvarjajo z osnovnimi zadevami, ki bi jih v občini že davno morali imeti, zlasti pa z vodovodom in cestami, veliko dela pa je tudi na socialnem področju. "Čeprav je SNS v opoziciji, podpre projekte, ki so dobri za občino. Vendar so bili naši predlogi zlasti v začetku mandata večkrat zavrnjeni, čeprav so bili dobri. Nekateri pač niso razumeli osnovnih zakonov demokracije, vendar gre na srečo na bolje," je dejal Čas. Sergej Čas je spomnil, da je leta 1994 prav SNS prva predlagala sanacijo romske problematike v semiški občini. Predlog je bil zavrnjen, a druge rešitve, ki so jih iskali, niso prinesle željenih rezultatov. „Romi pa postajajo vse bolj nasilni. Tako sta bila nedavno poskus posilstva v Stranski vasi ter napad na Kalu. Vendar ni rešitev, da damo Rome v gozd in jim kupimo gradbeni material, ki ga v nekaj dneh prodajo, ali bivalne prikolice, ki jih hitro uničijo. Predvsem pa romskega problema ne kadrovsko ne finančno občina ni sposobna rešiti sama, ampak bi morala biti to predvsem naloga države," je bil kritičen Čas. Razprava se je potem sukala predvsem okrog romske problematike, čeprav po Časovih trditvah to ni največji problem v občini. Je pa eden najbolj perečih in ima najbrž najmanj možnosti za rešitev. Žalostno je, da denar od socialnih pomoči in otroških dodatkov, ki ga ni malo, velikokrat sploh ne pride do upravičencev, ampak ga poberejo voditelji v romskih naseljih. Poslanec v državnem zboru Bogdan Barovič je poudaril, da bi morali najprej urediti statusno vprašanje Romov. In če Romi uživajo vse pravice državljanov, morajo spoštovati tudi dolžnosti. Če jih ne, je po njegovem v slovenskem pravosodju nekaj zelo narobe.

M. B.-J.

RAZSTAVA MLADIH LIKOVNIKOV - Ekstempore maladih likovnikov Bele krajine se je pričel v Metliki, sedaj pa se seli po vseh treh občinah. Letos je bil že devetnajstič, na njem je sodelovalo 50 osnovnošolcev in srednješolcev, pripravila pa sta ga osnovna šola Mirana Jarca iz Črnomlja in Društvo prijateljev mladine Črnomelj. Mladi so slikali domačo obrt v Jankovičih, predvsem pri Raztresenovih, ki so bili tudi pokrovitelji. Razstavo, ki se seli po Beli krajini, so pretekli teden odprli v metliškem Ganglovem razstavišču. Ob tej priložnosti sta nastopili: flavtistki Maja Kočevar in Mateja Černič (na fotografiji), kvartet trobil in recitatorka Nikolina Lalič. (Foto: M. B.-J.)

ZIMSKA PRAVLJICA - Na odru Šeškovega doma v Kočevju se je v petek zvečer zvrstilo kar 25 glasbenih točk, ki so jih izvedli učenci Glasbene šole Kočevje. Na njihovem že tradicionalnem božično-novoletnem koncertu, ki so ga poimenovali Zimska pravljica, so nastopili tako člani baletnega oddelka šole kot tudi izvajalci na violini, čelu, kontrabasu, klarinetu, saksofonu, klavirju, harmoniki, kljunasti flavti, flavti in kitari. Nastopili so kot solisti, v duetu (na posnetku duo harmonik, Miha Dragoš in Ciril Skebe)ali triu, koncert pa so sklenili z nastopom mladega godalnega orkestra, ki se je pod taktirko Olega Volkova tokrat prvič predstavil kočevski javnosti. (M. L.-S.)

NAJBOLJŠA OBČINSKA UPRAVA - V petek zvečer je v Domu telesne kulture v Kočevju potekalo že tradicionalno četrto srečanje kočevskih politikov in gospodarstvenikov. Za razliko od preteklih let, ko so igrali mali nogomet, so se letos prvič preizkusili v odbojki, prvič pa je tudi bilo, da so se na srečanju, ki so ga letos organizirali gospodarstveniki, pomerile štiri ekipe. Ekipam občinske uprave, občinskih svetnikov in direktorjev se je namreč letos pridružila še ekipa kočevskih študentov. V skupno štirih odigranih igrah je največ znanja pokazala in tudi največ sreče imela ekipa občinske uprave na čelu z županom Jankom Vebrom (na posnetku), ki si je z dvema zmagama priborila prehodni pokal srečanja. (Foto: M. L.-S.)

Najlepši pogoji, najslabše delo

V zahodni Dolenjski najlepši naravni, zgodovinski, kulturni in drugi pogoji za razvoj turizma, turistična društva pa v glavnem počivajo in sanjajo, kaj bi, če bi imela denar

KOČEVJE - Turistična zveza Slovenije in Turistično društvo Medo Kočevje sta 15. decembra sklicala regijski delovni dogovor za območje zahodne Dolenjske, katerega cilj je bil izmenjava dosedanjih izkušenj dela in dogovor o bodočih nalogah pri razvoju turizma. Na območju zahodne Dolenjske naj bi v občinah imeli tudi po več turističnih društev (v kočevski 6), od tega pa jih deluje bolj malo, saj se je petkovega srečanja v Kočevju udeležilo le 7 predstavnikov šestih turističnih društev (Kočevje, Kočevje-Medo, Kočevska Reka, Kostel, Rašica, Višnja Gora), predstavnik Centra za promocijo in razvoj turizma Kočevje, predsednik Turistične zveze Slovenije dr. Marjan Rožič ter župan in podžupan občine Kočevje.

Složna je bila ugotovitev, da turistična društva na tem območju ne delujejo tako, kot bi morala (svetla izjema je Turistično športno društvo Kostel in njegov predsednik Stanko Nikolič), "čeprav so prav na tem območju najboljši pogoji za njihovo delovanje" (lepa in neokrnjena narava z živalstvom in rastlinstvom, zgodovinske, naravne, kulturne in druge zanimivosti itd.). To je še posebno pomembno, ker je Turistična zveza Slovenija ob svoji 95-letnici naslovila na vsa društva projekt "Naravne vrednote, kulturna dediščina in turizem v letih 2001/2002", na osnovi katerega naj bi turistična društva pripravila pregled naravne in kulturne dediščine na svojem območju hkrati pa na tej osnovi pripravila svojo turistično ponudbo. Pobuda pa ni uspela, saj je od vseh društev poslalo odgovore na vprašalnik spet le TŠD Kostel.

V razpravi je bilo spet izrečenih več modrih misli in resnic o turizmu. Predsednik TD Medo Kočevje Lado Lenassi je menil, da v Kočevju ni vzdušja za nove ideje na področju turizma, ker jih mnogi blokirajo. Domačini se ne zavedamo izjemnih lepot in privlačnosti Kočevske, na katere nas opozarjajo tujci, a njihovih opozoril ne jemljemo resno, čeprav so v Kočevju propadla že vsa največja podjetja in je rešitev za občino le v turizmu. S to ugotovitvijo sta se v glavnem strinjala župan občine Kočevje Janko Veber in podžupan mag. Janez Černač, ki je poudaril, da je občina izdelala zanimiv program dela, ki je bil ponujen tudi drugim občinam, "a z delom turističnih društev nismo zadovoljni". Vprašal se je: zakaj v Kostelu lahko pridno delajo, v Kočevju pa ne?

Predsednik Turistične zveze Slovenije dr. Marjan Rožič je opozoril na povezavo turizma z vsemi gospodarskimi in negospodarskimi panogami, na potrebo po turističnem izobraževanju prebivalstva in da se bistvo turizma spreminja, saj je včasih bil dovolj hotel, danes pa si turist želi doživetij. Ivan Groznik, TD Višnja Gora, je opozoril, da je škoda, ker so zamrle nekatere prireditve, ki so privabile veliko ljudi (velika gasilska tombola v Kočevju, kolesarski maraton "Kapelski kresovi" itd.). Miloš Miklič iz ŠTD Krokar Kočevska Reka pa je potarnal, da društvo ne more nikjer dobiti denarja za svojo dejavnost in da zanimanje za te kraje je, turista pa nimaš kje namestiti. Stanko Nikolič, TD Kostel, pa je dejal, da naj društva pripravijo programe dela in te naj občine, razna ministrstva in drugi financirajo. Tako delajo pri njih, in ker se v Kostelu vedno kaj dogaja, se najde tudi denar.

J. PRIMC

Deseti jubilej Morisa

Brez Janeza Janše in Toneta Krkoviča

KOČEVSKA REKA - V petek, 15. decembra je bila pred tehničnimi delavnicami v Kočevski Reki, torej na kraju , kjer so bili 17. decembra leta 1990 prvič postrojeni pripadniki prve brigade specialne enote Moris, osrednja slovesnost ob deseti obletnici teh dogodkov. Predhodnica štaba teritorialne obrambe je v pripravah na osamosvojitev in zlasti v vojni za Slovenijo odigrala pomembno vlogo. Slovesnosti so se udeležili tudi Borut Pahor, predsednik državnega zbora, nekdanji predsednik vlade Lojze Peterle, nekateri poslanci DZ, vojaški vrh na čelu z obrambnim ministrom dr. Antonom Grizoldom in načelnikom generalštaba slovenske vojske dr. Iztokom Podbregarjem, nista pa ji prisostvovala Janez Janša in Tone Krkovič.

V samostojni državi je Moris prestal precejšnje organizacijske in kadrovske spremembe. Od nekdaj močne postojanke na območju Kočevske Reke danes na tiste čas spominja le manjša enota; njen večji del je v Ljubljani. Tam imajo v okviru desetega bataljona odred za specialno delovanje.

"Ves čas zagotavljamo najvišjo stopnjo bojne pripravljenosti, sodelujemo tudi v mirovnih operacijah. Trenutno so naši pripadniki v Bosni in na Cipru. Težišče je na uvajanju standardov Nata," je povedal poveljnik specialne brigade, polkovnik Janez Butara, slavnostni govornik dr. Anton Grizold pa je predstavil sedanjo ekipo obrambnega ministrstva.

M. G.

Kovkarjeva kajža je "naj" hiša

Zaključek akcije podjetja Riko Hiše, d.o.o. - Podelili nagrade za najstarejše in najlepše lesene hiše

RIBNICA - Številni prijatelji in poslovni partnerji podjetja Riko Hiše, d.o.o., iz Ljubljane, ki ima v Ribnici svoj proizvodni del, so se v ponedeljek zbrali v Miklovi hiši na prednovoletnem srečanju. Ob tej priložnosti so predstavili novo kolekcijo izdelkov Urban, podelili pa so tudi nagrade za najlepše in najstarejše lesene hiše v Sloveniji, ki so jih izbrali s pomočjo slovenske javnostii.

Vodja marketinga Riko Hiše Aleksandra Šopar je povedala, da so akcijo prvič predstavili v medijih marca letos, nato pa so dva meseca zbirali prijave. Skupno so prejeli 47 prijav iz vseh koncev Slovenije razen iz Primorske, kjer ni lesenih hiš. Za ogled, ki ga je opravila komisija od junija do konca septembra, so izbrali 29 hiš in med temi v ožji izbor za najlepšo uvrstili 10 hiš. Pri tem je komisija kot kriterije upoštevala: skladnost arhitekture z okoljem in časom, družbeno socialno prepoznavnost, likovno izraznost, gradbeno-razvojno prepoznavnosti in ohranjenost.

Med vsemi hišami je po vseh petih kriterijih izstopala Kovkarjeva kajža (Zgornja Ruša 6, Škofja Loka), ki so jo zato, kot je povedala Šoparjeva, razglasili za najstarejšo in najlepšo leseno hišo oziroma "Naj" hišo v državi. Namen akcije, v kateri so posebaj nagradili vse tri najstarejše in tudi drugo in tretjo najlepšo hišo v Sloveniji je bil, kot je povedala Šoparjeva, da bi opozorili, da je les v Sloveniji tradicionalen gradbeni material in da je lesena gradnja tudi trajna in dragocena.

M. LESKOVŠEK-SVETE

RIBNIŠKI PUŠELJC 2000 - Združena s prireditvijo Ribniški šport v letu 2000 je prejšnji četrtek v Športnem centru v Ribnici potekala tudi prireditev Ribniški pušeljc 2000. Tudi letos in tako že tretje leto zapored je namreč preko občinskega glasila Rešeto potekala akcija iskanja najbolj priljubljene osebnosti v ribniški občini. Izdelek ribniških suhorobarjev »Ribniški pušeljc« je lani prejelo pet nominirancev, letos pa jih je to posebno ribniško priznanje prejelo šest, saj so ostali nominiranci po številu prejetih glasov za njimi precej zaostajali. Med najpopularnejše osebnosti v ribniški občini v letošnjem letu so se uvrstili (na posnetku od leve proti desni): župnik Maks Ipavec, ravnateljica OŠ dr. Franceta Prešerna Andreja Šulentič, zdravnica dr. Alenka Nadler Žagar, ravnateljica glasbene šole Bernarda Kogovšek, alpinist Aleš Žagar ter rokometaš-olimpijec Tomaž Tomšič, ki pa se podelitve priznanj zaradi obveznosti v klubu ni udeležil. (Foto: M. L.-S.)

Izletov ne bodo opustili

Društvo upokojencev Loški Potok bo za svoje člane tudi v prihodnje pripravljalo izlete

LOŠKI POTOK - Letos, ko je bilo ustanovljeno Turistično društvo Loški potok, je bilo v javnosti moč slišati kar nekaj, lahko bi celo rekli, žaljivih pripomb, da Društvo upokojencev nima nobene pravice do organizacije izletov. Taki napotki so bili vodstvu turističnega društva menda dani kar iz vrha občinske uprave.

To društvo namreč že desetletja skoraj edino v kraju, predvsem za svoje člane, nekajkrat na leto pripravi srečanja in izlete, namenjene ogledu turističnih in zgodovinskih zanimivosti po vsej Sloveniji pa tudi v zamejstvu. Ta vest o neupravičenosti do organiziranja izletov pa se očitno ni širila le v Loškem Potoku, sicer tega ne bi omenjal Obveščevalec ZDUS-a v svoji 99. številki, ki med drugim navaja, da društvo upokojencev in druga društva, ki svojo dejavnost opravljajo neprofitno, to lahko delajo tako kot doslej. Zakon o pospeševanju turizma (Uradni list RS 57/98) določa pogoje za turistične in potovalne agencije, ki se s to dejavnostjo ukvarjajo pridobitno in so vpisane v sodni register kot gospodarske družbe.

Če so bile omenjene vesti strašilo upokojencem in v korist turističnega društva, potem je to še nekako sprejemljivo, kar pa je le malo verjetno. Društvo upokojencev je zadovoljno, da se je ustanovilo turistično društvo, in si želi z njim tudi sodelovati, če bo za to priložnost in volja oziroma ko bo turistično društvo pripravljeno opravljati te dejavnosti. Društvo upokojencev je najštevilčnejša organizacija oz. društvo v Loškem Potoku z legitimno izvoljenimi organi, ki znajo brati Uradni list, in čigar dejavnosti potekajo po veljavnem statutu in zmožnostih članstva, osnovne usmeritve pa dobiva po od ZDUS-a, ki je društvu predpostavljen organ.

A. KOŠMERL

Potočani bodo praznovali doma

Silvestrovanja na prostem, kot kaže, ne bo

LOŠKI POTOK - Na božično-novoletnem koncertu, ki ga 26. decembra v svoji telovadnici pripravlja osnovna šola dr. Antona Debeljaka, bodo nastopili mešani pevski zbor Planinskega društva, dekliški zbor Ave verum in oba šolska pevska zbora, pridružili pa naj bi se jim še pevci z Blok. Dedek Mraz je, kot vse kaže, ostal brez denarja, saj bo obiskal le otroški vrtec, denar pa so prispevali starši.

V Loškem Potoku so pred tremi leti prvič pripravili silvestrovanje na prostem. Dvakrat zapored so prireditev organizirali planinci, lansko silvestrovanje pa so prepustili gasilcem iz Retij. Žal je bila prireditev pri -25° C neuspešna, letos pa je očitno, da nihče nima poguma, da bi tvegal njeno pripravo. Občinsko središče je sicer že dolgo razsvetljeno, lahko pa bi bilo bolj domiselno. A kaj hočemo, vsak ima svoj okus! Če bosta še obe gostilni zaprli vrata, kot je običaj, bo nekaj let zelo živahno središče samevalo. Najbrž se bo tudi kanonada petard in drugih "projektilov" preselila kam drugam.

A. K.

Epidemija črevesnih obolenj

Podatke o številu obolelih še zbirajo

KOČEVJE - Tik pred Miklavžem v prvem valu in v dneh med 9. in 12. decembrom v drugem, se je v Kočevju pojavilo večje število obolelih za nalezljivo črevesno boleznijo. Čeprav se tudi pozimi lahko pojavijo posamezni primeri črevesnih obolenj in tudi večje število obolelih, so na pristojnem Zavodu za zdravstveno varstvo v Ljubljani bolezen prijavili kot epidemijo črevesnih obolenj. Kot je v začetku tega tedna povedala dr. Eva Grilc z ljubljanskega Zavoda za zdravstveno varstvo, so se zato odločili na podlagi prijav kočevskih zdravnikov, ki so jim javili, da je za ta letni čas nenavadno veliko število obolelih, predvsem pa, da so med obolelimi učenci obeh kočevskih osnovnih šol in tudi nekaj odraslih. Prijave o obolelih na Zavod še prihajajo in ker še nimajo vseh podatkov (končno poročilo bo znano šele po novem letu!), tudi še ne morejo reči - tako je povedala Grilčeva - ali gre za salmonelno ali kakšno drugo nalezljivo črevesno obolenje. Zdaj imajo potrjene le tri salmonele, skupno število otrok, ki so po do sedaj javljenih podatkih vseh treh kočevskih pediatrov pri njih iskali pomoč zaradi blažjih ali hujših črevesnih težav s krvavo drisko kot najhujšo težavo, pa se giblje okoli 30.

M. L.-S.

Poraz Snežnika

KOČEVJE - V 12. krogu druge košarkarske lige je Snežnik iz Kočevske Reke z 88:90 izgubil z Ježico. (M. G.)

Eni imajo turiste, drugi prazen hotel

V zahodni Dolenjski je vse nekako čudno urejeno. Tako imajo v Kočevju hotel brez turistov, V Kostelu, Kočevski Reki in Laščah pa turiste brez hotela.

Nikoliča klonirati

Na vprašanje: Kako poživiti delo turističnih društev v zahodni Dolenjski, je odgovor povsem jasen. Klonirati je treba predsednika TŠD Kostel Stanka Nikoliča in tako pridobljene osebke porazdeliti po turističnih društvih.

Drobne iz Kočevja

NE OBLEKE, AMPAK DENAR! - V zadnjih nekaj dneh je postala kočevska občina bogatejša kar za dve novi trgovini z oblačili. Poleg Tkanine iz Celja v novi stavbi ob sedaj skupnem parkirišču ob Novi Ljubljanski banki je namreč svoja vrata odprl tudi butik v pritličnih prostorih prenovljene stavbe kavarne. Ni torej strahu, da bi Kočevcem zmanjkako trgovin z oblačili, je pa ob dejstvu, da je brezposelnost v kočevski občini še vedno zelo velika, upravičen strah, da jim bo zanje zmanjako denarja!

Ribniški zobotrebci

KDO PRIHODNJE LETO?! - Na lanskoletni prireditvi Športnik leta so podelili najrazličnejša priznanja ribniške Športne zveze športnikom in športnim delavcem, niso pa razglasili športnika leta. Zaradi ponesrečenega imena, ki so ga povzeli po predhodnici danes kar dveh športnih prireditev v ribniški občini, so prireditev letos preimenovali v Ribniški šport v letu 2000. Vsak komentar o tem je odveč. Mnenje o novem imenu naj si ustvari vsak sam! Vsak pa naj si sam odgovori tudi na vprašanje, ko bo ob Športni zvezi Ribnica in ribniški občini prihodnje leto soorganizator, če že ne kar glavni organizator prireditve Ribniški šport v letu 2000 in Ribniški pušeljc 2000. Namreč: še predlani in nekaj let pred tem je bila to ribniška lokalna televizija R-kanal, lani je bil kočevski lokalni radio Univox, letos pa je levji delež organizacijskih del opravil radio Zeleni val iz Grosupljega!

Kostelski rižni

PROGRAM ŽE POD STREHO - Medtem ko se skoraj vsem turističnim društvom še ne sanja, kaj bi dali v program dela za prihodnje leto, ima Turistično športno društvo Kostel že dva meseca natisnjen program za leto 2001, v katerem je po krajih, datumih in urah navedenih 20 športno-rekreativnih prireditev, devet kulturnih in drugih prireditev ter še devet predavanj.

KJE BO NAJLEPŠE? - Turistično športno društvo Kostel je spet razpisalo nagrado za najlepše, praznično urejeno in okrašeno površino, poslovni prostor, stanovanjsko hišo, prometno križišče v predbožičnem in prednovoletnem času. Občane prosijo, naj tudi obvestijo društvo o kandidatih za nagrado.

RIBIŠKA POBUDA - Na zadnji seji izvršilnega odbora TŠD Kostel so razpravljali o pobudi nekaterih ribičev, da bi za območje občine Kostel ustanovili svojo ribiško družino, saj na tem območju zdaj deluje sekcija Ribiške družine Kočevje, v kateri je vključenih okoli 60 članov iz raznih občin. Pobudo bo društvo posredovalo naprej, mi pa lahko ugibamo o razreševanju te pobude, ki bo gotovo zanetila mnoge spore med ribiškimi organizacijami, kot se to dogaja drugod po Sloveniji.

KOMISIJA ZA ŽGANJE - TŠD Kostel je na zadnji seji imenovalo projektni svet, ki bo pripravil potrebno dokumentacijo za pridobitev blagovne znamke "kostelsko žganje" oz. "kostelska rakija". Svet je sestavljen iz domačih in zunanjih sodelavcev, vodi pa ga predsednik TŠD Stanko Nikolič.

Laški sel

OBČINA DOBILA HIŠNO ŠTEVILKO - Med prvimi je v naselju Velike Lašče dobila hišno številko občinska stavba. Vizitke z novim naslovom so med prebivalstvom krožile že nekaj dni prej. Občino pa lahko po novem najdete na Levstikovem trgu 1.

ODNESLI NAPIS V CIRILICI - Zgodba je že nekoliko starejša, a vendar zanimiva. Poleti so v Velikih Laščah doživeli otvoritev bifeja Mina Caffe, ki je imel ob vhodu nameščene table v različnih jezikih, ki se jih sicer da kupiti v mnogih trgovinah. Na eni izmed njih je v cirilici pisalo Prodavaona duhana in ta je preko noči skrivnostno izginila. V tistem času, ko se Srbija še ni vključila v ostali demokratični svet, stvar ni toliko bodla v oči, pa vendar so krožile govorice, da se je (vsem znani) storilec sam prijavil policiji, pri čemer je še navedel, da ga podobne table v angleškem jeziku ne motijo, ker tega jezika pač ne obvlada.

Trebanjske iveri

ZVONČKLJANJE IN PREPIR OKOLI PREDSEDNIKA - Za neplačane funkcije običajno ni pretiranega zanimanja, tega pa ni mogoče reči tudi, ko gre za predsednika sveta krajevne skupnosti Trebnje. Dosedanji trebanjski "mini župan", Stane Sitar, je ob svojem skrhanem zdravju in zato ponujenem odstopu moral poiskati svojega naslednika. Z evidentiranim kandidatom je seznanil večino članov sveta, a na zadnji seji sveta se je kadrovska kombinatorika Sitarju porušila kot hiša iz kart. Pedantnemu bančnemu uslužbencu Sitarju je morda še najtežje prizadel očitek, da se ne more ponoviti napaka, da bi tudi njegovega naslednika imenovali, kot naj bi tudi njega, namesto da bi ga izvolili... Podpredsednica sveta KS Zvonka Falkner je v zakulisni predigri Sitarju celo predlagala, naj bi samo zamenjala funkciji, kar je Sitar zavrnil. Zvončkljanje pa je prišlo tudi do ušes nekaterih zgroženih svetnikov; da bi pristali pri ženski komandi, nak, to pa že ne!

RAZSVETLJAVA - Vodstvo KS Trebnje se je odločilo, da bo za božič prižgalo novo javno razsvetljavo v Tomšičevi ulici, da bi še malo polepšali praznike tudi Pavlinovim in Slakovim, ki niso prispevali po 20.000 tolarjev, tako kot je vseh preostalih 15 gospodinjstev. Upajo, da bodo vsi, tudi neplačniki, veseli pridobitve...

Sevniški paberki

ITALIJANI PRED VRATI !- "Hannibal ante portas!" (Hanibal je pred vrati) so zgroženo vpili preplašeni Rimljani davnega leta 211 pred našim štetjem, ko se je znameniti kartažanski vojskovodja na slonih približal Rimu. Lokavi Lahi so takrat menda onesposobili precej Hanibalovih bojnih slonov z žeblji, s katerimi so posuli ulice... Na kakšen način, s kakšnimi sredstvi naj se ubrani majhno podjetje z dobro stotnijo zaposlenih, kakršno je Tanin pred odkrito grožnjo italijanskega kapitala, da bo s sovražnim prevzemom uničil še zadnjega resnega tekmeca na svetovnem trgu? V Taninu so zaenkrat odbili prvi napad Italijanov, ki so naduto napovedovali svoj prihod v Sevnico na ogled "njihove" taninke, a ko so jim Sevničani jasno povedali, da jih v tovarno ne bodo spustili, so ostali pri lastnikih Tanina v Ljubljani.

(NE)VARNOST CESARSKIH POSLOV - Vemo, da mora v kakšen prostor v svoji palači celo presvetli cesar sam, da pač opravi svoje fiziološke potrebe. Če bi se Njegova visokost zadrževala v Boštanju bi se, po zadnjih dogodkih sodeč, verjetno ne branil spremstva tudi v tako posvečene prostore. Bodisi da ga ne bi prestrašil kakšen osebek, ki oponaša mlin na veter, ali da mu ne bi spodrsnilo in bi si kaj polomil...

LEŽEČI POLICAJI - Kljub temu da je svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ocenil, da je s talnimi ovirami za umiranje prometa pred šolami vse po predpisih, so te dni "ležeči policaji" dobili bolj ležečo in manj štrlečo podobo. Pred sevniško šolo pa so montažne ovire odstranili, po izjavah cestarjev, zaradi pluženja cest...

Novoletni živžav v Sevnici

SEVNICA - Na Trgu svobode bosta ob iztekajočem se letu prireditvi za otroke in starejše. Novoletni živžav se bo pričel v petek, 29. decembra, ob 17. uri. Najmlajše bodo zabavali člani skupine Pinocchio in igralec Sten Vilar, najmlajše bo obiskal tudi dedek Mraz. V nedeljo, 31. decembra, se bo ob 22. uri pričelo veselo silvestrovanje na prostem ob zvokih Slovenski zvoki. Točno ob polnoči bo županovo novoletno voščilo in velik ognjemet.

Prednovoletno srečanje invalidov

SEVNICA - Tukajšnje društvo invalidov vabi danes, v četrtek, 21. decembra, ob 15. uri na tradicionalno prednovoletno članske srečanje, ki bo v prostorih jedilnice sevniške Lisce. Igral bo ansambel Rožmarin. Prijave zbirajo v društveni pisarni, v Loki jih zbira Anica Culetto in na Blanci Anica Radej.

Od mrtvih duš do živih zagat

Velik izpad prihodkov krajevne skupnosti Trebnje od nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča - Pred obnovo mrliške vežice - Zapleti ob razrešnici predsednika sveta

TREBNJE - Trebanjska krajevna skupnost beleži v letošnjem letu velik izpad prihodkov od nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, tako zaradi nove odmere kot tudi zavoljo neizterjave dolžnikov. Zato so težje, kot so načrtovali uresničevali komunalno-cestni program, kronično pomanjkanje denarja pa je KS prisililo, da je vsak mesec prosjačila na občini, naj pomaga in pohiti z nakazilom iz občinske malhe, da je bilo dosti denarja za zaposlenega tajnika KS.

Podpredsednik sveta KS Alojz Zupančič in član sveta Janez Smolič, ki so jima na svetu KS naročili, naj se na občini dogovorita za odpravo te zagate, sta povedala, da ju je "finančna ministrica" na občini slabo potolažila, ker je zelo malo denarja tudi v občinski blagajni, saj je tudi dotok denarja iz Ljubljane, od države, bolj šibek. Dotok od nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč je bolj počasen tudi zaradi pritožb krajanov na odmero, pričakujejo, da bo bolje spomladi prihodnje leto. Vprašljivo pa je, če jim bo uspelo zagotoviti blizu 50 milijonov tolarjev prihodkov, kolikor so predvideli v finančnem planu za leto 2001.

Stane Sitar: zagrenjeno slovo

Svet KS je na zadnji seji v starem letu imenoval gradbeni odbor za izgradnjo vodovodnega omrežja v Studencu, ki mu bo predsedoval Marko Grandovec. KS bo za naložbo, vredno 24 milijonov tolarjev, primaknila 2 milijona tolarjev.

Gradbeni odbor za rekonstrukcijo poslovilne oz. mrliške vežice v Trebnjem, ki ga vodi Alojz Zupančič, je ugotovil, da sedanji prostori niso funkcionalni, zato je rekonstrukcija vežice nujna. Arhitektka Jožica Uhan je izdelala tri idejne rešitve, tako gradbeni odbor kot svet KS pa sta menila, da nobena ne ustreza povsem pričakovanjem in potrebam. Zato so menili, da bi morala Uhanova pripraviti do konca januarja 2001 novo študijo, na svetu KS pa so nekateri menili, naj bi z javnim razpisom pridobili še kakšnega projektanta, vsekakor pa naj bi ne hiteli preveč, kajti to bo naložba tudi za prihodnje rodove. Z 12-odstotnim deležem naj bi pri tej investiciji sodelovala KS Štefan, z 8-odstotnim KS Račje selo in s 4-odstotnim KS Velika Loka.

Člani sveta KS so sprejeli razrešnico dosedanjemu predsedniku sveta Stanetu Sitarju, ki se umika zaradi težav z zdravjem, se mu zahvalili za prizadevno in dosledno dveletno delo, po burni razpravi pa niso sprejeli njegovega predloga za nadomestne volitve za novega predsednika.

P. PERC

128 paketov pomoči

Prostovoljci OO RK Trebnje bodo ob koncu leta obiskali in obdarili še 1631 starejših občanov, invalidov in bolnih

TREBNJE - V tednu solidarnosti v novembru so na Območnem združenju Rdečega križa Trebnje skupaj z Rdečim križem Slovenije in 17 krajevnimi organizacijami RKS zaključili akcijo Nikoli sami. V tej so se spomnili predvsem ljudi, ki so se iz kakršnega koli vzroka znašli v materialni stiki in živijo tako rekoč na robu družbe. 128 družinam in posameznikom so razdelili paket z osnovnimi živili in praškom. Kot pravi predsednik OO RK Trebnjem Dušan Mežnaršič, se zavedajo, da to ni velika pomoč, ampak le drobec olajšanja njihovega trenutnega položaja.

Ob izteku leta pa pripravlja trebanjski Rdeči križ zelo obsežno akcijo, ko bodo njihovi prostovoljci obiskali in skromno obdarili še 1631 starejših občanov, invalidov in bolnih. Ne bodo pozabili niti občanov, ki živijo daleč od domačih, po domovih.

Vsem posameznikom in podjetjem, ki so se že odzvali pozivu na pomoč prizadetim ob nedavni katastrofi v Logu pod Mangrtom, se Rdeči križ iskreno zahvaljuje, hkrati pa poziva tiste, ki bi še želeli prispevati, naj to storijo preko posebnega žiro računa, odprtega pri Rdečem križu Slovenije: 50101-678-51579, sklicna številka 4007, s pripisom "za prizadete pod Mangrtom."

Vsem občanom želi OO RK Trebnje vesele in zadovoljne praznike ter srečo, zdravje in uspehe v letu 2001!

P. P.

OKTET JURIJ DALMATIN nepretrgoma bogati in razveseljuje ljubitelje petja doma in po svetu že od leta 1964. V boštanjskem Partizanu je oktet prejšnji teden polepšal dan tudi otrokom sevniškega vrtca in njihovim staršem. Na posnetku (z leve): Jože Drnač (1. tenor), Jože Novak in Franc Pernovšek (oba bariton), Ivan Vovk (2. bas), Emil Lenarčič (2. bas, umetniški vodja), Darko Bec (2. bas), Franc Judež in Jože Pfeifer (oba 2. tenor). Manjka prvi tenorist Iztok Zalezina. (Foto: P. Perc)

SOŽITJE RAZVESELILO SVOJE ČLANE - V jedilnici Lisce so se zbrali številni člani društva Sožitje, ki tudi z medsebojnim druženjem poskuša narediti življenje ljudi, ki jih je zaznamovala bolezen, prijaznejše. Ob zanimivem kulturnem in zabavnem programu so preživeli prijetno popoldne ob prihajajočih praznikih. Da bi bilo tudi njihovo vsakdanje delo v novih prostorih bivše Obrtne zadruge Bohor prijetnejše, sta jim zaželela župan Kristijan Janc in predsednica društva Berta Logar. (Foto: P. P.)

DAN ODPRTIH VRAT - Skupnega srečanja otrok, njihovih staršev in delavcev sevniške osnovne šole Sava Kladnika, kjer so se učenci pod vodstvom razrednikov predstavili s kulturnozabavnim programom, v delavnicah pa so učenci in starši izdelovali novoletne okraske, čestitke in se igrali družabne igre, se je udeležilo veliko staršev. Toliko, da je v novem mestnem središču nastal kar manjši prometni infarkt. Iz velike, tokrat pa veliko premajhne šole so odhajali zvečine zadovoljnih obrazov. (Foto: P. P.)

Potopisno predavanje

TREBNJE - V soboto, 23. decembra, ob 19. uri bo v diskoteki Africa v Trebnjem potopisno predavanje: Izrael, Jordanija, Egipt.

Novoletni koncert godbenikov in mažoret

TREBNJE - V četrtek, 28. novembra, ob 18. uri bo v trebanjski športni dvorani tradiconalni novoletni koncert Občinskega pihalnega orkestra Trebnje in trebanjskih mažoret. Sodelovali bodo še mladinski pihalni orkester in mažoretni skupini OŠ Trebnje. Koncert bo povezoval Janko Ropret. Vstopnina je 1000 tolarjev. Za obiskovalce do 15. leta starosti je vstop prost.

Dedek Mraz prihaja v KS

TREBNJE - Od četrtka, 21. decembra, do naslednjega četrtka bo vsako popoldne razen ponedeljka otroke od 1. do 6. leta starosti po krajevnih skupnostih trebanjske občine obiskoval dedek Mraz v spremstvu lutkovne skupine iz VVZ Trebnje ali VVE Mokronog. Krajevne skupnosti v sodelovanju z Občino Trebnje bodo poskrbele, da bodo otroci teh starosti obveščeni o obisku dedka Mraza.

Stilles prvič v Tokiu

Uspešna predstavitev na enem izmed najpomembnejših pohištvenih sejmov na svetu v Tokiu - Najava treh obiskov predstavnikov večjih japonskih korporacij

SEVNICA - Družba Stilles, d.d., se je v letošnjem novembru prvič v svoji zgodovini predstavila na pohištvenem sejmu IFFT (International Furniture Fair 2000) v Tokiu, ki spada med najpomembnejše pohištvene sejme na svetu. Na 45 m² so na ogled postavili program bidermajer, in sicer ambient prestižne sejne sobe in delovnega kabineta ter še nekaj dopolnilnih artiklov. Ambiente so dopolnili s predstavitvijo majhnih izdelkov iz programa družbe Rokus, svetili hrastniškega Sijaja in avtorskimi deli arhitekta Janija Vozlja.

"Po odzivu obiskovalcev sodimo, da je družba s svojo predstavitvijo prav gotovo predstavljala osvežitev med razstavljavci. Največ zanimanja so japonska podjetja pokazala za inženiring program Stillesa, predvsem za opremljanje hotelov višjega cenovnega in kakovostnega razreda. Poleg prvih naročil lahko kot rezultat omenimo že najavo treh obiskov predstavnikov večjih japonskih korporacij, ki se ukvarjajo predvsem z opremljanjem hotelov.

V Stillesu smo prepričani, da bomo v letu 2001 izpeljali že omembe vredne projekte. Odločili smo se, da se tudi naslednje leto pojavimo na tem sejmu. Ob tem pa izrekamo zahvalo pri posredovanju Miranu Skenderju, Ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj ter Ministrstvu za zunanje zadeve. Še posebej pa Bernardu Šrajnerju, odpravniku poslov pri slovenski ambasadi na Japonskem, ki se je še posebej angažiral pri prireditelih in v času sejma," pravi predsednik uprave Stillesa Aleksanfder Hatlak.

P. P.

Tekmovanje šol v okraševanju

TREBNJE - Klub študentov občine Trebnje organizira v sodelovanju z Občino Trebnje v okviru veselega decembra tekmovanje osnovnih in podružničnih šol v okraševanju novoletnih jelk. Ocenjevanje bo v spremstvu dedka Mraza potekalo v petek dopoldan. Razglasitvi rezultatov in podelitvi priznanj s krajšim kulturnim programom v sredo, 27. decembra, ob 14. uri v Kulturnem domu Trebnje, bo sledil še film Svet igrač, ob 17. uri istega dne pa film Aljaska, obakrat brez vstopnine.

Tudi župane tepejo, mar ne?

Občan fizično napadel sevniškega župana v restavraciji - Obrtnik Vlado Žajber: "Janca se nisem dotaknil!" - V ozadju nezadovoljstvo zaradi favoriziranja Povšetovega "klana"?

SEVNICA - "V preteklem tednu je prišlo tudi do neljubega dogodka, ki verjetno kaže na to, da nekateri nosilce javnih funkcij obtožujejo za vse, kar se v družbi dogaja. Župana Občine Sevnica Kristijana Janca je namreč na javnem mestu brez njemu znanega razloga fizično napadel občan in mu prizadejal manjšo poškodbo. Vzroke za to nerazumno dejanje bodo poiskale za to pristojne službe." To lakonično sporočilo direktorja občinske uprave, dr. vet., Zvoneta Košmerla, ki smo ga prejeli v nedeljo, smo hoteli preveriti, še preden so se razširile protislovne govorice, da naj bi se zgodil v Boštanju 13. decembra po javni razpravi o dolgoročnem planu občine pretep, v katerem naj bi bil udeležen tudi sevniški župan, ki naj bi mu ob tem celo zlomili roko...

Župana v četrtek nismo uspeli niti doklicati po telefonu, ker je bil službeno v Ljubljani. V petek pa nam je, še očitno pretresen, povedal, da česa takega v svojem življenju še ni doživel, čeprav je v gostilni staršev na Studencu nekajkrat pomagal miriti pregrete duhove. "Po javni razpravi o spremembah dolgoročnega plana občine, ki je bila zaključena v splošno zadovoljstvo velike večine prisotnih, sem šel s predsednikom sveta KS in nekaterimi svetniki v restavracijo Panorama. Posedli smo za mizo in kramljali. Okrog 21.30, ko sem se vračal iz sanitarij, me je na hodniku napadel Vlado Žajber. V kotu sta ga sicer držala in mirila Dušan Novšak in Jože Imperl; v njuni družbi sem Žajberja opazil za šankom, ko sem šel na WC. Toda Žajber je, ne vem zakaj, močno razburjen grozil, mahal z rokami in me zadel v roko. Ta me je zelo zabolela in pričel sem krvaveti. Ko sem se vrnil v lokal, sem gostincu rekel, naj pokliče policijo," je povedal Janc, ki je potem poiskal prvo pomoč v sevniškem zdravstvenem domu, kjer so ga napotili na slikanje roke v brežiško bolnišnico. Rentgen je pokazal, da ima nalomljen mezinec leve roke, bolečino v roki pa so povzročale še nategnjene vezi. Janc se je odločil, da bo primer predal sevniškemu odvetniku Francu Pipanu in bo tožil Žajberja za odškodnino za telesno poškodbo in bolečine, denar pa naj bi namenil v dobrodelne namene.

Hoteli smo zvedeti, kaj o zadevi pravi druga stran, zato smo poklicali še sevniškega obrtnika Vlada Žajberja, enega najmočnejših obrtnikov z gradbeno mehanizacijo v Posavju, ki je razvil obrt z avtoprevozništvom. Žajber je po telefonu na vprašanje, ali je napadel Janca odvrnil: "Jaz ga nisem nič nič, nič, ampak on je bil po moje pijan. Saj sem bil tudi jaz, toda jaz vem, kaj delam. Imam pa k sreči dve priči." Obljubil je, da bo vse povedal, ko se dobimo, da "bomo vse napisali." Dogovorila sva se, da se dobiva v gostilni na Križišču. Toda tam je pretekli petek Žajberja minila vsa obetana zgovornost, da bi skušali razčistiti, zakaj je prišlo do incidenta, da bi se slišala še druga plat zgodbe, pa je uspešno preprečeval obrtnik, trgovec z gumami Jože Imperl, ena izmed Žajberjevih prič, ki je nastopal kot "pravni svetovalec". Ko je že Žajber hotel kaj reči, se je oglašal Imperl, češ da bodo že vse povedali policiji oz. pristojnim. Žajber je samo ponavljal, da se Janca ni niti dotaknil. Zanikala sta, da bi jadrno zapustila Panoramo, takoj ko so poklicali policijo, kot trdijo priče iz Jančevega omizja, med njimi tudi občinski svetnik Alojz Zalašček, ki se spominja, da se je to pripetilo tedaj, ko so naročali pice.

Nekateri iz tega omizja naj bi bili po Zalaškovih besedah deležni, ko so mimo točilnega pulta odhajali na WC oz. se od tam vračali, Žajberjevih opazk, češ kako lahko sedijo v Povšetovi družbi. In morda ravno v tem grmu je jabolko spora: boštanjski "cestni boss" Franc Povše, tudi občinski svetnik, oz. podjetje Gradnje, ki ga vodi njegov sin, v zadnjih letih dobi na razpisih večino poslov pri naložbah v posodobitev t.i. cestne infrastrukture, Žajberju pa bojda posli ne cvetijo več tako kot nekoč. S taistim Povšetom sta se pred leti na elitnem sevniškem obrtniškem plesu v hotelu Ajdovec vpričo Ota Pestnerja, verjetno zavoljo kakšnih neporavnanih računov, spoprijela kot "rokoborca", ki so ju kolegi še pravočasno potegnili narazen, svojo "mirovniško" vlogo pa je tedaj še najbolj "gor plačala" Žajberjeva soproga...

PAVEL PERC

KLOPOTEC JE UTIHNIL - Po zadnji trgatvi za predikatno vino so v vinogradu Andreja Molana z Zdol pri Krškem v Čelah odstranili še klopotec. Svojo pesem je pel od velikega šmarna, 15. avgusta, do pred nekaj dnevi, ko je grozdje varoval pred ptiči. Veselo je bilo, ko so ga postavljali, in nič manj, ko so ga podirali ob pesmi, harmoniki in požirkih mladega vina letnika 2000. (Foto: M. Vesel)

O sporu odločali v Beogradu?

Okrožno sodišče v Krškem je zaradi stvarne nepristojnosti zavrglo tožbo nuklearke proti HEP - JEK že napovedala pritožbo

KRŠKO - Okrožno sodišče v Krškem je ta teden zavrglo tožbo Jedrske elektrarne Krško (JEK) proti Hrvaškemu Elektrogospodarstvu (HEP) zaradi premalo oz. neplačane elektrike v letih 1996, 1997, 1998, in sicer v vrednosti slabih deset milijard tolarjev. Tak sklep sta v ponedeljek, 18. decembra, dober mesec po zaključku naroka, sprejeli obe strani. JEK se bo na to odločitev pritožila, če pritožba ne bo uspela, pa bodo morali o sporu arbitrirati v Beogradu.

Iz vsebine naroka 10. novembra je bilo skorajda pričakovati tak sklep zaradi samoupravnega sporazuma o ureditvi medsebojnih pravic in obveznosti ustanoviteljev (Slovenije in Hrvaške) in nuklearke iz leta 1982. 15. člen pravi, da bodo vse spore reševali z arbitražo v skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva v Beogradu. Ker z razpadom bivše SFRJ ni razpadel tudi sporazum, bi morali s posebno tožbo ugotoviti, ali še obstaja omenjena arbitraža ali ne, so sklenili na krškem sodišču.

JEK je že napovedala, da se bo proti sklepu krškega sodišča pritožila, sicer pa verjamejo, da bodo partnerji spor rešili sporazumno. Če bo sklep Okrožnega sodišča v Krškem obveljal, bo tako rekoč končan, če pa bo Višje sodišče v Ljubljani ugodilo pritožbi, potem bo prišlo do odločanja o vsebini. Odločitve drugostopenjskega sodišča ni pričakovati prej kot v pol leta. Na Hrvaškem poteka hkrati podobna tožba v obratni smeri. HEP je pri hrvaškem trgovskem sodišču v Zagrebu vložil pritožbo zaradi gospodarske škode, ker JEK ni dobavljala električne energije Hrvaški.

L. M.

Veršec proti Držiču

BREŽICE - Milko Veršec, svetnik občinskega sveta Brežice, županu Vladislavu Držiču toliko očita svojeglavo trošenje denarja "pri vinski cesti", da bo župan verjetno, če se bo to nadaljevalo, dal izkopati asfalt s tiste ceste. Če bi bil potem na občinskem svetu mir. Vendar miru ne bo, ker je že glasnih očitkov županovi politiki preveč.

Koncert kostanjeviškega pihalnega orkestra

KOSTANJEVICA NA KRKI - "Prazniki so lepši, če jih delimo z drugimi," menijo člani Pihalnega orkestra Kostanjevica na Krki, ki bodo 26. decembra ob 19. uri v domu kulture v Kostanjevici na Krki letos že sedmič zapored pripravil božično novoletni koncert. Orkester posveča prireditev tudi dnevu samostojnosti. Izvajal bo dela Verdija, Chostakovitcha, Hana in drugih znanih skladateljev. V goste je povabil pevca ljubljanske Opere Naceta Junkarja, ki bo nastopil ob spremljavi 35-članskega orkestra pod vodstvom dirigenta Tonija Homana.

Za Evropo zmanjkalo prostora

V Krškem bi ustanovili informacijsko dokumentacijski center Evropske unije - Vsi so za, le pri knjižnici vedo, da ni skladišč, ljudi in ne pravega izposojevališča

KRŠKO - V Krškem bodo morda ustanovili informacijsko-dokumentacijski center Evropske unije, potem ko so željo po takem informacijskem središču izrekli Posavci na srečanju z veleposlanikoma Evropske unije in Švedske.

Svoj predlog so občine Brežice, Krško in Sevnica - v njihovem imenu ga je sporočil predsednik upravnega odbora Regijskega pospeševalnega centra Posavje - pojasnile tako: "Ena izmed nalog Regijskega pospeševalnega centra Posavje je tudi priprava regije na strukturno politiko Evropske unije, informiranje in osveščanje širše javnosti o teh procesih. Zato danes izražamo interes, da se v regiji postavijo evropske informativne točke v sklopu knjižnic." Evropsko informativno točko mislijo postaviti v Valvasorjevi knjižnici Krško, čeprav je o takih namerah knjižnica še pred nedavnim vedela manj kot mnogi drugi, npr. župani in državni sekretarji.

Silvester Mavsar, predsednik sveta Valvasorjeve knjižnice Krško, pozdravlja pobudo, da bi v knjižnici ljudi informirali posebej o Evropi, vendar meni, da to lahko storijo šele čez čas. "Zamisel za informacijsko točko Evropske unije je dobra in nujna, v tem prostoru je nastala celo dokaj pozno. Če je v Posavju katera ustanova po organiziranosti in obiskanosti primerna za informacijsko točko, je to Valvasorjeva knjižnica Krško. Dejstvo je, da je ta knjižnica prerasla občinske meje. Izposoja v njej zelo raste, zato je kakovostno strokovno delo že oteženo. Že za običajno delo knjižnice bi bilo potrebno zagotoviti več prostora in več kadra, kaj bo šele tedaj, če bo v knjižnici evropsko informacijsko središče. Se pravi, potrebno je zagotoviti prostor, opremo, kader, ne le gradivo o Evropski uniji. Posavje bi moralo doreči status te knjižnice. Ta je več kot občinska. Ob ustanavljanju evropske informacijske točke je priložnost, da knjižnica postane regijska, potem ko se je z bazo podatkov, organiziranostjo in izposojo že dokazala kot regionalna."

Ida Merhar

Člani krške knjižnice so doma kar v 28 občinah širom Slovenije. O javno priznani in iskani ustanovi v povezavi z lokalnimi razmerami pravi Silvester Mavsar: "Krajevna in občinska oblast se premalo zavedata nove vloge krške knjižnice. Ta ni več samo izposojevališče romanov za večerno branje, ampak je postala že zdaj širše izobraževalno središče."

Ida Merhar, direktorica Valvasorjeve knjižnice Krško, politična in diplomatska prizadevanja za evropsko informacijsko točko v krški knjižnici pozdravlja z obema rokama in hkrati posluša zaskrbljena. Dejansko imamo dostop do različnih baz podatkov, tako domačih kot tujih. Zato je prav, da je tudi posebna evropska informacijska točka v bodoče pri nas v knjižnici. Mi bi to zmogli. Vendar zdaj nimamo prostora, kjer bi gradivo spravljali, ga hranili, obdelovali in navsezadnje dali na voljo uporabnikom," pravi Merharjeva.

M. L.

Prednovoletno Bizeljsko

Ves december, posebej zadnji šolski dan

BIZELJSKO - Zadnji mesec v letu je tudi v osnovni šoli Bizeljsko veseli december. Kot pravi Vida Najger, ravnateljica šole, si je vrtec pri šoli skupaj z učenci nižjih razredov ogledal v Brežicah lutkovno predstavo Moj dežnik je lahko balon. Na uro pravljic in ustvarjalne delavnice je vrtec povabil tudi otroke, ki drugače niso v vrtcu.

DECEMBER IN ŠOLA - Decembra so tudi na bizeljski šoli široko odprli vrata ustvarjalnosti. Sara Berkovič in Jernej Iljaš (na fotografiji) sta se takole našla v Povodnem možu. (Foto: OŠ Bizeljsko)

Učenci 7. in 8. razreda bizeljske šole so si v Brežicah ogledali predstavo Nasilje in spolna zloraba. Skupaj s povabljenimi starši so počastili nekatere letošnje narodne kulturne obletnice. Šolarjem so pomagali spodbujati ustvarjalno domišljijo tudi odrasli, med temi zunanji mentorici Mojca Maslo in Lea Babič ter Jožica Rajterič.

Še posebej pa je pester program zadnjega šolskega dneva v tem koledarskem letu. Ob plesu, obisku dedka Mraza, obdaritvah, modni reviji in glasbeni pravljici bodo na šoli med drugim izbrali naj-facko in naj-faco leta 2000.

M. L.

Prešernove pesmi in Slomškovi napotki

Kulturni program bizeljskih učencev in brežiških dijakov

BREŽICE - V brežiškem Prosvetnem domu so pretekli torek s kulturno prireditvijo "200 let s Prešernom in Slomškom" počastili spomin na največjega slovenskega pesnika in prvega slovenskega svetnika.

Slavnostni govornik Miloš Poljanšek, častni občan občine Brežice, je povedal, da so pesmi Franceta Prešerna najboljše zdravilo za razočaranje in malodušje, zbrane pa je spomnil tudi na Antona Martina Slomška, ki je med kaplanovanjem na Bizeljskem ustvaril nekaj pesmi v verskem in moralnem duhu. Sledil je nastop članov Literarne sekcije Kulturnega društva Franja Stiplovška z brežiške gimnazije, ki so številnemu občinstvu izvrstno recitirali Prešernove pesmi. V drugem delu prireditve so učenci bizeljske osnovne šole predstaviljali Slomškove zanimive napotke za učence in življenje. V repertuarju zapetih in zaigranih pesmi učencev Glasbene šole Brežice je bila tudi že skoraj ponarodela Slomškova En hribček bom kupil.

Prireditev sta pripravili občina Brežice in brežiška območna enota Sklada RS za ljubiteljske in kulturne dejavnosti.

M. R.

Bivši župan odplačeval dolg obročno?

Obravnava preložena

KRŠKO - Ta teden je bila na Okrožnem sodišču v Krškem znova razpisana glavna obravnava v pravdnem postopku, v katerem Občina Krško toži bivšega župana Danila Siterja zaradi plačila 5 milijonov 180.459 tolarjev. Postopek je sprožila na podlagi ugotovitev računskega sodišča. Spomnimo, da je bila zoper Siterja in občinskega tajnika Vincenca Baha na sodišče vložena kazenska ovadba zaradi kaznivega dejanja zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic med leti 1995 in 1998. Šlo je za oškodovanje občinskega proračuna, za nezakonito izplačevanje sejnin, dodatkov za pripravljenost in nočno delo ter premij za življenjsko zavarovanje...

Glede na izjave zastopnika krške občine Branka Drstvenška je Sitarjev zastopnik Anton Molan zaprosil za preložitev glavne obravnave, ker je Siter na občinski svet naslovil prošnjo za obročno odplačevanje svojega dolga, ki je predmet zahtevka tožeče stranke. Glede na predvidevanja, da bo med strankama prišlo do poravnave, torej da bosta zadevo uredili izvensodno, je sodnica Franja Novak obravnavo preložila v sredino februarja 2001.

L. M.

Najbolje Rok in Petra

KRŠKO - Na novoletnem plavalnem mitingu sta se med plavalci krškega Celulozarja najbolj izkazala Rok Kerin, ki je bil na 20 m mešano drugi, in Petra Rostohar, ki je na 200 m delfin osvojila tretje mesto.

Jedrska elektrarna v novembru

KRŠKO - Jedrska elektrarna Krško je v novembru, ko je dosegla 100-odstotno razpoložljivost in izkoriščenost, poslala v omrežje 488.651 kW električne energije. Njeni vplivi na okolje so bili po informacijah elektrarne v zakonsko dovoljenih okvirih. Elektrarna je v novembru uskladiščila 7 sodov, kar pomeni 2,1 kub. m, srednje radioaktivnega materila in 5 sodov, kar je 1,05 kub. m, nizko radioaktivnih snovi, s čimer je je skupno število radioaktivnih sodov v elektrarni doseglo število 4.396, kar je 2.154,4 kub. m radioaktivnega materiala.

Petino uradnikov poslali v klet

Upravna enota Brežice se vse od ustanovitve pred skoraj 6 leti stiska v pretesnih pisarnah v občinski stavbi - Na tesnem tudi občina - Vse kaže, da se seli v mestno hišo

BREŽICE - Upravna enota Brežice se vse od ustanovitve pred skoraj 6 leti stiska v pretesnih pisarnah. Premalo prostora ima tudi občina. Upravna enota in občina namreč delujeta v isti hiši, katere lastnica je občina.

Darko Bukovinski, načelnik upravne enote, ugotavlja, da so pičle poslovne površine tudi neustrezno razporejene. "V obstoječi stavbi niso več možne prav nobene primerne širitve in ustrezne adaptacije. V upravni enoti se je v petih letih obseg dela povečal za 65 odstotkov in ob takem porastu ne moremo zagotoviti niti primernih sprejemnih pisarn in preglednega 'šalterskega' sistema niti primernih dostopov za stranke, zlasti za invalide. V arhivu je zmanjkalo prostora. Kar 20 odstotkov delavcev upravne enote dela v kletnih prostorih, ki so neprimerni za pisarne. Delamo sicer v štirih etažah, kar moti tudi občane, ko pri nas urejajo različne zadeve," poudarja načelnik Bukovinski.

Upravna enota je po načelnikovih navedbah zato ves čas iskala dodatne prostore. Pred leti se je iz občinske stavbe izselila geodetska uprava in njeno mesto je zasedla upravna enota. Natančne meritve so pokazale, da brežiška upravna enota od nastanka do danes zasedla, z najemom, 62,02 odstotka omenjene občinske stavbe.

Od sredine letošnjega leta je v obtoku ponudba, sprejemljiva v Brežicah v več pogledih. Tako meni Darko Bukovinski. "Poslovni prostori bi bili na Cesti prvih borcev in na sosednjih parcelah. Navedena rešitev bi ustrezala upravni enoti. Nesporno je sprejemljiva tudi za občino Brežice. Občina bi z našo izselitvijo dobila dodatne prostore. S predvideno gradnjo bi tudi revitalizirali in primerno uredili predel med Ulico stare pravde in CPB v mestnem jedru. V novem objektu, kjer bi bila upravna enota, bi bilo na voljo tudi 66 parkirnih mest," navaja Bukovinski.

Upravna enota in občina sta podpisali pismo o nameri. Zdaj je več upanja, da bo brežiška upravna enota delala v primernejših prostorih, posebej še zato, ker je občinski svet po sicer dolgi razpravi soglašal, da občina po tržni ceni proda parcele, potrebne za gradnjo nove stavbe upravne enote. Objekt bodo zgradili tako, da bodo obnovili nekdanjo mestno hišo in k tej še dozidali.

M. L.

Darko Bukovinski

• Na ponedeljkovi seji občinskega sveta Brežice je svetnik Borut Mokrovič, direktor Term Čatež, vprašal, ali je sploh potrebno graditi tako veliko stavbo, kot bo tista, v katero naj bi se preselila upravna enota. "Ali ne bi bilo za upravno enoto dovolj prostora v nekdanji mestni hiši, tako veliki, kot je zdaj?" Mokrovič je prepričan, da se bo zaradi vse razvitejše tehnologije število ljudi v upravni enoti v prihodnje zmanjševalo.

Krške novice

S KNJIGO, ČE NE DRUGAČE - Danes 16-letno Marušo Mavsar so pred dvema letoma pahnili pred sodišče zaradi njenega dobrohotnega spisa o propadanju zapuščine znanega slovenskega pisatelja v Krškem. Njen časopisni zapis takrat in najbrž nikoli tožnikov ni prepričal, da ji gre zgolj za to, da bi povedala, kako nekulturno propada narodna kulturna dediščina. Ker torej omenjeni pisateljevi zapuščini zaradi trmoglavosti pristojnih družbenih organizmov ni uspela zagotoviti boljše prihodnosti, je začela še sama pisati knjige. Prva od teh. Melisa, je izšla pred kratkim. V Krškem praviloma vsaka knjiga, nekdanja ali čisto nova, sproži zaplet. Kaj se bo torej zgodilo ob izidu Marušinega prvenca?

GASILSKO - V propadajočem rudniku na Senovem naj bi začeli delati "čudežno" gasilno napravo z daljnega Vzhoda. Priprave na začetek omenjene proizvodnje potekajo zelo počasi. Očitno bo za posavsko gasilstvo bolje, če bo ostalo kar pri svoji tradicionalni protipožarni vodi.

POSAVSKI OBZORNIK - Posavski obzornik bo v teh dneh upihnil tri svečke na tortici. Predtem so nekateri v Posavju mislili upihniti in odpihniti kar Posavski obzornik.

Mag. Drago Fabjan je novi predsednik

KRŠKO - Upravni odbor območne gospodarske zbornice v Posavju je preteklo sredo obravnaval in sprejel odstop dosedanje predsednice Silvane Mozer, nato pa za novega predsednika izvolil mag. Draga Fabijana, direktorja Termoelektrarne Brestanica. Aprila prihodnje leto se bo upokojil tudi sedanji direktor zbornice Valentin Dvojmoč, zato zdaj iščejo novega. Na razpis se je prijavilo 14 kandidatov, novega direktorja pa naj bi imenovali na januarski seji. Upravni odbor je sklenil še, da bodo objavili razpis za priznanje zbornice za gospodarske dosežke v letu 2000. Predloge zbirajo do konca marca.

Novo v Brežicah

ŠE BOŽIČEK VSAKEMU NE IZPOLNI ŽELJE - Kljub temu da so se na občinski upravi potrudili, kot že dolgo ne, in odgovore na pobude in vprašanja svetnikov natisnili kar na 28 straneh, svetniki nad vsebino brošurice niso kazali kakega posebnega navdušenja. Nasprotno, vse več se jih je oglašalo s pripombami, da z odgovori niso zadovoljni, češ da so pomanjkljivi, da ne zadenejo bistva problema in tako naprej. Je pač tako in svčtniki se bodo s tem hočeš nočeš morali sprijazniti, da na občini napišejo tisto, kar hočejo napisati, in ne tistega, kar bi vprašujoči želeli slišati.

STROKOVNI POGOVORI - Direktorja brežiške bolnišnice in zdravstvenega doma sta vsak na svojem strokovnem področju menda najboljša, zato sta tudi direktorja in niti na misel nam ne pride, da bi temu oporekali. Čisto drugače pa je poslušati njune medsebojne besedne dvoboje, ko se od problemov poslovodenja, zdravstva in sociologije nekoliko oddaljita in se podata v gradbeništvo. Ko na primer direktor bolnišnice modruje, kako bi pravzaprav morali sanirati puščanje betonskega stropa nad garažo zdravstvenega doma, da bi se izognili gradnji spornega nadstreška, in ko direktor zdravstvenega doma kolegu preko ceste daje nasvete, v kakšni obliki bi morali urediti dostop do bolnišnice za reševalna vozila, človek nehote pomisli, da gre za besedni spopad dveh univ.dipl. grad. ing.

Železno

BIZELJSKO - Učitelji osnovne šole na Bizeljskem imajo najbrž železno voljo, da ostajajo učitelji v tej šoli. Če je res, da ponekod v temeljih šolske zgradbe sploh ni železa. Temelj brez železa - ve se, kaj bi lahko to pomenilo.

Kmetovalec št. 12

SLOVENJ GRADEC - Decembrska številka Kmetovalca, strokovne kmetijske revije, piše o omejitvah pri gnojenju v poljedelstvu, o pridelavi drobnjaka, sečnji lesa ter o reji živine na prostem, o mikrobih in govedu ter o opremi za molžo. Opozarja na pripravo akumulatojev in traktorjev pred zimo. Predstavlja novosti v kmetijski tehniki, piše o kmetijskih prireditvah in poroča o akciji Izbor mladega gospodarja leta, ki je letos potekala na Bizeljskem.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so branjevke na skromneje založeni novomeški tržnici ponujale: česen po 500 tolarjev kilogram, čebulo po 100 do 150, šalotko po 400, fižol v zrnju po 500 do 1000, solato po 300, koren, kolerabo, črno redkev in rdečo pesa po 200, cvetačo po 300, sveže zelje po 150, kislo zelje in repa po 200, kisle zeljne glave za sarme po 300 in zavitek motovilca po 400. Šopek peteršilja je stal 50, kilogram orehovih jedrc 1000 do 1200, lešnikov 1300 do 1500, neoluščenih orehov 450 in lešnikov 500, suhih sliv 700 do 800, suhih fig 700, suhih jabolk 1000 do 1200, suhih marelic 1000, rozin 420 do 500, jabolk 100, ajdove moke 450, zavitek domačega čaja, mlincev in rezancev 300, merica majarona 200, liter sadjevca 800, slivovke 1000, liter in pol domačega kisa 200 in kilogram medu 900 do 1200 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 81 do 3 mesece starih prašičev, 47, starih 3 do 5 mesecev, in 16 starejših. Prve so prodajali po 340 do 390 tolarjev kilogram, kar je 8.000 do 11.000 tolarjev za žival, druge po 290 do 350, kar pomeni 14.000 do 24.000, in tretje po 300 do 340 tolarjev kilogram, kar znaša 30.000 do 34.000 tolarjev za žival.

Tudi prašič in mačka v register

Novomeška enota Veterinarske inšpekcije je avgusta letos izdala odredbo, po kateri je treba vse domače živali takoj prijaviti v register

NOVO MESTO - Vsi lastniki domačih živali na območju upravnih enot Novo mesto, Trebnje, Metlika in Črnomelj morajo po odredbi takoj prijaviti vse domače živali ter v osmih dneh tudi vsako spremembo v zvezi z njimi. Obveza velja za pravne in fizične osebe, ki se ukvarjajo z rejo živali, pri čemer navajajo konje, govedo, prašiče, kokoši, pse, mačke, kunce, ribe in druge živali.

Lastniki se morajo oglasiti osebno v najbližji primarni veterinarski enoti: v Novem mestu je to Veterina, d.o.o., na Šmarješki 2, v Trebnjem Veterinarska postaja, Pekel 8, in v Beli krajini Belokranjska veterinarska služba Črnomelj, Ločka cesta 14 A. Kot nam je sporočil veterinarski inšpektor in svetovalec direktorja DURS Slavko Šiško, mora vsak lastnik prijaviti skupno število vseh domačih živali, za govedo morajo prinesti tudi ušesne številke, kopitarje pa označiti z natančnim opisom barve in posebnih znamenj.

Lastniki dobijo ob prijavi potrdilo, kajti kršiteljem odločbe, se pravi tistim, ki bodo imeli doma neprijavljene živali, grozi 100.000 tolarjev visoka denarna kazen. Lastniki živali so dolžni v osmih dneh prijaviti tudi vsako spremembo v zvezi z živalmi: prodajo, nakup, pobeg, pogin in drugo.

Odločba obvezuje imetnike domačih živali, da na svojem posestvu hranijo dnevnik, v katerega vpisujejo vse veterinarske posege na živalih in tudi posege, ki so jih izvedli sami (datum, vrsta posega, karenca). Podatke morajo hraniti pet let in morajo biti na voljo inšpektorjem. Tudi kazen za imetnika živali, ki na posestvu nima hlevske knjige (dnevnika), znaša 100.000 SIT.

V novomeški Veterini vsaki stranki ponudijo zvezek, v katerega bodo podatke vpisovali. Pred dobrim mesecem so imeli le eno stranko, ki je prijavila živali, ker jo je pred tem obiskala inšpekcija, zdaj pa je gneča precejšnja. K popisu so se najprej in najbolj množično odzvali večji rejci, prihajajo pa tudi manjši. Poudarjajo, da popise samo opravljajo po pogodbi, predpisala pa jih je država.

Kot smo izvedeli pri inšpektorjih, bi morala država red na tem področju vzpostaviti že po letu 1994. Z zakonom in na njegovi podlagi izdano odločbo želijo preprečiti širitev kužnih bolezni in nadzorovati živila živalskega izvora. Zato odredba zavezuje prav vse lastnike različnih živali in ne misli samo na ekonomsko rejo oz. večjo rejo za prodajo. Prijaviti je torej treba tudi posamezno žival (prašiča, mačko ipd.), da bo država vzpostavila registre, kakršne že ima zaradi obveznega cepljenja za pse.

Sklepamo lahko, da inšpektorji ne bodo mogli redno nadzorovati vseh manjših lastnikov, lahko pa bodo občasno opravljali vzorčne kontrole in bodo vsekakor imeli osnovo za sankcije, če bo prišlo do kakšne prijave v zvezi z živaljo, pa ta ne bo prijavljena.

B. DUŠIČ GORNIK

Obnovljena stara sušilnica sadja

Sušilnica stara okoli 200 let - Po petdeset letih spet deluje - Občina pomagala pri obnovi

BRANKOVO PRI VELIKIH LAŠČAH - Letos so pri Koroščevih v Brankovem pri Velikih Laščah obnovili okoli 200 let staro sušilnico sadja, ki je zadnjič delovala leta 1953. Za obnovo se je zavzel kmetijski svetovalec Peter Indihar, ki je za to navdušil še župana Velikih Lašč Antona Zakrajška. Občina je tako prispevala del sredstev za obnovo, pri Koroščevih pa so posekali nekaj lesa za postavitev novega ostrešja, ki so ga pokrili z originalnim starim bobrovcem.

Sušilnica je stran od hiše, postavljena v strmino, zato je tja težko nositi sadje in les za kurjavo. Ker se suši po starem na dimu, tudi sadje prevzame ta vonj. Pol sušilnice je namenjene sušenju sadja, druga polovica pa je terilna jama za sušenje lanu. Sadje se suši na treh vrbovih lesah, ki jih lahko obvarujejo s prečko in vzvodom pred neljubimi obiskovalci. Na dimu se posušijo jabolčni krhlji v 36 urah, cele hruške pa potrebujejo okoli tri dni.

Pri sušenju je veliko ročnega dela. Najprej je treba pobrati pridelek tridesetih visokodebelnih jablan in hrušk, vendar del pridelka predelajo še v mošt in sadjevec. Letos so v tednu dni posušili toliko sadja, da imajo okoli 30 kilogramov suhih hrušk in okoli 20 kilogramov jabolčnih krhljev. Po sušenju ne ostane niti četrtina prvotne teže, iz vsakega jabolka pa je pred tem treba narediti še deset krhljev. Suho sadje hranijo v vrečah, ki jih ob lepem vremenu še malo posončijo, ponoči in v dežju pa pokrijejo s polivinilom, da se sadje ne navzame vlage. Zato Koroščevi ne razmišljajo o sušenju sadja za prodajo.

Pred leti so gojili konje, sedaj pa imajo šestnajst ovac jezersko - solčavske pasme in ovna, ki je križan z romanovsko pasmo. V tropu je trenutno sedem jagenjčkov, med njimi sta dvojčka. Ovce pasejo na 1,4 hektarja velikem ograjenem pašniku s štirimi čredinkami; v sredini je postavljen ovčarnik, kjer ovce enkrat dnevno dobijo še seno. Dvakrat letno jih ostrižejo, volno pa zaradi slabe cene zažgejo. Ovce imajo šele zadnja tri leta, predvsem zato, da se ne bi zemlja v bližini hiše zarasla.

B. ŽAGAR

Suša najbolj prizadela travinje

Primanjkuje sena in koruze, pod vprašajem spomladanska preskrba

ČRNOMELJ - V črnomaljski občini so izračunali, da je letošnja suša, ki se je začela že spomladi ter se nadaljevala v poletje, povzročila za dobrih 151 milijonov tolarjev škode, od tega največ - kar za dobro tretjino - na mrvi, sledijo pa koruza, grozdje in krompir. Za najnujnejšo sanacijo škode je črnomaljska občina dobila od države pomoč oktobra in novembra, in sicer 17,5 milijona tolarjev. Delni poračun bo še letos, končni pa v naslednjem letu.

Kmetom, ki imajo v lasti ali zakupu kmetijska zemljišča, bodo zaradi suše odpisali sorazmerni del davka od dohodka iz kmetijstva, katastrskega dohodka ter prispevke za pokojninsko in invalidsko ter zdravstveno zavarovanje. Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS pa bo na predlog občine zakupnike oprostil oz. jim znižal znesek zakupnine za zakupljena zemljišča, ki jih je prizadela suša.

• Sušo so v črnomaljski občini najbolj občutili na kmetijah, ki so usmerjene v živinorejo. Ker druge in tretje košnje tako rekoč ni bilo, primanjkuje sena in koruze. Zaradi suše pa ni bilo mogoče sejati strniščnih posevkov oz. so slabo vzklili, zato je pod vprašajem tudi spomladanska preskrba z zeleno krmo.

Zaradi dolgotrajne suše so imeli v črnomaljski občini tudi velike težave pri preskrbi s pitno vodo v vaseh, kjer ni vodovoda. Zato je župan Andrej Fabjan podpisal sklep, da občina Črnomelj krije 70 odst. stroškov prevoza vode tistim prebivalce, ki imajo stalno bivališče na območju, kjer ni tekoče vode. Za te namene so porabili 6,8 milijona tolarjev iz proračunske rezerve. Poleg tega so imeli v proračunu predvidenih 2,2 milijona tolarjev za 50-odst. sofinanciranje stroškov prevoza vode skozi vse leto.

M. B.-J.

V ekološkem kmetijstvu ne bo norih krav

RIBNICA - V decembru je Kmetijska svetovalna služba Ribnica v organizaciji svetovalke Irene Šilc priredila že drugi uvodni tečaj o ekološkem kmetovanju, ki je obvezen za vse bodoče ekološke kmete. Zanimanja za ekološko kmetovanje je v tem delu Slovenije kar precej, saj se je tečaja udeležilo kar sedeminšestdeset udeležencev iz občin Bloke, Cerknica, Dobrepolje, Kočevje, Kostel, Loški Potok, Osilnica, Ribnica in Sodražica, ki so se seznanili z osnovnimi zahtevami za preusmeritev konvencionalnih kmetij v ekološke, o kontroli, o možnosti za pridobitev višjih neposrednih plačil na hektar pa tudi o sankcijah za kršitelje. Vse, ki se bojijo bolezni norih krav, so predavatelji potolažili z dejstvom, da je v ekološkem kmetijstvu za krmljenje vseh vrst živali prepovedana uporaba kakršnekoli krme živalskega izvora.

B. Ž.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanič

Kakšen je okus eko vin?

Razlike v aromi in okusu

V Dolenjskem listu z dne 7. decembra je v tej rubriki pisal dipl. inž. Jože Maljevič o integrirani pridelavi grozdja in vina (IPGV). Naziv eko vino ni najbolj posrečen, kako bomo pri nas imenovali vina iz take pridelave, bomo šele videli. Zanimanje za pridelavo grozdja in vina z manj kemije raste tudi pri nas, kar je gotovo hvalevredno. Iz tujih strokovnih časopisov se da razbrati, da so se taka vina uveljavila in da povpraševanje po njih raste. Nemška ministrstva za gospodarstvo, promet in kmetijstvo so naročila inštitutu v Neustadtu študijo, ki naj bi preverila, če je značaj eko vin spremenjen glede na vina iz običajne pridelave.

Vse študije, ki so obravnavale ekološko pridelavo živila ali vina pred to študijo, so samo kemično analizirale vsebnost posameznih sestavin vina ali ostankov škropiv. V tej študiji pa so se oprli predvsem na razliko v aromi in okusu med obojimi vini, kar so ugotavljali s pokušnjami in spremljali s kemijskimi analizami (tekočinska in plinska kromatografija). Obsežna študija je zajela 91 vin, ki so jih vzorčili na trgu in so pripadala 34 vinogradniškim posestvom iz štirih vinorodnih okolišev. Obravnavali so tri sorte: renski rizling, zeleni silvanec in beli pinot iz treh letnikov: 1995, 1996 in 1997. Po opisanem so proučevali naslednje dejavnike: razliko v pridelavi grozdja in vina glede na gnojenje in škropljenje, vpliv različnih tal in podnebij, vpliv sorte in vpliv letnika.

Vsako vino so pokušali dvakrat, da bi tako čimbolj zmanjšali napako pokuševalcev in da bi bil statistični izračun čimbolj verodostojen.

Intenzivnost arome in okusa so merili z 10 cm visoko "skalo". Na začetku te lestvice je bilo navedeno "ni zaznavno", na vrhu lestvice "močno zaznavno". Za primerjavo so pripravili vsak dan sveže arome, ki so jih pokuševalci uporabljali kot standarde. V vsakem vinu so tudi kemično določili koncentracijo 56 različnih arom. Rezultati kemične analize arom so bili v pomoč pri razreševanju nerazločne arome posameznih vin. Med ugotovljenimi aromami navajajo sledeče: breskev, zeleni fižol, cvetje, akacija, kislo zelje, med, ananas, jabolka, limona, karamel, dim, zatohlost itd. Pri okusu so se omejili na trpkost, grenkobo in sadnost.

Vina sorte renski rizling iz pokrajine Pfalz iz običajne pridelave so pokazala za 50 odst. močnejšo aromo po breskvi, od eko vin, za 20 odst. več arome po zelenem fižolu in akaciji. V okusu so pokazala vina iz eko pridelave za 50 odst. več sadnosti.

Sorta silvanec iz letnikov 1996 in 1997 iz eko pridelave je dala vina z močnejšo aromo po akaciji, dimu, kislem zelju, karamelu, medtem ko so bila vina iz običajne (konvencionalne) pridelave pri zelenem silvancu bolj izrazna po aromi limone, ananasa, zatohlosti in grenčici. Ugotovili so, da je na močnejšo aromo po akacijevem medu vplivala gniloba grozdja (Botrytis), ker ni bilo grozdje zaščiteno z botricidi. Na vonj po dimu je vplivalo površno razsluzenje mošta, na vonj po kislem zelju pa mikrobiološke spremembe vina zaradi ponesrečenega kletarjenja.

Nazdravimo božiču z odličnim vinom! **(Se nadaljuje)**

Dr. JULIJ NEMANIČ

Plačilo za prevzem?

LJUBLJANA - Sindikat kmetov Slovenije opozarja kmete, ki so lastniki zadrug, naj opozorijo svoje delojemalce oz. vodstva zadrug, naj ne podpisujejo pogodb za odkup mleka (za osnovno odkupno ceno za kilogram mleka s 4,20 odst. mlečnih maščob in s 3,4 odst. beljakovin) v taki obliki, kot jih zahtevajo mlekarne. Še posebej opozarja, naj ne pristanejo na zahtevo mlekarn, da morajo kmetje, ki imajo zbiralnicah manj kot 500 kilogramov mleka na dan, plačevati mlekarnam, da jim sploh prevzamejo mleko. V sindikatu so prepričani, da pogodba s takimi pogoji pomeni propad kmetij, ki se ukvarjajo z mlečno proizvodnjo.

kmetijsko svetovanje

Trženje ekoloških pridelkov

Ekološka pridelava je odgovor na zahteve kupcev

Pri ekološkem kmetovanju imamo drugačne pristope kot pri običajnem (konvencionalnem). Različen je način pridelave, način predelave, pa tudi način trženja se razlikuje od običajnega. Osnovno izhodišče je, da povpraševanje po ekoloških pridelkih narašča. Za kakovost živeža občutljivi potrošniki že dolgo niso zaskrbljeni samo zaradi uporabe sredstev za varstvo rastlin in mineralnih gnojil, pač pa jih od živeža, pridelanega na konvencionalen način, v zadnjih letih še bolj odvračajo škandali in problemi pri pridelavi hrane, kot so BSE (bolezen norih krav), dioksin v krmi, genski inženiring, obsevanje živil in uporaba hormonov za maksimiranje pridelkov.

Na ekološki način pridelani pridelki so alternativa omenjenim tveganjem v prehrani, zato je krog potrošnikov, ki jih iščejo in ki so zanje pripravljeni plačati več kot za pridelke iz konvencionalne pridelave, vedno širši. Tržimo 'ekokakovost', ki pomeni, da so ekološki pridelki pridelani brez agrokemije in biotehnologije, da je kakovost in okus teh živil odličen, njihova prehranska vrednost visoka. Zato kmet - ekološki pridelovalec nastopa kot varuh zdravja, po drugi plati pa tudi kot varuh narave, saj ekološki način pridelave pomembno prispeva k ohranjanju raznolikosti živali in rastlin, utrjuje stabilnost ekosistema, ščiti podtalnico, podnebje in tla, bogati kulturno krajino, skrbi za rejo, primerno živalim.

Ker sta danes skrb za zdravje in ohranjanje narave eni od osnovnih usmeritev osveščenih ljudi (kupcev), ekološka pridelava ni več zgolj ozka tržna niša, zadovoljevanje povpraševanja 'izbirčnih in vsega presitih' kupcev, pač pa odgovor na zahtevo kupcev, ki jih ne zadovoljuje več zgolj zunanji izgled pridelkov, pač pa je zanje pomembna tudi njihova zdravstvena vrednost (hranilna vrednost, vsebnost vitaminov, količina ostankov zdravju škodljivih snovi), vrednost užitka (primerna zrelost, svežina, okus) in ekološki vidik (način pridelave, obremenitev okolja). Naravnanost ekološke pridelave v skrb za človekovo zdravje in varstvo narave je konkurenčna prednost pred cenejšimi in včasih na pogled privlačnejšimi pridelki iz konvencinalne pridelave.

Upoštevati pa moramo, da so kupci ekoloških pridelkov zahtevni. Da bi zaupali kakovosti teh pridelkov, morajo biti gotovi o njihovem izvoru, načinu pridelave in predelave. Ker pri nas še do pred kratkim ekološka pridelava strokovno, kontrolno, organizacijsko in s predpisi ni bila urejena in se je zato pojem bio- ali eko- pridelkov pogosto tudi zlorabljal, je vzpostavitev dobrega imidža ekoloških pridelkov in s tem zaupanja kupcev v njihovo pristnost toliko pomembnejša. (Nadaljevanje prihodnjič.)

TANJA STRNIŠA

Letošnji pridelek suhega sadja pri Koroščevih iz Brankovega, v katerega je vloženo veliko truda.

HELENA MRZLIKAR **gospodinjski kotiček**

Rahli sladki in slani narastki

Čas praznikov je še posebno primeren za ustvarjanje kulinaričnih posebnosti. Rahle narastke lahko pripravljamo sladke ali slane. Zmes za vse vrste narastkov je sestavljena iz živil, ki so že prej na pol ali popolnoma kuhana oziroma pečena, na primer kruh, drobtine, rezanci, zdrob, riž, krompir in podobno. Rahljamo jih s stepenim jajčnim beljakom, pecilnim praškom ali z močno stepenim jajčnim rumenjakom, sladkorjem in maščobo. Vse narastke pečemo v posebnih posodah, ki služijo tudi kot servirne posode. Večino narastkov ponudimo, takoj ko so pečeni, ker zaradi svojih rahlih sestavin hitro upadejo. Narastek primerne gostote lahko tudi narežemo na primerne kose in jih z lopatico preložimo na servirni krožnik, redkejše narastke pa prelagamo z veliko servirno žlico.

Za pripravo kruhovega narastka s snegom potrebujemo 1 liter mleka, 1/2 kg belega kruha, 6 srednje debelih jabolk, 2 dl sladke smetane, 4 jajca, 10 dag sladkorja, cimet, 1 zavitek vanilijevega sladkorja in margarino za pekač. Kruh narežemo na srednje debele rezine, jih zložimo v skledo in polijemo z vrelim mlekom. Jabolka olupimo in naribamo. Smetano zmešamo z rumenjaki. Namesto smetane vzamemo lahko tudi margarino ali maslo in penasto vmešamo z rumenjaki vred. V pomaščen pekač položimo plast namočenega kruha, prelijemo z jajčno mešanico in potresemo z jabolki, cimetom ter sladkorjem. Sestavine polagamo do vrha posode tako, da so zadnja plast jabolka. Narastek pečemo pol ure pri 200° C. Beljake s preostalim sladkorjem stepemo v trd sneg in z njim obložimo površino. Temperaturo pečice znižamo ter jed še gratiniramo, da sneg rahlo porjavi.

Za glavno jed lahko pripravimo slan makaranov narastek. Potrebujemo 40 dag poljubne oblike makaranov, sol, 12 dag margarine, 4 jajca, 4 dag parmezana, 1 dl kisle smetane, 4 dag margarine za model in 1 žlico krušnih drobtin. Makarone skuhamo v slani vodi, vendar ne premehko. Dobro jih odcedimo in prelijemo z mlačno vodo. Margarino in rumenjake penasto umešamo, dodamo nariban parmezan in gosto smetano. Vse skupaj rahlo premešamo in dodamo še sneg. Pekač namažemo, potresemo z drobtinami in napolnimo z mešanico makaranov. Pečemo 1 uro pri 180° C. Narastek ponudimo z mešano solato. Priporočljivo je, da med glavne sestavine, kot so makaroni, polenta, krompir ali kruh, vmešamo med pripravo nekaj žlička pšeničnega zdroba, da je ob koncu jed bolj čvrsta in jo lahko razrežemo na primerne kose. Med sladke narastke vmešamo različne vrste svežega ali suhega sadja, med slane pa razne vrste sirov in različno zelenjavo.

KULTURA

Nova Rast

Zaključen XI. letnik

NOVO MESTO - Revija Rast je z zadnjo, 6. letošnjo številko zaključila enajsti letnik izhajanja in hkrati muzejski sklop v rubriki Naš gost, v kateri so se v vseh letošnjih številkah ob običajnem gostu, pomembnejši osebnosti iz kulturnega in javnega življenja, predstavile večje muzejske ustanove z območja širše Dolenjske. Niz zaključuje Slovenski verski muzej iz Stične, o katerem piše njegova direktorica **Jana Cvetko**, delček njegove bogate dediščine pa je predstavljen z barvnimi reprodukcijami. Gost revije je tudi akademik prof. dr. **Matjaž Kmecl**, ki je v daljšem pogovoru z **Ivanom Gregorčičem** spregovoril o vrsti zanimivih stvari, med drugim o dvestoletnici Prešernovega rojstva in oblikovanju sedanje pesnikove javne podobe.

V razdelku, namenjenem literarni ustvarjalnosti, priobčujejo pesmi **Stane Pevec**, **Janez Kolenc**, **Helena Crček** in **Vladimira Rejc**, prozo **Stane Peček**, potopisni esej **Barica Smole**, ki se je odpravila po sledeh Prežihovega Voranc od Mokronoga do Pijane Gore, prevodni kotiček pa je zapolnila kratka proza **Jeanette Winterson** v prevodu **Špele Trbovc**.

Rubrika Kultura je usmerjena v pretekla dogajanja. **Ivanka Počkar** v nji objavlja prvi del svoje obsežne študije o opekarstvu in opekarjih v Brežicah, **Janez Kramarič** odgrinja pozabo z dveh črnomaljskih rojakov, ustanoviteljev dijaškega štipendijskega sklada, oba enakega imena Jakob Stariha, **Rozalija Mohar** pa piše o škofu Janezu Starihi, Belokranjcu, ki je deloval v Ameriki. Da se je treba kot vsega drugega naučiti tudi državljanstva in kakšno naj bi bilo tovrstno izobraževanje piše v Družbenih vprašanjih **Sabina Jelenc Krašovec**, o otroških igriščih v Novem mestu pa kritično razmišlja **Tomaž Levičar**.

V rubriki Odmevi in odzivi se vrstijo zapisi o več pomembnih dogodkih: **Tone Gošnik** predstavlja dogajanje na simpoziju Društva Novo mesto, na katerem se je dolenjska metropola soočila s svojo kulturno preteklostjo in vlogo kulturnega regionalnega središča, **Dušan Strgar** poroča s simpozija slovenskih in hrvaških etnologov konservatorjev, ki je bilo v Metliki, **Igor Zidić** piše o razstavi slik Branka Suhyja v Jakčevem domu v Novem mestu, **Iztok Premrov** o veliki slikarski razstavi Jožeta Marinča v galeriji Dolenjskega muzeja, **Katja Ceglar** pa o razstavi keramike Karla Plemenitaša v Galeriji krško. Knjižne novosti predstavljajo: **Marinka Dražumerič** publikacijo M. Simiča in A. Kolšek Zgodovinski parki Dolenjske in Posavja, **Jože Gorenc** knjigo Janeza Kolenca Odtisi na duši, **Sonja Koranter** zbirko Drevo besede, v kateri je Društvo 2000 izdalo pet pesniških zbirk (P. Zidar, V. Stegu, B. Simoniti, C. Bergles in I. Tavčar), **Tomaž Koncilija** pa knjigo hrvaškega avtorja Ratka Cvetniča Kratek izlet, ki je v prevodu Damijana Šinigoja izšla pri Založbi Goga.

Številko zaključujeta 65. nadaljevanje Gradiva za dolenjski biografski leksikon, ki ga pripravlja **Karel Bačer**, in Kronika kulturnih dogodkov v letošnjem septembru in oktobru, ki jo piše **Lidija Murn**.

MiM

Dvanajsterica posavskih grafikov

V galerijskih prostorih Posavskega muzeja v Brežicah so odprli razstavo grafičnih listov dvanajstih posavskih ustvarjalcev z naslovom Podoba našega časa

BREŽICE - V Posavskem muzeju so načrtovali razstavo grafičnih listov sodobnih posavskih likovnih ustvarjalcev že v predpreteklem letu, zamišljena pa je bila kot likovno spogledovanje z grafičnimi listi Franja Stiplovška, slikarja, grafika in muzealca, čigar stoletnico rojstva so takrat praznovali in počastili z otvoritvijo manjše razstave, ki je z dokumentarnimi fotografijami in drugimi dokumenti ter z izvirnimi Stiplovškovimi grafikami predstavila umetnikovo otroštvo, družino in del njegove ustvarjalne poti. Po dveh letih je dozorela tudi takrat neuresničena zamisel in v četrtek, 14. decembra, zvečer so v galerijskih prostorih Posavskega muzeja odprli grafično razstavo Podoba našega časa.

Na slovesni otvoritvi je govorila umetnostna zgodovinarka in snovalka razstave Oži Lorber, pester glasbeni program pa so pripravili gojenci Glasbene šole Brežice. Na razstavi se predstavlja dvanajst od povabljenih petindvajsetih likovnikov (Vladimir Leben, Alojz Konec, Jože Marinč, Bojan Mavsar, Aleksander Nišavić, Silvan Omerzu, Mojca Planinc, Vojko Pogačar, Apolonija Simon, Marija Jenko Starič, Damjana Stopar in Rudi Stopar). Predstavljeni so ustvarjalci, ki so po rodu iz Posavja ali jim je to območje stalno domovanje, vendar s svojo dejavno ustvarjalnostjo ne zaznamujejo likovnega dogajanja samo v Posavju, ampak tudi v širšem slovenskem prostoru. Gre za pisano druščino avtorjev starejše, srednje in mlajše generacije z različnimi likovnimi usmeritvami in svojskimi likovnimi govoricami, povezuje pa jih odličnost v natančnosti izvedbe zahtevnih grafičnih tehnik akvatinte, jedkanice, suhe igle, kolagrafije, linoreza in litografije, kar gre po mnenju Lorberjeve pripisati ljubljanski grafični šoli. Med tehnikami ima svoje mesto tudi računalniška grafika (Pogačar).

Kot je v svojem nagovoru dejala Oži Lorber, je značilnost vseh hotenje po uveljavitvi osebne prepoznavnosti z izbiro grafične zvrsti v globokem, visokem ali ploskem tisku. Vsak ustvarjalec je po lastnem nagibu našel ustrezen medij za materializacijo svojih likovnih zamisli.

MiM

Z otvoritve grafične razstave v galeriji Posavskega muzeja.

Zaživela je Gledališka 3

Ob zaključku gledališke delavnice predstava sodelujočih - Tudi filmska produkcija - 12 dijakov in študentov

NOVO MESTO - Že tretje leto zapored je v Kulturnem centru Janeza Trdine potekala gledališka delavnica za dijake in študente, letos prvič v organizaciji območne izpostave sklada, gledališke skupine 3mini in Baltazar ter Društva novomeških študentov.

Delček tega, kar je dvanajst mladih udeležencev ustvarjalo dva meseca, so prikazali v soboto, 16. decembra, ko so odprli v Gledališki 3 nove prostore enoinpolsobnega stanovanja s kino prizidkom. Poleg gledališke delavnice, ki jo je vodil absolvent dramske igre in umetniške besede Branko Jordan iz Kostanjevice, je letos prvič posebej potekala tudi filmska delavnica pod vodstvom Marka Naberšnika, študenta 4. letnika televizijske in filmske režije, oba z AGRFT. Gledališka 3 oz. delavnica za dijake in študente je projekt virtualne izgradnje gledališkega in nasploh kreativnega naselja v nekem urbanem okolju. S projektom želijo naseliti gledališko, filmsko in

VAJE - Gledališka skupina je obiskovalcem prikazala ogrevalne in dihalne vaje. (Foto: L. M.)

sploh ustvarjalno miselnost v nek širši prostor, torej v Novo mesto, in ga na ta način oplemenititi ter prevrednotiti v produkcijskem smislu in duhovno.

"Zadovoljen sem nad ustvarjalnostjo udeležencev delavnice, še bolj pa sem vesel, da ti zdaj zagnano delujejo v svojem okolju, saj se oživljajo gledališke skupine na novomeški gimnaziji, v Trebnjem, Dolenjskih Toplicah. Za delavnice obstaja veliko zanimanje in prihodnje leto vas bomo gotovo povabili v Gledališko 4 ali pa morda v Filmsko 1," je ob zaključku projekta povedal Jordan. Na predstavitvi so ob koncu zavrteli še dva kratka filma, Zlatka v režiji Novomeščana Klemena Dvornika in Z ljubeznijo režiserja Marka Naberšnika.

L. M.

S pesmijo okrog sveta

NOVO MESTO - Mešani pevski zbor Krka vabi ob mednarodnem letu glasbe in miru na letni koncert Preko mostu upanja s pesmijo okrog sveta, ki bo v četrtek, 21. decembra, ob 19.30. v veliki dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine v Novem mestu. Gost večera bo Uroš Ravbar.

Zelenko v galeriji Avalon

NOVO MESTO - V galeriji Avalon na Novem trgu bodo jutri, 22. decembra, ob petih popoldan odprli razstavo slik akad. slikarja Roka Zelenka. Izbor zajema slike z razstave, ki je gostovala v Slovenskem domu v Zagrebu.

Oddaljeni pogled

NOVO MESTO - Radio Krka in inscenator Matjaž Berger vabita na antropološko večerno prireditev Oddaljeni pogled, ki bo jutri, 22. decembra, ob osmih zvečer v stari novomeški porodnišnici.

Prednovoletni koncert

NOVO MESTO - Pihalni orkester Krka Zdravilišča iz Straže bo imel tradicionalni prednovoletni koncert v petek in soboto, 22. in 23. decembra, ob 19. 30 v veliki dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine.

Spet Pod dežnikom

KRŠKO - Klub posavskih študentov pripravlja danes, 21. decembra, ob osmih zvečer v kavarni Rondo literarno-glasbeni večer Pod dežnikom z recitalom Sebastijana Možica in Jurija Avsenaka ter koncertom otroškega pevskega zbora.

Maškova Latinska maša

NOVO MESTO - Oktet Adoramus ob vstopu v deseto leto svojega delovanja vabi na božično mašo v frančiškansko cerkev, kjer bo v ponedeljek, 25. decembra, ob šestih zvečer pod umetniškim vodstvom Tomaža Tozona izvedel Latinsko mašo v G-duru skladatelja Kamila Maška.

Sredozemske variacije

Razstava Emerika Bernarda

RIBNICA - V galeriji Miklove hiše v Ribnici so v petek zvečer odprli razstavo slik Emerika Bernarda. Slikar iz Logatca se je tokrat ribiškemu občinstvu predstavil že drugič, o razstavi, ki bo na ogled do 17. januarja prihodnje leto, pa je številnim zbranim ob njeni otvoritvi govoril avtor.

Že v uvodu je poudaril, da se bo verjetno marsikdo vprašal, zakaj je razstavo poimenoval Sredozemske variacije, čeprav njegova platna ne prikazujejo primorskih vedut, ne šelestenja oljk, ne gibanja morja in značilnih apneniških skladov. Pojasnil je, da tako kot sta veter in vonj, ki nam lahko obudita spomine na srečne trenutke, doživetje nekje ob morju, v nekem notranjem sorodstvu z nekoč uzrtimi podobami južnega sveta, sta tudi svetloba in barve takšni izjemni manifestaciji krajev. Ko slikar posamezne izkušnje in spomine na primorske kraje podredi svetlobi in barvi, s tem, kot je dejal, očesu omogoči, da odkrije globlje jedro v vsakdanjih pojavih. "Tako prepoznavni motiv nekega primorskega mesta izgubi svojo materialno substanco in vsakdanjo lokacijo," je dejal in dodal, da s tem ne zanika realnega sveta, temveč ga skuša zaobjeti širše in pri tem nakazati slutnjo o njegovi vseobsežnosti in neskončnih variacijah, ki izžarevajo v soju svetlobe in barv v znamenju Mediterana.

M. L.-S.

VEČER OB PESMI IN KNJIGI - Na vabilo novomeškega prošta Jožefa Lapa se je v severnem traktu proštije v obeh krakih hodnika ob obnovljenih proštovih sobanah s freskami iz 17. stoletja zbralo preko tristo Novomeščanov in drugih gostov, ki so na prijetni kulturni prireditvi, predahnjeni s starožitnostjo adventnih zimskih večerov, prisluhnili pesmi Kamniških kolednikov in z njimi tudi dve družno zapeli. In kot je bila nekdaj ob topli peči v slovenskih domovih zvesta družica slovenska knjiga, ji je bilo tudi tokrat posvečeno precej pozornosti. Pisatelj mag. Ivan Sivec je predstavil svoji novosti Godec v vicah in Usodni pečat. V prvi pripoveduje o narodnozabavnem godcu in o razmerah v zakulisju slovenske narodnozabavne scene, v drugi napeto pustolovsko zgodbo za mladino, dogajanje v obeh pa je povezano tudi z Dolenjsko in Novim mestom. Akad. slikar Matjaž Vilar je na koncu povedal nekaj besed o obnavljanju slikarij v proštijskih sobanah, kjer se je večer zaključil. (Foto: MiM)

BRUNDI ZA NOVOMEŠKE OTROKE - Velika dvorana Kulturnega centra Janeza Trdine v Novem mestu je bila minuli petek, 15. decembra, ves dopoldan kraljestvo medvedka Brundija in njegovih prijateljev, ki so v istoimenski glasbeni pravljici na treh predstavah zabavali poldrugi tisoč novomeških otrok. Prireditev je pripravila Glasbena šola Marjana Kozina, zaslužna za prijetno praznično darilo otrokom pa je učiteljica glasbene predšolske vzgoje Petra Slak, ki je napisala besedilo in vodila predstavo. Učenci male glasbene šole so kot Brundovi prijatelji oziroma kot člani zborčka nastopili in zapeli na glasbo Janeza Bitenca ob spremljavi priložnostnega orkestra učiteljev instrumentalnega pouka. Pravljico so dopolnili z izvedbo skladbic Zdravka Hribarja Slikar in Tomaža Zorka Škrati dedku Mrazu ter z nastopom plesalk baletnega oddelka. (Foto: MiM)

KNJIGE SE SELIJO - Delavci Knjižnice Mirana Jarca v Novem mestu imajo ta čas polne roke dela s selitvijo knjižnega gradiva v prostore novega prizidka, kjer bo končno knjižnica lahko delala v sodobnih in njenemu poslanstvu primernih prostorih. Prvi se seli oddelek za odrasle, ki bo precej večji, s prostim dostopom do knjig, v njem pa bo zbrano vse leposlovje in ostala prostočasna literatura, medtem ko bo v novem študijskem oddelku zbrana predvsem strokovna literatura, prav tako s prostim dostopom. Na sliki: vse knjižno gradivo novega oddelka za odrasle je treba za novo postavitev ponovno bibliotekarsko obdelati. Če bo delo potekalo v skladu z načrti, bodo vrata oddelka za odrasle odprli v začetku januarja, študijskega pa v začetku februarja. (Foto: MiM)

Kaj bi s čokolado Milka?

Založba Goga je izdala roman Fantazija smehljajev Sama Dražumeriča - Predstavitev v Novem mestu

NOVO MESTO - Založba Goga je v petek, 15. decembra, zvečer v lepo napolnjenih spodnjih prostorih kavarne Tratnik na Glavnem trgu predstavila četrto knjigo in hkrati prvo knjigo dolenjskega avtorja v svojem založniškem programu. Gre za romaneskno delo Fantazija smehljajev Sama Dražumeriča, ki smo ga doslej poznali predvsem kot pesnika tako po treh pesniških zbirkah, izdanih v samozaložbi (Ulica, Kel-te-ta ulica, Tiha mačka in keltski metulji) kot po občasnih objavah v revijah in v publikacijah literarnega kluba Dragotina Ketteja, očitno pa se je odločil svoja ustvarjalna prizadevanja razširiti tudi na prozo.

Založba Goga se z izidom najnovejše knjige v letu dni svojega delovanja potrjuje kot sicer majhna, a tudi med velikimi kot ena redkih slovenskih založb, izrazito naklonjenih izvirnemu slovenskemu leposlovju, ob tem pa še literarni ustvarjalnosti svojega ožjega območja. Njeno osnovno vodilo je kakovost, kot je na predstavitvi

Marijan Dović in Samo Dražumerič med pogovorom na predstavitvi knjižne novosti.

dejal vodja založbe Gregor Macedoni, pa tudi promocija kakovostnih domačih ustvarjalcev. Med slednje sodi tudi knjižna novost Sama Dražumeriča. Knjigo sta v nadaljevanju večera v sproščenem, a premišljeno vodenem pogovoru predstavila avtor in pisec spremne besede Marijan Dović, ki je roman Fantazija smehljajev označil bolj kot izpoved in manj kot pripoved, v kateri se "skozi fantastiko in esejistično neposrednost zrcalijo etične in eksistencialne dileme odraščajoče generacije", ki, nezadovoljna s stvarmi okoli sebe, išče svojo pot in svoje mesto, se dviga v oblake lastnih fantazij in se spušča ali pada iz njih. Gre za poudarjeno subjektivno zaznamovan pogled na družbo in svet, v katera se junaki romana počasi le vklapljajo. Besedilo ne more zakriti, da ga je napisal pesnik, saj je gosto prepleteno s poetičnimi elementi, svojsko metaforiko in personifikacijami, opazni pa so tudi razmišljajoči in mestoma kar moralistični odmiki od pripovednega toka. Pisatelj se v miselni podstati romana loteva smiselnosti življenja, ki ga v duhoviti metafori naznači kot čokolado Milka. "Na začetku dobimo vsi točno ... 100-gramsko Milko z drobljenimi lešniki in rozinami ... Nekateri jo pojedo vso naenkrat, drugi samo polovico in ostalo spravijo za kakšno drugo priložnost ... vsak ima svojo priložnost. Na izbiro imamo celo, da jo pojemo sami ali jo razdelimo ... ne obstaja nikakršen predpis..."

M. MARKELJ

Pesem najde pot

Literarni večeri za starejše občane

NOVO MESTO - V četrtek, 14. decembra, zvečer je bil v Domu starejših občanov literarni večer, na katerem so nastopili novomeški literati Marjanca Kočevar, Klavdija Kotar, Blaž Simič in Smiljan Trobiš. V dogajanje so se vključili tudi kar številni člani literarnega krožka, ki deluje v domu in ga vodi mentorica Barbara Čutuk. Na pobudo novomeške pesnice Marjance Kočevarjeve, ki si je zamislila in organizirala to kulturno prireditev, bodo literati obiskali še domove starejših občanov v Metliki, Kočevju in drugih krajih ter jim prinesli živo pesniško besedo, kateri oskrbovanci domov težje prisluhnejo na siceršnjih literarnih prireditvah.

POTA IN STRANPOTA §

dežurni poročajo

PO KOSILNICI - Med 2. in 13. decembrom je neznanec v Jerneji vasi vlomil v leseno uto, last T. G. iz Ljubljane, ter ji ukradel za okrog 120 tisoč tolarje vredno krožno in samohodno rotacijsko kosilnico.

PO LES V TUJ GOZD - Neznanec je med 15. oktobrom in 14. decembrom v gozdu Dobrava pri Brežicah požagal tri večje smreke, štiri hraste in več dreves belega gabra ter hlodovino odpeljal neznanokam. Lastnik je oškodovan za 100 tisoč tolarjev. Novembra letos pa je neznanec v okolici Dragatuša A. R. posekal šest bukovih dreves. Škoda znaša 50 tisoč tolarjev.

NAPOLNIL IN SE ODPELJAL - 12. decembra, malo pred deveto uro, se je na bencinski servis Petrol na Topliški cesti v Novem mestu pripeljal neznanec in si natočil gorivo za šest tisoč tolarjev. Plačati je pozabil.

DVA MOBITELA - V prodajalni Mercator Dolenjska, d.d., v Metliki je pretekli teden neznanec s prodajalnega pulta odnesel dva mobitela, vredna skoraj 70 tisoč tolarjev.

GORSKO KOLO - Iz nezaklenjene garaže pri hiši na Valantičevi v Novem mestu je nekdo ukradel moško gorsko kolo znamke Scott Black Stone in M. P. oškodoval za 60 tisoč tolarjev.

UKRADEL KOLUT - Neznanec je J. V. iz Štefana pri Trebnjem oškodoval za sto tisoč tolarjev, ker mu je pred trgovino IST, d.o.o., v Štefanu ukradel kolut z jekleno cevjo za daljnovode.

Se ne znamo veseliti brez petard?

Ukrepi policije proti vsem, ki bodo uporabljali petarde in druge pirotehnične izdelke, kjer to ni dovoljeno - Upoštevati navodila - Januarja nesreča v Krškem - Sprejem zakonodaje do 2002

NOVO MESTO, KRŠKO - Vsako leto pred božičnimi in novoletnimi prazniki policisti ugotavljajo vse več kršitev javnega reda in miru s pirotehničnimi sredstvi, kar je lahko zelo nevarno, saj mnogokrat pride do hudih telesnih poškodb. Tudi letos so se že zgodile nesreče: v Izoli je na primer 14-letniku predelana petarda eksplodirala v roki in ga hudo ranila po rokah in lažje po obrazu. Se res ne znamo več veseliti brez petard?

Metanje petard je nekaterim posameznikom in skupinam res zabava, za večino ljudi pa je to neprijetno dejanje. Neprevidna in nepremišljena uporaba pirotehnični izdelkov pogosto povzroči telesne poškodbe, kot so opekline, raztrganine rok, poškodbe oči, pa tudi vznemirja ljudi in živali ter onesnažuje okolje. Policisti Policijske uprave (PU) Novo mesto

NAVODILA PRODAJALCEV - Navodila prodajalcev pri kupovanju pirotehničnih izdelkov so še kako pomembna, saj se ta ne obnašajo vedno tako, kot bi se morala. Tega se drži tudi Tone Avbar iz prodajalne Rojal. (Foto: L. M.)

obljubljajo, da bodo storili vse, da bi omejili nezakonito uporabo in zmanjšali možnost poškodb. Dosledno bodo ukrepali proti vsem, ki bodo metali petarde ali uporabljali druge pirotehnične izdelke, kjer to ni dovoljeno: v šolah, v bližini vrtcev, zdravstvenih domov, bolnišnic, domov za ostarele, športnih in cerkvenih objektov in na drugih krajih, kjer se zbira večje število ljudi. "Zavedati se moramo, da je neprimerna uporaba teh izdelkov problem vseh, zato prosimo vse, predvsem starše, skrbnike, učitelje in vzgojitelje, naj z opozarjanjem na nevarnosti in možne posledice takega početja ter s svojim zgledom pripomorejo k preprečevanju in zmanjšanju posledic," pravijo na policiji in obenem opozarjajo občane, naj bodo previdni pri nakupu.

Kupci in uporabniki pirotehničnih izdelkov naj ta sredstva (če se jim res ne morejo odreči), kupujejo v trgovinah, ki imajo za prodajo teh stvari dovoljenje ministrstva za notranje zadeve. V Novem mestu so štiri take. Od prodajalca je treba zahtevati dokaz, da je izdelek vpisan v listo eksplozivnih snovi, ki so dovoljene za prodajo, in da je zraven navodilo v slovenskem jeziku. Upoštevati je potrebno tudi dejstvo, da se pirotehnični izdelek ne obnaša vedno tako, kot to zagotavljajo navodila. Zato naj mladoletniki ta sredstva uporabljajo le pod nadzorstvom staršev in skrbnikov. Uporaba pirotehničnih izdelkov je pri nas dovoljena med 26. decembrom in 2. januarjem, toda tudi v tem času ne v strnjenih stanovanjskih naseljih in povsod tam, kjer se zbere več ljudi.

Ob novoletnem praznovanju 1999/2000 so policisti na območju PU Krško zaznali več kršitev javnega reda in miru zaradi metanja petard. Zoper pet oseb so podali predlog sodniku za prekrške, kršiteljem pa so zasegli 384 kosov petard. Za te kršitve je značilno, da so storjene v množici ali z odmetavanjem petard skozi okna, balkone ipd., kar onemogoča učinkovito odkrivanje kršiteljev. V drugi polovici letošnjega januarja pa so policisti v enem izmed stanovanjskih blokov v Krškem obravnavali tudi eksplozijo nevarne snovi "triaceton triperoksid". Zaradi igranja z nevarnimi kemijskimi snovmi so štiri osebe dobile telesne poškodbe, v nevarnosti pa so bila tudi življenja ostalih stanovalcev in premoženje velike vrednosti.

V Sloveniji so samo lani policisti predlagali 239 oseb sodniku za prekrške, napisali 15 kazenskih ovadb, obravnavali 17 telesnih poškodb in zasegli 138 tisoč pirotehničnih izdelkov. Cariniki so jih zasegli še 750 tisoč. Policisti in tržni inšpektorji so opravili 146 nadzorov spoštovanja predpisov. Da bo za naprej bolje, daje slutiti delo posebne projektne skupine Ministrstva za notranje zadeve, ki pripravlja nov zakon o eksplozivnih snoveh za civilno rabo. Sicer pa se je Slovenija obvezala, da bo celotno zakonodajo s tega področja sprejela do leta 2002.

L. MURN

Vlomilca prijeli na kraju

BREŽICE - 19-letni D. Z. iz Brežic je 14. decembra nekaj čez polnoč vlomil v tamkajšnji zdravstveni dom in iz sejne sobe v drugem nadstropju ukradel računalniški monitor, poslovni kovček z napravo za preverjanje motoričnih sposobnosti ter prazno škatlo. Vse te predmete je odnesel v prvo nadstropje ter jih skozi okno odložil na nadstrešek nad vhodom v dom. Ker je zdravstveno osebje slišalo ropot, so poklicali policijo, ki so D. Z. prijeli na kraju. Zoper njega bo podana kazenska ovadba. Pred tem so namreč istega storilca prijeli pri poskusu vloma v podjetje Diamant v Brežicah. Prijel ga je varnostnik podjetja Dizako, ki objekt varuje, ter ga zadržal do prihoda policistov.

Vlomili najmanj 25-krat

V dveh mesecih 30 vlomov - Osumljena peterica, od te dva še na begu - Raziskan vlom v ekonomsko šolo - Preiskava še teče

NOVO MESTO - V zadnjih dveh mesecih so na področju Policijske uprave (PU) Novo mesto obravnavali več kot 30 kaznivih dejanj vlomov v trgovine, šole, stanovanjske hiše, avtomobile in podjetja. Policisti so z dobro načrtovanim in organiziranim delom ter z zbiranjem obvestil odkrili storilce posameznih sklopov dejanj. Osumljenci niso le z našega območja, temveč prihajajo tudi z območja drugih uprav v Sloveniji ter iz BiH. Predhodno so se organizirali, delo načrtovali ter se povezali v skupine.

Novembra in decembra so novomeški policisti prijeli B. L. iz Bele krajine, mladoletnega I. D. iz Straže in S. P. iz Novega mesta, medtem ko sta Z. B. in S. D., oba iz BiH, še na begu. Osumljeni so najmanj 25 vlomov v šole, avtomobile, v kolesarski in atletski klub Krka Telekom, nogometni klub, podjetje Kremen, d.d., stanovanjsko hišo v Ždinji vasi, v prostore podjetja Sint, d.o.o., dvakrat v podjetje Sigma Com d.o.o., v Teletrgovino, v trgovino Coming. Med odmevnejšimi raziskanimi vlomi je gotovo tudi vlom v Srednjo ekonomsko šolo Novo mesto, kjer so storilci poškodovali več učilnic, odnesli vrednejše predmete ter na dan vloma onemogočili pouk dijakom in predavanja študentom.

Osumljenci so iz objektov ukradli računalnike, tiskalnike, videorekorderje, videokamero, prenosne telefone, mobi kartice, telefonske aparate ISDN, denar, avtoradie itd. Lastnikom so povzročili zelo veliko materialno škodo. Večino predmetov so policisti med hišno preiskavo zasegli. Pri J. B. iz Straže so doma zasegli tudi mamilo heroin, ki ga je imel osumljenec v 13 zavitkih pripravljenega za prodajo, pri S. P. iz Novega mesta pa so našli in zasegli dve pištoli, ki sta bili predmet trgovanja z ukradenimi predmeti. Policisti sumijo, da so storili še vrsto drugih kaznivih dejanj, zato preiskava še poteka. Prijete osumljence so policisti s kazensko ovadbo privedli k preiskovalnemu sodniku Okrožnega sodišča v Novem mestu.

L. M.

NA SESTANKU - Člani SPVCP (na sliki na levi predsednik Borut Šuštaršič, zraven pa tajnik Milan Bratić) so bili enotni, da je za preventivo v cestnem prometu odmerjenega vse manj denarja, tudi zato se ne gre čuditi krvavi situaciji na cestah. (Foto: L. M.)

Že načrti za leto 2001

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu dobro sodeluje s policijo, šolami,.. - Tekmovanje Kaj veš o prometu

NOVO MESTO - Člani Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu (SPVCP) Mestne občine Novo mesto so prejšnji teden sedli za mizo in pregledali delo v preteklem letu. Zadovoljni so, da so maja skupaj z novomeško policijo in Zvezo šoferjev in avtoprevoznikov organizirali ure prometne vzgoje za otroke v vrtcih, maja tekmovanje Kaj veš o prometu, ki so se ga udeležili učenci osmih osnovnih šol, ravno tako maja so ob tretjem mednarodnem tednu prometne varnosti izvedli akcijo S kolesom v promet, septembra so z zaletavčkom sodelovali na prireditvi ob "Dnevu brez avtomobila", pred pričetkom šolskega leta so pregledali vse okolice šol in pristojne opozorili na pomanjkljivosti,...

Prav osnovnim šolam Svet posveča največ skrbi. Lani je poligon za učenje prometne vzgoje dobila OŠ Grm, letos pa so ga kupili OŠ Šmarjeta in OŠ Center. Letos so s sto tisoč tolarji pa tudi strokovno sodelovali pri ureditvi poligona za varno vožnjo v Češči vasi, ki ga je uredila avtošola Max, prihodnje leto pa so 150 tisoč tolarjev namenili za poligon Avtomoto, d.d. Kot je povedal predsednik sveta Borut Šuštaršič, so naloge tudi v letu 2001 podobne. Poudariti je morda treba, da bodo marca skupaj z Avtomoto, d.d., organizirali seminar prometne vzgoje za mentorje prometne vzgoje na osnovnih šolah, ki pripravljajo učence na kolesarske izpite, izpite za motorje ter občinska in državna tekmovanja, da bodo s policijo sodelovali v akcijah, kot so Stopi iz teme, Prvi šolski dan, Teden prometne varnosti, "po potrebi pa bomo izvajali tudi druge aktivnosti, ki se bodo pokazale med letom," je poudaril predsednik.

L. M.

Otvoritev in priznanja

DOB PRI MIRNI - Mag. Ivan Bizjak, minister za pravosodje, je pretekli teden odprl nov Odprti oddelek v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob ter podelil priznanja najzaslužnejšim delavcem Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij.

Ste videli ukraden avto?

NOVO MESTO - V noči na 13. december je neznanec na parkirnem prostoru v Jakčevi ulici ukradel osebni avto znamke Land Rover Freelander 1.8, črne barve, reg. št. NM 33-88L. Neznanec je lastnico D. G. oškodoval za okrog pet milijonov tolarjev. Policija prosi občane, ki bi morda videli ukraden avto ali karkoli vedeli o njem, da obvestijo policijo na tel. št. 113.

Novi potni listi kasneje

LJUBLJANA - Ministrstvo za notranje zadeve je načrtovalo, da bo januarja 2001 začelo izdajati nove potne listine za slovenske državljane, toda kot kaže, bo prišlo do zakasnitve. Razlogi se skrivajo v preobsežnosti projekta, uporabi novih materialov in tehnologij, kompleksnosti postopkov izdelave potnih listin in želji vseh, da bi bil potni list kakovosten, da bodo z njim imetniki lahko brez težav prehajali državno mejo.

Gre za izdelavo 12 različnih obrazcev potnih listin in za popolnoma nov koncept izdelave oz. personalizacije, ki je skladno s standardi Evropske unije v celoti centralizirana. Potrebno je opraviti tudi nekatera dodatna testiranja. Glede na to, da začetek izdaje novih potnih listin ni zakonsko določen, da veljavnost prvih obstoječih potnih listov poteče sredi leta 2001, veljavnost večine, ki bodo sicer veljali še naprej, pa po določbah zakona poteče 5. avgusta 2002, z ministrstva sporočajo, da se bodo nove potne listine začele izdajati nekoliko pozneje.

"Ti mene z nožem, jaz tebe s sekiro"

77-letnega Stanka Zorka je pretekli teden "obiskal" zamaskiran ropar z nožem v roki - S prisebnostjo ga je premagal in policisti so 22-letnega domačina takoj prijeli - Prejema čestitke

ŠENTLENART PRI BREŽICAH - V kuhinji je dišalo po zelju, ki ga je 77-letni Stanko Zorko hitel mešati, da se ne bi prijelo. "Segedin bom imel kar za nekaj dni, da mi ne bo treba vsak dan kuhati. Boste kozarček vinčka, sem ga sam pridelal? Veste, saj bi ga tudi ropar rad spil, tako je vsaj rekel, pa mu ga nisem dal," mi je dejal in nato še v družbi kolega Viktorja Deržiča povedal, kaj neverjetnega se mu je zgodilo v ponedeljek, 11. decembra.

Bilo je ob 19.20, ko je Stanko, ki živi sam, sedel za kuhinjsko mizo in urejal ribiško knjižico. Zazvonilo je. "Grem po stopnicah do vrat, ko skozi šipe vidim, da ni nikogar. Grem nazaj. Znova zazvoni in stopim do vhoda, ko vidim, da nekdo zamaknjen stoji ob steni. Vprašal sem, kdo je in kaj bi rad z masko na obrazu in z nožem v roki. Neznan glas mi je odgovoril, da vina. Rekel sem mu, naj pride jutri, ko bo dan, in brez maske. Ko sem mu predlagal, da si jo sname, je to za kratek čas res storil, toda nisem ga prepoznal. Odšel sem nazaj v kuhinjo," je pripovedoval Stanko. Takrat pa novo presenečenje. Zamaskiranec se je zaletel v vhodna vrata, da se je polovica odprla in z nožem v roki stopal proti Stanku.

"'Zaklal vas bom!' je kriknil. In ko je bil že skoraj pri meni, sem prestregel udarec, ga zagrabil za eno roko, ter ga z desno nogo z vso močjo brcnil v trebuh, da je izgubil ravnotežje in padel po stopnicah. Hitro sem stekel ven v bližnjo šupo in zagrabil sekiro. Ropar je z nožem prišel za mano, toda zdaj se je tudi on ustrašil mene, saj sem mu rekel, da če me bo on z nožem, ga bom jaz s sekiro. Pobegnil je čez ograjo na drugo stran ceste, kjer je imel moped, in se hitro odpeljal. Takoj sem poklical policijo," pripoveduje Stanko, vesel, da so policisti napadalca prijeli v pol ure. Roparja - gre za 22-letnega A. Z. iz Brežic - Stanko ne pozna. "Toda kaj, ko že zdaj vem, da bo tako milo kaznovan!" Zoper roparja je na pristojno okrožno državno tožilstvo že podana kazenska ovadba.

77-letniku, ki se je gotovo rešil zaradi svoje prisebnosti, zdaj vsi po vrsti čestitajo za pogum. "Ja, saj sam ne vem, kako to, da mi je uspelo. Vedel sem, da mi gre za življenje, saj je bila roparjeva izjava, da bi rad kozarček rujnega, le izgovor, da bi ga spustil noter. Verjetno je hotel denar. No, ne bi ga dobil veliko. Strah me je postalo šele potem, ko je bilo vse že za mano." Sicer pa Stanko misli, da ima vztrajnost in borbo za življenje v sebi še iz vojnih dni, ko je marsikaj doživel že tudi kot partizan.

L. MURN

USODNE STOPNICE - "Na teh stopnicah me je ropar hotel zabosti z nožem," je povedal napadeni 77-letnik, ki se kljub svojim letom še vedno odlično drži. Zato mu je tudi uspelo premagati roparja. (Foto: L. M.)

SEKIRA V ŠUPI - Ko je Stanko roparju pobegnil iz hiše, je stekel v šupo ob hiši, kjer ima spravljeno sekiro. Še kako mu je prišla prav. (Foto: L. M.)

Prijeli vodiča

Romuni v stropu vagona

BREŽICE, DOBOVA - V noči na 13. december je skupina osmih državljanov BiH z 19-letnim vodičem M. D. iz Ljubljane ilegalno prestopila državno mejo med Hrvaško in Slovenijo, in sicer preko reke Sotle izven naselja Jereslavec. Vodič je nato štiri osebe naložil v osebni avto in jih odpeljal v smeri Brežic. V naselju Vrhje ga je skušal ustaviti policist, vendar se je ta kar peljal v smeri Rakovca in ponovno ilegalno prestopil državno mejo. Na hrvaški strani je moral ustaviti pri zapori. Vodič je nato pričel bežati, vendar so ga hrvaški policisti prijeli. Preostale štiri pribežnike so popoldne izsledili in prijeli izven naselja Župelevec ter jih nato vrnili na Hrvaško. Zoper organizatorja ilegalnega prehoda je bila na krško okrožno sodišče dana kazenska ovadba.

Ravno tako 13. decembra je popoldne na mednarodni mejni prehod Dobova prispel vlak in policisti so med mejno kontrolo našli v stropu vagona skrite tri Romune. Po postopku so jih vrnili na Hrvaško. Naslednji dan se je podobno zgodilo še petim Romunom in štirim Iračanom, ki so mejo prestopili izven naselja Slovenska vas oz. Rakovec.

Pretepel ženo in tri otroke

ČATEŽ OB SAVI - 12. decembra zjutraj je v bungalovu v Termah Čatež 26-letni F. F. iz okolice Škofje Loke pretepel svojo 29-letno ženo M. F. in tri otroke, stare tri, šest in osem let. Zakaj, ni znano. Med pretepom je bila žena hudo ranjena in so ji zdravniško pomoč nudili v brežiški bolnišnici. Otroci niso dobili vidnejših poškodb. Osumljeni je med razgrajanjem poškodoval tudi pohištvo v bungalovu. V spremstvu policista so ga odpeljali na zdravljenje v bolnico Ljubljana - Polje. Zoper njega je podana kazenska ovadba.

Mladoletnika popisala mrliško vežico

DOLENJSKE TOPLICE - Policisti so 13. decembra prijeli mladoletnika R. P. In B. C. iz okolice Dolenjskih Toplic, ki sta utemeljeno osumljena kaznivega dejanja poškodovanja tuje stvari. V noči na 9. december sta z rdečim sprejem popisala in porisala fasado mrliške vežice ter topliško občino oškodovala za okrog 200 tisoč tolarjev.

Po zmagoslavju polom na Švedskem

Košarkarji Krke Telekoma so v Lulei hitro zapravili točke, ki so si jih prislužili z veliko zmago nad Maccabijem - Po delnem izidu 18:2 so spet popustili

NOVO MESTO - Tekma 7. kroga suprolige z švedskim državnim prvakom je bila za moštvo Krke Telekoma zelo pomembna, saj Švedi do minulega četrtka še niso zmagali, neposredni tekmeci Novomeščanov za čim boljšo uvrstitev med osmimi moštvi, ki bodo po prvem delu nadaljevala tekmovanje po sistemu na izpadanje, pa so Švede na njihovem igrišču že premagali. Žal Novomeščanom to ni uspelo.

Po zmagi krkašev nad Maccabijem je le malokdo pričakoval, da bodo novomeški košarkarji že v naslednjem krogu izgubili tekmo z najslabšim moštvom skupine B, a z najslabšo igro v 7 krogih suprolige jim je uspelo tudi to. Švedi so začeli izvrstno, medtem ko krkašem žoga nikakor ni hotela skozi obroč. V 8. minuti so domači košarkarji vodili že s 21:6. Vendar Novomeščani tedaj še niso bili na kolenih, le nekaj minut dobre igre Davisona, Anzulovića in Drobnjaka je bilo dovolj, da je Krka Telekom z delnim izidom 18:2 prišla do prvega vodstva. Ravnotežje na igrišču je bilo vzpostavljeno, a ne za dolgo, saj so bili Novomeščani očitno prehitro zadovoljni. Namesto da bi dokončno zlomili domačine, so jim pustili, da so jim z 9 zaporednimi točkami spet ušli in prvi polčas dobili s 37:34.

Tudi 15 minut odmora med polčasoma novomeškemu trenerju Alešu Pipanu očitno ni uspelo sestaviti svojega razglašenega orkestra. V tretji četrtini je novomeško moštvo držalo korak z domačini predvsem po Davisonovi zaslugi, ki je moral zaradi odprte rane na glavi za nekaj minut na klop po pomoč. Prav na začetku zadnje četrtine so Novomeščani še zadnjič na tekmi vodili z 49:48, potem pa so švedski prvaki stvari vzeli v svoje roke, pet minut pred koncem tekme vodili z 8 točkami prednosti in do konca srečanja z mirno igro Novomeščanom preprečili, da bi resneje ogrozili njihovo prvo zmago.

I. V.

Borštnarjeva najuspešnejša v Ljubljani

Trojna zmaga mirnske badmintonistke

MIRNA - Na prvem mednarodnem turnirju v badmintonu Olimpija Open so nastopili najboljši slovenski in hrvaški badmintonisti. V članski konkurenci sta med posamezniki zmagala Maja in Andrej Pohar iz Olimpije, v kategoriji do 14. leta pa Mili Arapovič iz Olimpije in Taja Borštnar iz mirnskega Toma. Borštnarjeva je bila poleg tega najuspešnejša tekmovalka turnirja saj je s s klubsko tovarišico Katjo Strmole zmagala v igri dekliških parov, z Blažem Holcem, ki je prav tako član Toma, pa v igri mešanih parov.

V igri deških parov sta prvo mesto osvojila Tadej Jezernik (Tom Mirna) in Mili Arapovič (Olimpija). Med članicami se je s polfinalnim nastopom izkazala Špela Silvester, ki jo je izločila kasnejša zmagovalka, v igri moških dvojic pa je Novomeščan Aleš Murn (Tom Mirna) igral skupaj z Andrejem Poharjem in zmaga jima ni mogla uiti. Mirnčanka Katja Kolenc je v igri ženskih parov nastopila z Majo Pohar in izgubila finalno tekmo.

I. V.

Prvaki v tajskem boksu

SENOVO - V drugem zaključnem krogu amaterskega državnega prvenstva v tajskem boksu na Senovem so dobro nastopili tudi člani klubov Scorpion iz Novega mesta in Krškega. Zmagali so: Mirko Vorkapić (Scorpion Novo mesto) med mladinci in Sašo Milošević (Scorpion Krško) ter Miran Cvelbar (Novo mesto) pri članih. Naslove državnih prvakov sta med mladinci osvojila Mirko Vorkapić in Rožle Jazbinšek (Krško), med člani pa Jure Kobe (Novo mesto), Damir Molan, (Krško), Jože Terlep (Novo mesto) in Sašo Milošević.

Največ Blančanom

SEVNICA - Na osnovnošolskem prvenstvu Sevnice v šahu sta v kategoriji do 9. leta zmagala Jure Mirt in Nina Požun (oba Blanca), do 11. leta Boris Mitrovič in Jelena Topič (oba Sevnica), do 13. leta Nejc Hančič (Radeče) in Suzana Pavlič (Blanca), do 15. leta pa Damjan Hlebec in Ana Kozinc (Blanca). (J. B.)

Čez Smuk v Semič

NOVO MESTO - Popotniški odsek planinskega društva Novo mesto bo v soboto, 23. decembra, pripravil pohod od Uršnih sel čez Smuk do Semiča. Odhod pohodnikov s kandijske železniške postaje bo ob 8.39. Prijavite se lahko pri Marici Praznik po telefonu 07 30 22 948.

Črnomaljke kar zmagujejo

V 11. krogu tekmovanja v zahodni skupini tretje državne lige so odbojkarice Črnomlja doma s 3:0 (12, 17, 17) premagale Grosuplje, Brestaničanke so prav tako doma s 3:1 (15, -22, 11, 23) premagale Bohinj, Semičanke pa so doma z 0:3 (-15, -16, -15) doma izgubile z drugo vrsto novogoriškega Hita. Na lestvici z 31 točkami vodi ekipa Mladi Jesenice, Črnomaljke so z 25 točkami tretje, Brestaničanke z 11 točkami osme, Semičanke pa so s 4 točkami zadnje.

Miklavžev turnir Zvezdam

OTOČEC - Na Miklavževem ekipnem turnirju v tenisu je v teniškem centru Otočec nastopilo osem ekip. Zmagale so novomeške Zvezde (Stokanovič, Guštin, Medle, Bradač), drugi je bil SCT in tretji Lek.

Besedo imajo številke

KOŠARKA

Suproliga, skupina B, 7. krog - PLANNJA BASKET : KRKA TELEKOM 72:68 (23:12, 37:34, 48:48); PLANNJA BASKET: Paern 15, Thomas 14, Nicholas 17 itd.; KRKA TELEKOM: Anzulović 17 (4:6), Dončič 5 (0:2), Petrov 3, Davison 21 (7:7), Grum 2, Drobnjak 17 (4:6), Arapović 4 (2:2). Prosti meti: Plannja Basket 19:26, Krka Telekom 17:23. Meti za dve točki: Plannja Basket 19:47, Krka Telekom 18:44. Meti za tri točke: Plannja Basket 5:10, Krka Telekom 5:22 (Anzulović 3, Petrov, Dončič). Skoki: Plannja Basket 39, Krka Telekom 34. Osebne napake: Plannja Basket 20, Krka Telekom 21.

Ostali izidi skupine B: TSV Bayer 04 : Iraklis Balkan 106:110, Maccabi Tel Aviv : Pau Orthez 91:67, Ostende : Scavolini 83:78, Efes Pilsen : Partizan (preloženo zaradi uboja košarkarja Partizana Harisa Brkića)

Lestvica: 1. Maccabi Tel Aviv 13, 2. Telindus Ostende 12, 3. Partizan Beograd 11 (tekma manj), 4. Efes Pilsen Carigrad 10 (tekma manj), 5. Scavolini Pesaro 10, 6. Iraklis Solun 10, 7. Krka Telekom 10, 8. Pau-Orthez 9, 9. Bayer Leverkusen 9, 10. Plannja Basket Lulea 8.

Liga Kolinska, 12. krog - GEOPLIN SLOVAN : KRKA TELEKOM 71:72 (21:33, 35:45, 58:62); GEOPLIN SLOVAN: Novak 21, Lakovič 13, Ugrekhalidze 10, Pavič 12 itd.; KRKA TELEKOM: Anzulović 10 (2:2), Dončič 11 (6:6), Davison 18 (2:2), Grum 19 (3:3), Drobnjak 6, Arapović 4, Šćekić 4.

Lestvica: 1. Krka Telekom 24, 2. Union Olimpija 23, 3. Pivovarna Laško 20, 4. Geoplin Slovan 20, 5. Kraški zidar 19, 6. Triglav 16, 7. Rogla 17, 8. Savinjski Hopsi 17, 9. Kemoplast Alpos 15, 10. Helios 15, 11. Zagorje Banka Zasavje 15, 12. Loka kava 15.

ROKOMET

1. SRL, 10. krog - DOBOVA : SLOVAN 27:27 (13:15); DOBOVA: Medved, Đapo 6 (3), M. Urbanč, Plazar 4, Bogovič 5, Voglar 4, I. Deržič 4, D. Urbanč 2, Aljič 1, Kušič 1, Kranjčič, S. Deržič, Stanec 1, Supančič.

PIVKA PERUTNINARSTVO : INLES RIKO 23:26 (10:13); INLES RIKO: Grm, Lesar 6, G. Ilc 7 (4), Špoljarič, Ivanec, J. Ilc, Pajnič 4, Henigman 1, Mihelič, Mikulin, Hojč 3, Merhar 1, Djukič, Škaper 4.

VELIKA NEDELJA : TRIMO TREBNJE 29:27 (14:14); TRIMO TREBNJE: Imperl, Šafarič 5 (1), Hribar, Mežnaršič, Kozomara 1, Radelj, Blagojevič 1, Šavrič 4 (1), Zupančič, Likavec 1, Pekolj, Čopič 5, Gradišek 6, Lavrnič 2.

Lestvica: 1. Celje Pivovarna Laško 19, 2. Prevent 17, 3. Mobitel Prule 67 16, 4. Gorenje 15, 5. Avtomikolič Rudar 12, 6. Velika Nedelja 12, 7. Trimo Trebnje 8, 8. Slovan 8, 9. Termo 7, 10. Dobova 3, 11. Inles Riko 2, 12. Pivka Perutninarstvo 1.

Krkaši komaj odnesli celo kožo

V prvem polčasu derbija 12. kroga je Krka Telekom na Kodeljevem slovanovce že spravila na kolena, a so se ti pobrali in bi lahko celo zmagali

NOVO MESTO - Po zgrešeni trojki Lakoviča je odbito žogo 10 sekund pred koncem tekme med domačim Slovanom in še vedno neporaženo Krko Telekomom ujel Maravič. Usoda državnih prvakov je bila v njegovih rokah, a je priložnost z nepremišljenim metom zapravil, Novomeščani pa so iz dvorane na Kodeljevem odnesli celo kožo.

Tomo Mahorič, nekdanji pomočnik Zmaga Sagadina in trener krškega Interierja v sezoni, ko so Krčani v finalu končnice državnega prvenstva resno ogrozili Ljubljančane, spet dokazuje, da se je od velikega stratega veliko naučil, saj je iz mladih košarkarjev sestavil moštvo, ki se lahko enakovredno postavi po robu najboljšim. To so Slovanovi košarkarji dokazali že v 1. krogu, ko je imela Krka Telekom z njimi kar precej dela.

Kapetan novomeškega moštva Simon Petrov je na tekmi na Švedskem obnovil poškodbo kolena, zaradi smrti v družini pa sploh ni stopil na kodeljevski parket in si je tekmo ogledal s tribune. Trener Pipan je moral pred tekmo s Paujem - Ortezom poleg tega spočiti nekatere ključne nekoliko starejše igralce, zato je bilo njegovo moštvo ranljivo, kot že dolgo ne.

Kljub temu so krkaši tekmo odlično začeli in v osmi minuti tekme so že vodili s 26:14. Vse je kazalo, da je tekma odločena, vendar se odlično pripravljeni košarkarji Slovana niso vdali. Njihova vztrajnost je bila poplačana, ko so 3 minute pred koncem tretje četrtine izid izenačili na 57:57. Potem se je razigral Grum in pet minut pred koncem srečanja so Novomeščani po trojki Anzulovića vodili z 72:63. Novomeščani zadnjih pet minut niso več zadeli koša, Kodeljevčanom pa je v dramatičnih zadnjih trenutkih tekme zmanjkalo časa in sreče, da bi Novomeščane sklatili z vrhe lestvice lige Kolinska.

I. V.

SAMO V PRVEM POLČASU - Dobrodušni v Bosni in Hercegovini rojeni Hrvat Franjo Arapović (na sliki med metom) je na Kodeljevem igral le v prvem polčasu in ob 100-odstotnem metu dosegel 6 točk, drugi polčas pa je opazoval s klopi, saj ga bo na nocojšnji tekmi z Pau-Ortezom trener Pipan še kako potreboval. (Foto: I. Vidmar)

Tečaj bo, če bo sneg

NOVO MESTO - Rogova šola smučanja je, kljub temu da na smučišču na Gačah na začetku tega tedna še ni bilo snega, že pripravljena na božične smučarske tečaje za otroke in odrasle, začetnike in dobre smučarje, ki naj bi jih novomeški učitelji smučanja izpeljali med božičnimi prazniki od 26. do 30. decembra. V sklopu smučarskih tečajev bo tudi tečaj deskanja na snegu. Tečajniki se bodo na Gače iz vseh koncev Novega mesta in drugih krajev ob poti peljali s posebnimi avtobusi. Prijavite se lahko pri vodji Rogove šole smučanja Slavku Medletu po telefonu 041 694 603; pri njem dobite tudi vsa ostala pojasnila. V primeru, da na Gačah do praznikov ne bo dovolj snega, bodo tečaj izpeljali ob sobotah in nedeljah v januarju. Obvestilo o usodi božičnega tečaja bodo objavili v nedeljo, 24. decembra, ob 19. uri v novicah Vašega kanala.

Poraz Krke in zmaga Kočevja

NOVO MESTO, KOČEVJE - V 11. krogu tekmovanja v zahodni skupini tretje državne lige so odbojkarji novomeške Krke v gosteh z 0:3 (-19, -17, -10) izgubili z Astro Telekomom, medtem ko je kočevski Kovinar na Bledu s 3:2 (-22, 22, 20, -23, 9) premagal drugo ekipo tamkajšnjega Merkurja. Na lestvici z 31 točkami vodi Izola, Kovinar je s 16 točkami četrti, Krka pa z 8 točkami sedma.

Največ zmag Centru in Staremu trgu

NOVO MESTO - Na področnem posamičnem prvenstvu v šahu za osnovnošolce je v soboto, 16. decembra, v šestih kategorijah sodelovalo 75 mladih šahistov in šahistk iz Novega mesta, Žužemberka, Šentjerneja, Mirne Peči in Starega trga ob Kolpi. Izidi: fantje do 11. leta - 1. Igor Radež, 2. Matevž Štih (oba Center Novo mesto), 3. Marko Drobnjak (Grm Novo mesto); do 13. leta - 1. Matjaž Hrovatin, 2. Miha Hočevar (Center), 3. Urban Zupančič (Šmihel Novo mesto); do 15. leta - 1. Miha Primc, 2. Marjan Žitnik, 3. Jaka Redek (vsi Center); dekleta, do 11. leta -1. Angie Blažič, 2. Alenka Mihelič, 3. Mateja Mukavec (vse tri Stari trg ob Kolpi); do 13. leta - 1. Ines Kure, 2. Ana Medic, 3. Natalija Kure (vse Stari trg ob Kolpi); do 15. leta - 1. Špela Farič, 2. Tjaša Štaudohar (obe Stari trg ob Kolpi), 3. Katja Kastelic (Mirna Peč).

Žužemberčani za drugo mesto

ŽUŽEMBERK - Odbojkarji Žužemberka so v 11. krogu v Hočah dosegli pomembno zmago v boju za mesto pod vrhom drugoligaške lestvice. Do zmage nad IGM Hočami, neposrednim tekmecem za tretje mesto, so prišli lažje, kot je bilo pričakovati. Prvi niz so dobili s 25:18, v drugem so domačinom dovolili osvojiti 20 točk, izd tretjega niza pa je bil enak prvemu. Žužemberčani se bodo v 12. krogu v soboto, 23. decembra, doma pomerili z drugouvrščenim Astecom Triglavom. V primeru zmage bodo Žužemberčani novo tisočletje dočakali na drugem mestu, saj jih od Kranjčanov loči vsega ena točka, medtem ko za vodilnim Šoštanjem Topolšico zaostajajo za 5 točk.

Sevničanom derbi

SEVNICA - V derbiju 1. B-lige so sevniški rokometaši v zadnjem krogu jesenskega dela prvenstva doma s 34:22(18:6) premagali Izolane, neposredne tekmece za vrh lestvice ter se tako povzpeli na 2. mesto, ki jih vodi nazaj med prvoligaše. Največ zadetkov za Sevico so dosegli Teraž 12, Mlakar 6, Sirk 5, Močivnik 4 in Simončič 3. Članski vrsti sledijo tudi mlajši rokometaši Sevnice. Starejši dečki so premagali vrstnike iz Krškega z izidom 31:23, medtem ko so mlajši dečki s Krčani izgubili s 14:15. Še zadnjič pa so pod skupnim okriljem nastopile starejše in mlajše deklice. Starejše so zmagale v Šentjerneju z 21:8, v soboto pa sta obe selekciji gostovali v Zagorju in izgubili, starejša z 9:21, mlajša pa z 11:20. (P. P.)

Turnir za najmlajše

NOVO MESTO - Nogometna šola Portoval bo v soboto, 23. decembra, v športni dvorani Leona Štuklja pripravila nogometni turnir za dečke, stare 8 in 9 let. Turnir se bo začel ob 8.30.

Trebanjska liga

TREBNJE - Izidi 1. kroga zimske lige Trebnjega v malem nogometu, 1. liga - Trgovina Marina : Avto Klemenčič 0:3, Urbič : Trimo 5:5, Interfleš : Mesarstvo Cvetan 5:5; 2. liga - Gostilna Hribar : Trgovina Slonček 1:6, Pam : Kozjak 1:3, Piskar : Ponikve 3:0, Twin piksna : Trimo II 5:1.

Dovolj za obstanek

NOVO MESTO, TREBNJE - Končano je tekmovanje v 1. slovenski članski šahovski ligi-zahod. Nastopalo je 8 šestčlanskih ekip, ki so se vsaka z vsako pomerile na Bledu in v Krškem. Nastopili sta tudi dolenjski ekipi BMP Trebnje (Furlan, Kodrič, Potočnik, Marinšek, Piškur, Vošpernik, Brcar in Ivanuša) ter Novo mesto (Lazović, Brezovar, Pucelj, Luzar, Milič, Muhič, Rozman, Udovč, Lužar). Igra dolenjskih ekip je zadostovala za obstanek, več pa ne. Končni vrstni red: 1. Nova Gorica 13... 6. BMP Trebnje 4, 7. Novo mesto 3. Najboljši posamezniki dolenjskih ekip - BMP Trebnje: Marinšek Tomaž s 5 točkami iz 7 partij; Novo mesto: Lazović in Brezovar s 4,5 točkami iz 7 partij.

PRIZNANJA ŠPORTNE ZVEZE - Med dobitniki priznanj, ki jih predlagajo posamezni športni klubi in organi Športne zveze Ribnica, podeljuje pa njeno predsedstvo, so zlato priznanje za športne dosežke na tekmovalnem področju prejeli (od leve proti desni): Aleš Žagar, Miloš Petelin in Damjan Kromar ter njun klub, Triatlon klub Ribnica. (Foto: M. L.-S.)

Letni obračun v Ribnici

V Ribnici podelili priznanja in plakete športnikom, rekreativcem in zaslužnim športnim delavcem

RIBNICA - Športna zveza Ribnica, ribniška občina in radio Zeleni val so v četrtek v športni dvorani v Ribnici organizirali prireditev Ribniški šport v letu 2000 in Ribniški pušeljc 2000. Tradicionalna prireditev je letos dobila še dobrodelni značaj.

Dvourni program so popestrili glasbeniki in plesalci, zaslužnim športnim delavcem so podelili plakete Športne zveze Ribnica, športniki pa so dobili priznanja za športne dosežke na rekreativnem in tekmovalnem področju. Na prireditvi so zbrali 330 tisoč tolarjev, ki jih bodo namenili ribniškemu Zdravstvenemu domu za nakup ultrazvoka. Gosta večera sta bila plavalec Martin Strel in nogometni trener Bojan Prašnikar. Priznanja za športne dosežke na rekreativnem področju so prejeli: Benjamin Henigman, Janez Lovšin, Nande Šilc, Ludvik Peterlin in Tone Žagar. Priznanja za športne dosežke pa: bronasto - Bojan Cebin; srebrno - Rokometni klub Ribnica-mladinci in Boštjan Grm; zlato - Triatlon klub Ribnica, Miloš Petelin, Damjan Kromar in Aleš Žagar. Plakete za dolgoletno delo v športu so prejeli: bronasto - Košarkarski klub Ribnica, Športno društvo Lončar Dolenja vas, dr. Majda Govže Kumelj, Stane Kersnič st. in Tone Prus; srebrno - Brane Ambrožič in Ivan Kersnič; zlato - Stanislav Škrabec in Dušan Erčulj. Posebno priznanje za športne dosežke in pomoč pri doseganju le-teh so podelili Občini Ribnica ter rokometašema Tomažu Tomšiču in Benu Lapajnetu, Dragan Golija pa je prejel plaketo za življenjsko delo.

M. LESKOVŠEK-SVETE

V Krmelju matevž in kislo zelje

KRMELJ - Šahovski klub delavskega kulturno-športnega društva Svoboda iz Krmelja je pripravil že 19. šahovski memorial Borisa Debelaka. V ekipnem vrstnem redu je zmagala prva posadka šahovskega kluba Milan Majcen iz Sevnice, drugi so bili sevniški veterani, tretje društvo invalidov iz Sevnice, domača vrsta pa je med 7 ekipami osvojila 5. mesto. Med posamezniki je bil prvi Zvonko Mesojedec, drugi Bojan Kuzmič (oba Milan Majcen) in tretji Arif Begulovič (Svoboda Krmelj). Po turnirju so Krmeljčani udeležence turnirja presenetili s pravo domačo pojedino: z matevžem, kislim zeljem, pečenicami, krvavicami in domačim kruhom, pa tudi cvička ni manjkalo.

PO PORAZU KRKE TELEKOMA NA ŠVEDSKEM

Ne katastrofa, ne presenečenje

Če bi z Maccabijem izgubili, bi na Švedskem verjetno zmagali - Nocoj bo spet vse po starem

Poraz košarkarjev Krke Telekoma na Švedskem ni katastrofa in za tiste, ki se nekoliko bolj spoznajo na športno psihologijo oziroma motivacijo v športu, tudi ne presenečenje. Če bi novomeški košarkarji teden dni pred tem doma izgubili z Maccabijem, na Švedskem z zadnjeuvrščenim moštvo skupine B skoraj zagotovo ne bi izgubili.

Samozavest večine igralcev Krke Telekoma po zmagi nad vodilnim Maccabijem je bila prevelika. Trener Pipan je javno opozarjal, da Švedov ne bi smeli podcenjevati in da je tekma z njimi pomembnejša od tiste pred tednom z Maccabijem, vendar vse skupaj ni nič pomagalo.

Njegovi košarkarji so bili vsaj v podzavesti prepričani, da tokrat ne morejo izgubiti. Podobno so najbrž teden dni pred tem čutili tudi Izraelci pred tekmo v Novem mestu, kjer so se opekli. Vendar so kljub temu ostali na prvem mestu v skupini, Novomeščanom pa se lahko tokratni poraz precej maščuje.

Nasprotno od Novomeščanov so se Švedi tokrat dobro zavedali, da je tekma s Krko Telekomom zanje najbrž zadnja priložnost, da svoje evropske avanture ne končajo brez zmage. Bili so veliko bolj motivirani od svojih nasprotnikov. Kot levi so se borili za vsako žogo. Čeprav so bili njihovi centri nižji od novomeških, so skakali višje in pod obema košema prestregli bistveno več odbitih žog, tudi zadevali so bolje in prvo zmago so si pošteno zaslužili. Novomeški košarkarji, ki so pred srečanjem v Lulei veljali za nesporne favorite, so začeli tekmo precej lagodno, ključni igralci moštva pa so v želji, da bi opozorili na svoje znanje, pozabili, da je košarka kolektivna igra, kjer skupni uspeh ni enostaven seštevek igre posameznikov. Stvari so jim kmalu ušle iz rok. Moštvo je delovalo kot razglašen orkester, v katerem si vsak glasbenik prizadeva, da bi preglasil druge, ne pa da bi skupaj zaigrali lepo melodijo.

Podobna zgodba se je ponovila tudi v nedeljo na Kodeljevem, kjer je "otroškemu vrtcu" Toma Mahoriča manjkalo le malo sreče, da bi Novomeščanom prizadejali prvi domači poraz v tej sezoni. Vendar narobe misli tisti, ki trdi, da je Krka Telekom v krizi. Gre za povsem naraven psihološki pojav, ki se mu da ogniti, vendar ima Aleš Pipan na voljo premalo dobrih igralcev, da bi lahko tistega, ki igra bolj zase kot za moštvo, enostavno posedel na klop. Pri Olimpiji si morajo vsi igralci mesto v moštvu pošteno prigarati, medtem ko pri Krki Telekomu za nekatere ključne igralce žal enostavno ni ustrezne zamenjave.

Vendar nocoj bo Pipanovo moštvo spet tisto staro. Pau-Ortez, ki je bil nekoč usoden za Union Olimpijo, bo v dvorani Leona Štuklja izgubil tekmo, krkaši pa bodo stvari spet postavili na svoje mesto.

IGOR VIDMAR

Kobe in Terlep na svetovno prvenstvo

NOVO MESTO - Zaradi velikih stroškov bodo Slovenijo na svetovnem amaterskem prvenstvu v tajskem boksu, ki bo marca v Bangkoku na Tajskem, zastopali le štirje člani, ki jih je izbral selektor reprezentance in predsednik slovenske zveze za tajski boks Novomeščan Iztok Vorkapić. V štiričlansko reprezentanco je uvrstil tudi Novomeščana Jureta Kobeta, ki bo nastopil v kategoriji do 57 kg, in Jožeta Terlepa, ki bo nastopil v kategoriji do 81 kg.

Vse zmage ostale doma

LESKOVEC PRI KRŠKEM - S tekmovanji v streljanju z zračno puško so začeli tudi posavski pionirji. V prvem krogu posavsko-dolenjske pionirske lige so bili na leskovškem strelišču najboljši domačini. Vrstni red: 1. Leskovec 525, 2. Trebnje 505, 3. Iskra Semič 471, 4. Kruno Brežice 438, 5. Sevnica 428. Posamezno, fantje: 1. Urban Žigante (Leskovec) 182, 2. Judež (Trebnje) 177, 3. Resnik 174, 4.Močivnik 169, 5. Salmič (vsi Leskovec)166; dekleta: 1. Nina Zupančič (Leskovec) 182, 2. Lavrih (Trebnje) 143, 3. Grubeša 138, 4. Butara 135, 5. Teodorovič (vse Kruno Brežice) 125.

TEŽEK BOJ KRČANA S KODELJEVČANI - Takole se je s Kodeljevčani boril nekdanji krški rokometaš Dušan Urbanč (z žogo v roki), ki se je, ko je Krško izpadlo iz prve lige, preselil v Dobovo k edinemu preostalemu posavskemu prvoligašu. Dušan je v tretji minuti dosegel prvi gol na tekmi in popeljal Dobovo v vodstvo, pet minut pred koncem pa je Dobova po njegovem drugem zadetku 5 minut pred koncem povedla s 26:22. (Foto: I. Vidmar)

Ribničani so končno zmagali

Ribniški rokometaši so se z zmago v Hrpeljah prerinili na predzadnje mesto - Nov poraz Trebanjcev

RIBNICA, TREBNJE - Dvoboj zadnjeuvrščenih moštev prve slovenske rokometne lige v Hrpeljah med Perutninarstvom Pivko in kočevskim Inlesom Rikom je bil zadnja priložnost za Ribničane, da pridejo do prvih točk v sezoni oziroma do prve zmage in se končno premaknejo z zadnjega mesta. Čeprav se je domače moštvo prav pred to tekmo okrepilo z novima tujcema, Tokaličem in Bogojevskim, je Ribničanom uspelo osvojiti teko težko pričakovani točki. Domačini so vodili le na začetku srečanja, potem pa so Ribničani so zaigrali trše v obrambi in hitro izenačili, do konca polčasa pa so imeli že tri gole prednosti. V drugem polčasu so Ribničani ves čas vodili s tremi do štirimi zadetki prednosti. 8 minut pred koncem tekme so Hrpeljci izid znižali na 21:23, a je to bilo vse, kar so bili ta večer sposobni storiti.

Ribničani zdaj zagotovo lažje dihajo, boj za obstanek se je začel, njihov ta čas edini konkurent pa je Dobova, ki ima le točko več od Ribničanov, medtem ko so Termo s sedmimi in Slovan ter trebanjski Trimo z osmimi točkami že daleč spredaj, a časa, da se stvari obrnejo, je še dovolj. Velika priložnost, da se marsikaj razjasni, je že tekma zadnjega letošnjega kroga med neposrednima tekmeca z dna lestvice, Inlesom Rikom in Dobovo, v Ribnici konec tega tedna.

Tudi Trebanjci so si od derbija sredine lestvice v Murski Soboti z Veliko Nedeljo veliko obetali, saj bi se z zmago nad sosedom na lestvici utrdili v zlati sredini. V prvem polčasu so Trebanjci začeli dobro in vodili že s tremi zadetki prednosti. V drugem polčasu pa je moštvo Velike Nedelje s hitrimi protinapadi strlo odpor Trebanjcev, ki so zaostajali že za sedem golov. Pred koncem srečanja je Trimo uspel poraz umiliti, za kaj več pa je Trebanjcem zmanjkalo časa. V 11. krogu bo Trimo igral doma z zadnjeuvrščenimi Hrpeljci, ki bi morali biti za Trebanjce lahek zalogaj.

Prava rokometna drama v Dobovi

Dobovčani so še poldrugo minuto pred koncem srečanja vodili z 27:23, a je Slovanu uspelo izenačiti - 10 sekund pred koncem zavrela kri na igrišču in tribuni

DOBOVA - Po sobotni tekmi 10. kroga prve rokometne lige med Dobovo in Slovanom je bilo iz slačilnic v športni dvorani dobovske osnovne šole še dolgo slišati vpitje. Z neodločenim izidom derbija moštev s spodnjega konca prvenstvene lestvici nihče od akterjev dobovske rokometne drame ni bil zadovoljen. Dobovčani so imeli zmago že v svojih rokah, pa so jo izgubili, Slovanovci pa so v zadnji minuti dobesedno vstali od mrtvih in bi lahko celo zmagali.

Dobovčani so tekmo začeli izvrstno, povedli s 5:1 in sredi prvega polčasa z 9:4, potem pa se jim je naenkrat ustavilo, kar so gostje s Kodeljevega izkoristili in izenačili na 9:9 ter polčas dobili s 15:13.

Izenačeni igri v prvih desetih minutah drugega polčasa so sledili zvezdni trenutki dobovskega vratarja Jureta Medveda, ki je ubranil vse mogoče in nemogoče, v napadu pa sta zablestela Igor Deržič in Zlatan Đapo, ki sta s petimi zadetki svoje moštvo pripeljala do vodstva 22:17, kar bi ob mirni in preudarni igri v zaključku srečanja moralo zadostovati, da bi zmaga ostala doma. Pet minut pred koncem srečanja je Dobova z zadetkom Urbanča vodila s 26:22, Mario Stanec pa je poldrugo minuto pred koncem tekme Dobovi zagotovil prednost štirih zadetkov (27:23)., vendar tekme še ni bilo konec.

Dobovčani so zadnjo minuto srečanja začeli z dvema igralcema manj na igrišču, Ljubljančani pa so jim trikrat zapored vzeli žogo že kmalu potem, ko so Dobovčani po prejetem zadetku igro začeli s sredine igrišča, ter 12 sekund pred koncem z zadetkom Grege Jelčiča izenačili. Temperatura na igrišču in na tribunah je tedaj dosegla vrelišče, na igrišče so poleteli vžigalniki, le malo je manjkalo, pa bi nekateri gledalci skočili s tribune in se zmikastili z igralci gostujoče ekipe. Sodnika Tomo Vodopivec in Robert Krašna, ki do tedaj nista imela težkega dela, sta komaj toliko pomirila igralce, da so lahko končali srečanje, pred tem pa sta gostujočega trenerja Bašiča in vodjo Slovanovega moštva poslala iz dvorane.

Trener in igralec dobovskega moštva Sandi Deržič se je v zadnjih desetih sekundah odločil za tvegano potezo: vratarja Medveda je poslal na klop in namesto njega z Đapom okrepil napad. Prav Đapo je v zadnji sekundi srečanja poskušal svojemu moštvu priboriti zmago, a je njegov strel vratar Keše obranil. Izgubljena točka se lahko Dobovčanom grdo maščuje že v naslednjem krogu, ko se bodo konec tega tedna v Ribnici pomerili s predzadnjeuvrščenim Inlesom Rikom, ob morebitnem porazu pa bi se Posavci sami znašli na predzadnjem mestu.

I. V.

Prvi in zadnji enaka

NOVO MESTO - Po drugem krogu novomeške zimske lige v malem nogometu nobeno izmed moštev nima popolnega izkupička, saj je vodilni Bajer Benini na tekmi z zadnjeuvrščenim Parketarstvom Cesar igral neodločeno. V drugem krogu so bili v 1. ligi doseženi naslednji izidi: Podljuben Strasbergar : Partizan Straža 1:2, Pagras Rus : Krka 0:2, Bajer Benini : Parketarstvo Cesar 1:1, Motoroil : Marjetica : Regrča vas 1:1. Vrstni red: 1. Bajer Benini 4, 2. Regrča vas 4, 3. Pagras Rus 3 itd. V drugi ligi s 6 točkami vodi Kaval Brusnice, v tretji ligi pa prav tako s 6 točkami Kurirček.

Zmaga v Rogaško

KOČEVJE - Policijska postaja Kočevje je pripravila tretji memorialni turnir v malem nogometu v spomin na tragično preminulega člana Lipovca. Med 16 ekipami iz Slovenije in Hrvaške je prvo mesto osvojila policijska postaja Rogaška Slatina, ki je v finalu s 4:3 premagala Črnuče. Na tekmi za tretje mesto je Cerknica s 4:2 ugnala Kočevje. (M. G.)

POGOVOR S KOŠARKARJEM SIMONOM PETROVOM

Smo prijatelji in to se pozna

Simon Petrov na nocojšnji tekmi s Paujem-Ortezom ne bo igral - Najprej mora pozdraviti koleno - Z novimi soigralci se je dobro ujel, še posebej pa je zadovoljen, da moštvo vodi trener Aleš Pipan

Kako si se v Lulei počutil, ko si videl, da moštvu, ki je še teden dni pred tem premagalo Maccabi, ne gre?

Včasih pride taka tekma, ko nikomur ne gre. Mislim, da je to sestavni del športa in brez tega ne gre. Za nami je bila dolga pot, vendar to ni edini vzrok. Po takem porazu razmišljaš o vzrokih in skušaš iz tega potegniti izkušnjo, ki ti bo pomagala do nove zmage. Analizirali smo naše napake, ugotavljali, kako bi morali igrati v obrambi in napadu. Vendar vzrokov za splošno nerazpoloženost nismo našli.

Tekmo s Slovanom si si ogledal s tribune. Kako si se počutil?

Gledati svoje moštvo s tribune je težje kot igrati. Bil sem zelo živčen. Pomembno je, da smo zmagali, samo to šteje. Smo državni prvaki in vse ekipe se na tekmo z nami posebej pripravljajo, tako kot so se prej na tekme z Olimpijo.

Je bila zmaga nad Maccabijem tvoja največja zmaga do sedaj?

Lahko bi tako rekel,čeprav bi jo dal ob bok tisti z Olimpijo, ko smo potem osvojili naslov državnega prvaka.

Kaj je po tvojem mnenju odločilo zmagovalca, kaj je tehtnico nagnilo na vašo stran?

Odločila je dobra igra v obrambi in da smo igrali vsi za enega in eden za vse. Odločila je zelo kolektivna igra in v napadu nismo delali neumnosti.

Kaj ne igrate vedno tako?

Včasih se zgodi, da vse skupaj ne "štima". Morda je to zaradi nasprotnika ali pa je vzrok v nas samih. Na tekmi z Maccabijem se nam je vse sešlo, svoje pa je dodala tudi publika, sploh v zadnjih minutah.

Zadnje čase si igral s poškodovanim kolenom. Za kakšno poškodbo gre?

V bistvu ni nič narobe. Koleno me je začelo boleti in bolečina nikakor ni popustila. Z magnetno resonanco so ugotovili, da je meniskus počen, vendar je dr. Macura z ortoskopijo ugotovil, da je s kolenom vse v redu. Nekaj časa sem počival in bolečina

se je umirila. Potem sem igral in bolečina je spet postala neznosna. Zdaj bom moral mirovati, dokler ne bo v redu.

Kako bi ocenil letošnjo sezono?

V ligi Kolinska smo še neporaženi in to je najpomembnejše. Tudi v superligi smo do poraza na Švedskem izpolnili vse načrte, vendar bi morda lahko katero od izgubljenih tekem z boljšo igro celo dobili, mislim predvsem na tekmi s Partizanom in Scavolinijem, ki smo ju odigrali slabo. Do tekme s Plannjo smo bili z izkupičkom lahko zelo zadovoljni.

Letošnja ekipa Krke Telekoma je glede na lansko zelo spremenjena.

Gre v bistvu za novo ekipo, saj so nosilci igre v večini drugi košarkarji. Vendar smo se dobro ujeli, med sabo se dobro razumemo, smo prijatelji in to se pozna tudi na igrišču.

Je ta ekipa po zasnovi glede usmeritve pri nakupu igralcev primerljiva z Olimpijino?

Ne vem, kako bi lahko našo ekipo primerjal z Olimpijino. Jaz bi se z njimi primerjal samo na igrišču, kjer bomo poskušali pokazati, koliko smo vredni.

Misliš, da vam bo spet uspelo ugnati Olimpijo in osvojiti naslov prvakov?

Enkrat smo jih že premagali. Kaj se bo dogajalo v končnici, nihče ne ve. Vse kaže, da smo dovolj močni, da jim lahko tudi letos enakovredno konkuriramo. Vendar sezona je še dolga in marsikaj se še lahko zgodi.

Do te sezone si ves čas, odkar nastopaš v prvi ekipi, igral z Matjažem Smodišem. Pogrešaš vajine uigrane akcije?

Brez njega je drugače, kot je bilo prejšnja leta, vendar nimam težav. V košarki se stvari zelo hitro dogajajo. Enostavno se moraš privaditi na novosti. V igri poskušaš narediti najboljše, kar lahko v določenem trenutku storiš. Tedaj nimaš časa razmišljati, kdo je v igri in koga ni. Na to, da v moštvu ni več Matjaža, sem moral hitro pozabiti, kar mi je tudi uspelo.

Včasih si bil znan po tem, da se nikoli ne razburiš, da se ne prepiraš s sodniki ali nasprotniki, zdaj pa včasih tudi tebi popustijo živci. Je to dobro?

Ne zdi se mi, da bi bil tip, ki se pogosto razburja. Vendar včasih imaš koga enostavno zadosti. Tedaj je treba tudi kaj povedati.

Misliš, da pogovori s sodnikom pomagajo, da le-ta bolj pošteno sodi, da so njegove odločitve bolj naklonjene tvojemu moštvu?

Včasih mogoče res, vendar se sam izogibam pogovorom z njimi. Doslej mi to ni prineslo nič dobrega.

Slovenska liga je skupek kakovostno precej različnih moštev. Kako bi letošnjo ligo Kolinska primerjal z isto ligo v času, ko je Krka prišla vanjo?

Mislim, da je liga Kolinska vsako leto močnejša. V slovenskih klubih pozitivno razmišljajo in dobro delajo. Vendar je dejstvo, da smo mi zelo napredovali. Prej so se nam ostale ekipe zdele dobre, zdaj pa se nam večina ekip zdi bistveno šibkejših.

Kako se je dva dni po veliki tekmi superlige pomeriti z nekim drugorazrednim domačim moštvom? Se je težko motivirati?

Včasih je zelo težko preklopiti. Cel teden živiš za tekmo z Maccabijem, potem pa le dva dni kasneje igraš poprečno tekmo slovenske lige. V glavi je treba takoj preklopiti. Smo profesionalci in na vsaki tekmi moramo dati vse od sebe. Ko je ene tekme konec, moraš misliti na naslednjo in se prepričati, da jo boš zmagal.

Na igrišču zgleda, da sta s trenerjem Pipanom zelo povezana. Kot kapetan in organizator igre si v bistvu njegova podaljšana roka. Kako sta se ujela?

Z najinim sodelovanjem sem zelo zadovoljen. Mislim, da je njegov prihod v Novo mesto zadetek v polno. Med nama nikoli ni prišlo do nobenega nesporazuma.

Ti je žal, da nisi igral zadnjih tekem slovenske reprezentance, kjer bi bil ponovno skupaj z Matjažem Smodišem?

Takrat mi je bilo žal, vendar je bilo zame pomembnejše, da sem pozdravil poškodbo kolena in nastopil na tekmi z Maccabijem. Ker reprezentančne tekme niso bile pomembne. Ko bom zdrav, bom zagotovo še nastopal za reprezentanco in z Matjažem bova še igrala skupaj. Upam, da bom nastopil tudi na evropskem prvenstvu. Mislim, da name računa tudi trener Zrinski.

A zdaj, ko igrate v superligi, trenirate več kot prej?

V bistvu ne. Lani smo igrali pokal Saporta in tudi lani smo že delali dvakrat na dan. Kar se tiče treningov za moč, je to odvisno od trenerja, predvsem pa od vsakega posameznika, koliko si poleg vseh ostalih obveznosti še vzame časa za vadbo moči. Sicer pa zdaj sredi sezone zaradi nenehnih potovanj in tekem niti ni časa, da bi kaj več delali za moč.

Kaj je v superligi zate bolj naporno, tekme ali potovanja?

Včasih so potovanja precej naporna, a je tekma, če igraš vseh 40 minut in daš vse od sebe, vseeno bolj naporna.

Kaj pa meniš o tekmi z Paujem-Ortezom? Bo Krka Telekom zmagala?

Žal sam o tem ne bom mogel odločati, saj zaradi obnovljene poškodbe kolena ne bom igral. Na tekmo se bomo pripravljali kot na vse druge, in upam da bodo fantje tokrat igrali bolje kot na Švedskem. Zelo pomembno je, da igramo doma, kjer nam domača publika zelo pomaga.

IGOR VIDMAR

KRKA ZDRAVILIŠČA
HOTELI OTOČEC
TENIŠKI CENTER OTOČEC

Odgovori, popravki in mnenja

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom *"Odgovori, popravki in mnenja"*, vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Kje je sindikalni denar?

DL št. 50, 14. decembra

Da bi imeli bralci Dolenjskega lista celovitejšo sliko, sem dolžan dati pojasnila še s svoje strani. Zavedam se, da časopis ni mesto, kjer bi se stvari razčiščevale, saj imamo zato sodišča, vendar so akterji že dosegli namen diskreditirati človeka, če pa jim ne bo to zadostovalo, so pripravljeni tudi na likvidacije.

Že od sredine julija 1998, ko je bil formiran Sindikat Revoz - SDR, ni miru in še takrat je bilo rečeno: Jakša, uničili te bomo z vsemi sredstvi. Zato se ne čudim, da me ne prenehajo obtoževati in preganjati. Takrat sta bila k nam poslana inšpekcija in kriminalist novomeške policije. Oboji pri delovanju sindikata v Revozu niso ugotovili nepravilnosti, čeprav so razpolagali z zahtevano dokumentacijo. Seveda prijavitelji niso bili zadovoljni in so zahtevali, da je potrebno nekaj poiskati. Tako sta dva vodilna sindikalista SDR novembra lani izstopila in se vključila v SKEI z nalogo izvršiti napoved: "Ne izbirati sredstev, ampak uničiti Jakšo!" Pripravila sta več scenarijev. Tako naj bi vrla "sindikalista" od več zaposlenih iskala izjave proti meni. Nekateri delavci naj bi pod prisilo napisali izjave, saj naj bi jim bilo zagroženo, da jih čaka cesta, če ju ne bodo ubogali.

Zanimivo je, da iz iste dokumentacije, ki jo je pregledala ista policija tako v letu 1998 kot letos, izhaja takšna razlika. Lahko sklepam, da je bila ta dokumentacija prirejena in popravljena za potrebe akterjev.

Sodišče bo razsodilo, sam pa odločno zavračam vse obtožbe.

JANEZ JAKŠA
Gradac

Zakaj so Kočevski Nemci ostali brez domovine?

DL št. 50, 14. decembra

Moje pismo, ki ga uredništvo omenja v uvodu, je bilo napisano zato, da uredništvo ne bi nasedlo konstruktom in lažem v pismu g. Tschinkla. Bal sem se senzacionalističnega pisanja in dolgotrajnega dokazovanja resnice. Saj imam izkušnjo, da gluhemu noben argument in nobeno dejstvo nič ne zaleže in vedno vidi in sliši samo tisto, kar se ujema z njegovimi pogledi. Žal ugotavljam, da vse skupaj ni nič pomagalo in da uredništvo očitno pri ameriških društvih tudi ni nič preverjalo, sicer bi vedelo, da Lampeter z dogajanjem v Avstriji, Ameriki ipd. nima nobene zveze, saj je bil v ruski okupacijski coni in potem v NDR. Pa tudi nobenega priznanja od Arbeitgemeinschaft nikoli ni dobil niti Lackner niti Lampeter. Razen tega pa bi zvedeli, da je povsem iz trte izvita trditev, da sta dve tretjini Kočevarjev zavrnili vodstvo v Celovcu, kajti član Arbeitsgemeinschaft so vsa društva, tudi tista, ki obhajajo v Ameriki že stoletnico obstoja. AG združuje samo društva, individualnih članov sploh nima, predsedniki teh pa se sestajajo enkrat letno. Niti Lackner niti Lampeter na kakem takem sestanku še nikoli nista bila. Prepričan sem, da tudi nihče od predsednikov ne bi dovolil, da bi mu omenjena gospoda prala možgane oziroma ga politično usmerjala. Vse skupaj je bolna fantazija človeka, ki ga vsi ameriški Kočevarji imajo za norca. Popolnoma je razumljivo, da je po zadnjem pisanju Tschinkla zadeva eskalirala in da ameriška društva pripravljajo sodni pregon g. Tschinkla in izključitev iz društva, kjer je še član. Zanimivo pa je, kot sem slišal, da isti gospod Tschinkel piše deželnemu glavarju Haiderju pisma s povsem drugo vsebino, ki bi morala biti všeč vsakemu desničarju.

Toda če začnemo pri izhodišču: če se že dela primerjava, bi morali primerjati ne le mene in g. Tschinkla, temveč tudi najina dva očeta, in se vprašati, zakaj se moj oče, poročen s Kočevarko, ni izselil. Tschinkel starejši pa je odšel skupaj s svojo slovensko ženo. Odgovor bi vam lahko dali Kočevarji v Ameriki. Oče Tschinkel je bil navdušen nacist in sin bi se rad opral s tem, da pljuje po drugih, npr. po dr. Michitschu, kjer v celi družini nihče ni bil nacist in kjer je bil po preselitvi oče zaradi protestov na Štajerskem celo zaprt. Moj oče je, kot je znano, kot povratnik iz Amerike z vsemi silami pomagal osvobodilnemu gibanju in bil zaupnik vodstva v Bazi 20. Vsi Kočevarji, ki so ostali v Mošniški dolini, so podpirali NOB ali se aktivno borili. Torej kdo se je nagibal k nacizmu? Povsem razumljiva je torej težnja g. Tschinkla, da bi z blatenjem drugih opral čast svoje družine. In prav zaradi take njegove dejavnosti je obrnil proti sebi vsa pomembna ameriška združenja Kočevarjev, ki jih vodijo v Ameriki rojeni Kočevarji, med njimi tudi kak general.

Uredništvo in njegov anonimni sodelavec sta v drugem delu prispevka (s prvim delom se je mogoče strinjati) zagrešila vrsto nekorektnosti, ki se nanašajo na današnji trenutek, ker sta nasedla intrigam g. Tschinkla. Prizadevanja za ohranitev identitete preostalih Kočevarjev ni in ne more biti niti simpatiziranje z nacizmom niti protidržavna dejavnost, naperjena proti RS. Še celo pa ne izzivanje Slovencev. Možnost, da se v tisku in v javnosti pojavljajo takšni konstrukti, dokazuje, da je potrebna zakonska zaščita, saj ustavna pravica uporabe lastnega jezika iz člena 61 in zaščitena s členom 63 ves čas od osamosvojitve obstaja in očitno ne zadošča, če je ne upošteva niti uredništvo nekega časopisa in ob uporabi dvojezične glave dopisa govori o izzivanju. Takšno zaščito smo zahtevali in zahtevamo, pri čemer nikoli nismo posegali v ustavno materijo, torej nismo zahtevali ustavnega priznanja: zahtevali nismo niti tega, da se nas v ustavi omeni tako kot Rome. Ker pa ustava s svojimi prej navedenimi členi ni neposredno uporabna, pričakujemo zakonsko zaščito, ki je med drugim civilizacijska dolžnost RS. Nerazumevanje materije kaže tudi izjava uredništva o kulturnem sporazumu kot bližnjici do posebnih pravic. Če sporazum ne daje nobenih posebnih pravic - kdo pa bi ga potem potreboval. Ne slovenska društva zunaj manjšinskega področja pa tudi ne Nemci v Sloveniji. Saj še celo ustava nič ne zaleže, saj uredništvo s svojim prispevkom krši člen 61 in 63 ustave Republike Slovenije. In če bi zoper tako kršitev vložili ovadbo, bomo - kot vemo iz prakse - spet dobili odgovor, da ustava ne ščiti društev. Torej moramo kot posamezniki dobiti tudi bolj konkretno zaščito. Iz članka uredništva (z njegovim strokovnim sodelavcem) je jasno razvidno, da je v Sloveniji ksenofobija še kako živa. Predstava, da bosta Schüssel in Schröder po mojem nasvetu izvajala pritisk na Slovenijo, pa je višek neumnosti. Sveta preprostost!

Pa še to: Kako neki bi uredništvo Dolenjskega lista reagiralo, ko bi kdo v Avstriji na takle način napadel bodisi koroške bodisi štajerske Slovence, jim očital, da preko pritiskov druge države uveljavljajo pravice, da dobivajo denar iz inozemstva in podobno? Če lahko Slovenci dobivajo podporo iz Slovenije, ne vem, kaj bi lahko bilo narobe, če mi dobivamo denar iz Avstrije, Nemčije in Južne Tirolske. In ga uporabljamo v iste namene kot Slovenci v Avstriji. Mislim, da bo treba malce pospraviti ropotijo v lastnih glavah, če hočemo biti aktiven in enakopraven član Evropske Unije. Očitno morajo nekateri Slovenci šele spoznati, da so danes Nemci evropski narod kot vsi drugi. Šele takrat bodo tudi Slovenci res evropski narod.

AVGUST GRIL
Grosuplje

Komunizem še ni mrtev

DL št. 50, 14. decembra

O mojem pismu o tem, če je komunizem v Boštanju mrtev ali ne, po zadnji javni razpravi o planskih dokumentih sevniške občine predzadnjo sredo v Boštanju je žal samo še jasnejše, da še vedno ni odpisan. V Stalinovih časih je veljalo, da je "elektrifikacija plus industrializacija" enako raju na zemlji, v imenu katerega so morali nekateri Boštanjčani kmalu po drugi svetovni vojni sredi Ljubljane kot kulaki na prisilnem delu graditi Litostroj.

Zakaj sem torej edini glasoval proti? Formuliran sklep po diktatu g. Romana Novšaka mi namreč ni puščal druge možnosti. Ta prevejani sklep namreč še vedno naklada o gradnji obvoznice pod Sv. Križem, čeprav bo promet začasno preusmerjen ob elektrarni na staro cesto. Želel sem, da novo obvoznico enkrat za vselej vržemo iz plana. Tolaži me le to, da za kaj takega nikdar več ne bo denarja, čeprav jim gresta na roke koncesijski akt o gradnji elektrarne in denar, namenjen infrastrukturi. Namesto da bi ga v Boštanju namenili za kaj koristnega, prav lahko ponikne v tej veleobvoznici. O tem, upam, bomo še odločali.

Kaj je lahko najboljše jamstvo, da se boštanjsko polje pozida? To je izgradnja te obvoznice, ki bi z rojem dovoznih cest to polje "urbaniziralo", ga razbila na številne majhne "flike" in izničila zakon o kmetijskih zemljiščih. Tako bi ogrozil še eno od poslednjih čistih kmetij v Boštanju - Zalaščkovo in temu vestnemu gospodarju prepustili le še gojenje prvovrstnega cvička. Možnost gospodarskega razvoja te kmetije, npr. v smeri cvetličarstva, kot kaže poklicna namera ene od Zalaščkovih hčera, je ogrožena. Se bodo pod Sv. Križem belili rastlinjaki ali sevniška industrija kratke sape (še stari Tanin jim kanijo pred nosom zapreti Italijani)?

Mene zadovoljuje torej le prvotni sklep: izpeljava ceste ob gradbišču, nikakor pa njena potuhnjena enačica - obvoznica za 3, pet ali 12 let, kolikor bodo pač pacali elektrarno. Naj se naravno razvijajo obstoječe kmetije, saj je tudi to gospodarstvo. Upam, da te črne variante obvoznice ne bomo nikoli doživeli. K temu upume navaja tudi večinsko podpisana peticija na boštanjskem zboru.

ALFRED ŽELEZNIK

Kanta v LokalPatriotu

NOVO MESTO - Danes, 21. decembra, bo ob osmih zvečer v klubu LokalPatriot glasbena prireditev z avtorsko glasbo in zabavnimi priredbami. Nastopil bo kvartet Kanta.

Za Veseli december

NOVO MESTO - V tednu med 11. in 15. decembrom so za Veseli december na žiro račun Društva prijateljev mladine Mojca Novo mesto št. 52100-678-80209 nakazali: Revoz, d.d., 1.480.000; Občina Škocjan 381.600; OŠ Šentjernej 105.000; Dolenjska banka, d.d., in Podgorje, d.o.o., Šentjernej 100.000; Krka zdravilišče Strunjan 72.000; KS Straža 60.000; SMO OOS dolenjske pokrajine 50.000; KS Mali Slatnik 40.000; Društvo upokojencev Mirna Peč 35.000; OŠ Bršljin; KS Dolž, Elektromehanika Marko Turk, s.p., Otočec in KS Gabrje 30.000; Arhitekton, d.o.o., 22.000; Kekon, d.o.o., Žužemberk; Acer Novo mesto, d.o.o.; OŠ Brusnice; Branko Hren, s.p., Žužemberk; Jože Miklič, s.p.; Hipot-P&Ems, d.o.o., Šentjernej; OŠ Žužemberk in Mirko Majcen, s.p., 20.000; Ključavničarstvo Peric, s.p.; Gvido Hren, s.p.; Anton Hrastar, s.p.; Miloš Recelj, s.p., Šentjernej; Kobra team Šentjernej in Jože Lindič, s.p., Šentjernej 15.000 ter Turistično društvo Šmarješke Toplice 13.000. Po deset tisočakov so prispevali: Društvo upokojencev Škocjan; SMC ind. avtomatika d.o.o., Žužemberk; Društvo upokojencev Dvor; Stanko Kušljan, s.p., Šentjernej; OŠ Otočec; Franc Vovko, s.p.; OŠ Šmarjeta; Andreja Žnidaršič, s.p.; Anton Krkuta, s.p.; Slavko Kušljan, s.p.; Koda, d.o.o.; Ivan Priselac, s.p.; PCK, d.o.o.; FS, d.o.o., Žužemberk; Lekarna Straža; Bambič Blaž, s.p., Šentjernej; Radko Luzar, s.p., Šentjernej; Polona Turk, s.p., Šentjernej; Ivan Derganc, s.p.; M & MM, d.o.o.; Kartonaža Grubar, d.o.o., Šentjernej; Stanislav Gorenc, s.p.; PGD Žužemberk; Cvelbar, s.p., Šentjernej in Robert's Elektronik Straža. Pet tisoč tolarjev so nakazali: Alenka Zaman, s.p., Šentjernej; Mirko Košak, s.p., Šentjernej; Sindikat podjetja Kremen; Antonija Zore, s.p. Žužemberk; Milan Velkavrh, s.p.; Albin Škedelj, s.p., Šentjernej; Jana Boben, s.p.; Jože Auersperger, s.p.; Smerke Ciril, s.p., Škocjan; Delimex, d.o.o.; Ivan Selak, s.p., Škocjan; Jože Vide, s.p., Šentjernej; Anica Škedelj, s.p.; Marjan Bradač, s.p.; Marjan Gorišek, s.p., Šentjernej; Jožko Jakše, s.p., Šentjernej; Mihael Filipčič, s.p., Žužemberk; Martina Tršinar, s.p., Šentjernej; Vinogradništvo Štemberger, d.o.o., Šentjernej; RKS Žužemberk in Veselko Ludvik, s.p., Šentjernej. Slavko Čelič, s.p., in Boris Kovačič, s.p., Šentjernej sta prispevala 3.000 tolarjev; Justina Prhne, s.p., Šentjernej in Anton Prhne, s.p., Šentjernej 2.500; Gostišče Cikava; Jože Iskra, s.p., Žužemberk; Karmen Kruljac, s.p., Šentjernej; Darko Kos, s.p.; Marija Zagorc, s.p., Šentjernej in Miran Božič, s.p., 2.000 tolarjev.

Veseli december se zaključuje

METLIKA - Danes, 21. decembra, bodo ob 16.30 v okviru Veselega decembra na pravljičnem večeru na Mestnem trgu nastopili podzemeljski osnovnošolci z igrico Dedkove skrbi. Jutri bo prednovoletno rajanje v metliškem vrtcu ter podzemeljski in metliški osnovni šoli, na pravljičnem večeru ob 16.30 na Mestnem trgu pa bodo z nastopom, ki so ga naslovili Veselo v novo leto, nastopili metliški osnovnošolci. V soboto, 23. decembra, bo predšolske otroke obiskal dedek Mraz v Gradcu, 26. decembra pa v metliškem kulturnem domu.

Petarde nikar

Je čas trgovcev
za hazarde,
zdaj družbi norcev
se prodajajo petarde.

Zgolj za pok
meče v zrak
denar otrok
in star bedak.

Se ne ve, katerega otrok
v prihodnjih dneh je vrsta,
ko njegov ne staršev jok
ne vrne več mu prsta.

JURE MURN

Za Vseli december

METLIKA - Od 4. do 18. decembra so prispevali storitve ali poslali prispevke za metliški Veseli december naslednji sponzorji: Rast, d.o.o, Marjan Končar, Ključavničarstvo ALUK Jože Kapušin, Društvo invalidov, Kleparstvo in vodovodno instalaterstvo Milan Vraničar, Prevozništvo Milan Šajatovič (vsi iz Metlike) ter Dolenjska banka, d.d., iz Novega mesta, Osnovna šola Loka Črnomelj, Marijan Cerjanec iz Gradca, PCK, d.o.o., iz Srebrnič, Jožica Humljan z Boldraža ter Tiskarna Branko Kapušin s Krasinca. OZPM Metlika še vedno pričakuje prispevke na žiro račun št. 52130-678-84260-za Veseli december.

Ljubljansko pismo

Zategovanje pasov

Kdo naj da zgled?

LJUBLJANA - Naša nova vlada si ni vzela sto dni časa za razmišljanje, s kakšnimi nalogami naj se začne najprej ukvarjati, temveč se je neodložljivih že lotila. Tako sta ministra za delo in finance Vlado Dimovski in Tone Rop začela pripravljati in predstavljati prve varčevalne ukrepe, s katerimi naj bi vlada preprečila nenadzorovano kopnenje proračunskega denarja. Tudi koalicijske stranke so se že dogovorile o vsebini predloga sprememb zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Po predlogu, ki ga je v proceduro državnega zbora vložil poslanec LDS Ciril Pucko, se bo, če bo zakon sprejet, spremenil način usklajevanja pokojnin. Po novem naj bi pokojnine usklajevali glede na povprečno rast plač v šestih mesecih, s tem pa naj bi izločili sezonska nihanja plač, ki so zaradi enosmernega gibanja pokojnin (te lahko le rastejo) povzročala nesorazmerno gibanje pokojnin glede na plače.

Več težav pa sta imela omenjena ministra pri prepričevanju socialnih partnerjev, da je nujna tudi počasnejša rast plač. Sindikalisti dogovor o tem zavračajo in opozarjajo, da v Sloveniji razmerja med najvišjimi in najnižjimi plačami še zdaleč niso "evropska".

Kakorkoli že, proračunskega denarja primanjkuje na vseh koncih in krajih, še najbolj za pokojnine, zato bo vsesplošno varčevanje nujno. Vendar, kdo naj da zgled zanj, ko pa vemo, da se republiški proračun vztrajno in prekomerno prazni zaradi pritiskov sodnikov pa zdravnikov, visokošolskih profesorjev in še koga, naj se njihove plače uskladijo z ministri, poslanci, managerji ter še s kom. "Izvirni greh" teh zahtev pa so (bile), kot vemo, poslanske plače, ki so zdaj zamrznjene, so pa še vedno kar visoke.

In kakšne so? Bivši in zdajšnji poslanci - vseh skupaj je bilo novembra 136 - so državno blagajno stali rekordnih 114 milijonov tolarjev. Toliko je bilo namreč treba odšteti samo za njihovo zadnjo, novembrsko plačo. Celotna ekipa devetdesetih poslancev in generalne sekretarke je sicer stala "le" dobrih 64 milijonov tolarjev, preostali del v višini skoraj 40 milijonov tolarjev pa je bilo treba odšteti za plače 46 bivših.

Največje plače pa novembra nista dobila poslanec ali poslanka, temveč generalna sekretarka državnega zbora Jožica Veliščck (502.000 tolarjev neto). Predsednika državnega zbora Boruta Pahorja ne najdemo niti na drugem mestu, kot bi pričakovali, ampak šele na četrtem. Če pa bi upoštevali to, da so Andrej Bajuk, Miha Brejc in Janez Janša, ki so zdaj poslanci, novembra dobili premiersko (več kot 1.300.000 bruto) oziroma ministrske (okrog 1.100.000 bruto) plače, potem so seveda oni na prvih treh mestih. Ne boste verjeli, toda najslabše plačani poslanec je bil novembra predsednik vlade Janez Drnovšek. Po odbitku davkov in prispevkov mu je ostalo čistega 302.414 tolarjev!

Se pa lahko veselo muzajo prejšnji poslanci, kajti njihove prve plače bivših poslancev so še vedno bistveno višje od plač aktualnih oktobra izvoljenih poslancev. Njim se namreč ne glede na to, da so že bivši, izplačujejo tudi vsi funkcijski dodatki, kot da še vedno predsedujejo delovnim telesom.

In nauk ob prebiranju vseh teh podatkov? Vsesplošnemu varčevanju, ki se nam obeta, bi nedvomno močno koristilo, če bi se naši poslanci lotili pometanja tudi pred lastnim pragom, ne le pred tujimi.

VINKO BLATNIK

DOBRO SODELUJEJO - Namestnik poveljnika 1. bataljona 22. brigade slovenske vojske major Miro Gutman se je predsedniku novomeškega območnega združenja častnikov slovenske vojske dr. Borisu Pogačarju izročil priznanje za dolgoletno sodelovanje, obenem pa mu je podaril reliefni znak bataljona, na katerega so v novomeški vojašnici zelo ponosni. (Foto: I. V.)

Dr. Bebler s častniki v Škocjanu

Častniki letos pripravili 22 akcij - Po Beblerjevem mnenju Slovenci še nikoli nismo bili tako šibki

ŠKOCJAN - Dr. Anton Bebler, znani slovenski strokovnjak za varnost in vojaške zadeve, je bil v torek, 12. decembra, v gostilni Luzar v Škocjanu gost večera, na katerem so člani območnega združenja slovenskih častnikov županom in pokroviteljem predstavili svojo celoletno dejavnost in se jim priporočili za prihodnjo pomoč.

Združenje slovenskih častnikov je nasledilo nekdanje združenje rezervnih oficirjev, vanj pa so včlanjeni tako aktivni častniki, še dejavni rezervni častniki, kot tudi nekdanji častniki, ki zaradi poklicnih dolžnosti ali starosti niso razporejeni v redne ali rezervne vojaške enote. Združenje deluje kot društvo, ki mora denar za svojo dejavnost zbrati predvsem s pomočjo pokroviteljev, med katerimi imajo zelo pomembno vlogo občine, s svojimi vozili, kuharji in strelivom za tekmovanja v streljanju pa jim pomaga tudi slovenska vojska. Novomeško območno združenje šteje več kot 500 častnikov iz občin novomeškega območja, vodi jih predsednik dr. Boris Pogačar, največ organizacijskega dela pa opravi neutrudni sekretar združenja Branko Đukić.

Letos so se častniki zbrali kar 22-krat. Udeležili so se vrste pohodov, tekmovali v streljanju s puško in lokom, nastopili na vojaškem prvenstvu v gorskem teku, obiskali ameriško vojaško ladjo in se tudi strokovno usposabljali. Na posameznih akcijah je sodelovalo od 5 do 150 članov.

I. V.

• Predavanje največjega poznavalca vojaških in varnostnih zadev pri nas prof. dr. Antona Beblerja o varnostnem stanju v Evropi in naši bližnji okolici je sodilo v sklop izobraževanja častnikov. Znani strokovnjak je pojasnil tudi trenutne razmere v jugovzhodnem delu naše nekdanje države in med drugim povedal, da mednarodna skupnost z vojaškim posredovanjem in s prisotnostjo mirovnih enot sporov ni rešila, saj je sovraštvo med severnobalkanskimi narodi še močnejše kot pred desetletjem.

PODPIS POGODBE - Dirk Heij, Anton Horvat in Jožef Vrščaj (v leve) pri podpisu darilne pogodbe, s katero sta akademska kiparja podarila vsem, ki se poročajo v črnomaljski poročni dvorani, umetniški deli. V ozadju podarjeno Vrščajevo Okno. (Foto: M. B.-J.)

Z medvedko iz oči v oči

Medvedka napadla lovca - Streljal na manj kot pol metra

VELIKE LAŠČE - Letošnja jesenska jaga na lisice bo ostala lovcu Antonu Indiharju z Rašice še dolgo časa v spominu. Kakih sto metrov pod vasjo Medvedjek med Velikimi Laščami in Malo Slevico ga je okoli enajstih dopoldne napadla 160 kilogramov težka medvedka.

Anton je takole opisal neljubi dogodek: "S prijateljem Antonom Oblakom iz Velikih Lašč sva šla jagat lisice pod Medvejek. Bila sva kakih sto metrov pod naseljeno vasjo, na hribu. Tam je starejši gozd, vendar sva bila toliko oddaljena drug od drugega, da se nisva videla. Oblak je bil nekoliko višje. Stal sem na cesti, malo nad ovinkom, ko sta iz gozda okoli 15 metrov nižje prišla dva dvoletna medvedja mladiča. Stekla sta čez cesto in skočila v graben, za njima pa se je iz gozda pognala medvedka. Ko me je videla, se je vzpela na zadnje noge in zarjula. Mislil sem, da bo šla za mladiči, vendar se je rjoveč in z odprtim gobcem pognala proti meni. Mislim, da sem stopil kak korak nazaj, kako mi je uspelo z ramen spraviti puško, pa ne vem. V treh skokih je bila že čisto pri meni, imel sem le toliko časa, da sem dvignil puško in izstrelil en sam naboj, po moči namenjen lisicam. Medvedko je sunek prevrnil in odkotalila se je navzdol proti grabnu, jaz pa sem se obrnil in stekel v drugo smer."

Z Oblakom sta pretresena odšla klicat predsednika lovske družine Velike Lašče Črta Vilharja. Ta je organiziral iskanje medvedke. Iz Kočevja je že v dveh urah po napadu prišel na pomoč poklicni čuvaj Ciril Oicelj s krvoslednimi psi. Medvedko so našli mrtvo v potoku pod Medvedjekom. V njej pa so našli še

Anton Indihar še vedno hrani nerazstreljeni naboj, ki mu je rešil življenje.

nerazstreljen naboj, kar dokazuje, da je bila ustreljena iz neposredne bližine. Po sledeh so ugotovili, da sta njena mladiča težka 50 do 60 kilogramov, torej sta sposobna preživeti sama.

"Imel sem srečo, da nisem šel le nabirat gob, pa tudi, da je morala medvedka teči proti meni navzgor. Če bi tekla naravnost ali navzdol proti meni, bi me gotovo dobila!" je izkušnjo opisal Anton. Za zaključek pa je še dejal: "Letošnjo jesen smo na območju naše lovske družine našteli dvajset medvedov. Pred desetimi leti je na tej površini živel le eden, največ dva medveda. Srnjadi in jelenjadi na tem območju skoraj ni, tudi letošnjega plana odstrela ne bomo dosegli. Razen tega pa se medvedje v vasi Logarji že dve zimi spravljajo nad bale travne silaže, torej jih je zares preveč."

B. ŽAGAR

Izobraževanje upokojencev

Novomeško društvo upokojencev ustanovilo Univerzo za tretje življenjsko obdobje - Univerza ni komercialna ponudba

NOVO MESTO - Upravni odbor novomeškega Društva upokojencev je na svoji nedavni 3. seji ustanovil Univerzo za tretje življenjsko obdobje Društva upokojencev Novo mesto. Kot je povedal predsednik društva Ivan Šteblaj, so univerzo ustanovili kot civilno izobraževalno gibanje in temelji na izmenjavi izkušenj, znanj in kulture njenih članov ter na njihovem prostovoljnem delu, pri tem pa je še posebej poudaril, da je univerza neprofitno združenje in ne komercialna ponudba izobraževanja za starejše odrasle.

Namen omenjene univerze je izobraževati tako starejše odrasle - upokojence za njihovo osebnostno rast, razumevanje lastnega položaja v družbi in dejavno delovanje v družbi kot tudi osveščanje javnosti za reševanje odprtih vprašanj, ki se dotikajo starejših. "Slušatelji novomeške Univerze za tretje življenje, to so sedaj člani našega društva upokojencev, ne bomo pa izključevali tudi ostalih upokojencev; združevali se bomo v študijske skupine in krožke. Prvi študijski krožek v imenu univerze smo že pripravili v predpraznični nem času, kjer smo izdelovali in aranžirali darila. V univerzi bomo med drugim imeli tečaje tujih jezikov, računalniške tečaje in umetniške delavnice, sicer pa v okviru društva tudi naprej potekajo ostale dejavnosti - kulturna, rekreacija, socialno zdravstvena dejavnost...," je razložil Šteblaj. Delo v študijskih krožkih ali skupinah vodi mentor, ki ima primerne osebnostne lastnosti, univerzitetno izobrazbo ali vidne dosežke na svojem področju ter si pridobijo temeljna znanja s področja izobraževanja starejših v okviru programa Univerze za tretje življenjsko obdobje Slovenije, izjemoma pa so lahko mentorji tudi absolventi fakultet.

Univerza za tretje življenjsko obdobje Društva upokojencev Novo mesto ni nadgradnja bogatih interesnih dejavnosti, ki jih je pri društvu upokojencev vodil Ivan Tovšak in so letos še potekale normalno. Prihodnje leto jih po besedah Šteblaja v društvu upokojencev ne bo, posamezne aktivnosti pa bodo vključili v osnovno področje delovanja društva.

M. Ž.

Novoletni koncert sevniške godbe

SEVNICA - Sevniška območna izpostava Sklada za ljubiteljske kulturne dejavnosti in kulturno društvo Godba Sevnica vabita na tradicionalni novoletni koncert godbe, ki bo v soboto, 23. decembra, ob 18. uri v jedilnici sevniške Lisce.

Koncert božičnih pesmi

BOŠTANJ - Mešani pevski zbor Župnije Boštanj vabi na tradicionalni koncert božičnih pesmi, ki bo v ponedeljek, 25. decembra, ob 19. uri v boštanjski župnijski cerkvi.

Umetnika obdarovala občane

Dirk Heij in Jožef Vrščaj sta podarila umetniški deli Ajdovo polje in Okno vsem, ki se poročajo v črnomaljski poročni dvorani

ČRNOMELJ - Akademska kiparja Dirk Heij in Jožef Vrščaj ter načelnik upravne enote Črnomelj Anton Horvat so pretekli četrtek v črnomaljski poročni dvorani podpisali darilno pogodbo. Predmet pogodbe sta bili umetniški deli, stalno razstavljeni v poročni dvorani, ki sta ju umetnika podarila občanom, ki tam sklepajo zakonske zveze.

Darovalca sta se za to gesto odločila iz hvaležnosti, ker jima je bilo omogočeno, da razstavljata v tako atraktivnem prostoru, kot je poročna dvorana. Dirk Heij pa tudi v znak simpatij, ki jih goji do Slovencev in Slovenije, odkar živi in ustvarja v naši državi kot državljan Kraljevine Nizozemske. Heij je podaril olje na platno Ajdovo polje, ki je nastalo v bližini njegovega doma v Dragatušu. Kot je dejal avtor, slika simbolizira zakon, saj je belo ajdovo polje simbol nedolžnosti, oblaki nad poljem pa opozarjajo, da tudi v zakonu ne gre brez njih. Vrščaj pa je, kot večni iskalec v umetnosti, podaril delo, ki ga je naslovil Okno, pri katerem je abstraktno formo podal na čustven način. Povezal je tri različne materiale: živo srebro, star les in pleksi steklo. Kot je še pojasnil Vrščaj, sicer predsednik KUD Artoteka, upravna enota že vrsto let dobro sodeluje z Artoteko, ki ji daje v najem umetniška dela.

Horvat, ki se je umetnikoma zahvalil v imenu obdarjencev, torej vseh občanov kot tudi v imenu upravne enote, je obljubil, da bodo kot dobri gospodarji poskrbeli za pravilno postavitev, varnost in vzdrževanje umetniških del, ki sta vredni vsaka po 300 tisoč tolarjev. Če pa obdarjenec ne bi mogel več zagotavljati prostora za stalno razstavo in izpolnjevati drugih pogojev, imata darovalca pravico razpolagati z darovani umetniškimi deli.

M. B.-J.

Pešec podlegel poškodbam

VRTAČA PRI SEMIČU - 25-letni A. V. z Omote se je 16. decembra ob 21.30 peljal iz Semiča proti Jugorju. Ko mu je na Vrtači nasproti pripeljal voznik osebnega avta, je A. V. zapeljal bližje desnemu robu ceste, kjer je hodil 37-letni pešec I. M. iz Oskoršnice, ki ni imel odsevnega telesa. A. V. pešca ni opazil in je vanj trčil, tako da je slednji padel na pokrov motorja in vetrobransko steklo, nato pa na vozišče. Med prevozom v bolnišnico je umrl.

Božični koncert na Raki

RAKA - Dekliška vokalna skupina Sraka priredi božični koncert šestih pevskih skupin iz občin Šentjernej, Krško in Škocjan. Pevci bodo nastopili v soboto, 23. decembra, ob sedmih zvečer v telovadnici osnovne šole.

Štricelj in Lendaro zmagala

ŽADOVINEK - Na modelarskem letališču v Žadovinku pri Krškem je potekalo državno prvenstvo raketnih modelarjev v kategorijah daljinsko vodenih raketoplanov, raketoplanov in raket s padali. V težkih tekmovalnih razmerah so sevniški raketarji, člani Astronavtično raketnega kluba Vega, zopet dokazali, da spadajo v vrh slovenskega raketnega modelarstva.

V kategoriji daljinsko vodenih raketoplanov je drugo mesto osvojil Igor Štricelj, njegov uspeh pa je na tretjem mestu dopolnil še Borut Lendaro. Ekipa v sestavi Štricelj in Lendaro je tako osvojila naslov državnega prvaka. V kategoriji raket s padali je Drago Perc osvojil drugo mesto, Štricelj je bil šesti, Lendaro osmi in Pfeifer deveti, kar je zadostovalo za osvojitev drugega mesta med ekipami. Sevniški raketarji so si ekipno priborili še bronasto odličje v kategoriji prosto letečih raketoplanov.

IN MEMORIAM:

Sonja Černoga

Zadnjo soboto v novembru je bil deževen, pust, žalosten dan, ker smo se poslavljali od drage kolegice Sonje Černoga. Vso kratko, znanja bogato poklicno pot se je strokovno udejstvovala na področju prostorskega planiranja in urbanističnega urejanja v najširšem pomenu. Zelo dobro je poznala prostor občine Brežice in regije Posavje. Verjela je v nedeljivost pokrajine ob spodnji Savi. Prostorskih problemov se je lotevala celostno. Načrtovane posege v prostor je vedno obravnavala celovito. Zavedala se je, da so trajni, da preživijo človeka, ki jih udejanja. Njen moto: Načrtovanje in preverjanje na papirju je cenejše in manj boleče - ko zakoplje lopata ali stroj, poti nazaj ni več.

Nešteto je bilo delovnih popoldnevov, ki jih je po službeni dolžnosti preživela na terenu, na javnih obravnavah ali pa na strokovnih usklajevanjih daleč od doma. Številne izkušnje iz komuniciranja z ljudmi so jo utrjevala, a hkrati tudi izčrpavala. Ob tem jo je že od mladih let gnala želja po znanju in neprestano se je dodatno izobraževala. Od tod njeno razumevanje za mlade dijake in študente, ki so se pogosto obračali nanjo. Vedno je hotela biti seznanjena z vsem, kar se je na njenem strokovnem področju dogajalo doma in v tujini. Tako ji med drugim lahko pripišemo tudi osnove za geoinformacijski sistem občine, ki je v nastajanju.

Med večjimi projekti, ki jih je Sonja vodila, je tudi sprememba prostorskega plana občine Brežice. Postopek je bil dolg in težak, saj je s sodelavci orala ledino na tem področju. Občina je dobila čisto nov sodoben temeljni prostorski dokument, ki je upošteval že novo zakonodajo v nastajanju. Sočasno je vodila tudi njegovo digitalizacijo. Na ministrstvih in uradih je s težavo odpravljala številne napake, nakopičene v minulih 30 letih v dotedanjih dokumentih. Od tistih, ki so botrovali nepravilnostim, ni bilo pomoči. Ponosna je bila na ta dosežek, čeprav ga njena sredina ni v celoti dojela. Prav gotovo je izdelek tako kvaliteten, da bi z njim promovirali občino, kot to radi počnemo s kakšnim vrhunskim vinom. Da, tudi Sonja je z možem Rudijem znala pridelati dobro vino.

Sonja ni mogla ubežati svojemu delu. Dan in ura nista bila pomembna. Imela pa je tudi posluh za malega človeka. Nikomur ni odrekla pojasnil ali razlage iz svoje stroke. Za vsakega si je vzela čas - zanjo pa ga je primanjkovalo. Sonja si je želela preživeti več časa s sinovoma in z možem.

Pogrešamo njeno znanje, izkušnje in vso tisto energijo, ki jo je izžarevala ter na svoj način prenašala na nas. Njeno delo živi z nami.

DUŠAN BLATNIK

Niko Vranešič

Na Šentruperškem pokopališču smo se novembra letos poslovili od Nika Vranešiča iz Trebnjega.

Rodil se je v kmečki družini leta 1942 v Pribincih pri Črnomlju. Po končani osnovni šoli se je za leto dni zaposlil v Beltu, nato pa kot miličnik na oddelku milice Mokronog, kjer je delal 14 let. Opravljal je delo vodje varnostnega okoliša, pozneje pa tudi komandirja oddelka. Leta 1979 je prevzel dolžnosti komandirja postaje milice v Sevnici, od leta 1981 do 1986 je bil komandir postaje milice v Trebnjem, nato pa inšpektor milice v Novem mestu. Tu je ostal le kratek čas, 1. maja leta 1986 je postal član izvršnega sveta - Sob Trebnje in prevzel mesto sekretarja za notranje zadeve občine Trebnje.

Njegovo področje dela pri izvršnem svetu je bilo zahtevno, saj je imel možnost izvajati represijo nad občani. Vendar Niko svojih pooblastil ni nikoli zlorabljal, bil je pošten do sebe, svojih sodelavcev in občanov. Lahko rečemo, da je bil človek s širokim srcem. Če je le mogel, je pomagal in umirjal zapletene situacije, zato je bil pri ljudeh zelo priljubljen ne glede na politično prepričanje. Upokojil se je leta 1992. Za svoje prizadevno delo je prejel medaljo zaslug za narod, bronasto značko za zasluge za varnost in plaketo občine Trebnje.

Niko, vsi te bomo zelo pogrešali. Ohranili te bomo v lepem spominu kot poštenega, sposobnega in preudarnega sodelavca.

MAKS KURENT

PRAZNOVALA NAJSTAREJŠA BELOKRANJICA - V ponedeljek, 18. decembra, je praznovala 99. rojstni dan najstarejša Belokranjica Katarina Mušič iz Trnovca pri Metliki. Vse najboljše so ji zaželeli: predstavniki KS Lokvica, Gasilskega društva Lokvica, območnega združenja Rdečega križa Metlika in krajevnega odbora RK Lokvica, Društva invalidov Metlika ter občinskega odbora Zveze borcev Metlika. Mušičeva ima poleg štirih otrok še dve vnukinji in dva pravnuka. Sedaj živi s sinom Tonetom. Preden so prišli gostje, je še pometla okrog hiše. Slavljenka je namreč še zelo čila, odpoveduje ji le sluh. (Foto: M. B.-J.)

MIKLAVŽ OBISKAL ŠKOCJANSKE MALČKE - Sv. Miklavž je obiskal tudi najmlajše v škocjanski občini. V soboto, 9. decembra, je malčke z darili, za katere je poskrbela občina Škocjan, osrečil na Bučki, v nedeljo pa v Škocjanu. Ob tem je dramska skupina iz Škocjana pripravila poučno zgodbico v dveh delih: najprej o parkljih v peklu, nato pa še o angelčkih in sv. Petru, ki imajo v nebesih polne roke dela, da pripravijo darila za Miklavžev prihod na zemljo.

BOŽIČEK OBISKAL SOŽITJE - Koliko veselja in pričakovanja je bilo minulo soboto čutiti v jedilnici Šolskega centra Novo mesto, kjer so se na prednovoletnem srečanju zbrali člani Sožitja, društva za pomoč duševno prizadetim Novo mesto. Tradicionalnega in med njimi vedno bolj priljubljenega druženja se je tokrat udeležilo okoli 170 družin z duševno prizadetimi osebami oziroma okoli 320 ljudi iz vseh šestih občin novomeškega območja, katere so pred prihodom decembrskega dobrotnika Božička in obdaritvijo zabavali člani trobilnega kvinteta iz Šentjerneja in dramska skupina Samorastniki Kulturnega društva Mavrica pri Domu starejših občanov Novo mesto (na sliki), sicer pa je za ples in dobro voljo skrbel ansambel Prijatelji. Srečanja so se udeležili tudi predsednik Zveze Sožitij Ivo Škof, škocjanski župan Janez Povšič in novomeški podžupan Marjan Somrak. (Foto: M. Žnidaršič)

PRIJETNO DRUŽENJE - Vesela družba več kot 70 članov in članic Društva upokojencev Žužemberk je preživela lep večer v gostilni Zupančič, praznovanju pa so se pridružili tudi člani TD Suha krajina. Predsednica društva Francka Ožbolt je poskrbela za raznovrsten in šaljiv program, ansambel Mladi godci za glasbeno razpoloženje, spomnili pa so se tudi najstarejših upokojencev. Posebno presenečenje so pripravili Valentini Anžiček iz Budganje vasi, ki je praznovala okroglih 70 let. (Foto: S. M.)

SREDI DECEMBRA ŠE DELO NA VRTU - Vrtnarji letos ne morejo tarnati, da jih je zima prehitela, zato so neočiščene gredice, neobrezano vejevje in nepograbljeno listje lahko kvečjemu slab izgovor. Zaradi podaljšane jeseni je po vrtovih živo še sredi decembra. Prejšnji četrtek so takole grabili in žagali veje po parku okoli hotela Šport na Otočcu. (Foto: B. D. G.)

Bruma

PRODAJA GUM
VULKANIZERSTVO

MATIJA BRUNSKOLE s.p.
Hrast 1 a 8331 SUHOR
tel. 07/30 50 475 mobitel 041/619 339

Vsem strankam in poslovnim sodelavcem želimo vesel božič, v letu 2001 pa veliko sreče in varno vožnjo!

MANA turistična agencija
Kandijska 9, Novo mesto
Tel. 07/33 21 115, 33 42 136

Nekateri sanjajo o uspehu, nekateri o potovanju!
Z nami bo v letu 2001 priložnost za uresničitev takih sanj!

DRENOVEC s.p.
izdelava, montaža ter servisiranje ogrevalnih naprav
Novo mesto
Marjana Kozine 1
☎ 07/30 22 955
GSM 041/662 658

Vesele božične praznike in srečno novo leto voščimo strankam in poslovnim sodelavcem!

Elektro Ljubljana d.d.
PE Elektro Novo mesto

Vsem našim uporabnikom in poslovnim partnerjem želimo
vesele božične praznike
in
srečno ter uspehov polno leto 2001.

Vsem občanom in poslovnim partnerjem želimo vesele praznike in srečno novo leto 2001!

hegrad

LERAN
Novo mesto
Lebanova 24
http://www.leran.si
e-mail: leran@siol.net
telefon: 07/33 79 940, 07/33 79 941
faks: 07/33 22 282
mobitel: 0609/633 553, 041/633 553

Prodamo:
• **HIŠE:** na Ajdovcu (okolica), Bučki, v Črnomlju, na Dobravi, v Dol. Ponikvah (pri Trebnjem), Gor. Brezovici, Jagodniku, v Krškem, Metliki, Mokronogu (in okolici), Novem mestu (in okolici), na Otočcu, v Semiču, Sevnici (okolica), Straži, Šentjerneju, Škocjanu, Viru pri Domžalah, Žužemberku;
• **STANOVANJA:** v Krškem, Ljubljani, Novem mestu, Straži;
• **VIKENDE:** v Brestanici (okolica), Dol. Kotu pri Dvoru, Gor. Suhadolu, Podbočju (Šutenski Vrh), Straži, Šentjerneju (okolica), Škocjanu (okolica);
• **GRADBENE PARCELE:** v Črnomlju, Tuševem Dolu, Mirni Peči, Mokronogu, Novem mestu, Šentjerneju (Groblje), Šentrupertu (Vrh), Šmarjeških Toplicah;
• **POSLOVNE PROSTORE:** v Črnomlju (picerija, diskoteka), Dolenjskih Toplicah (središče), Novem mestu (Glavni trg, Novi trg, Šolski center), Straži in drugod;
• **POSLOVNO-STANOVANJSKE OBJEKTE V OBRATOVANJU:** v Šentjerneju, Dol. Vrhpolju (gostilna in stanovanje), Novem mestu (gostilna);
• **KMETIJE:** v Beli krajini (pri Semiču), Šentjerneju (okolica), Šentrupertu (okolica), Trebelnem (okolica), Trebnjem (okolica).

Oddamo:
• poslovne prostore, gostilno in stanovanja v Novem mestu.

Oglasite se na sedežu podjetja ali nas pokličite.

Vesel božič in srečno 2001. leto želimo strankam in poslovnim sodelavcem!

Gostilna in prenočišča
BRUNSKOLE
na Hrastu
☎ 07/30 50 125

Gostom in poslovnim sodelavcem voščimo vesel božič in srečo v 2001. letu!

OKREPČEVALNICA
RETAR JOŽE s.p.

Vesel božič in srečno 2001. leto želimo vsem gostom in poslovnim sodelavcem!

RADIO UNIVOX
107.5 MHz
e-mail: info@univox.si
Vesel božič in srečno 2001!

STUDIO 1 103.0 MHZ
Prvi dolenjski radio vošči vesel božič in srečo v letu 2001 vsem poslušalcem, oglaševalcem in poslovnim sodelavcem!

RADIO 94,9 Mhz VESELJAK

Vesel božič in uspešno 2001. leto vošči strankam in poslovnim sodelavcem
KNJIGOVEŠTVO
Pavel Kelbič, s.p.
Pod Trško goro 18
Novo mesto
☎ 07/33 25 718,
GSM 041/726-644

Pizzerija
Caffe Pavla
z Rozmanove v Novem mestu
vošči vsem gostom in poslovnim sodelavcem vesele božične praznike in uspešno 2001. leto!

Igrajte za samo 300 SIT
v Hitovih igralnicah Park in Perla
v Novi Gorici, v Kranjski Gori,
na Otočcu in v Rogaški Slatini.

Trenutno vrednost dobitka poiščite na www.hit.si/hitnegajackpot
Dodatne informacije na tel. +05 336 30 00

HitMegaJackpot

ROLETARSTVO
MEDLE

Šentjernejska cesta 13, 8000 Novo mesto
tel.: 07/39 30 930, fax: 07/39 30 947
PE Ljubljana, Čargova 4
tel./fax: 01/568 48 33

V božično-novoletnem času praznujemo tudi svojo 25-letnico poslovanja. Cenjenim strankam, poslovnim partnerjem, prijateljem in kupcem se zahvaljujemo za medsebojno zaupanje in dolgoletno sodelovanje.

Želimo jim obilo zdravja, osebne sreče, medsebojnega razumevanja, strpnosti in poslovnih uspehov v prihajajočem letu 2001.

Namesto drobnih pozornosti, novoletnih čestitk in daril smo letos namenili vsa razpoložljiva sredstva v višini

2,000.000 tolarjev

dializnemu oddelku bolnišnice v Novem mestu. Naj naša dobra dela polepšajo praznične dni ljudem, ki jim bolezen ne prizanaša.

DRUŽINA MEDLE in SODELAVCI

TELEVIZIJA NOVO MESTO
vaš kanal

Gledalcem Vašega kanala voščimo vesel božič in obilo užitkov ob gledanju novoletnih oddaj - za srečo v 2001. letu!

Vulkanizerstvo Škrinjar
Janez Škrinjar, s.p.
Kašča 4, 8333 Semič
tel.: 07/356-84-00

Cenjenim strankam se zahvaljujem za zaupanje v letu 2000 in jim želim vesel božič ter srečno in zdravo novo leto 2001.

RADIO SRAKA
94,6 MHz

krka

KZ KRKA, z.o.o., Novo mesto želi vsem svojim članom, poslovnim partnerjem, zaposlenim in upokojencem mirne in vesele božične praznike ter zdravo in uspešno novo leto.

KZ Krka z.o.o., Novo mesto

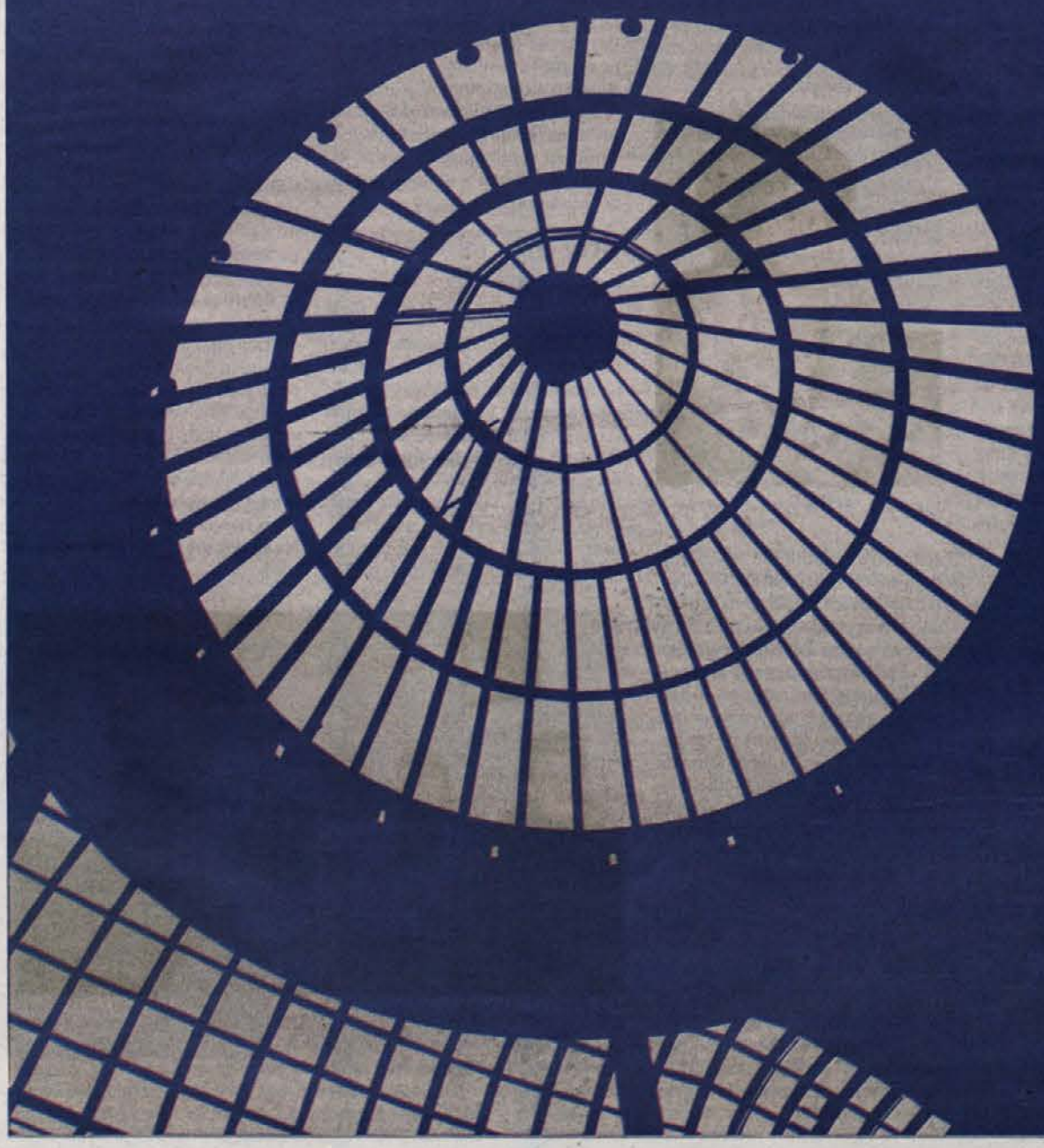

Naj se tudi Vam v letu 2001 uresničijo najdrznejše želje...

Trimo

reportaži
DOLENJSKI LIST

NA OBISKU NA KRUPI

Z dobro voljo se vračajo v normalno življenje

Ko so pred dobrim poldrugim desetletjem v belokranjski reki Krupi, ki je s svojim značilnim izvirom uvrščena celo med naravne spomenike, odkrili poliklorirane bifenile, so prebivalci okoliških vasi doživeli šok. Težko so se sprijaznili s kruto resnico, da je njihov biser vsaj začasno odpisan, predvsem pa, da iz izvira ne bo mogoče črpati pitne vode za prepotrebni vodovod, čeprav so pred tem iz Krupe polnili svoje vodnjake. A prebivalci bližnjih Krupe in Moverne vasi, s katerimi sva se nedavno pogovarjali novinarki Lidija Murn in Mirjam Bezek-Jakše, pravijo, da so si, tudi s pomočjo belokranjske trdoživosti, čez leta opomogli. Temne misli so se počasi razblinile, ljudje so začeli razmišljati, kako bi se v reko in ob njej vrnilo življenje.

Pred štirimi leti so začeli vaščani Krupe in Moverne vasi čistiti obrežje in izvirno jezero Krupe. Na kupe so zvlekli za nekaj kontejnerjev smeti, ki so se nabirale pol stoletja. Potem so začeli urejati domove in še isto leto sta postali vasi najlepše urejeni v semiški občini, letos pa je Moverna vas ponovno dobila to laskavo priznanje. To je bila zanje tolikšna spodbuda, da so leta 1997 ustanovili Eko društvo, še vedno edino društvo s sedežem pri njih. Srce in duša društva je predsednica Anica Absec. "In to dobra predsednica," pravijo ponosno vaščani, saj je za prizadevno delo ob letošnjem semiškem občinskem prazniku dobila diplomo.

NAJPREJ POMETEJO PRED LASTNIM PRAGOM - Tončka Simonič je "kriva", da je Moverna vas že drugič dobila priznanje za najlepši kraj v občini, ker jo je prijavila na tekmovanje. Pravi - in sovaščani ji prikimajo - da skrbijo za urejenost zato, da se dobro počutijo sami, a tudi obiskovalci. V pometanju pred lastnim pragom pa je tudi malo tekmovalnega duha. V Moverni vasi si zelo želijo še lesen most čez Krupo pri Mihelčičevem mlinu, za katerega so načrti narejeni in je bil že obljubljen, potem pa je po njihovih besedah denar kar splahnel.

Razvaline za turiste?

Domačini še vedno za mlin in žago ob izviru Krupe pravijo, da sta Hluparjeva, čeprav je bil dolga leta gospodar Milan Jurejevčič, sedaj pa sta Puševa. Leta 1940 se je Milanova mama poročila s tedanjim gospodarjem Ivanom Hluparjem, ki je še istega leta umrl. Milan se je takrat na otoku Krku pri stricu učil za peka, na mamino željo pa so se vsi skupaj vrnili v Belo krajino.

"Ko sem se leta 1948 poročil, sem postal gospodar mlina in žage. 25 let smo nad mlinom tudi živeli. To so bili lepi časi! Potem smo se preselili na ženin dom v vas Krupo, še vedno pa sem ob službi mlel na črn kamen, prežagal kakšen hlod in predvsem vzdrževal stavbe, da niso propadale. A bolezen mi je začela najedati zdravje in leta 1986 so me pregovorili, da sem vse skupaj prodal. Dve leti zaradi tega nisem mogel spati in še danes mi je žal," pravi Jurejevčič, ki je tudi krupski kronist. Novi lastnik Puš je temeljito obnovil žago, a ko je čez nekaj let kupil žago v Črnomlju, je žagarstvo ob Krupi opustil, medtem ko so mlinski kamni obstali že takrat, ko je Milan prodal posestvo.

Milan Jurejevčič pred razpadajočim mlinom pri izviru Krupe

Turbina, ki proizvaja elektriko, je še vedno pri mlinu, Jurejevčiča, ki je tudi prizadeven član Eko društva, pa najbolj boli, da nihče več ne vzdržuje poslopij. "Pred časom sem predlagal Matjažu Pušu, da bi popravili črn in bel kamen ter mlinsko kolo in bi si turisti lahko ogledali mletje po starem. Čutil sem se še tako močnega, da bi lahko pomagal. Puš je bil najprej vesel ideje, potem pa je izgubil voljo. Streha na mlinu pušča, in če ne bo nihče pohitel, bo v dveh letih padla skupaj," pravi Milan ter pristavi mnenje vseh vaščanov, da bi morali lastnik, semiška občina in Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Novega mesta najti skupni jezik za rešitev tega problema. "Mar bodo turisti gledali razvaline?" pravi Jurejevčiča.

M. B.-J.

Turistom imajo kaj pokazati

Zagnanim članom Eko društva ni bilo vseeno, s kakšnimi vtisi odhajajo turisti, ki jim postaja dolina Krupe z izvirom vse bolj privlačna izletniška točka. Danes člani vzdržujejo tudi kraško učno pot od Lebice do Krupe, ob kateri so postavili klopi, koše za smeti, informacijske table. Letos so očistili pol hektarja veliko zemljišče, na katerem so razvaline nekdaj veličastnega gradu Krupa in tudi izvir Krupe, ki je bil zaradi nizkega vodostaja mlakuža. "Tri tedne so vsi hodili le gledat, na kakšen način bi se lotili dela, potem pa smo s preprostim kmečkim orodjem in golimi rokami sami opravili čistilno akcijo," pravi Abščeva, vesela, da danes lahko turistom pokažejo že marsikaj: poleg izvira in doline Krupe, ki sta del kraške učne poti, še jamo Judovsko hišo pa znamenito romarsko cerkev na Vinjem Vrhu. Upajo, da bodo za ogled kmalu nared tudi razvaline krupskega gradu.

Številni turisti se ustavijo na turistični kmetiji Cerjanec, ki je prijazno odstopila prostor tudi za naš pogovor. Cerjančevi so vrata svoje kmetije odprli gostom pred petimi leti, poleg hrane, pijače ter zabave pa jim ponudijo še prenočišča. Vendar je turizem le dopolnilna dejavnost na kmetiji, gostom pa prodajo, kar pridelajo doma. Ukvarjajo se z ovčerejo, vinogradništvom, na njivah pridelajo zelenjavo, postavili so pokrit rastlinjak. Čeprav nihče ni zaposlen, gospodar Vilko in gospodinja Danica pravita, da njihova petčlanska družina na ta način s pridnim delom lahko preživi. Da so jedi, ki jih ponudijo, zares odlične, dokazujejo priznanja, ki jih je Danica dobila na tekmovanju kmetic: pred tremi leti na Čatežu zlato, lani v Portorožu srebrno medaljo, medtem ko je na razstavi "Dobrote slovenskih kmetij" na Ptuju letos prejela zlato priznanje za beli kruh z dodatki. Vilko med drugim k ponudbi na domačiji, ki je leta 1996 prejela tudi občinsko priznanje za najlepše urejeno kmetijo v semiški občini, prispeva odlična vina.

Najprej arheologi, potem zidarji

Na Krupi v 13 hišah živi 45 ljudi, v Moverni vasi pa jih je na 7 domačijah kar 32, kolikor jih je bilo tudi pred drugo svetovno vojno, medtem ko jih je na Krupi za polovico manj. Veliko mladih študira, a medtem ko nekateri vaščani menijo, da vsak, ki hoče delati, danes še dobi službo, so drugi prepričani, da s šolami, ki jih obiskujejo, zanje v bližini ne bo službe. Večina vaščanov je sedaj zaposlena v semiški Iskri in črnomaljskem Danfossu, nekaj pa je zasebnih podjetnikov.

Janez Malnarič iz Moverne vasi ne vidi pri vračanju mladih v domače kraje ovire le pri zaposlitvi, ampak tudi pri gradnji domov. Prav

Janez je pred dobrima dvema desetletjema v garaži kopal kanal in naletel na arheološke izkopanine. Poskrbel je, da so zanje zvedeli arheologi, ki so takoj začeli z izkopavanji. "Prav ta moja iskrenost me je sedaj udarila kot bumerang. Vas so razglasili za varovano območje, in ko sta letos spomladi zet in hčerka, ki se je po študiju vrnila domov, vložila prošnjo za gradnjo hiše, sta dobila tako visok predračun za arheološka izkopavanja na 130 kv. metrih zemljišča, da bi s tem denarjem že lahko zgradila hišo, za katero imata sicer vso dokumentacijo," potarna Malnarič, ki se boji, da ne bo zaradi tega hčerka odšla iz vasi. Tudi njegov sosed bi rad širil delavnico, a bi najbrž tudi imel težave. Predvsem pa vaščane čudi, da je varovano območje tudi tam, kjer so skale in zagotovo ni arheoloških ostalin.

Ponosni na gasilke

Kot v večini slovenskih krajev ima tudi tu gasilstvo močne korenine. Prostovoljno gasilsko društvo Stranska vas pri Semiču, katerega predsednik je že sedmo leto Janez Malnarič, bo prihodnje leto štelo sedemdeset let. Napredek je viden predvsem zadnja tri leta, ko so uredili športno igrišče, tribuno, nabavili prapor, ponosni so na novi gasilski kombi, v bližnji prihodnosti želijo dokončno urediti gasilski dom ter kupiti priklopno prikolico za prevoz motorke in gasilske opreme. "K sreči vsa leta mojega predsednikovanja nismo imeli požara in naj bo tako tudi vnaprej," je povedal Malnarič, zadovoljen, da imajo v gasilskih vrstah veliko mladih. Še posebej so ponosni na dolgo časa edino žensko desetino v Beli krajini, kar šest deklet pa prihaja s Krupe, in kot je povedala Silva Žugelj, ki je gasilka že 17 let, so zelo zagnane in uspešne. Že tretje leto zapored so tekmovale za pokal Slovenije in bile prvič pete, lani in letos pa četrte. "Pohvalno je, da si, kljub temu da so srednješolke ali študentke, najdejo čas za vaje," meni Žugljeva, ki izhaja iz družine, predane gasilstvu. Že njen oče je bil gasilec, a tudi mož, sin in obe hčerki.

Silva Žugelj

Od kmetijstva se ne da živeti

Že pogled na okolico da slutiti, da se od kmetijstva ne da živeti, kar takoj pritrdijo zbrani vaščani. Polja so kamnita, kmetije majhne in razdrobljene, dela z obdelovanjem veliko, zaslužka nobenega. Večina ljudi je zaposlenih, zato so dali zemljo v najem. Le še tri družine se ukvarjajo s kmetijstvom: dve z ovčerejo, ena z živinorejo, pa še ta ima le toliko krav, da z mlekom hrani teličke. Mlekar že dolgo ni pripeljal k njim. "Hudo nam je, da zarašča. Dokler bomo živeli mi, bodo parcele še kolikor toliko obdelane, kako bo naprej, se ne ve. Vprašanje je, če se bo mladina hotela vrniti na kmete in delati za prazen nič," pravijo vaščani, veseli, da je bila lani v njihovih krajih vsaj melioracija. Odslej bodo lažje obdelovali zemljo. Del denarja za poseg so prispevali sami, dobili pa bodo nekaj gnojila in apna. "A le zapišite," so dejali, "da se žal vedno najde nergač, in tako se je v Moverni vasi zgodilo, da se strojnik ni upal nadaljevati del, ker ga je na poljski poti vaščan pričakal s sekiro."

Romi poznajo le pravice

"Ja, država ima mačehovski odnos do kmetijstva, za katero ni nikoli denarja, a ko gre za Rome, je stvar drugačna," se razgovorijo in hitijo naštevati negativne izkušnje z njimi. Romi s Sovinka so od njih oddaljeni le kilometer, slovijo pa kot najbolj težavni. Ne le da kradejo po njivah in domačijah, vozijo se pijani in z neregistriranimi vozili, so tudi oboroženi in zelo nasilni. Pred nekaj tedni sta dva skorajda posilila domače dekle, vendar so jo k sreči rešili mimoidoči. "Socialna pomoč je sama potuha. Morali bi jo dobiti socialno ogroženi, ne pa lenuhi. Romi poznajo vse pravice, dolžnosti pa nobene. Država pri njih dela usodno napako. Cigane je spremenila v Rome in v Ljubljani mislijo, da so naši Romi na stopnji Romov, a niso več niti na stopnji ciganov. Mi pa se počutimo kot drugorazredni državljani," so si bili enotni vaščani, ki želijo, da bi bila v Semiču znova policijska postaja.

Brez avta odrezani od sveta

Predvsem starejši vaščani zadnje čase pogrešajo avtobus. Pravijo, da je bila brez obvestila ukinjena medkrajevna proga do Črnomlja. "Starejši, ki nimamo vozniškega izpita ali avta, sploh ne moremo do zdravnika ali zobozdravnika, po opravkih na upravni enoti in podobno. Tja se moramo pred šesto peljati s kakšnim uslužbencem, nazaj pa šele ob pol dveh s šolskim avtobusom. Vemo, da je potovalo premalo ljudi, toda morda bi avtobus zapeljal mimo naših krajev vsaj enkrat tedensko, ob uradnih urah v Črnomlju," je predlagala Ivanka Gimpelj in dodala, da imajo ljudje iz vasi enake obveznosti do države kot tisti iz mesta, torej naj imajo še enake možnosti. Alojz Opršnik iz Integrala Črnomelj je pojasnil, da ni ukinjena nobena proga ter da so njihove proge povezane s šolskimi linijami, ki pa se spreminjajo. Iz Semiča zdaj pelje avtobus vsak dan ob 7.25, nazaj iz Črnomlja pa ob 12.20. "Prilagajamo se, in če ljudje želijo, se lahko dogovorimo, da bi avtobus enkrat na teden pripeljal tudi na Krupo," je dejal Opršnik. Glede proge Črnomelj-Dolenjske Toplice-Ljubljana, ki je po besedah vaščanov tudi ukinjena, pa je dejal, da zato, ker sta se poprečno v Ljubljano vozila po dva potnika. Avtobus je preusmerjen iz Dolenjskih Toplic v Novo mesto in nato v Ljubljano, tako da tu ne vidi težav. "Kdor pri nas nima avta, je odrezan od sveta. Tudi vlak je daleč. Postaja v Gradcu ali Semiču je oddaljena štiri kilometre, kar je preveč. Naj grem na stop? Kdo bo pa stari babi ustavil!?" je v šali svoj problem slikovito opisala Ivanka.

In potem so problemi in problemčki kar deževali. Z mobilnimi telefoni morajo tekati okrog hiš, da dobijo signal, pa še ta gre navadno čez Hrvaško, tako da za pogovor v isti državi plačujejo mednarodno tarifo. Vožnja po cesti od Semiča proti Gradcu še najbolj spominja na plovbo po viharnem morju. Nič manj težav ni s potjo proti izviru Krupe. Ponoči po njej norijo nepridipravi, ki uničujejo tudi inventar pri izviru, ob Krupi pa se najdejo divji ribiči celo z mariborskega konca. Ko pa so nekajkrat na leto dirke v motokrosu na Krupi in ne v Stranski vasi, kot menda napačno poročajo zlasti novinarji, domačinov nihče ne vpraša, če lahko parkirajo na njihovih njivah. A če si želijo prireditev ogledati, za svojo dobroto niso nagrajeni vsaj z brezplačnim vstopom.

Toda tako, kot jim je s skupnimi močmi in denarjem uspelo v borih petih letih asfaltirati poti, napeljati trofazni tok, telefon in javno razsvetljavo, bodo gotovo z roko v roki rešili še kakšen problem. "S slogo in zanesenjaštvom," kot pravijo sami, "saj smo vaščani Krupe in Moverne vasi vendar pobrateni." Ne sicer z uradno listino, ampak v srcih.

OBELEŽJE POMEMBNEMU SOVAŠČANU? - Vaščani Krupe so se prav ob najinem obisku spomnili, da bi bilo prav, če bi postavili obeležje svojemu pomembnemu sovaščanu, esejistu in prevajalcu dr. Janku Lavrinu. Njegova nečakinja Martina Jurejevčič še živi na Krupi. Pred nekaj leti je Lavrin umrl v Angliji, star 99 let, znal pa je govoriti 35 jezikov, od tega 13 tudi knjižno pisati. Sicer pa so bili na Krupi rojeni tudi cerkveni malarji Malnariči.

80 LET NADŠKOFA, Dr. ALOJZIJA ŠUŠTARJA

"Bojim se, da je med slovenskim narodom vedno manj vernosti in tudi manj pravega praznovanja božiča"

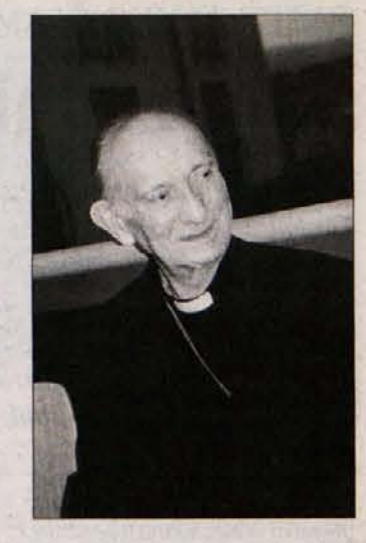

Njegova skromnost je lahko zgled tudi raznim novodobnim povzpetnikom, da se ne bi obnašali do ljudi preveč vzvišeno, čeprav imajo v rokah veliko kapitala in oblasti ali pa vsaj močne vzvode, kako vplivati na dogajanja v družbi. Ljudje, ki imajo veliko znanja, širine in strpnosti do drugače mislečih, se nikoli ne tolčejo po prsih in hvalijo, kaj vse so postorili za blagor ljudi, pa čeprav bi se smeli brez trohice slabe vesti pohvaliti o svojih dobrih delih oziroma zaslugah. Ena takšnih osebnosti na Slovenskem je gotovo upokojeni ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar, ki je 14. novembra praznoval svojo 80-letnico.

V intervjuju s častnim občanom trebanjske občine, prvorojencem izmed desetih otrok, rojenim v družini očeta Alojzija in matere Marije (rojene Kukenberger) na Grmadi pri Trebnjem, smo skušali razgrniti za naše bralce tudi kakšno zanimivo, morda doslej neznano podrobnost iz življenja slavljenca. Da gre za "človeka evropskega formata", se je še posebej pokazalo ob njegovi 75-letnici, ko so v jubilejnem zborniku ljudje različnih nazorov, veroizpovedi in prepričanj v svojih prispevkih vsi po vrsti poudarjali nadškofovo izredno sposobnost sporazumevanja z drugače mislečimi. Te stike je vzpostavil zlasti kot dolgoletni tajnik Sveta evropskih škofovskih konferenc.

Da bi postal kdaj celo škof, se mi še sanjalo ni

Vaša družina je bila zelo verna. Ali je kdo v družini bolj vplival na Vašo krščansko vzgojo in odločitev za duhovniški poklic, kar Vas je pripeljalo do položaja visokega cerkvenega dostojanstvenika in naposled do slovenskega metropolita? Se je še kdo od Vaših bratov in sestra podal po Vaših poteh oziroma v kakšnih poklicih so pristali?

Kolikor se spominjam naše družine, je bila vernost že od prejšnjih rodov zelo močna in trdna. Posebno moja mati je bila globoko verna, pa tudi drugi v družini. To smo podedovali od svojih prednikov.

V šolo sem hodil v Trebnje in potem sem obiskoval gimnazijo v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano. Nihče ni name kakor koli vplival. Sam sem se moral odločati in nikdar mi ni bilo žal, da sem se odločil za duhovniški poklic. Da bi postal kdaj celo škof, se mi še sanjalo ni. Ko sem prišel o svojem škofovskem imenovanju povedat svoji mami, ki je takrat še živela, mi tega ni hotela verjeti.

V družini nas je bilo deset otrok. Žive so še tri sestre. Ena se je poročila blizu domačega kraja, dve pa sta tukaj blizu v Šentvidu nad Ljubljano. Ena je že v pokoju, druga pa je profesorica na Ekonomski fakulteti. Vsi bratje so pomrli, dva še kot otroka. Za enega brata ne vemo, kje je umrl, ko so po koncu vojne vrnili domobrance iz Koroške. O njem mi ni nič znano in tudi na spomeniku pokojnih naše družine je napisano, da je pogrešan. En brat je bil poročen doma, drugi na Vrhtrebnjem, eden pa je padel med vojno."

Dr. Alojzij Šuštar med rojaki.

S čim oz. s kom ste se v otroških letih najraje igrali? Katerega praznika ste se najbolj veselili?

V naši vasi je bilo zelo veliko otrok, čeprav je bila vas takrat majhna in tudi danes ni veliko večja. Igrali smo se pač otroci med seboj. Veselili smo se vseh praznikov, prav posebej pa božiča in miklavževega. Seveda sem sorazmerno malo časa preživel doma, ker sem po končani osnovni šoli odšel v gimnazijo v Šentvid nad Ljubljano.

Ste radi hodili v šolo? Katere predmete ste imeli najraje? Katerih učiteljev se radi spominjate? Ste imeli čas še za kakšnega konjička?

"V osnovno šolo v Trebnjem sem rad hodil. Takrat še ni bilo mogoče reči, katere predmete imam najraje. Spominjam pa se dobrih učiteljev in učiteljic v trebanjski šoli. V gimnaziji sem imel prav tako zelo dobre profesorje. Sam nisem imel kakšnega posebnega konjička. Tudi nisem bil kakšen poseben športnik. Rad pa sem veliko bral in zanimali so me predvsem jeziki."

Radi prihajate na Dolenjsko? So Vaši neposredni stiki z domačimi in prijatelji iz mladostnih let bili tako pogosti, kot bi si želeli?

"Zelo redko prihajam na Dolenjsko. Tudi stiki z domačimi in prijatelji so zelo redki. Morda enkrat ali dvakrat na leto pridem na grob na trebanjsko pokopališče in potem tudi na obisk v rojstni kraj na Grmadi ali k sestri, ki živi na Krušnem Vrhu."

Verjetno ste veseli, ker Vas imajo ljudje še vedno radi in Vas še zdaleč niso pozabili, čeprav ste se že pred leti umaknili v zasluženi pokoj. Ste ob svoji 75-letnici zaprosili za razrešitev svoje službe ljubljanskega nadškofa, da bi se upokojili, le zaradi zdravstvenih razlogov?

"Po cerkvenih predpisih mora škof, ko dopolni 75 let, prositi za razrešitev. Zame je bila to samo ob sebi umevna stvar. Zdravje je bilo takrat še kolikor toliko dobro. Tako niso bili zdravstveni razlogi, ampak cerkveni predpis razlog, da sem se odpovedal svoji službi."

Imel sem zelo dobre sodelavce

Kakšen je bil običajni delovni dan, ko ste bili slovenski metropolit in kako dejavni ste še zdaj na jesen življenja?

"Ko sem bil na škofiji, je bilo izredno veliko dela, bodisi obiskov bodisi pogovorov na škofiji ali obiskov po župnijah in seveda razne cerkvene slovesnosti, kot so birme, posvetitve in blagoslovitve cerkva ali kakšne druge slovesnosti. Imel sem zelo dobre sodelavce in vesel sem, da sem mogel kolikor toliko dobro opravljati svoje delo. Sedaj sem se umaknil, le tu in tam grem na kakšno župnijo. Sicer pa sem v glavnem doma. Imam zelo lepo stanovanje in dobro oskrbo. Za to sem zelo hvaležen."

Vam zdravje še dobro služi? Kaj imate najraje na jedilniku? Spijete tudi kakšen kozarec dolenjskega posebneža - cvička?

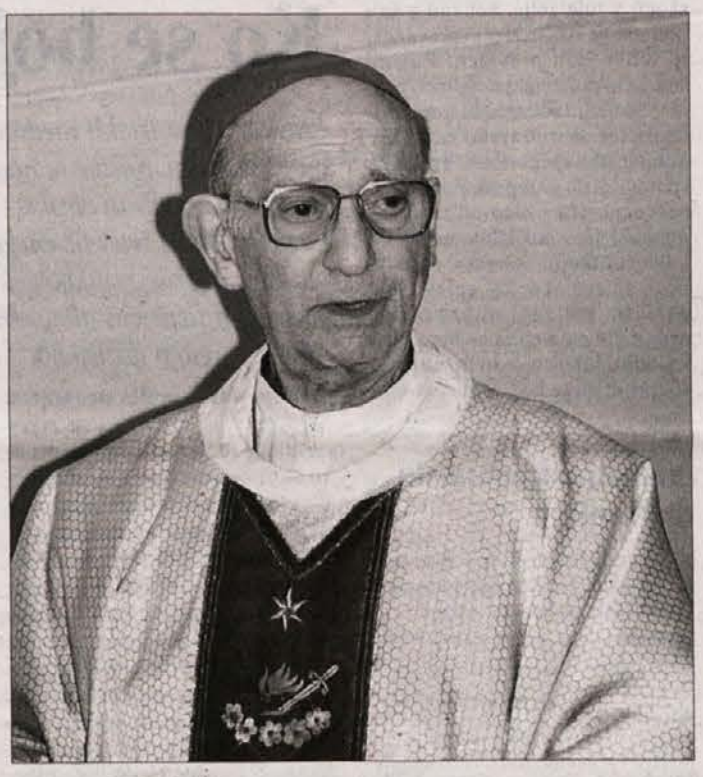

"Po zadnji precej težki bolezni lansko jesen se je zdravje kolikor toliko popravilo, vendar še ne popolnoma. Za hrano skrbijo v zavodski kuhinji in je enaka za vse. Po bolezni pa sem se odpovedal vsakemu alkoholu, tako da tudi cvička ne pijem več, čeprav so mi ga zadnjič prinesli iz Trebnjega več steklenic. Bom pa kakšnim gostom postregel z njim."

Kaj najpogosteje in kaj najraje berete? Kateri avtorji so Vam najljubši? Prebirate tudi časopise, revije in spremljate elektronske medije?

"Berem domače stvari: Delo, Družino in revije, predvsem pa nemške in švicarske časopise in revije. Bolj malo berem romane, več pa teoloških del in življenjepisov. Elektronskih medijev pa ne uporabljam. Radia ne poslušam, ker slabo slišim. Ob nekem obisku naših misijonarjev v Afriki in na Madagaskarju, ko sem jemal zdravila proti malariji, mi je skoraj odpovedal sluh. Po zadnji bolezni se je sluh še poslabšal. Tako ne morem spremljati vsega."

Svoje dobre zveze v Evropi in po svetu ste s pridom uporabili pri osamosvajanju Slovenije. Ste kdaj prej, denimo, ko ste še študiral, razmišljali, da bomo prišli do svoje države?

"Vesel sem, da sem mogel s svojimi zvezami - bilo jih je res precej zaradi raznih služb - nekoliko prispevati pri osamosvajanju, posebno pa še pri mednarodnem priznanju Slovenije. O tem, da bomo kdaj prišli do samostojne države, nisem nikdar razmišljal. V stari Jugoslaviji o tem ni bilo govora. Potem je prišla vojna, ki je nisem doživel doma, ampak v Rimu. Pozneje nisem veliko vedel, kakšne so razmere pri nas."

Strankarske zdrahe nam zelo škodujejo

Vas navdaja desetletna samostojnost mlade države z zadovoljstvom, ali Vas motijo pogoste strankarske zdrahe in razprtije v Sloveniji?

"Spominjam se, kakšno navdušenje je bilo, ko je bila razglašena samostojnost slovenske države. Bila so velika pričakovanja, a kmalu so prišla tudi razočaranja. Zdi se, da so ta razočaranja vedno večja, posebno zaradi strankarskih zdrah in razprtij, kot pravite. To nam zelo škoduje, bodisi doma, bodisi v mednarodnem svetu."

Se Vam zdi, da smo po tolikih letih od znamenite spravne slovesnosti v Rogu, kjer sta se srečala s predsednikom Milanom Kučanom, kaj bliže spravi?

"Upal sem, da bo po tisti slovesnosti v Kočevskem Rogu, ki je bila zares zgodovinska in ki so ji nekateri zelo nasprotovali, vendar prišlo do sprave. S predsednikom Kučanom sva se takrat bolj slučajno srečala. Ko sem šel k oltarju, sem ga srečal in mu dal roko. To srečanje so fotografirali in fotografija je postala nekakšen zgodovinski dokument sprave. Žal pa še vedno nismo prišli do prave sprave ne z mrtvimi in ne z živimi. Zdi se, da so tudi slovesnosti v Kočevskem Rogu, posebno letos, prinesle nove prepire."

Ste v pogostih stikih z Vašim naslednikom nadškofom dr. Francem Rodetom? Vas obiskuje, se z Vami še kaj posvetuje?

"Z nadškofom dr. Rodetom nimam skoraj nobenih stikov. Ne obiskuje me in nikdar se o kateri koli stvari z menoj ne posvetuje. Sam ga prej nisem pobliže poznal, ker ko je bil on v Ljubljani, sem bil jaz v tujini, potem pa je on odšel v Rim in me je obiskal tu in tam, ko je prišel iz Rima v Slovenijo."

Iz Švice Vas menda predstojniki niso radi spustili nazaj v Slovenijo. Vam je bilo kdaj žal, ker niste ostali v tujini, da se ne bi tako od blizu soočali s številnimi zagatami v svoji domovini, saj so od Vas zapletene razmere doma terjale še več energije kot od navadnih smrtnikov?

"Res je, da si je takratni škof v Churu Johannes Vonderach prizadeval, da bi še naprej ostal v Švici, kjer sem opravljal različne naloge v njegovi škofiji pa tudi v celotni Švici. Sam pa sem si želel, da bi se vendar mogel vrniti domov. Posebno me je vabil pokojni škof Lenič. Tako sva se res dogovorila, da se bom vrnil, kakor hitro bo mogoče dobiti dovoljenje. Prej sem le dvakrat ali trikrat prišel na obisk v domovino. Iz domovine sem odšel leta 1941 in prvikrat sem prišel domov na obisk leta 1965, za stalno pa sem se vrnil leta 1977. Zelo sem bil vesel, da sem se mogel vrniti, čeprav sem prišel v čisto drugačne razmere, kakor so bile v Švici."

Se Vam zdi, da se je po prvem obisku papeža Janeza Pavla II. v Sloveniji, ki ste ga imeli čast sprejeti ravno Vi, kaj spremenilo na boljše v odnosih med Cerkvijo in državo oziroma oblastmi?

"Obisk papeža Janeza Pavla II. je bil zame zares nekaj izrednega. Ko je bil na obisku na Hrvaškem, sem ga osebno povabil, naj pride tudi v Slovenijo; potem smo ga tudi uradno povabili. S papežem Janezom Pavlom II. sva se srečala že v Švici, ko je bil nadškof v Krakovu in je prišel na zasedanje švicarske sinode v Bernu. Prvi papežev obisk v Sloveniji je zelo lepo potekal. Ob drugem obisku sem se samo kratko srečal s sv. očetom. Na vprašanje, kako so se spremenili odnosi med Cerkvijo in državo oziroma oblastmi, ne morem odgovoriti, ker sem po papeževem obisku kmalu odšel v pokoj in sedaj ne zasledujem več tega dogajanja."

Friderik Baraga je bil zares izreden človek

Se nadejate, da bomo Slovenci kaj kmalu za škofom Antonom Martinom Slomškom dobili še drugega svetnika, Vašega rojaka, misijonskega škofa Friderika Barago?

"To bi si zelo želel. Friderik Baraga je bil zares izreden človek. Kdor pozna njegovo življenje, posebno njegovo odločitev za duhovniški poklic, ko je imel na voljo graščino in odšel potem med Indijance v Severno Ameriko, ga mora zares občudovati. Sam sem pričakoval, da bo že prej prišel prišlo do njegove razglasitve za blaženega. A ne vem, kje se vedno znova ustavi: ali so razlogi v njegovih spisih v različnih jezikih ali kje drugje. Škof Baraga je bil rojen v Mali vasi pri Dobrniču, nedaleč od mojega rojstnega kraja. Krščen je bil v župnijski cerkvi v Dobrniču, kjer sem bil tudi sam krščen. Upam, da bo kmalu tudi on razglašen za blaženega."

Božični prazniki se približujejo. Kje so že leta, ko ste si nekako priborili pravico, da sta s pokojnim Jožetom Smoletom, predsednikom SZDL, družno voščila za praznike poslušalcem ljubljanskega radia in gledalcem televizije!? Bi kaj želeli sporočiti našim bralcem pred letošnjimi prazniki?

"Prizadevanje za priznanje božiča kot dela prostega dneva in praznika je bila res moja velika naloga. Kajti nikakor nisem mogel razumeti, in tudi v tujini niso mogli razumeti, da je v Sloveniji božič navaden delovni dan. Takrat, kolikor se spominjam, so posebno pazili, če pridejo otroci na božični dan v šolo, in na druge ljudi, če pridejo na delo. Sam sem si zelo prizadeval in napisal več vlog, pa so bile nekajkrat vse zavrnjene. Končno se je vendarle posrečilo in pokojni predsednik SZDL Jože Smole je imel razumevanje. Tako je prišlo do voščila za božič na radiu. Ljudje so mu potem hudomušno nadeli ime "božiček". V Beogradu je bilo zaradi voščila veliko razburjenje, kako da je v Sloveniji mogoče kaj takega.

Pozneje so se razmere zelo spremenile, čeprav so, kolikor mi je znano, ljudje že prej, celo taki, ki niso bili verni, praznovali božič predvsem kot družinski in ljudski praznik. Seveda božič ni samo nekaj zunanjega, ampak za verne ljudi je predvsem spomin na Kristusovo rojstvo pred 2000 leti. Bojim se, da je med slovenskim narodom vedno manj vernosti in tudi manj pravega praznovanja božiča. Moja iskrena želja je, da bi letos v jubilejnem letu na pravi način praznovali božič, ki je praznik miru z Bogom, med seboj, v družinah in tudi med sosedi in vsemi ljudmi v naši državi.

Vsem želim blagoslovljene in vesele božične praznike in potem srečno pot v novo tisočletje."

Najlepša hvala za zanimive odgovore in obilo trdnega zdravja tudi v imenu Dolenjskega lista, gospod nadškof!

PAVEL PERC

Luč miru v Sloveniji

NOVO MESTO - Predstavniki Združenja slovenskih katoliških skavtov in skavtinj ter Zveze tabornikov Slovenije so v soboto, 16. decembra, z Dunaja prinesli v Slovenijo betlehemsko Luč miru. Dan kasneje so jo novomeški skavti iz Ljubljane prinesli v Novo mesto, po okoliških župnijah pa jo bodo raznašali 22., 23. in 24. decembra. Poslanstvo Luči miru je širjenje zavesti o miru, vabi nas, da obudimo hrepenenja po miru in vztrajamo v prizadevanju za pravičnost, dobro in strpnost. Akcijo Luč miru, ki je namenjena vsem ljudem, so prvič izpeljali avstrijski skavti s pomočjo avstrijske televizije leta 1991, njena letošnja svetoletna poslanica pa nosi naslov Mir ljudem.

PATER JANKO ŠTAMPAR IZ SEMIČA

Tudi župnik je (samo) krvav pod kožo

Na današnji dan pred pol stoletja se je Štamparjevim na Grabah pri Središču ob Dravi rodil sin Janko. Če se ozremo, kaj vse je v teh petdesetih letih življenja naredil, lahko domnevamo, da so imele takrat rojenice kar veliko dela. Bolj kot v rodni Štajerski danes Štamparja poznajo v Beli krajini, kjer je že petindvajseto leto dušni pastir pa tudi kulturnik, navdušen vsestranski športnik in še kaj..

Ko je bilo Janku šest let in pol, bratu pa štiri leta manj, sta ostala brez očeta. Čeprav je bilo njihovo posestvo veliko, so tolkli revščino, saj poleg mame in starih staršev ni bilo nikogar, ki bi ga obdeloval. Tako je moral v 6. razredu opravljati vsa kmečka dela in marsikdaj se je s koso odpravil v šolo. Zato v šoli ni ravno blestel, še težje pa je bilo v 7. razredu, ko je bil zaradi pljučnice doma tri mesece in pol in prav toliko časa v 8. razredu zaradi zlomljene roke. A ker je zelo lepo risal - ta talent je pozneje zakopal - so mu ponudili štipendijo na šoli za oblikovanje, a mu je ena od dijakinj to odsvetovala, češ da od tega dela ni kruha. Zanimal se je za letalsko šolo v Mostarju, a ga mama ni pustila, na prometno šolo pa ga niso sprejeli. Ker je bil ministrant, čeprav je bila družina precej liberalna, mu je župnik predlagal škofijsko klasično gimnazijo v Pazinu, ki je bila najbližja še prosta.

Bodoči bogoslovec v partiji

Pater Štampar se spominja, da se prvo leto tam ni dobro počutil, saj so imeli v internatu špartansko vzgojo in slabo hrano. Ob prvem polletju je imel dve nezadostni in jo je skoraj ucvrl domov. Pri hrvaščini mu je na primer profesor pod spis napisal "groblje". Vztrajal je le zaradi ponosa in trme, ki sta se mu splačala, saj se je kmalu znašel. Ker so dijaki iz Slovenije, ki jih je bila polovica, sloveli kot dobri matematiki s posluhom, se je začel ukvarjati z glasbo. Najprej se je lotil tamburic, potem naredil šolo za harmonij. Zgodilo pa se mu je, da bi ga skoraj vrgli iz šole. Pri šoli so namreč imeli tudi veliko prašičjo farmo za potrebe internata. Ker je mesar zbolel, so mu, kmečkemu fantu, rekli, naj gre zaklat prašiča, česar do takrat ni še nikoli počel. Ni znal, kam naj ga piči z nožem. Zbadal ga je v vrat, in ko se mu je z drugimi dijaki, ki so mu pomagali, zazdelo, da je 350-kilogramska mrcina spustila dušo, so jo nune polile s kropom. Takrat je prašič skočil pokonci, fantje pa so ga toliko časa potiskali v kad, da so ga utopili. Janko bi zaradi mučenja živali skoraj moral iz šole. Pozneje je postal glavni mesar na šoli, kar je bil velik privilegij, saj se je vsaj ob kolinah, ki so bile nekajkrat na mesec, dobro najedel.

Od Janka niso pričakovali, da bo nadaljeval študij, kaj šele, da bi bil bogoslovec, zato v 4. letniku gimnazije ni dobil potrdila o šolanju in sredi šolskega leta so ga poslali k vojakom v Titograd. Tam so ga, ne da bi on vedel, vpisali celo v komunistično partijo. "Vsi komunisti iz pehote, ki je štela 650 fantov, so pri meni delali celo izpite. Ko pa sem javno vprašal, kako to, da tako poudarjajo enotnost komunistov, ko pa sem prebral, da se komunisti iz različnih držav med seboj razlikujejo, so me po treh mesecih in pol vrgli iz partije," se nasmehne.

Najprej piknik, potem litanije

Ko je odslužil vojaški rok, se je zgolj zato, ker je bil v v križniškem redu župnik iz Središča ob Dravi, vpisal v ta red, čeprav ni veliko vedel o njem. V noviciatu je naredil maturo, za katero se je učil tako temeljito, da je dobil celo čir na dvanajsterniku. Vpisal se je na teološko fakulteto, a ker so ga tolikokrat klicali na orožne vaje, da ga je to že oviralo pri študiju, se je znašel z zdravniškim potrdilom o diareji. Če ga torej vojska ni zanimala, četudi je bil v Titogradu kar šestkrat nagrajen za odlično streljanje z minometalcem, mu je bilo na fakulteti zanimivo prav vse. Še posebej pa šport, tako da je bil tri leta in pol celo referent za šport in takrat je fakulteta od države dobila denar za opremo telovadnice, študenti pa športne izkaznice. "Leto dni sem treniral nogomet pri Iliriji, nato pa kot edini bogoslovec karate, ki mi je veliko pomagal pri samovzgoji, saj sem bil po naravi hitre jeze in potreboval sem dolga leta, da sem naučil sam sebe obvladati."

Od leta 1976 do 1980 je bil kaplan v Semiču, najprej kot nedeljski kaplan. Potem je bil pet let kaplan v Metliki in z radostjo se spominja metliških let, saj sta z župnikom Albinom Žnidaričem odlično sodelovala. "V stari metliški kinodvorani sem imel neuradno tri leta in pol disko. Oh, tam sem zaslužil!" prav nič ne skriva navdušenja župnik Janko. Nasploh je bil v Metliki med mladimi zelo priljubljen in znal jih je pritegniti v cerkev. Najprej so imeli piknik, potem litanije. Ustanovil je tri ansamble z imenom Mavrica. Z dekleti je hodil na cerkvene festivale črnskih duhovnih pesmi in bile so med uspešnejšimi. V Metliki je ustanovil tudi radioklub, ko pa se je leta 1985 kot župnik vrnil v Semič, je nadaljeval s pestrim delom, zastavljenim že prej.

Leta 1977 se je veliko sprehajal po Kočevskem Rogu, ki ga je vse bolj zanimal. Tako se je srečal z jamarji, se jim pridružil in z njimi samo v Beli krajini odkril kar 64 jam. Bil pa je tudi med ustanoviteljji Potapljaškega kluba, potaplja pa se v glavnem v kraške sifone. Želi si priti v podzemlje Krupe v zaledju izvira, vendar ni povsem prepričan, da se mu bo želja uresničila. Mnogi Semičani se ga radi spominjajo tudi kot pobudnika za ustanovitev Športnega društva Orel in Kulturnega društva Orel.

PRED CERKVIJO - Pater Janko Štampar pred glavnim vhodom v semiško farno cerkev sv. Štefana v opravi nemškega viteškega reda. Ko trdno stoji na tleh, si je težko predstavljati, da je kot jadralni padalec in jamar - rečeno v prispodobi - razpet med nebesi in peklom. (Foto: M. B.-J.)

Na zagovor. zaradi jadrnice

Ko je leta 1991 prišel v Semič za kaplana Jože Pavlakovič, sedanji starotrški župnik, ki se je najprej izučil za mizarskega mojstra, sta na župnijskem dvorišču začela graditi enajstmetrsko jadrnico. "Ravno takrat se je pričelo vračanje cerkvenega premoženja in nadškof dr. Alojzij Šuštar se je zbal, da bodo novinarji jadrnico zgrabili kot kost, češ da Cerkev nima denarja za obnovo cerkva, župnik in kaplan pa delata jadrnico. "Saj je imel prav, a izgovoril sem se, da plovilo delam iz pastoralnih razlogov: ko bo slabo vreme, bom na krov povabil komuniste in vsi bodo molili. Vendar je bila jadrnica le izgovor za zasliševanje v Ljubljani, v resnici pa jih je, tako kot tudi tiste, ki so me šli iz Semiča tožit, motila moja politična nevtralnost. A prav zaradi te sem si v Semiču nabral največ pozitivnih točk," pravi pater. Da pa so bile v dveh župnijah, ki jih vodi, torej v semiški in črmošnjiški, ki skupaj štejeta dvajset cerkva, obnovljene številne cerkvice, klopi, spovednice, stopnišča, postavila pa sta tudi enajst novih oltarjev, je bilo očitno samo po sebi umevno.

Na župnikovi barki vsako leto preživi sto do stopetdeset Belokranjcev, mnogi v zahvalo in za nagrado za delo. Letos je šel z ljudmi, ki so se izmenjavali na jadrnici, kar dvaintridesetkrat na kapetanijo. Gostil je celo narkomane z vzgojitelji. Z jadrnico pa na Hrvaškem tudi tekmuje v novomeški regati, ki je precej zahtevna, zato s ponosom pove, da se je letos uvrstil na šesto mesto, torej na sredino lestvice. Navdušil se je tudi za jadralno padalstvo, a ko je pred leti skočil v tuje zelje, kot rad v šali poimenuje svoj nesrečni pristanek, je veliko bolj previden. Pozimi smuča in poleti igra nogomet, zato je v Semiču tudi zgradil nogometno igrišče. Je celo vratar slovenske duhovniške ekipe PAX. In ko ga spomnim, da je župnik Pavlakovič nekoč moral na zagovor, ker je ob pomanjkanju moških v starotrški folklorni skupini plesal v narodni noši, se zasmeji. "V cerkvi sem oblečen, kot zahtevajo pravila, nogometa pa menda ne bom igral v talarju. Mlajšim je to razumljivo, starejšim pa še bo," se ne obremenjuje.

Najbolj adrenalinski duhovnik

Janko Štampar zadnje čase zelo hiti z izdajo semiške farne kronike. "Imam težave, ker je v originalu ni mogoče izdati, saj je v njej veliko zgodovinskih neresnic, a tudi jezik je velikokrat nerazumljiv. Zato moram najprej preveriti nekatera dejstva in jo napisati v razumljivem jeziku," pojasnjuje. Tolikšna naglica je potrebna, ker je po njegovem osemdeset odstotkov verjetnosti, da bo 15. avgusta prihodnje leto odšel iz semiške župnije, čeprav se v njej dobro počuti. "Ker je križniški red majhen in so nekateri sobrati bolni, sem sprejel predlog, da bi naš red, ki ima cerkve v Beli krajini in v delu Štajerske, deloval skupaj. Sedaj nas je le še šest, ker pa jih je večina že na Štajerskem, bi radi, da pridem v rodno deželo tudi jaz. Vendar se želim po upokojitvi vrniti v Belo krajino," pojasni svojo odločitev za odhod iz Bele krajine, ki je mnogi niso veseli, saj je med ljudmi zelo priljubljen. Kako pa so župniku Štamparju prirasli k srcu Belokranjci, pove tudi to, da so mu že davnega leta 1989 sprejeli magistrsko nalogo. Manjka mu le še zagovor, s katerim pa je nalašč odlašal, saj se je bal, da ga bodo dali v papeško službo v vzhodne države. Njegovega sošolca so namreč takoj po opravljenem magisteriju poslali v Seul.

Za vse, kar je dobrega naredil, in tega zares ni bilo malo, so župniku Janku, kot ga mnogi kličejo, ob letošnjem semiškem občinskem prazniku podelili plaketo kot najvišje občinsko priznanje. A to ni bilo letošnje edino priznanje. Nekoliko manj resno je dobil v Oni, prilogi Dela, kjer so ga razglasili za najbolj adrenalinskega duhovnika v Sloveniji. Ta naslov si je upravičeno zaslužil, kot nagrado zanj pa je včeraj, na predvečer svojega rojstnega dne, na prvem programu Radia Slovenija vodil oddajo Zborovska glasba po željah poslušalcev.

PRI DELU - Semiški župnik Janko v svoji delovni sobi, kjer nikoli ni pravega miru: ljudje si pogosto kar podajajo kljuko, vmes pa zvoni telefon. A vse opravi tako prijazno in umirjeno, da človek težko verjame, da je bil, kot samokritično priznava, nekdaj velik jezljivec. (Foto: M. B.-J.)

Ljudi, ki tarnajo, še bog ne mara

Ko počasi niza svoje dogodivščine, ki jih rad začini s humorjem, se mi nehote prikrade vprašanje, kako je kos vsemu delu, tako duhovnemu kot čisto posvetnemu, med katerega sodi tudi obnova farovških hlevov, v katerih se bodo odvijale tudi kulturne prireditve ter postavitev brunarice na Mirni gori. "Najbolj mi pomaga to, da sem pozitivno usmerjen tako v duhovnem kot v vsakdanjem življenju. Iz vsake stvari poskušam potegniti dobro zase in za druge. Če pa vidim, da ne gre, raje pustim vse pri miru. S tako različnimi stvarmi se ukvarjam zato, da lažje opravim tisto, kar me ne veseli. Veliko duhovnikov je, ki niso tako vesele narave, jaz pa sem rad v dobri družbi. Če človek poskrbi za dobro počutje, mu je na tem svetu lažje počakati na nebesa. Ljudi, ki le čakajo na božje plačilo in tarnajo, še bog nima rad," je iskren.

Le malokdo pa ve, da ima pater Štampar pomembno funkcijo v križniškem redu. Je namreč generalni svetovalec visokega mojstra, torej glavnega predstojnika križniškega reda, ki ima sedež na Dunaju. A četudi pred tremi desetletji, ko je vstopil v križniški red, ni natančno vedel, kaj to pomeni, pravi, da bi šel danes, ko ima obilo izkušenj, po isti poti tudi zato, ker so njihove župnije med najlepšimi v Sloveniji. "Naše delo je veliko lažje, ker smo razen za pastoralno delo, torej za verouk in maše, odgovorni neposredno papežu. Razlika med svetnim in redovnim duhovnikom je v tem, da po naši smrti vse, kar smo ustvarili, pripada redu. Jaz sem se doma vsemu odpovedal, brat pa ve, da po meni ne bo dedoval," poskuša biti nazoren župnik Janko. Toda veliko so imeli, imajo in gotovo še bodo imeli od njega številni, ki so bodisi pri njem iskali pomoč ali pa so mu prišli pomagat.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

NASILJE NAD ŽENSKAMI:

Ko se bojiš priti domov

Pravkar so se iztekli mednarodni dnevi akcij proti nasilju nad ženskami. Nasilje se nadaljuje. Po ocenah društva SOS telefon za ženske in otroke - žrtve nasilja, je v Sloveniji vsaka peta ženska žrtev fizičnega nasilja, vsaka sedma pa žrtev posilstva. Storilci ostajajo nekaznovani, saj ženske težko spregovorijo o fizičnem ali spolnem nasilju, ki so ga preživele ali ga še vedno doživljajo.

Maja Plaz, vodja programa SOS telefon, pravi, da se žrtve nasilja le redko odločijo za prijavo storilca, saj so pritiski in grožnje nasilneža ponavadi tako močni, da si ne upajo niti spregovoriti o dogodku, kaj šele, da bi storilca prijavile. Le včasih, ko ne gre več, se odločijo, da bodo svojo stisko zaupale neznancu, pravzaprav neznanki, kajti med prostovoljci, ki delajo na SOS telefonu in se vsakodnevno srečujejo s tragičnimi zgodbami in usodami, so samo ženske. Na SOS telefon za ženske in otroke - žrtve nasilja (080 11 55) vsak dan sprejmemo približno 15 klicev.

Maja Plaz: "Vsi klici sicer niso povezani z nasiljem, velika večina pa se nanaša na različne oblike nasilja: fizično, ki ga vedno spremlja tudi psihično nasilje, spolno, ekonomsko nasilje. Pogosto v pogovoru s svetovalko klicalka spregovori tudi o spolnem nasilju, vendar šele, ko je vzpostavljen zelo zaupen odnos med njima. Na naš telefon kličejo v glavnem ženske in mladostnice pa tudi otroci, ki doživljajo nasilje, klicev moških je zelo malo. Svetovalke nudijo pogovor, skupaj z ženskami v stiski razmišljajo o možnih rešitvah iz situacije, v katerih so se znašle, jih podpirajo in opogumljajo pri njihovih odločitvah. Ženske, ki doživljajo nasilje, pogosto nimajo človeka, na katerega bi se lahko obrnile po pomoč. Ponavadi je namreč njihov življenjski prostor zelo zožen, saj hoče imeti nasilnež popolno kontrolo nad svojo žrtvijo. Zato ji omejuje stike s prijateljicami, sorodniki, nadzoruje njen prosti čas, telefonske pogovore... Sčasoma žrtev nima več stikov z nikomer, ki bi se mu lahko zaupala, in poskuša nekako preživeti v nasilnem odnosu - to imenujemo strategija prilagajanja oziroma strategija preživetja. Ženske pogosto upajo, da se bo njihov partner spremenil, če mu bodo izkazovale dovolj ljubezni in pozornosti. Sčasoma pa ugotovijo, da ne morejo vplivati na njegovo nasilno obnašanje, saj ni nekega recepta, kako se izogniti temu, da ne bi nasilnež ponovno izvajal agresije."

Lahko ženskam v stiski poleg pogovora ponudite tudi kakšno konkretno obliko pomoči?

"Ženskam, ki nas kličejo zaradi nasilja ali druge življenjske stiske, povemo, kam se še lahko obrnejo po pomoč, kdo je pristojen za pomoč pri razreševanju njihove težave. Pogosto povedo, da so izgubile že vse upanje, saj so razni strokovni delavci in delavke, ki so jih prosile za pomoč, "že dvignili roke od njih". Zato je zelo potrebno, da žensko, ki pokliče na SOS telefon, sprejmemo z razumevanjem, predvsem pa, da ji absolutno verjamemo."

V okviru vašega Društva SOS telefon že štiri leta delujejo tudi skupine za samopomoč. Kako delujejo in kdo se vključuje vanje?

"Skupine za samopomoč so namenjene ženskam, ki še vedno doživljajo ali pa so v preteklosti doživljale nasilje. Skupina šteje ponavadi največ 8 članic, vodita jo dve koordinatorki, ki pa sta hkrati enakopravni članici skupine. Skupina se srečuje enkrat tedensko po dve uri. Članice se na vsakem srečanju posebej dogovorijo o tem, katera bo izpostavila svojo težavo. Članice si med seboj izmenjujejo izkušnje, se podpirajo pri iskanju rešitev in druga drugi nudijo podporo tudi izven srečanj. V skupini imajo možnost ostati anonimne, kar pa je še posebej pomembno, je to, da njihove zgodbe ostanejo med članicami. Pomembno je, da se članice v skupini počutijo varno, predvsem pa ugotovijo, da niso same in da je komu mar za njihovo počutje."

Kaj pa, ko je doma prehudo, ko bi se morale nekam umakniti?

"V okviru Društva SOS telefon delujeta dve zatočišči - Zatočišče Ljubljana od leta 1997 in Regionalna varna hiša v Celju od avgusta letos. Obe zatočišči sta na tajni lokaciji, kar je zelo pomembno tako za varnost stanovalk in njihovih otrok kot tudi za varnost zaposlenih v zatočišču. Obe omenjeni zatočišči sta polno zasedeni skoraj ves čas."

Prestano nasilje najbrž trajno zaznamuje žensko. S takšnimi spomini je težko živeti.

"Fizično ali spolno nasilje lahko v človeku pusti dolgotrajne posledice, nekateri se morajo z njimi ukvarjati vse življenje. Tovrstno nasilje povzroči v žrtvah izgubo zaupanja do soljudi, saj so ponavadi storilci bližnje osebe, ki jim zaupamo, ženske se počutijo umazane, ničvredne, nesposobne, velikokrat se krivijo za to, kar so doživele, čeprav je za nasilje vedno odgovoren le tisti, ki ga izvaja, in ne žrtev ne glede na to, kaj je oziroma česa ni naredila v tistem trenutku. Nasilnež uživa v tem, da žrtev poniža do konca, da ima nad njo popolno kontrolo. Tudi zato se preživele (denimo po posilstvu) počutijo ponižane, spolno nasilje vpliva na njihov odnos do življenja nasploh, na njihovo poklicno uspešnost, pogosto se zaprejo vase, ne verjamejo v svoje sposobnosti, se izogibajo družbe, nekatere se zatečejo v prenajedanje, druge v bulimijo, anoreksijo...

Spolno nasilje pomeni celostno zlorabo - to je zloraba telesa in čustev osebe. Zato so posledice ponavadi na več ravneh. Podobno je z drugimi oblikami nasilja."

Kaj storiti, če se nasilje zgodi (dogaja) nam?

"Če se srečamo z nasiljem, je seveda najpomembnejše, da se nekako zavarujemo pred njim. Zavedati pa se moramo, da za nasilje ni opravičila (čeprav ga nasilni ljudje največkrat najdejo) in da je za nasilje kriv tisti, ki je nasilen. Dobro je, da se o tem, kar se nam je zgodilo, komu zaupamo, saj bomo na ta način lažje preživeli obdobje po nasilnem dejanju. Lahko pokličemo tudi na SOS telefon, kjer bomo imeli možnost anonimno pogovoriti se. Pomembno je, da gremo k zdravniku, če smo poškodovani - tudi če poškodbe niso vidne, potem pa razmislimo tudi o tem, ali bomo nasilje prijavili ali ne."

DAMJANA KROŠELJ

KOČEVSKI NEMCI NEKOČ IN DANES

Obnova pokopališča v politične namene?

Srečanje Rajka Jenka s Trate XIV in Hermanna Petschauerja iz Avstrije pri Corpus Christi v Kočevju leta 1987 bi lahko šteli za začetek ponovnih stikov med Slovenci in kočevskimi Nemci. Srečala sta se tam blizu, kjer je nekoč stala kapelica s kipom sv. Jerneja, enega izmed dvajsetih apostolov. Dvanajsti apostol drži v desni roki velik nož, v drugi roki pa knjigo ali zvitek kože - Simbol Kočevja in Kočevske. Ko so bila dela na pokopališču v največjem razmahu, je k Jenku pristopil Hermann Petschauer. S seboj je nosil Slovar kočevarskega narečja dr. Walterja Tschinkla, ki ga je nameraval prodati muzeju, vendar ta tedaj zanj ni kazal zanimanja. Kasneje ga je podaril Jenku, ta pa ga je izročil kočevskemu muzeju. Spraševal je, kaj se pravzaprav dogaja, in ko je zvedel, da bi radi obnovili pokopališče in postavili na spominski plošči tudi imena pokojnih kočevskih Nemcev, je bil hvaležen.

Obljubil je, da bo rojakom v Avstriji, ki imajo tu še pokopane svojce, povedal, naj se oglasijo. Tako sta tedanji kočevski dekan Božo Metelko in Rajko Jenko navezala stike s predstavniki Gottscheer Landsmannschafta v Celovcu. Odkritje spominskih plošč je bilo leta 1990.

Za mnoge je bilo leto 1990 začetek novega obdobja. Mladeniči, ki so nekoč na nacističnih uniformah nosili medalje, so v različnih nemško govorečih koncih Evrope dokončali kariero in se upokojili. Vmes je padel berlinski zid in pota domov so postala bližja. O nekdanji domovini so začeli vse bolj govoriti kot o "daheim", jo začeli poveličevati kot Geburtsheimat, kot Gotscheerland in prisegati v duhu: "Gottscheer bleibt Gottscheer" (Kočevar ostane Kočevar) "staatstreu und volkstreu" (zvest državi in narodu).

Prav tako so prisegali ob praznovanju 600-letnice jezikovnega otoka leta 1930 v Kočevju, ki je potekala pod neposrednim protektoratom kralja. Gostje iz vse Jugoslavije, iz Avstrije, Nemčije in Severne Amerike so se tedaj zbrali v velikem številu. Slavnost je bila na pobudo pevskih društev, ki so se izkazala med prepovedjo kočevarske Kmečke stranke in Kulturbunda in so kljub sumničenju Slovencev uspela zadržati kočevske Nemce skupaj ter jih povezati z ostalimi južnoslovanskimi volksdeutscherji. Leitmotiv 600-letnice "staatstreu-volkstreu" je bil načelo, v okviru katerega so tudi volksdeutscherji iz vseh južnoslovanskih držav izkazali svoj odnos do države, pri čemer je morala biti načelna lojalnost državi povezana s pravico do lastne narodnosti. Spomenik iz časov praznovanja 600-letnice jezikovnega otoka je obnovljen. S slovesnostjo na Gačah (12. junija 1993) se je začelo nadaljevanje starega zgodovinskega poglavja.

Ostati ‚staatstreu und volkstreu' - to so nam vcepili starši in tako naj ostane," zatrjujejo danes v Landsmannschaftu. Temu sta se pridružili v Sloveniji ustanovljeni društvi: leta 1992 Društvo Kočevarjev staroselcev in dve leti kasneje Slovensko-kočevarsko društvo Peter Kosler. Prva njihova naloga je bila obnova kulturne dediščine, obnova pokopališč, napisnih plošč.

Majhno število staroselcev je videlo sprva v obnovi pokopališč le dober posel - razvoj turizma in ostalih dejavnosti. "Čutil sem, da bi kot lojalni pripadniki slovenskemu narodu kot Kočevarji pomagali pri vstopu v Evropo", je dvoumno povedal August Gril na tiskovni konferenci v Dolenjskih Toplicah: "Iskal sem stike vnaprej. V Evropski skupnosti imam ljudi, ki so bili pripravljeni vlagati v infrastrukturo. Dogovarjal sem se za sredstva in denar, da bi lahko ta svoj jezik ohranili, pa tudi zaradi turistične znamenitosti. Računal sem, da bi, če je 40.000 ljudi po svetu, ki imajo korenine v tej deželi, te ljudi privabili sem in bi se tukaj razvijal turizem..." Želje po "evropskih" in "evroatlantskih" povezavah, kot se je izrazil tudi v pismih Dolenjskemu listu, so bile sprejemljive, zato se je malokdo poglabljal v njihovo ozadje. Posli, sklenjeni na pokopališčih pa so prerasli v velike projekte politične narave, zato se je Ivan Jaklič, kasnejši Hans Ivan Jaklitsch, umaknil kot predsednik Društva kočevarjev staroselcev.

Kot v Kočevju ob Corpus Christi se je začela tudi obnova pokopališča v Starem Logu, vasici med Kočevjem in Novim mestom, na pobudo vaščanov. Kasneje sta se jim pridružili, da bi pomagali, obe kočevarski društvi. Ob delih pa je prišlo do nepričakovanega vmešavanja Gottscheer Arbeitsgemeinscahtfa in do glasnih pobud za priznanje nemške manjšine.

Na pokopališču je poleg kočevskih Nemcev pokopano tudi 75 talcev. "Pobili so jih na veliko mašo leta 1942 Italijani, nas ostale pa odpeljali v taborišča", se spominja Marija Miede-Dulc iz Starega Loga. "Bili so domačini in prebivalci iz različnih vasi iz smeri proti Pugledu. Sami so si morali izkopati jamo." Zato pokopališče v Starem Logu pomeni vaščanom veliko več kot prostor, kjer ležijo njihovi rajni.

Prvotna zamisel, da bi popravili razpadajočo ograjo, nagrobnike in nasploh spremenili videz pokopališča v Starem Logu, je nastala med vaščani. Ciril Jasenc se je namreč ob pogrebu Marije Petek Grčman zaobljubil, da bo ureditev vaškega pokopališča med prvimi nalogami krajevne skupnosti Stara Cerkev, kamor spada Stari Log. Tudi od občine Kočevje so krajani dobili podporo in tako so se začela prva dela. Tedaj sta pristopili obe kočevarski društvi.

Pomladi 1997, prav na dan OF, že vidimo dr. Christofa Zernatta, tedaj koroškega deželnega glavarja, ki polaga temeljni kamen za obelisk. V družbi je z dr. Gerhardom Wagnerjem, avstrijskim veleposlanikom v Ljubljani, vodstvom celovškega Landsmanschafta in predstavniki iz kočevske občine. "Sedaj se ne počutimo več sami," je zbranim ob grobovih povedal Avgust Gril in obnovil trditev, da kočevskim Nemcem ni vselej sijalo sonce. Dr. Zernatto se je ob tej priložnosti zavzel za priznanje nemške manjšine v Sloveniji: "To ni le moje osebno stališče", je rekel, pri čemer mu je dr. Wagner pomagal dokončati misel, "je tudi stališče zyezne vlade."

Pred tem je preko celovškega Arbeitsgemeinschafta prispelo februarja 1997 obvestilo, da bo avstrijska vlada pomagala pri obnovi pokopališča v Starem Logu. "V zvezi z vašim pisanjem preteklega leta, ki se nanaša na finančno podporo nemško govoreči skupini v Sloveniji, sem se odločil za podporo pri obnovi pokopališča v Starem Logu," sporoča celovškemu Arbeitsgemeinschaftu dr. Wolfgang Schüssel. Skupaj 35.000 šilingov ustreza vsoti, za katero sta zaprosili obe kočevarski društvi za obnovitvena dela preko avstrijskega veleposlaništva v Ljubljani." Pomoč ni bila prva. Že leta 1995 je izročila Avgustu Grilu denar ena izmed avstrijskih političnih strank. Ljubeznivost dr. Wolfganga Schüssla je povzročila majhno težavo: sicer ne tako veliko vsoto je bilo težko enako razdeliti na obe društvi.

Celovški list Gottscheer Zeitung, ki je na dolgo in široko poročal o polaganju temeljnega kamna na pokopališču v Starem Logu, je napovedal tudi vsebino napisa, ki bo na tamkajšnjem obelisku: Spomenik za umrle Kočevarje v domovini in po celem svetu. "Toda mi smo želeli, da bi pisalo: V spomin vsem, ki tukaj počivajo, in vsem umrlim Kočevarjem v stari domovini in po svetu, saj to je vaško pokopališče in ne le kočevskih Nemcev," je kasneje pojasnil Ciril Jasenc, predsednik krajevne skupnosti Stari Log. "Dogovorili smo se tudi, da bo napis na štirih straneh obeliska: v slovenskem, nemškem, angleškem jeziku in kočevarskem narečju. In, predvsem, da je napis v slovenščini s prednje strani, obrnjen ob slovesnostih proti publiki, saj to je Slovenija."

Jasenc je na predvečer odkritja obeliska 25. oktobra 1997 s sovaščanom preverjal, ali je vse urejeno za slovesnost drugega dne. Bila sta presenečena, ko sta videla, da je bila na prednji strani pritrjena plošča v nemškem jeziku. Odvila sta jo in postavila na mesto, kakor je bilo prvotno dogovorjeno. "Kdo pa je prestavil to ploščo?", je spraševala čez nekaj dni Doris Debenjak, tedaj formalno še tajnica v Slovensko-kočevarskem društvu Peter Kosler, ki je pristopila tudi k društvu Kočevarjev staroselcev. Pri teh navideznih malenkostih so bili vaščani Starega Loga občutljivi. "In tudi pri zahvalni plošči z napisom, kdo vse je prispeval denar za obnovo, ne bomo pristali, da bi bila v namškem jeziku, kot nam je vsiljeval Gril," pove Ciril Jasenc in dodaja: "Sploh pa tega tudi zakon ne dovoljuje. Menimo, da sodijo zahvale v medije, ne pa na zid pokopališča."

"Tedaj še nisem vedel, za kaj gre," pojasnjuje inž. Erik Krisch, sicer predsednik Slovensko-kočevarskega društva Peter Kosler. Njegova sestrična Doris Debenjak je začela prevzemati obveznosti v društvu Kočevarjev staroselcev skupaj z inž. Avgustom Grilom. Oba sta se malo pred tem vrnila s kongresa narodnosti ob Millstattskem jezeru. Tam jima je dr. Karl Anderwald, namestnik direktorja urada koroške deželne vlade, čigar zamisel je bil dom v Kočevskih Poljanah, pojasnil, kako bi prišli do denarja.

"Čutil sem, da sem ostal nekako ob strani," je omenil Erik Krisch, "in ugotovil, da brez sodelovanja z domačini ne bo društvenega dela. Začel sem iskati članstvo. Naši člani so iz vse Kočevske, medtem ko so staroselci ‚zadržali' Poljansko-čermošnjiško dolino in okolico." Za kratek čas je nastal med društvoma navidezen kratek stik. Obe sta nadaljevali z zbiranjem članstva. Od tega je bila odvisna tudi pomoč iz tujine in drugo.

"Tam nimam kaj iskati," je odvrnil Rajko Jenko, ko je bil vabljen najprej v eno, nato pa še v drugo kočevarsko društvo. Da bi se včlanil v društvo, v katerem se kot celota ali člani posamič zavzemajo za nemško manjšino, pa se mu ni zdelo primerno. V tem je odločen tako, kot je bil v svoje poslanstvo poleti 1941, ko je trosil po kočevskih vaseh letake KPJ s prošnjo kočevskim Nemcem: "Ne odhajajte, ne zapuščajte Kočevske! Želijo vas preseliti na posestva in hiše, katere je narodnosocialistični vodja ukradel slovenskim delavcem in kmetom, njih pa brez vsega pregnal v tujino."

Redki se niso selili. Marija Miede-Dulc pravi: "Moji so vedeli, da jim ni nihče ničesar dal v Ameriki, če sami niso zaslužili, zato tudi niso verjeli, da bi v rajhu moglo biti drugače." Za obnovo pokopališča v njeni vasi so dali denar tudi kočevski Nemci iz ZDA. Računi so ostali neporavnani. Zahvalna plošča še zmeraj ni vgrajena na pokopališču. Zato je inž. Avgust Gril nastopil z grožnjami: "G. Michl Ebner je ploščo videl v muzeju in vprašal, kako to, da je tam in ne na pokopališču, kamor bi po logiki spadala?" Kot član manjšine (nemške na južnem Tirolskem) je zelo občutljiv za vsako 'sektašenje' do jezika drugih in je takoj kot edino možnost omenil napis v nemščini poleg slovenskega, kar pa po njegovem mnenju ni dopustno. Ta njegova domneva se tudi ujema s tistim, kar je bilo meni osebno rečeno, da ne mora biti napisa v dveh jezikih, ker področje ni dvojezično. Pošiljam Vam to sporočilo zato, ker mu moram odgovoriti. Odgovor bom formuliral tako, da mu bom povedal tako, kot je. Dovoljenja ni dala občina Kočevje, oz. upravna enota Kočevje, ker ni dala privoljenja Krajevna skupnost Stara Cerkev."

Dr. Michla Ebnerja, v Evropskem parlamentu odgovornega za sprejem Slovenije v EU, so imeli v gosteh kočevski Nemci aprila letos v Občicah tik pred srečanjem Landsmannschafta v Celovcu. Ta od visokega uradnika pričakuje pomoč v EU za priznanje Kočevarjev in spodnjih Štajercev. Zato nerodno dr. Ebnerjevo vprašnje Grilu: "Katere oblasti pa preprečujejo, da bi bila prinešena plošča na spomeniku na pokopališču?" Vaščani so si vzeli pravico, da bodo sami odločali, kako bo urejeno pokopališče, slovensko pokopališče, na katerem so kljub vojnam ter takšnim in drugačnim nevšečnostim ohranjeni nagrobniki njihovih sovaščanov kočevskih Nemcev.

Program nameščanja zahvalnih plošč je tekel naprej. Gozdarji s Planine so sami začeli urejevati pokopališče in cerkev na Planini nad Črmošnjicami. Vsak je dal od 20 do 30 ur. "Vendar na zahvalni plošči nismo napisani, čeravno so staroselci obljubili, da bodo napis popravili," se je nasmehnil Franc Janež, kateremu sta bila Planina in gozdna okolica revir skoraj vso delovno dobo. Sedel je na ograji, porasli z mahom, in sledil slovesnosti ob blagoslovitvi mrliške vežice avgusta 1998 in bolj sam sebi govoril: "Kaj bi bilo z nami Slovenci med vojno, če bi kočevski Nemci leta 1941 ne optirali v rajh?"

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA
(s sodelovanjem strokovnega sodelavca)

RAZSTAVA MASK MAJDE KOČAR - V salonu pohištva Toma na Puščavi pri Mokronogu bo do srede januarja 2001 odprta razstava mask ljubljanske slikarke, pevke in glasbenice Majde Kočar. Pripravila je že okrog 40 likovnih razstav in glasbenih večerov. Običajno jo pri nastopih spremlja profesor kitare in čela Ratko Zekić in tako je bilo tudi tokrat na Puščavi, kjer sta umetnico, ki rada snuje predvsem v ateljeju Lakencu, kjer so nastale tudi njene "vile", kot je poimenovale svoje maske. Kočarjevo je ob otvoritvi pozdravil direktor Tom Commercca, Dušan Skerbiš, dobrodošlico pa ji je izrekel tudi Anton Maver (na levi), predsednik sveta KS Mokronog. (Foto: P. P.)

NAVDUŠENE NAD SVOJIMI ARANŽMAJI - Praznovanja, zlasti božično - novoletna, polepšajo domiselni cvetlični aranžmaji. Zakaj jih ne bi naredile kar same? Tako so si rekle članice Društva podeželskih žena Mirna Peč s predsednico Matejo Kernc ter pretekli teden medse povabile pravo strokovnjakinjo s tega področja, Branko Radej - Koren. V prostorih osnovne šole jim je pokala izdelavo adventnega venčka ter različne namizne aranžmaje, nato pa so dekleta in žene poskusile še same. Odlično so se znašle in ustvarile res lepe ikebane ter jih ob koncu razstavile (na sliki). Teden dni nazaj pa jim je o oblikovanju narezkov predaval prof. Janez Bokač iz novomeške srednje gostinske šole. Članice društva ta konec tedna, v soboto, 23. decembra, vabijo ob 19. uri na občni zbor in silvestrovanje v gostilni Na klančku, vesele pa bodo zlasti novih članic. (Foto: L. Murn)

PREDNOVOLETNO KULTURNO SREČANJE - Območno združenje Rdečega križa Novo mesto je za svoje člane odbora ter aktiviste v znak zahvale za njihovo humanitarno delo tudi letos pripravilo prednovoletno srečanje, tokrat kulturno obarvano. Razgovoru s pisateljico Ivanko Mestnik (na sliki desno), ki ga je vodila Elizabeta Vardijan (v sredini), in njeni življenjski zgodbi, prepleteni s številnimi preizkušnjami in tesno povezanimi tudi z Rdečim križem, je pozorno prisluhnilo okoli 70 prostovoljcev in prostovoljk. Druženje je s prizorom iz predstave Gorjanski škrat v kraljestvu Brbuča popestrila lutkarica Jana Zorko, na citre pa je zaigrala dijakinja Sabina Novak (na sliki levo). Zbranim je vesele praznike in veliko moči za nadaljnje humanitarno delo zaželela predsednica Območnega združenja Rdečega križa Anica Bukovec. (Foto: M. Žnidaršič)

OTROCI PREŽIVELI POPOLDNE Z MIKLAVŽEM - Otroci iz skupine piščančkov in medvedkov iz vrtca Labod smo v trgovini Drogery markt preživeli lepo popoldne v družbi Miklavža. Za povabilo in obdaritev se Petrini mamici najlepše zahvaljujemo. (Vzgojiteljica Ksenija)

PARAPLEGIK VLADO ČURČI IN ZLATI PRINAŠALEC ARI

Pes kot partner in pomočnik invalidu

Vlada Čurčija iz Metlike je prometna nesreča pred sedemindvajsetimi leti prikovala na invalidski voziček. Postal je paraplegik, vendar si je znal krajšati dneve predvsem z radioamaterstvom in ribičijo. Povsem pa jima je z ženo Anico spremenil življenje zlati prinašalec Ari, izšolan pes za partnerja in pomočnika invalidu, ki ga je Vlado dobil 2. decembra na svečani akademiji ob svetovnem dnevu invalidov.

Ari je osmi pes, izšolan v humanitarni akciji "Pomagajmo prijatelju", ki jo vodijo v reviji "Moj pes" v sodelovanju z Zvezo paraplegikov Slovenije in Inštitutom za rehabilitacijo invalidov Republike Slovenije. "Doktor veterine Jože Vidic, inštruktor policijskih psov, je po upokojitvi začel razmišljati, kako bi lahko še naprej koristno uporabil svoje bogato znanje in izkušnje. Na pomoč je priskočilo ljubljansko podjetje Philip Morris, ki je sponzoriralo nakup in šolanje psa Arija. Na Zvezi paraplegikov je dr. Vidic povprašal, če bi psa želel kateri od članov, vendar se jih na razpis zveze ni prijavilo veliko. Ljudje očitno niso vedeli, kaj pomeni imeti doma takšnega psa, in priznati moram, da sem bil tudi jaz v začetku kar precej skeptičen," se spominja Čurči. Dr. Vidic se je namreč potem, ko je obiskal prijavljene, odločil, da bo novi dom za dvoletnega Arija, ki so ga kupili v Italiji, prav v Metliki.

"Odločilno je bilo predvsem to, da bo pes živel v socializiranem okolju in v hiši ali stanovanju in ne v pesjaku. Prav blokovsko naselje, kjer živiva z ženo, je zato zelo primerno, saj v stanovanju ne dela nikakršne škode. Zna se voziti v dvigalu, hoditi po stopnicah, odlično prenaša vožnjo v avtomobilu, dobro pa se znajde tudi v gostem mestnem prometu," našteva Vlado. Ari se je pri dr. Vidicu učil pol leta, med treniranjem pa je bil nekajkrat tudi v Metliki, da se je navadil na nova lastnika. „Zelo hitro smo sprejeli drug drugega. Seveda se Ari še vedno uči, sedaj pa obvlada osnovne vaje poslušnosti, kot so hoja ob nogi na povodcu ali brez njega in vaje "sedi", "prostor", odložitev", odpoklic, ter prinaša različne predmete, do katerih je zelo nežen," je zadovoljen Čurči.

Arija pa nista toplo sprejela le Anica in Vlado, ampak tudi stanovalci stolpnice na metliški Ulici 1. maja. Postal je tako rekoč njihov ljubljenček, saj je prijeten, z lajanjem pa jih ne vznemirja. Kot pravi Čurči, Ari sploh ne laja, na javnih krajih, bodisi v stanovanjskem bloku ali okrog njega, v trgovinah, gostinskih lokalih ter različnih uradih in ustanovah, pa se vede zelo lepo. Pri tem je predvsem pomembna poslušnost, kar pomeni, da mora poslušati lastnika, ne pa se ozirati na ukaze ostalih. Ari bo šel torej lahko z Vladom, kamor koli bo ta želel. Večji problem pa je, da Čurči v Metliki s svojim invalidskim vozičkom ne more ravno povsod, kamor želi. Pravzaprav je zelo malo krajev, ki so mu dostopni. "Žal pri urejanju mesta očitno skoraj nikoli niso imeli v mislih paraplegikov. Z vozičkom mi uspe priti le v Mercatorjevo prodajalno v novem poslovno-trgovskem centru, v zdravstveni dom in prodajalno tovarne Beti. Ne morem ne v lekarno, ne na davkarijo, ne v Center za socialno delo ne na upravo enoto po osebno izkaznico ali potni list. Uslužbencev, ki so v prvem ali celo drugem nadstropju, še priklicati ne morem. S paraplegikom Jožetom Nemaničem z Božakovega sva poslala na občinsko upravo apel, da bi po mestu uredili klančine in dostope na pločnike, ki bi bili dobrodošli tudi mladim mamicam z otroškimi vozički. A niti odgovora nisva dobila," je razočaran Vlado.

Ari je temeljito spremenil Vladu življenje tudi zato, ker mora vsak dan vsaj trikrat z njim na sprehod. Priznava, da se mu prej marsikdaj sploh ni ljubilo ven, čeprav se zaveda, da so tudi zanj sprehodi na svežem zraku koristni. Ob vprašanju, ali se boji, da bi imel kdaj težave v trgovinah ali ustanovah, kjer navadno že na vratih piše, da psom vstop ni dovoljen, pa se le nasmehne. "Res bo Ari dobil oprtnico z znakom Rdečega križa, vendar mislim, da je v Metliki ne bo potrebo-

PRILJUBLJENI KUŽA - Šolani zlati prinašalec Ari, ki je v začetku decembra dobil svoj novi dom pri Čurčijevih, je kljub temu, da se še uči, omikan stanovalec metliškega blokovskega naselja. Ljudje so ga dobro sprejeli, posebno priljubljen pa je pri otrocih. Sosedova Jerneja pravi, da bi ga najraje obdržala kar zase, ker pa to seveda ni mogoče, se hodi z Arijem igrat k Čurčijevim. (Foto: M. B.-J.)

TRGOVINA Z NEPREMIČNINAMI

Mimogrede kupiš hišo brez ceste

NOVO MESTO - Na Dolenjskem se ravno ne splača denarja nalagati v nepremičnine, pa tudi ne razkošno graditi. Kot ugotavljajo nepremičninski posredniki, namreč ob prodaji na trgu ne moreš dobiti za hišo ali vikend toliko, kot si v gradnjo vložil. Tržna cena ne dosega gradbene, kar je še posebej izrazito v Beli krajini, vendar pa je tudi v Novem mestu in njegovi okolici treba graditi kar varčno in s premislekom, če hočemo vloženo dobiti nazaj. Trg z nepremičninami nikakor ne more bolj zaživeti, in dokler ne bodo odstranjene nekatere glavne ovire, tudi ne kaže na boljše.

Južno od Ljubljane so stanovanja na trgu vredna polovico manj kot na primer v Ljubljani, cene hiš pa zaostajajo še bolj. Najmanjši zaostanek je v Trebnjem, potem v Novem mestu in v Posavju, največji pa v Beli krajini. Z oddaljenostjo od Ljubljane torej padajo tudi cene nepremičnin. Kot pravi Franci Juršič, ki je že pred časom med prvimi v Sloveniji pridobil licenco za borznega posrednika nepremičnin, trgovanje šepa, kajti banke so zaostrile pogoje, podjetja in fizične osebe pa nimajo denarja. Tako sklepajo v glavnem posle za malo denarja: za posameznike do 50.000 nemških mark in za podjetja do 100.000. Vse, kar ima večjo ceno, se le težko proda. Kot je povedal, so cene stanovanj tudi na novomeškem območju porasle, saj je bilo treba leta 1994 odšteti povprečno 1000 DEM za kv. meter, zdaj pa 1500, medtem ko so cene hiš ostale na isti ravni. Tudi višina najemnin je v Ljubljani padla le malo, v naših krajih pa pomembno.

Samo Novo mesto je poseben problem s stališča nepremičnin, saj se mesto še naprej razvija tako, da nima enega pomembnejšega centra, kamor bi vsi silili. Kot ugotavlja Juršič, ostajajo cene stanovanj, poslovnih prostorov in hiš na dokaj visoki ravni samo zato, ker ni stavbnih zemljišč, kar pomeni, da občine občutno premalo delajo na tem področju. Nakup in naložba ali gradnja nepremičnine je danes precej tvegano dejanje, če se tega ne loti veliko podjetje, ki lahko pravočasno izsili vsa potrebna dovoljenja in papirje.

Agencija za prodajo nepremičnin Leran, pri kateri je zaposlen Juršič, prodaja skoraj polovico starega mestnega jedra. Nepremičnine tu nikakor ne gredo v prodajo, po eni strani

Franci Juršič

zaradi stalnih groženj, da bodo jedro zaprli za promet, po drugi strani pa zaradi občinskega odloka, ki opredeljuje namembnost mestnih stavb: pritličja za lokale in dejavnosti, nadstropja pa za stanovanja. Čeprav je bila v nadstropju doslej poslovna dejavnost, bo kupec naletel na težave, ker je bodoči namen stanovanjski. "Večjo nepremičnino v centru moramo prodajati kar kaki 2 leti, če želimo doseči dobro ceno," pravi Juršič.

Posebna ovira v Novem mestu so še po vsem mestu raztreseni uradi, tako da nevajen človek potrebuje kar veliko časa, da uredi vse potrebne papirje za prodajo in prepis nepremičnine. V Sloveniji je to področje popolnoma zbirokratizirano. "Brez zapletov lahko prodajamo le stanovanja in tiste hiše, ki imajo vse papirje, medtem ko za vse ostalo potrebujemo gore papirjev. Poleg tega se vsaka občina drži svojih pravil, kaj človek potrebuje. Za nakup njive, na primer, potrebuješ celo vrsto soglasij različnih ustanov, celo tečaj za kmeta; potem posle ovirajo še visoki notarski stroški. Z vsemi temi papirji, potmi in obletavanji uradov nevajen človek težko pride skozi, kar gre vse na roko odvetnikom," med razlogi, zakaj se ljudje ne odločajo pogosteje za prodajo nepremičnin, navaja Juršič. Poleg tega so tu še davčni razlogi, saj moraš biti lastnik nepremičnine 3 leta, da ne plačaš davka od dobička iz prodaje.

Na celem našem območju poslujejo 2 do 3 večje nepremičninske agencije, kar pomeni, da gneče, kakršna je v Ljubljani, kjer je registrirano več kot 300 agencij, ni. Nič čudnega, kajti tu ni večjih nepremičnin, provizije so manjše, pa tudi manj poslov se opravi. Agencija Leran prodaja naenkrat kakih 1000 nepremičnin po vsej Sloveniji in jih na mesec proda 20 do 30, največ na območju Novega mesta, Trebnjega, Bele krajine in Posavja.

Po vsem tem bi veljalo vprašati, kdaj bo trgovanje z nepremičninami bolj zaživelo. Kaj bi po Juršičevem mnenju bilo treba spremeniti, da bo tako? "Spremeniti se bo morala miselnost naših ljudi, da bodo v lasti obdržali le tiste površine, ki jih potrebujejo, največji premik pa bo gotovo povzročila uvedba davkov na nepremičnine, ki bo silila lastnike k prodaji tudi velikih hiš, ki zdaj samevajo. Nujne so tudi spremembe pri sistemskih predpisih, na razpolago mora biti več stavbnih zemljišč, gradbena dovoljenja pa bi morali dobiti hitreje. Problem je tudi, ker nepremičnine niso vpisane v zemljiško knjigo. Če stavba ni točno taka, kot je v načrtu, je geodetska uprava ne vriše, zato ostajajo na tem mestu travniki in pašniki. Včasih prepisov lastnine niso delali, da so se izognili plačilu davka. Pri prodaji nepremičnin imamo zaradi tega neurejenega stanja strašne težave, saj, če nisi dovolj pazljiv, danes lahko brez težav kupiš stanovanje s hipoteko ali brez kupoprodajnih pogodb za nazaj ali pa hišo brez poti. Nihče ne pomisli, da bi ob nakupu preveril 4-metrsko asfaltno cesto, pa se na koncu čisto lahko izkaže, da je uradno na sosedovi zemlji in da poti do hiše sploh nima."

Mnogo kupcev torej kupuje mačka v žaklju, če pa ob tem dodamo še vse potrebne papirje in neizbežno obleganje uradov, ni čudno, da se ljudje ne odločajo za trgovanje, če ni nujno. Če pa je, se prodajalci in kupci, ker so odvetniške storitve drage in ker posredniki pobirajo provizijo, mnogokrat lotijo posla sami. Seveda pri tem delajo tudi napake, ki se dostikrat končajo na sodišču.

BREDA DUŠIČ GORNIK

NA JUGU SO NIŽJE CENE - Naprodaj je skoraj polovica starega mestnega jedra v Novem mestu, a gredo ponujene stavbe le težko v prodajo. Kupce odbijajo nenehne grožnje z zaporo prometa skozi mestno jedro, določilo, da so nadstropja namenjena za stanovanja, pa tudi razpršenost mesta, ki nima več enega samega centra. Cene stanovanj dosegajo na Dolenjskem komaj polovico ljubljanskih, pri hišah pa je še slabše. (Foto: B. D. G.)

Ko manjka tudi lepe besede

Metliški gasilci že vrsto let v mesecu decembru trkajo na vrata krajanov, da bi jim zaželeli srečo v prihajajočem letu, jim podarili koledar ter jih zaprosili za prostovoljni prispevek, ki ga porabijo za nakup potrebne opreme. Naslednje leto bi radi nabavili škarje za razrez pločevine ob prometnih in drugih nesrečah, občinskega denarja za to ni, od Črnomaljcev pa si tega potrebnega orodja ne morejo večno izposojati. In kaj doživijo prostovoljci, ki opravljajo to nehvaležno nalogo? Marsikaj. Velika večina krajanov jih sprejme z naklonjenostjo in z razumevanjem, najdejo pa se tudi takšni, ki jih nadrejo in jim zaprejo vrata pred nosom, češ kaj "fehtajo" denar, ko pa zaprošeni nimajo dovolj cvenka niti za vsakdanje preživetje. Posamezniki navržejo tudi, da vedo, kako denar izgine v privatne žepe, in da ne bodo prispevali nič, pa pika!

Gasilci pravijo, da razumejo stiske ljudi, ne morejo pa razumeti neprijaznosti. Če nekateri že cvenka nimajo, pa gotovo premorejo vsaj lepo besedo, ki bi našla lepo mesto pri tistih, ki pomagajo v nesreči, ne glede na to, ali je kdo odprl svojo denarnico ali ne.

TONI GAŠPERIČ

ODDAJA ZA MLADE

Prvi "Povej!" na TV Novo mesto

Zadnji petek v novembru (in nato še dve ponovitvi) je bila na televiziji Vaš kanal oddaja z naslovom Povej!. Gre za novo oddajo, ki je namenjena mladim in vsem, ki smo vsakodnevno v stiku z njimi.

Mladi bi radi veliko povedali; drug drugemu pa tudi odraslim. Ogromno težav, stisk, in vprašanj imajo. Pa tudi težavic, ki so to le navidezno, ko pa se o njih pogovorijo, mnogokrat vsa resnost oz. navidezna nerešljivost odpade. Le spregovoriti je treba. Zato se bomo v teh mesečnih oddajah pogovarjali, odkrivali nove poglede na stvari in se tako spoznavali. Mladi bodo sodelovali in glasno podajali svoja mnenja, v tej prvi, uvodni, oddaji pa je sodelovala tudi gostja, prof. psihologije Jana Hosta, ki je predstavila nekaj teoretičnih zanimivosti o mladostništvu, predvsem pa je izhajala iz prakse. Na glas smo razmišljali o pogovarjanju oz. komuniciranju. Živimo namreč v pridobitniško naravnanem času in pogosto nam zmanjkuje časa za preprost, a iskren pogovor. V tej oddaji so tako mladi odkrivali svoje misli in mnenje o (ne)pogovarjanju. Kar kritični so, saj menijo, da je skupnih, družinskih pogovorov premalo. Da starejši pogosto mladih ne razumemo, da od njih po eni strani pričakujemo odraslo obnašanje, a jim pri sprejemanju odločitev damo vedeti, da so otroci. Menijo, da se starši ne morejo sprijazniti z dejstvom, da mladostnik ni več ubogljiv malček, ampak ima že svojo hrbtenico in zelo jasno mnenje o nekaterih oz. mnogih stvareh. Morda bi morali svojim mladostnikom večkrat na glas povedati, da jih cenimo in da jih imamo radi prav zato, ker so edinstveni in osebnosti zase, z lastnim jazom, pa čeprav je ta v tem viharnem obdobju pogosto uporniški. Mladi to radi podkrepijo z besedami: "Tudi vi ste bili enkrat mladi." Mlade bolijo na videz nepomembne izjave odraslih in verjetno se tudi mnogi mladi pri nas strinjajo s pisateljico Kotterjevo, ki v knjigi O super starših lahko samo sanjaš pravi, da si mladi včasih želijo, da bi nekaterim ljudem nekateri stavki obtičali v grlu.

V oddaji smo še ugotovili, da četudi že se pogovarjamo, to včasih ne počnemo dovolj kakovostno. Pri tem sta namreč pomembna oba - sporočevalec in naslovnik sporočila. Vlogi se morata menjati, pri tem pa mora tudi poslušalec aktivno poslušati. To mladi pogrešajo. Sicer pa so sodelujoči našli tudi prijazne besede za svoje starše.

Namen te oddaje je bil, da bi začeli razmišljati o pogovarjanju in analizirati svoje. Morda so nam mladi odkrili kakšno novo razmišljanje. V naslednji oddaji Povej!, ki bo na sporedu 29. decembra ob 20. uri, bomo govorili o ravu in extasyju. Zanimalo me bo, ali je lahko rave dober tudi brez tega poživila ali ne. Osmošolci in srednješolci, ki imate o tem izoblikovano mnenje, ste vabljeni k sodelovanju, ostali pa k spremljanju oddaje.

IRENA POTOČAR PAPEŽ

IZ NAŠEGA LONCA

Za praznično obloženo mizo

Že smo sredi praznikov, mnogi pa še vedno ne vedo, kaj ponuditi svojim gostom. Predlagam vam čokoladno torto in božičnega purana z gobami in stročjim fižolom.

Čokoladna torta z marcipanom

Sestavine za 20 kosov: 400 g jedilne čokolade, 300 g masla ali margarine, 300 g sladkorja, 1 zav. vanilijevega sladkorja, 6 jajc, 2 žlici ruma, 2 žlici mleka, 300 g moke, 2 žlici kakava v prahu, 40 g drobtin, 250 g suhih sliv, 450 g marcipana, 5 ţlic konjaka, ˝ ţličke cimeta, 3 ţlice marelične marmelade, 50 g bele čokolade, 2 ţlici zrezanih pistacij.

Priprava: V vroči vodni kopeli raztopimo 100 g jedilne čokolade. Maščobo penasto umešamo z 200 g sladkorja in vanilijevim sladkorjem. Jajca ločimo na beljake in rumenjake. Rumenjake umešamo enega za drugim. Nato dodamo še tekočo čokolado, rum in mleko. Moko zmešamo s kakavom in drobtinami ter jo v kremo umešamo po žlicah. Beljake čvrsto stepemo in jim dodamo preostali sladkor. Beljakov sneg umešamo v testo. Model s premerom 26 cm namastimo in posujemo z drobtinami. Nadevamo ga s testom in poravnamo. Pečemo v pečici, segreti na 175° C 1 uro. Slive zmeljemo ali zelo drobno zrežemo. Dodamo 200 g marcipana. Začinimo s konjakom in cimetom. Ohlajeno testo enkrat vodoravno prerežemo. Nadev namažemo na spodnje testo. Prekrijemo z zgornjim. 200 g marcipana razvaljamo med dvema prozornima folijama v krog s premerom 30 cm. Marmelado segrejemo in gladko razmešamo in z njo premaţemo rob in površino torte. Torto obloţimo z marcipanom. Zdaj raztopimo đe preostalo jedilno čokolado in premaţemo torto. Nato stopimo đe belo čokolado. Preostali marcipan razvaljamo ˝ cm debelo. Izreţemo zvezde. Premaţemo jih z belo čokolado. Posušimo. Torto okrasimo z zvezdami in pistacijami.

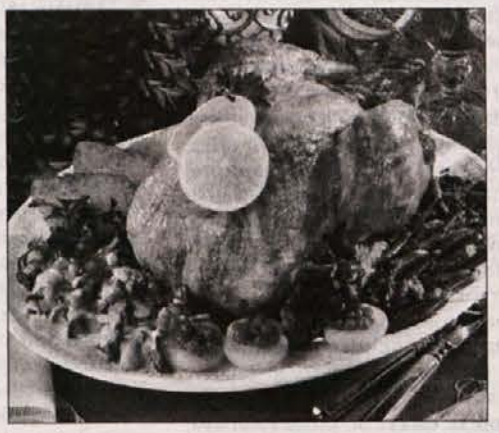

Božični puran z gobami in fižolom

Sestavine za 6 oseb: 1 puran (3-4 kg), sol, poper, 3-4 rezine prekajen slanine, 1 šopek jušne zelenjave, 500 g šampinjonov, 1 kozarec (370 g) lisičk, 2-3 žlice margarine, 1 kg zamrznjenega stročjega fižola, 1-2 žlici moke, 125 g smetane za stepanje, 6 polovic vloženih marelic, 6 žličk brusnične marmelade.

Priprava: Purana operemo in osušimo, nato ga natremo s soljo in poprom. Štrleče dele povežemo. Prsi obloţimo s slanino. Pečemo v pekaču v pečici, segreti na 200° C 2,5-3 ure. Jušno zelenjavo očistimo in jo grobo zreţemo. Po 30 minutah peke jo damo v pekač in pečemo s puranom. Puranu večkrat prilijemo vodo, skupno l˝ l, in večkrat z nastalo madčobo premaţemo. Šampinjone očistimo in prerežemo na polovico. Lisičke odcedimo. 1 žlico maščobe segrejemo. Šampinjone 5 minut močno opekamo, nato dodamo lisičke in jih na hitro opečemo. Začinimo s soljo in poprom. Stročji fižol kuhamo v slanem kropu 10-12 minut. Tekočino, nastalo pri peki, pretlačimo skozi cedilo. V posodi jo zavremo. Moko gladko razmešamo z malo vode in z njo zgostimo omako. Izboljšamo s smetano. Kuhamo približno 5 minut, nato dodamo gobe. Ponovno začinimo. Marelice odcedimo in jih napolnimo z brusnicami. Purana ponudimo z gobami, stročjim fižolom in marelicami. Pečeno slanino iz purana drobno zrežemo in posujemo po fižolu.

Pripravila: NINA STERGAR

S HRANO IN ZELIŠČI DO ZDRAVJA

Tudi ob praznikih naj ima zdravje prednost!

Mimo so časi, ko smo živeli v pomanjkanju in smo si vsaj za božič in ob novem letu privoščili raznovrstne dobrote. Tega je bilo malo in nekaj mesa ter kos orehove potice nam ni bilo v posebno škodo. Tudi norih krav še ni bi bilo. Danes pa je drugače. Marsikje je meso po večkrat na dan na krožniku pa za malico še v sendviču. Sladic ne manjka in skrbne gospodinje si belijo glave, s čim naj postrežejo za božič in na silvestrovo, da bi bilo še bolje kakor za druge dneve. Veliko jih misli, da mora biti za praznike še več vrst mesa, ki bo kuharsko na vse možne načine obdelano, v potici naj bo še več orehov, sladkorja in masla, samo da bo vabljivo za oči in se od slasti topilo že na jeziku.

V želodec zmečemo vse, kar vidimo, in praviloma od vsake dobrote vsaj nekaj, čeprav nam želodec že poka od sitosti. Po prazničnem kosilu bi morali žareti od zdravja, a komaj zmoremo pot do kavča. Če bi naš želodec lahko govoril, bi nam zabrusil: "Kaj za vraga si me nabasal z vsemi temi različnimi jedmi, kar meša se mi! Omagujem in, namesto da bi si tudi sam privoščil malo oddiha, moram potegniti večino krvi iz telesa, da bom zmogel opraviti prebavo. Ne čudi se, če boš ostal brez energije in volje, če se ti bo spahovalo, te zvijalo in kot kamen še nekaj dni tiščalo v meni."

Kaj pa ljudje pričakujemo od praznikov? V domačem krogu ali v družbi prijateljev bi se radi sprostili, pozabili na vsakdanje skrbi, se veselili, bili polni smeha in radosti. Da pa bi to lahko bili, se moramo dobro počutiti, biti moramo zdravi.

Nekdo mi je dejal, da zanj ni praznika brez sladice in nekaj kozarčkov dobrega vina. Se strinjam. Naj vam povem, kako si bomo pri nas pripravili sladico. Pšenično zrnje bom prebral, ga opral in prevrel v neslani vodi. To bom storil zvečer in čez noč se bo žito zmehčalo v posodi, ki ohranja toploto. Lahko pa je tudi drugo žito, še bolje pa več različnih žit. Drugi dan bom med pšenico zamešal zdrobljene lešnike ali orehe, nekaj žlic rožičeve in kokosove moke in žlico medu. Sladico bom okrasil z olupljenim in razrezanim kivijem, s pomarančami ali kakim drugim sadjem. Lahko dodamo tudi žlico kisle smetane.

Ni prostora, da bi podrobno opisal, kaj vse je slabega v orehovi potici. Orehi so del zdrave hrane. Vedeti pa je treba, da je v njih skoraj polovico rastlinske maščobe. Zmes za potico pa "oplemenitimo" še z belim sladkorjem, z jajci, margarino, mlekom in spečemo na visoki vročini s testom iz bele moke. Poleg vsega naštetega, kar ne spada med zdrava živila, so tudi orehi postali nekaj slabega.

Sam se ne učim iz knjig ali od drugih, kaj je dobro za moje zdravje. Preizkusim in opazujem, kako se mi telo in um odzivata. Tako vem, kaj mi krepi zdravje. Rezultat tega je, da že nekaj desetletij nisem potreboval ne zdravnika in ne zdravila, ki bi ga dobil v lekarni. Verjamem, da bi vsi želeli biti zdravi in dočakati visoko starost. Do tega lahko pridemo predvsem sami. Te dni smo brali, da medicina lahko poskrbi samo za 20 odstotkov zdravja, vse ostalo je v rokah človeka in okolja, v katerem živi.

Predlagam vam, da si za praznike privoščite posladico, kakor sem jo opisal. Pa naj bo tudi orehova potica, da se bi sami prepričali, kaj je za vas bolje.

Vsem bralcem Dolenjskega lista, posebej še bralcem mojega kotička, iz srca želim vesele božične praznike in zdravja polno novo leto 2001! Ob novem letu je največkrat izrečeno geslo: "Samo, da bo zdravje, vse drugo samo pride!" Ključ za skrinjico zdravja vam bom pomagal iskati tudi v letu, ki prihaja.

IVAN MARŠIČ

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

Kakšna naj bo naša prehrana

Uravnotežena zdrava prehrana je eden najpomembnejših dejavnikov zdravega načina življenja. Ključ do zdrave prehrane je pester in uravnotežen jedilnik.Pestro prehrano sestavljajo živila vseh glavnih skupin. Jejte vsak dan živila vseh petih skupin: žitarice, sadje, zelenjavo, meso ter mlečne izdelke. Ogljikovi hidrati naj zagotavljajo 50 do 55 odstotkov potreb, beljakovine 15, maščobe pa do 30 odstotkov.

Izbirajte nenasičene maščobe (ribe, piščančje meso, jedrca, rastlinska olja), ki ne zvišujejo krvnega holesterola in celo varujejo srce in ožilje. Hrana, ki je bogata z vlakninami (polno zrnati kruh, rjavi riž, sveže sadje, surova zelenjava), vas nasiti in ima malo kalorij. Jejte čim manj piškotov in bombonov, ker z njimi dobivate energijo brez koristnih hranil. Povečujejo tudi nevarnost debelosti in zobne gnilobe.

Jejte redno! Bolj zdravo je, če v teku dne pojeste tri zmerno obilne obroke namesto številnih prigrizkov oziroma ene same velike pojedine. In ne podlezite skušnjavi, da bi izpustili zajtrk! Kajti presnova je učinkovitejša, če je preskrba s hranili redna. Prigrizki so slaba navada. Skušajte se ji izogniti. Če pa se že odločite, izberite za prigrizek sveže sadje ali surovo zelenjavo. Tako boste dobili vitamine, rudnine in vlaknine. Meso naj bo na jedilniku le enkrat na dan. Vsaj enkrat na teden pa imejte dan brez mesa! V mesu je namreč poleg beljakovin tudi veliko škodljivih maščob. Na teden ne pojejte več kot štiri jajca.

Kupujte preudarno! Izbirajte raje svežo kot predelano hrano. Odločajte se za malo mastne mlečne izdelke (posneto mleko, malo mastne jogurte, namaze in sire). Kadar kupujete meso, izbirajte puste kose. Ribe in perutnina so dobra odločitev, saj vsebujejo manj maščob kot govedina, svinjina ali predelano meso. Maslo raje nadomestite z margarino, smetano z jogurtom in neposneto mleko s posnetim.

Kuhajte zdravo! Pred kuhanjem obrežite z mesa vso vidno maščobo, s piščanca pa odstranite kožo. Hrane ne cvrite, raje jo kuhajte ali dušite! Vsak dan pojejte dva obroka hrane, ki je bogata z vlakninami (polno zrnati kruh, sveže sadje, surove ali malo kuhane zelenjave, polno zrnatih testenin in fižola). Solate vsebujejo vitamine, rudnine in celo vlaknine. Najbolj zdrave so, če jih pripravimo z limono ali prelivom, ki vsebuje malo maščob (olivno olje). Sladka hrana in alkohol vsebujeta veliko kalorij. Zato ju uživajte le zmerno. Dva kozarca vina ali dve steklenici piva sta za korist ožilja dovolj. *Seveda ne, kadar smo za volanom!*

Prim. mag. TATJANA GAZVODA, dr.med.

VRTNARSKI KOTIČEK

Rastline v zimskem času

Rastline v zimskem času počivajo samo navidez, njihove korenine pa rastejo tudi pozimi, kar pomeni, da potrebujejo vlago. Če je zima suha, je potrebno predvsem zimzelene rastline zalivati tudi pozimi. Saj s svojimi listi, posebno v sončnem ali vetrovnem vremenu, oddajajo vodo ne glede na temperaturo. Zalivamo jih temeljito, da se prst dobro navlaži. Priporočljivo pa je, da jih zaščitimo tudi pred zmrzovanjem tal. V ta namen nasujemo okrog zimzelenih rastlin šoto, slamo, seno ali steljo.

Okenske in balkonske rastline pa so v hladni sobi, kjer počivajo. Z njimi nimamo skoraj nobenega dela, saj jih zalijemo enkrat na mesec, pa takrat temeljito. Zelo pomembno je, da omočimo samo zemljo, ne pa tudi liste ali druge rastlinske dele, saj bi bilo takšno močenje za mnoge rastline lahko usodno. Napadla bi jih siva plesen, ki povzroča gnitje. Sobne rastline pa delimo na dve skupini. Prva skupina počiva, zato jih držimo sorazmerno suhe. Kadar pa jih zalijemo, jih zalijemo temeljito. Voda za zalivanje naj bo ogreta na sobno temperaturo.

Druga skupina pa so pozimi cvetoče lončnice, katerih sezona se pričenja v zimskem času. Zato jih moramo redno oskrbovati, kar pomeni, da jih redno zalivamo in tudi dognojujemo. V zimskem času cvetijo ciklame, azaleje in kamelije. Te nam bodo dolgo in bogato cvetele, če jih bomo imeli na hladnem mestu, pri temperaturi okrog 12 stopinj C. V takšnih razmerah traja njihovo cvetenje več mesecev.

V drugo skupino cvetočih rastlin pa uvrščamo tiste, ki zahtevajo nekoliko višjo temperaturo. To so usambarka (Afriška vijolica), orhideje, kalanhoje, ananasovke. Tem rastlinam prija višja temperatura, ki naj bo vsaj 18° C.

SLAVKO ZGONEC

MODNI KOTIČEK

Kosmati predmet poželenja

Se še spominjate oglaševalskih kampanj, ki so opozarjale na človeško (ne)ozaveščenost pri ubijanju živali. Konec devetdesetih je s šopkom razgaljenih svetovnih lepotic - med njimi je bila tudi temnopolta Naomi Campbell - nastal eden najodmevnejših projektov s sloganom: "Krzno nosijo lepe živali in grde ženske, zato raje gole kot v krznu." Tako so začasno odpihnili pravo krzno z modnega prizorišča. Ampak, kot že rečeno, le začasno. Zamenjali so ga umetni dlakasti materiali, pogosto na las podobni pravim. Moralno in ekološko neoporečna, modna in tudi topla oblačila so modni navdušenci sprejeli. Obrnilo se je nekaj letnic, nekaj številk v blagajnah modnih podjetij in modna filozofija se je obrnila na glavo. Tako se je letošnja hladna modna sezona dodobra ogrela s toplim, mehkim in prestižnim naravnim krznom, ki v različnih oblikah postaja predmet poželenja. Ženskam vrača "lady chic" ženskost, na moške pa deluje erotično. Skratka, kdor ga nosi, težko ostane neopažen. Z njim ohranja prestižnost v detajlih, kot so ovratniki, obrobe rokavov, kučme, štole, mufe, torbice in aplikacije na usnjeni oziroma volneni podlagi.

Za tiste s plitvejšimi žepi pa so na razpolago številne umetne različice na isto temo.

JERCA LEGAN

Faksimile s spremno knjižico.

FAKSIMILE PRVIH SLOVENSKIH KNJIG

Ohranila se je le ena sama

Dvatisoče leto, zdaj že v poslavljanju, se v našo kulturno zavest zapisuje z več pomembnimi obletnicami, še posebej z dvestoletnico rojstva dr. Franceta Prešerna, genialnega ustvarjalca, ki je suvereno umestil slovenski jezik med svetovne jezike z najvišjimi dosežki v besedni umetnosti. Tej obletnici podaja roko častitljiva 450-letnica izida prve slovenske knjige, izjemnega dogodka, ki je pravzaprav omogočil, da se je mali evropski narod podal na pot lastnega kulturnega razvoja. Če bi pred 450 leti vrli Primož Trubar, doma iz dolenjske Rašice, ne napisal in dal natisniti za svoje "lube" Slovence prve knjige v njihovem materinem jeziku ... kdo ve, ali bi "nebesa milost nam skazale" in nam poslale Orfeja iz Vrbe. Obe slovenski obletnici pa počivata v objemu obletnice, ki jo letos praznuje ves svet - letos mineva okroglih šeststo let od rojstva Johannesa Gutenberga, ki je z izumom tiskarskega stroja s premičnimi črkami omogočil demokratizacijo znanja in silovit kulturni vzpon človeštva.

Vsekakor primeren čas za založniško dejanje, ki se ga je lotila založba Slovenska knjiga. V ugledni zbirki Monumenta slovenica, v kateri izhajajo faksimili (natančni posnetki) pisnih dokumentov, pomembnih za kulturno zgodovino Slovencev, s spremnimi študijami naših najboljših strokovnjakov, je založba izdala popolni faksimile treh Trubarjevih tiskov. Doslej je v zbirki izšlo že devet izdaj, med njimi tudi znameniti Brižinski spomeniki, najstarejši zapis v slovenskem oziroma slovanskem jeziku, z deseto knjigo pa je širšemu krogu bibliofilov in zainteresiranim znanstvenikom dostopna povsem natančna reprodukcija treh dragocenih knjig, svetovnih unikatov: Trubarjevega Katekizma iz leta 1550 in Abecedarijev iz let 1550 in 1555.

Poslal jih je sam Trubar

Vse tri knjige so se namreč do današnjih dni ohranile zvezane skupaj le v enem samem izvodu, ki ga hranijo kot neprecenljivo dragocenost v dunajski narodni knjižnici, naslednici cesarsko kraljeve dvorne knjižnice. Katekizem in Abecedarij iz leta 1550 sta natisnjena v nemški gotici Schwabacher, Abecedarij iz 1555 pa že v latinici.

Kako so skupaj zvezane knjige prišle v tedanjo cesarsko kraljevo knjižnico, pri nas doslej ni nihče raziskoval, a kot piše v faksimilu priloženem Commentariumu urednik zbirke Monumenta slovenica Martin Žnidaršič, mu je uspelo s pomočjo sodelavcev dunajske knjižnice ugotoviti, da so bile vse tri Trubarjeve knjige v dvorni knjižnici že pred letom 1575. V rokopisnem katalogu iz tega leta so knjige že vpisane pod skupno signaturo, kar dokazuje, da so bile že takrat zvezane skupaj in da jih je najbrž dal zvezati v celoto kar Trubar sam. Iz njegove korespondence je namreč znano, da je leta 1560 poslal češkemu kralju Maksimilijanu kot prilogo pismu vse do takrat tiskane slovenske knjige v dokaz, da v njih ni krive vere. Knjige naj bi kralj poslal na pregled v slovenske dežele, vendar Maksimilijan tega očitno tega ni storil, ampak jih je dal shraniti v dvorno knjižnico.

List za listom do faksimila

Izvirnik se je skozi štiri in pol stoletja dobro ohranil, saj le nekateri listi kažejo sledove rabe v preteklih stoletjih. Knjižno dragocenost so za potrebe slovenske znanosti prvič ponatisnili kot reprint leta 1935, ko so izvirnik prefotografirali in reprint izdali pri Akademski založbi v Ljubljani. Pri fotografiranju knjiga ni bila razvezana, zato se na nekaterih straneh pojavlja deformacija besedila. Drugič je Katekizem izšel kot reprint leta 1970 pri Mladinski knjigi, ki je reprint nato natisnila še dvakrat, leta 1985 in letos.

Ko so pred štirimi leti začeli pripravljati pravi faksimile, so ugotovili, da morajo za kvalitetno preslikavo knjigo ponovno razvezati. Tako so izvirnik razvezali, vse liste oprali in poškodovana mesta na njih zapolnili s posebnim japonskim papirjem. Iz restavriranih listov so nato v fotografskem ateljeju knjižnice naredili diapozitive, tiskarna Pleško v Ljubljani pa je diapozitive najprej elektronsko reproducirala in nato izdelala elektronske poskusne odtise. Te so stran za stranjo primerjali z izvirnikom in po nekaterih popravkih izdelali film za tiskanje ter knjigo končno poslali v tisk.

Ker je založba želela faksimile izdati v čimbolj izvirni obliki, se je odločila, da se iz ohranjenih elementov na novo izriše tudi dekoracijo za platnice, ki je pri izvirniku izredno slabo ohranjena. To zahtevno delo je opravil akademski slikar Borut Košnjek, ki je rekonstruiral celoten ornament tako natančno, kot je bilo na osnovi slabega izvirnika sploh mogoče.

Popolni faksimile prvih slovenskih knjig zdaj prihaja med Slovence v dveh izdajah. Prva je bibliofilska, v usnje vezana in v 999 oštevilčenih izvodih. Ročno vezavo v usnje je opravil knjigoveški mojster Peter Štaut. Druga izdaja je namenjena širšemu krogu ljubiteljev knjig. Tiskana je bila hkrati z bibliofilsko, vezana pa je v umetno usnje. Obe izdaji imata dodano posebno knjižico Commentarium, v kateri sta natisnjeni spremni besedi, ki sta ju napisala dr. Matjaž Kmecl in dr. Martin Žnideršič.

Letos smo imeli na posebni razstavi v Cankarjevem domu priložnost videti izvirnike prvih slovenskih knjig prvič tudi v Sloveniji, da so si jih lahko v živo ogledali vsi, ki si to želeli. Z izdajo faksimila, ki je s pomočjo sodobne tehnologije povsem zvest izvirniku, pa je veliko Trubarjevo darilo svojemu rodu ponovno vsakomur pri rokah, da polista po straneh, s katerimi se je utemeljil naš knjižni jezik in oblikovala zavest o slovenstvu.

M. MARKELJ

KNJIŽNA POLICA

O ljudeh mraka - prostozidarstvo

Tajna in skrivnostna združenja so tema, ki vedno privlači pozornost, zato ne čudi, da je bila knjiga Toneta Perčiča Prostozidarstvo, ki je pred kratkim izšla v zbirki Premiki pri založbi Mladinska knjiga, tako rekoč razgrabljena in razprodana kmalu po izidu. Pripravljen je že ponatis.

Tone Perčič, prevajalec in pisatelj (prejel je prestižno literarno nagrado kresnik), se je lotil pisanja knjige o prostozidarstvu na pobudo urednika zbirke Premiki Aleksandra Zorna, zasnoval pa jo je kot celovit prikaz zgodovine, obredov in zarot prostozidarstva. Tako po uvodnih poglavjih, v katerih predstavlja temeljne značilnosti prostozidarstva in njegovo strukturo, obrede, simboliko in mednarodno povezanost, v obsežnem tretjem sklopu poglavij vodi bralca skozi čas od mitskih začetkov tajnega združenja preko rimskega kolegija in srednjega veka do nastanka sodobnega prostozidarstva in pregleda delovanja po velikih državah sveta vključno z nekdanjo Avstro-Ogrsko, znotraj katere so delovali tudi prvi prostozidarji slovenskega rodu. Sicer pa je avtor prostozidarstvo pri Slovencih obdelal v posebnem poglavju, iz katerega zvemo, kako je k nam hkrati z razsvetljenskimi idejami prihajalo tudi prostozidarstvo. Med prvimi framazoni na Slovenskem je bil Zoisov krog, prostozidarske lože pa v Gorici, Trstu, Kopru, Mariboru in Ljubljani, kjer je bila prva, vendar nepriznana loža ustanovljena 1792. leta, med njenimi ustanovitelji pa naj bil Anton Tomaž Linhart. Za časa Ilirskih provinc je prostozidarstvo ponovno zaživelo in v Ljubljani je bila ustanovljena prva prava loža Prijateljev rimskega kralja in Napoleona s 36 člani. S francoskim porazom in umikom vojaštva je propadla tudi ljubljanska loža, avstrijske oblasti pa prostozidarstva potem niso dopuščale. V prvi Jugoslaviji so bili prostozidarji politično precej dejavni, pripravili naj bi celo atentat na kralja Aleksandra, v Ljubljani pa je za kratek čas tik pred drugo svetovno vojno delovala loža Valentina Vodnika. Prostozidarji so bili dejavni tudi v povojni Jugoslaviji, o čemer pričajo ohranjeni udbovski dosjeji (precej so jih ob osamosvojitvi Slovenije uničili). Kot piše Perčič, naj bi namreč prostozidarji v povezavi s socialistično internacionalo poskušali preprečiti osamosvajanje Slovenije in Hrvaške. Na vprašanje, kdo so člani prostozidarske lože v Sloveniji in ali so med njimi tudi vodilni politiki, avtor ne odgovarja, daje pa vedeti, da je komunistična oblast ves čas izkoriščala prostozidarje sebi v prid in da je tajno združenje delovalo s komunističnim režimom.

Knjigo zaključujejo poglavja, v katerih teče beseda o odnosu Katoliške cerkve do prostozidarstva, o Židih in prostozidarstvu, o totalitarističnih režimih in prostozidarstvu ter o paraprostozidarskih organizacijah. V zaključku avtor označi prostozidarstvo kot del tiste strukture, ki skuša vladati svetu in ljudi držati v suženjskem odnosu. Za oblastnike je priložnost, da širijo svoj vpliv v podzemlje, plašnim zelencem pa omogoča tešiti slo po oblasti, moči in denarju v varstvu tajnosti. Navkljub vsem izjavam o dobrodelnih namenih prostozidarji ostajajo ljudje, ki organizirano delujejo v mraku in zunaj legalnih institucij.

M. MARKELJ

Bogastvo Gasparijevih razglednic

Slovenski slikar Maksim Gaspari (1883-1980) je ustvaril izjemno pestro bogastvo razglednic ter z njimi zaradi narave samega medija še bolj kot z ostalim slikarstvom, ki je bilo in ostaja zelo priljubljeno v javnosti, oblikoval množični likovni okus ter hkrati oblikoval tudi odnos do posameznih sestavin naše dediščine, narodne zavesti in elementov za oblikovanje istovetnosti. Zelo rad je namreč posegal po motivih iz pretekle kulture in načina življenja slovenskega človeka, ki mu je bil kot ustvarjalec globoko zavezan. Znano je, da ga je vodilo geslo "Iz naroda za narod" in da se je zavestno trudil biti resnični in verni kronist ljudskega življenja, šeg in navad, sveta, ki ga več ni. Pri tem so mu prišle prav izkušnje dvajsetletnega dela restavratorja in ilustratorja v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani, kjer je bil v neposrednem stiku z gmotnimi pričevanji o življenju naroda.

Zanimiv in temeljit pogled v Gasparijevo razgledniško umetnost ponuja knjiga Maksim Gaspari - Bogastvo razglednic, ki je nedolgo tega izšla pri Mladinski knjigi. V nji je razvrščenih v enajst tematskih poglavij 400 razglednic iz zasebnih zbirk Stanislava Čičerova in Marjana Marinčka ter še nekaterih drugih zbiralcev, barvne reprodukcije pa spremljajo besedila Janeza Bogataja in na koncu še podatki o vseh objavljenih razglednicah izpod peresa Stanislava Čičerova. V knjigi, ki jo je Lucijan Velikonja oblikoval kot družinski album, se vrstijo najprej unikatne razglednice, nato pa sledijo kartice z motivi vojske, podpore Majniški deklaraciji, o koroškem plebiscitu, s podobami znamenitih Slovencev, motivi narodnih noš, božičnih, novoletnih in božičnih praznikov, o šegah okoli pusta, upodobitvami sv. Cirila in Metoda ter nazadnje še razglednice za pozdrave in spomine.

MiM

XX. stoletje, zbogom!

Cankarjeva založba je zaključila drugo veliko knjižno zbirko, ki jo je posvetila svetovni romaneskni literaturi. Znameniti zbirki Sto romanov, ki je izhajala v letih od 1964 do 1977 in je s svojo premišljeno zasnovo zakoličila traso naslednjih, je leta 1993 sledila zbirka XX. stoletje. Ta se je zaključila v osmem letu svojega izhajanja in v zadnjem mesecu zadnjega leta stoletja, po katerem nosi ime, se pravi ta mesec. V nji je izšlo 68 romanov, ki so po sodbi uredniškega odbora (Andrej Blatnik, Ksenija Dolinar, Zdravko Duša in nekaj časa tudi Janez Stanič) pomembneje zaznamovali svetovno književnost 20. stoletja. Prijetno oblikovane knjige, ki so jim slikovno opremo za platnice določali poznavalci sodobne umetnosti, so našo prevodno književnost obogatile z novimi besedili, zvečine doslej še neprevedenimi v slovenščino, vrsta literarnih strokovnjakov pa jim je napisala tehtne spremne besede. Zbirko XX. stoletje so zaključili romani Čebelarjeva smrt Larsa Gustafssona, Osnovni delci Michela Houellebecqa in Kristalne rešetke Mirka Kovača.

Roman OSNOVNI DELCI je novejše delo francoskega pisatelja **Michela Houellebecqa**, ki je takoj ob izidu leta 1998 močno razburkal literarno občinstvo. Bil je deležen navdušenega odobravanja in hkrati ogorčenega zavračanja, spodbudil je tudi precej polemik, piko na i pa mu je dala ugledna revija Lire, ki mu je podelila naziv najboljši roman leta. Nasprotujoča si mnenja o Osnovnih delcih izvirajo iz pisateljeve odkrite kritike liberalnih vrednot, spolne permisivnosti in poveličevanja individualizma, ki jo je vpel v fikcijsko zgodbo o dveh polbratih, ki se jima na polovici življenjske poti zastavlja vprašanje o možnosti sreče ali kakršnegakoli osvobajajočega dejanja. Roman je prevedla Mojca Medvedšek, spremno besedo pa mu je napisal Marko Trobevšek.

Med vodilne pisatelje sodobne švedske književnosti sodi **Lars Gustafsson**, ki med slovenske bralce prihaja s prevodom romana ČEBELARJEVA SMRT. Pisatelj gradi pripoved o človeku, ki se mora soočiti s smrtonosno boleznijo, na zanimiv način z različnimi beležkami iz različnih virov, Rumene beležnice, Modrega zvezka in Strgane beležnice, kar mu ponuja možnost različnih diskurzov in prepletanja od gospodinjskega proračuna do najintimnejših čustvovanj. Roman je prevedla Helena Bauman, spremno besedo pa je napisala Monika Žagar.

Roman **Mirka Kovača**, enega najbolj nadarjenih in izoblikovanih pisateljev srbohrvaškega jezikovnega območja nekdanje Jugoslavije, nosi pomenljiv naslov KRISTALNE REŠETKE, ki naj bi po besedah junaka romana, mladega pisatelja v velemestnem okolju, bile prozorna pregrada, ki stoji med nasprotji v globini njegove duše ter med njim in svetom, skozi pripoved pa se lušči, da gre pravzaprav za metaforo za način preživetja v času Titove Jugoslavije. Delo je prevedel Boris Jukić, spremna beseda pa je izpod peresa Josipa Ostija.

MiM

NOVA KNJIGA PROF. TONETA FERENCA

O italijanskih zločinih v Ljubljanski pokrajini

Rab-Arbe-Arbissima. Pod tem naslovom je bila 7. decembra predstavljena že 29.knjiga univ. prof. znanstvenega svetovalca dr. Toneta Ferenca, ki je pred letom dni predstavil že knjigo z naslovom "Premalo se ubija". Gre za knjigi dokumentov o italijanskih zločinih v Ljubljanski pokrajini v letih 1941-1943.

V prvi knjigi - Dokumenti oz. Zborniki Rab-Arbe-Arbissima na 499 straneh v treh delih na osnovi 489 italijanskih in enega nemškega dokumenta opisuje konfinacije, racije in internacije Slovencev v italijanskih koncentracijskih taboriščih v letih 1941-43. Obe knjigi sta dejansko zbornika italijanskih dokumentov z uvodnimi razpravami avtorja o obsojenih na smrt in streljanju talcev. Le-te navaja po imenu, rojstnih podatkih ter kraju rojstva in ustrelitve oz. uboja.

Italijanski fašisti in vojaki niso le streljali talce obeh spolov, ampak so jih tudi zverinsko mučili do smrti in pobijali, kot npr. 27. aprila 1942 na Preži, ko so s sekirami in plenkačo pomorili 14 domačinov in dva ujeta partizana. Tako so v letu 1941 ustrelili 21 Slovencev. Kot prvega so ustrelili ujetega komisarja belokranjske čete Jožeta Mihelčiča 9. decembra 1941, 22. decembra pa še 6 ujetih partizanov v Strahomerju, med njimi Ljubomirja Šercerja, Ivana Verbiča, Valentina Kariža, Rada Kogoja, Karla Kranjca in Ignaca Žagarja. Samo v enem dnevu, 22. julija 1942, so na Vrhovcih - Brdo pri Ljubljani ustrelili 21 talcev, pri Zapotoku 22. in 23. julija 36 talcev, 29. in 30. julija pa v Jermendolu in na Vražjem vrtcu (Babino polje) še 49 talcev. Ustrelili so 54 sodno obsojenih, 146 talcev, največ (1569) pa so jih usmrtili tako, da je poveljnik enote smrtno kazen izrekel sam. V okupatorjevih virih so takšen postopek imenovali "passare per le Armi". Ubijali so tri vrste ljudi: ujete oborožene in neoborožene partizane, ilegalne aktiviste Osvobodilne Fronte in prebivalce krajev, le osumljene privrženosti osvobodilnemu gibanju. Mnoge od teh so od maja 1942 prijavili pripadniki Bele garde oz. njihovi sorodniki. Kot zadnjega talca so prve dni septembra ustrelili Jurija Šebalja, starega 35 let, iz Črnomlja 165, skupaj pa so pobili 1759 Slovenk in Slovencev.

V knjigi o internacijah in racijah, predstavljeni 7. decembra, so v koncentracijska taborišča najprej odgnali moške, prijete v veliki raciji februarja in marca leta 1942 v Ljubljani. Tako so s 600 prijetimi, ki so jih odpeljali v Gonars, in okoli 400, ki so bili v ljubljanskih zaporih, do 1. aprila 1942 leta internirali približno 1000 oseb. Druga skupina so bili častniki in podčastniki jugoslovanske kraljeve vojske. Razen tistih, ki so šli v partizane, so v Gonars do konca maja istega leta odgnali 1120 častnikov in podčastnikov. Vojaki divizije Isonzo so 22. junija 1942 polovili 220 oseb v Beli krajini ter jim izropali in požgali okoli 120 hiš. Iz poročila divizije izvemo, da so prijeli 73 družin z 253 osebami, od katerih so jih 58 z 204 osebami 22. julija odgnali na Rab. Podobno in še bolj kruto so delali na Kočevskem in v drugih krajih ljubljanske pokrajine. Tako je v dveh občinah na Kočevskem, in sicer v Dragi, po italijanskem popisu 31. marca leta 1942 živelo 989 prebivalcev, 1. septembra istega leta le še 325, v občini Osilnica pa je 31. marca živelo 1273 prebivalcev, 1. septembra pa le še 500. To je bil zločinski načrt fašistov za izgon vsega prebivalstva ob meji z NDH. V sedmih italijanskih koncentracijskih taboriščih je bilo do 29. decembra 1942 21.761 ljudi, od tega 75,5 odst. Slovencev. Skupaj je v italijanskih taboriščih umrlo preko 2500 ljudi vseh starosti in obeh spolov, med njimi tudi veliko dojenčkov in skoraj vsi tam rojeni.

Prof. dr. Tone Ferenc

• "Kot Slovenec namreč ne morem mirno prenašati, da bi nam tisti, bodisi s severa, zahoda ali vzhoda, ki so na naša sveta slovenska tla prinesli kruto vojno in ki so tudi glavni krivci za naš domači bratomorni boj, nenehoma izstavljali račune," je ob predstavitvi knjige povedal dr. Tone Ferenc.

Poleg te že 29. zgodovinske knjige je prof. Tone Ferenc napisal tudi številne problemske monografije ter več kot 900 znanstvenih razprav in člankov v domačih in tujih publikacijah. Dan pred omenjeno predstavitvijo, 6. decembra, je praznoval 73 let.

ZDRAVKO TROHA

Kako in zakaj se oblačimo

"Zakaj se oblačimo" je vprašanje, s katerim Anej Sam bralca uvaja v svoje zadnje delo pod naslovom Oblačenje. V petih poglavjih na svojstven način razmišlja o oblačenju, njegovi zgodovini in smiselnosti, obleki ter pojmu mode, njenih fenomenih in modnemu vsakdanu. Po besedah Aneja Sama je s knjigo, s katero je tudi Slovenija dobila svojo teorijo oblačenja, skušal pojasniti in opozoriti, da je moda le ena možna koncepcija oblačenja, vsekakor pa ne edina. Meni, da je napačno istovetiti modo in oblačenje.

"Za oblikovalce in proizvajalce oblačil, trgovce in javne ocenjevalce je moda sinonim za oblačenje. Nemoden koncept oblačenja zanje skoraj ne obstaja," je zapisal in dodal, da so mediji z obveščanjem o novih kolekcijah, pogovorih z oblikovalci, modnih dogodkih in podobnem, modo lahkotno in učinkovito vgradili v naš vsakdan. Ker po njegovem koncept oblačenja temelji na podlagi dejanskih potreb, kot so "zaščita telesa, estetizacija življenja, spoštovanje splošno sprejetih običajev in moralnih norm", pa oblačenju pripisuje funkcionalno-estetsko funkcijo.

Publicist Anej Sam, ki v Sloveniji živi od leta 1986, je napisal šest avtorskih knjig, svoja razmišljanja je objavljal v številnih časopisih v nekdanji Jugoslaviji, danes jih objavlja predvsem v Sloveniji, pod nekaj knjig pa se je podpisal tudi kot urednik. Njegovo teorijo oblačenja, ki je izšla pri Ekološko-kulturološkem društvu Jasa, dopolnjuje izredno bogato in obsežno fotografsko gradivo.

M. Ž.

MLADI DOPISNIK

Brane Kobal o Pakistanu

Našo šolo velikokrat obiščejo razni „pustolovci", ki raziskujejo v daljnih deželah - Brane Kobal navdušil

Brane Kobal je res pravi avanturist, saj je prepotoval že Gruzijo, Peru, Zimbabve... Države nam skuša predstaviti s pomočjo diapozitivov in zanimivega pripovedovanja. Tokrat nas je poučil o azijski državi Pakistan. Eden od prebivalcev je Branetu podaril kamen, ki ga je pri sebi nosil že vrsto let. Zanimivo je, da so tam najpomembnejši v družbi moški, ženske, ki so prekrite s pregrinjali, pa živijo dobesedno v njihovi senci. Pri obedih ženske ostanejo v kuhinji, medtem ko moški hrano pojedo v jedilnici.

To državo obdajajo mnoga visoka gorovja, obširne pokrajine in ravnine. Najzanimivejša se mi je zdela pokrajina s sadovnjaki, kjer si s sadjem lahko postrežeš kar zastonj. Vse pridelke prodajajo na tržnici, kjer je na voljo tudi veliko vrst najrazličnejših semen. Tam imajo barvalce blaga, ki ti platno pobarvajo v želeno barvo kar na tržnici. Po mestu se prevažajo s kamelami, "kočijami", še posebej pa so priročni majhni tricikli, ki so praktični zlasti v ozkih ulicah.

Za konec naj še omenim, da je Brane nosil posebno oblačilo, ki je predstavljalo pakistansko nošo. Majica, hlače in dolga siva tunika - vse mi je bilo zelo všeč. Nad predavanjem sem bila zelo navdušena, saj smo se naučili veliko novega o državi Pakistan in s tem olajšali razlago tovarišici za geografijo.

TINA BREČKO, 7.r
OŠ Blanca

Delavnice

Odpravljala sem se v šolo. V šoli smo imeli delavnice na temo spolnosti in spolnega nasilja. Prvo uro smo tehniko, naslednji dve uri pa smo si dekleta ogledala igro o spolnosti in o spolni zlorabi otrok.

V njej nastopata oče in hči, ki mora napisati seminarsko nalogo o spolnem nasilju, pri tem pa ji pomaga oče. Oče ji pripoveduje razne zgodbe o nasilju in o tem, kakšne težave imajo otroci po spolnih odnosih.

Gospod, ki je igral očeta, je igral odlično in cenim njegov pogum, mene bi od sramu že zdavnaj pobralo. Po predstavi smo dekleta imele pouk pri Damjani Pečnik. Prvo uro smo se pogovarjale o vsem, kar smo slišale. Naslednjo uro pa smo izdelale plakat. Meni je bil dan všeč, doživele in spoznale smo veliko novega. Ugotovila sem ,da je veliko otrok, ki jim ni več pomoči, zabredli so v težave, iz katerih se ne znajo več rešiti. Le kako lahko ljudje to počnejo!? Groza!

SIMONA ŽAGAR, 5. b
OŠ Mirna Peč

Moje mesto

Moje mesto so Brežice. Tu živijo domačini in priseljeni ljudje, v blokih in stanovanjskih hišah. Mesto se deli na stari in novi del. Po mestu je veliko sprehajalcev in avtomobilov. V zadnjem času so zgradili veliko novih trgovin. Tu imamo občino, sodišče, Posavski muzej, glasbeno šolo, gimnazijo, ekonomsko in osnovno šolo, banke ter tovarno pohištva. Večkrat grem z mamo po mestu, da si ogledujem izložbe in tudi kaj kupim. V letnem času so okrašena okna, balkoni in park pri tržnici z lepimi rožami. Zato je moje mesto lepo in čisto.

KLAVDIJA TOMŠE, 3. a
OŠ Brežice

Ples dreves

Ko se zmrači,
se v gozdu nekaj nenavadnega zgodi.
Vsa drevesa se zbudijo
in veselo zašumijo.

Zbere se polno različnih dreves,
saj začel se je ples.
Še ptički se zbudijo
in veselo zažvrgolijo.

Vsa mlada drevesa so v parih,
le nekaj je starih.
Ti pa samo sedijo
in se po svoje veselijo.

Čez nekaj časa ugotovijo drevesa stara,
da majhna breza nima para.
Takoj sta pogledala v gozd,
če ni kak mlad dreveščekprost.

Za velikim grmom pa čepel je majhen javor,
ki pa ni bil star,
samo iskal si je svoj par.

Takoj so stara drevesa zaznala,
da bosta javor in breza skupaj plesala.
Ko pa so se vsa mlada drevesa naplesala,
so legla in utrujena zaspala.

DOROTEJA GUNDE, 4.b
OŠ Šentjernej

Ob Prešernovi obletnici

Na osnovni šoli smo pripravili vrsto aktivnosti ob 200-letnici rojstva dr. Franceta Prešerna, in sicer od 1. decembra do slovenskega kulturnega praznika. Na šoli so potekale naslednje dejavnosti: Pesnik o tebi vemo - literarni kviz o Prešernu - med učenci in krajani (razglasitev najboljših na javni prireditvi ob slov. kult. prazniku), anketa med učenci 1.- 5.r. Pesnik o tebi vemo, nastop učencev 8.r., s Prešernovimi pesmimi se predstavimo (dramatizacija), šolski natečaji: likovni (ilustracije Prešernovih pesmi, Prešernovi pesniški junaki literarni, Pesnik in današnji čas, Srečanje s Prešernom, Urška 21.stoletja, Povodni mož leta 2000, Prešernovo ljubezensko pismo Primčevi Juliji. Nastopili so učenci z lastnimi pesmimi (5.-8.r.) in izdali glasilo. Na kulturni dan z imenom Po poti kulturne dediščine bomo obiskali rojstne kraje Janeza Jalna, Frana Saleškega Finžgarja, Matije Čopa in Prešernovo Vrbo. Pripravili smo tudi nekaj razstav Prešernu ter si ogledali dokumentarni film o pesniku.

OŠ Blanca

Naš kraj

Od 5. do 13. oktobra so na naši šoli potekali naravoslovno - tehnični dnevi. Tema se je navezovala na naš kraj Globoko. Sodelovala je vsa šola. K sodelovanju smo povabili naše starše, babice in dedke ter krajane, ki so jih učenci obiskali na domu. Vsebina projektnih dni je bila prej načrtovana glede na starost in učni načrt. Ob koncu smo učenci, člani šolskega radia, intervjuvali učence in učitelje, da bi povedali svoje mnenje. Povedali so takole. Učenci so se pri delu sprostili in se učili na praktičen način. Spoznali so, da je intervjuvanje krajanov težko delo, vendar tudi zanimivo. Ponosni so bili na svoje izdelke. Tehnični dnevi so pridobitev 9-letne OŠ. Učenci si želijo, da bi v prihodnje v projekt vključili kakšnega pevca ali športnika. Radi bi več takih dni na leto. Po mnenju učiteljev so projektni dnevi še posebej zahtevni. Pozdravili so sodelovanje krajanov, ki so v veliki meri nadomestili primankljaj strokovne literature. Pohvalili pa so tudi delo učencev. Učenci smo zadnji dan svoje delo prikazali na velikih plakatih, obogatili smo jih s fotografijami.

Članice krožka:
IRMA BAJEREKTAROVIČ, ANITA ŠEPETAVC, TINA SEVNIK, TAMARA LESINŠEK, MENTORICA STANKA PRESKAR
OŠ Globoko

Svoboden kot ptica

Učenci so se v tem šolskem letu pod mentorstvom Natalije Orlič udeležili risarskega natečaja Svoboden kot ptica, ki je bil razpisan v okviru 4. fotografskega natečaja. Tema je bila Kavka - slovenska ptica leta 2000. S svojimi domiselnimi izdelki so pripomogli k visoki kvaliteti natečaja, ki se ga je skupaj udeležilo 272 osnovnošolcev. Prvo nagrado, ki jo je dodelila strokovna žirija - v njej sta bila tudi akademska slikarja Marija Lucija Stupica in Črtomir Frelih - je prejel učenec 6. d Kristijan Pavičić. Med ostalimi štirimi izbranimi risbami je bila tudi Marina Dražetić, prav tako učenka 6. d. Oba bosta prejela lepi nagradi, ki ju bosta spominjali na njun uspeh. Izdelki so bili predstavljeni na otvoritvi razstave 9. novembra v Cankarjevem domu v Ljubljani. Čestitamo!

Novinarski krožek
OŠ Mirana Jarca Črnomelj

Prijateljska

Bili smo mladi,
igrali smo se radi,
še kakšno smo ugnali
in se staršev bali,
če v igri meje nismo poznali.
Prijatelji smo bili in ostali,
se v vrtcu in po šoli igrali.
To vedno bomo tudi ostali,
ko o ljubezni bomo sanjali.

MARKO AMJERLE, 7. r.
OŠ Stari trg ob Kolpi

Policist na obisku

V sredo nas je v šoli obiskal policist. Veliko smo izvedeli o prometu na cesti. Povedal nam je, kako moramo hoditi po cesti. Razdelil nam je listke. Bili smo nemirni, radovedni, nato nam je pokazal pištolo. Odšli smo v razrede. Tovarišica nam je razdelila zgibanke o prometu.

TINA PERKO, 2.r.
OŠ KRMELJ

11. otroški parlament

22. novembra smo se učenke šolskega parlamenta udeležile 11. otroškega parlamenta. Potekal je na OŠ Center, kjer so nas lepo sprejeli. Prišli so tudi učenci iz okoli devetih drugih šol, vsako sta zastopala po dva učenca. Na začetku nas je predstavila ravnateljica šole in nato še predsednik parlamenta. Pogovor je hitro stekel in vsi so govorili brez dlake na jeziku. To je dobro uspevalo tudi naši Klavdiji, kajti kasneje, ko so zbirali najboljše za regijski parlament, so izbrali tudi njo. In o čem smo govorili? Predvsem o medsebojnih odnosih med mladimi, kakšni so odnosi, kako jih spremeniti, o samozaupanju, o potrebi po zabavi, odnosu do staršev in učiteljev. Geslo celotnega pogovora pa je bilo Hočem, torej zmorem. Povedali smo si vse, kar nam je ležalo na duši. Vsem nam je bilo zelo prijetno, kajti zelo malo je priložnosti, kjer lahko mladi povemo svoje mnenje drugim vrstnikom. In to smo na tem parlamentu vsekakor povedali brez strahu.

BARBARA JORDAN, 8. b
OŠ Dolenjske Toplice

Praznični december

Misli učencev:

- Težko pričakujem december. Posebno se veselim snega. Želim si veliko daril in radodarnega Miklavža. (Brigita, 3. a)
- Veselim se Božička, Miklavža in dedka Mraza. Od njih pričakujem vsaj malo daril. (Katja, 3. a)
- Najbolj se veselim novega leta. Želim si, da bi mi dobri možje prinesli veliko sladkarij. (Anita, 4. c)
- Veselim se Miklavža, ni pa mi všeč, ker mi Božiček bolj malo prinese. Želim si veliko smeha, veselja, zdravja in sreče. (Maja, 3. a)
- December težko pričakujem, ker imam v tem letnem času rojstni dan. O praznikih si želim veliko sladkarij. Ni pa mi všeč pokanje petard. (Marija, 3. a)
- Posebno se veselim smučanja. Želim si, da bi lahko smučal na Rogli. (Domen 3. a)
- Ob novem letu si želim veliko zdravja. Težko pričakujem Miklavža in Božička. Želim si, da bi mi ves december ne bi bilo treba hoditi v šolo. (Gašper, 3. a)

Kaj pa odrasli?

- Decembra se ne veselim, saj vse praznike delam v službi. ta čas je mrzel in preveč je praznikov. Veselim se decembrske trinajste plače. Želim si zdravja in da bi imela za božič dopust. (Vidina teta iz Družinske vasi)

Mladi dopisniki OŠ Šentjernej

Obdaril nas je Miklavž

- Prinesel mi je barbiko, šestilo, sladkarije in še marsikaj. Zjutraj sem zagledala poln mizo daril in bila zelo vesela. (Nives Švajger)
- Miklavž me je obdaril s sladkarijami in igračo. Prinesel mi je lego nogomet in luč. Mamice ni obdaril, očku pa je prinesel pripomočke za britje. (Julijan Pugelj)
- Miklavžu sem napisal pismo. Prinesel mi je formulo na daljinec in mobitelček. Daril sem se razveselil. (Dragan Gostimirović)
- Izpolnil mi je vse želje. Prinesel mi je medvedka, barbiko in sladkarije. Pehar sem nastavila na mizo. (Sabina Bele)
- Meni je Miklavž prinesel tisoč tolarjev in čokoladnega Miklavža. Daril sem bil vesel, saj mu nisem nič nastavil, a me je vseeno obdaril. (Aleksander Brkić)
- Prinesel mi je pojočo opico, božička in sladkarije. Nastavila sem vrečko in dala noter pismo. Ko sem darila odkrila, sem se zelo razveselila. (Maja Konček)
- Meni pa ni prinesel Miklavž doma, ampak samo v šoli. Prinesel mi je liziko, napolitanke, mandarino, bonbone, parkeljna. Sladkarij sem bil vesel. (Špejtim Sopaj)

Učenci 2. r.
OŠ Birčna vas Novo mesto

Knjižni sejem

V letošnjem šolskem letu smo v osnovni šoli Šentjerenj priredili že 20. knjižni sejem. Potekel je v torek in sredo, 5. in 6. decembra. V tem času smo si lahko ogledali knjige in kakšno tudi kupili. V sredo so k nam prišli igralci družine Kolenc. Zaigrali so nam zgodbo o Kekcu in Pehti. Ob koncu predstave smo se lahko pogovarjali z igralci. Povabljenega smo imeli tudi gosta Andreja Rozmana, vendar zaradi bolezni ni prišel. Malo smo bili razočarani, vendar smo bili veseli, da smo lahko videli tako lepo predstavo.

TANJA JORDAN, 3. a
Mladi dopisniki OŠ Šentjernej

OBISK POLICISTA - Prejšnji teden je učence 1. in 2. r. podružnične šole Birčna vas obiskal policist Tomaž Agnič z novomeške policijske postaje. Otroke je seznanil z varno hojo po cesti in s prečkanjem ceste. Opozoril jih je na pravilno stopanje iz avtobusa. Otroci so z zanimanjem opazovali uniformo in opremo. Učenci so obljubili, da bodo odslej raje upoštevali prometna in druga pravila. (Helena Murgelj, Podružnična šola Birčna vas)

Kaj pomeni hvaležnost?

- Če sem komu hvaležen, rečem hvala. V vrtec sem enkrat prinesel bonbone, pa se dva moja prijatelja nista zahvalila, kar ni lepo. (Rok)
- Atiju in mamici sem hvaležen, ker skrbita zame. V vrtcu smo šivali srčke za mamice, za očije pa smo naredili hišo. Oba sta bila vesela in sta se hvalila. (Jurij)
- Jaz sem hvaležen Jezusu, ker je priden. Potem pa tudi kaj zmolim, najrajši molitev Sveti angel. (Urban)
- Jezusu tudi zapojemo. Če smo mi pridni, je Jezus vesel. (Domen)
- Meni se dobro zdi, da imamo v vrtcu pesek, da ga sejemo. Župniku sem hvaležen, ker je kupil veliko lego kock. (Janez)
- Jaz sem hvaležna, ker imamo doma dojenčka. (Meta)
- Najbolj sem hvaležen atiju, kadar prinese pice in jih potem skupaj pojemo. (Matic)
- Bogu smo hvaležni za hrano. Vsak dan se v vrtcu Bogu zahvalimo, ko jemo. (Hrvoje)

Otroci iz Petrovega vrtca z Otočca

Prihaja Miklavž

Miklavž res dober je.
Rad nam kaj da, včasih palco,
včasih pa dar iz srca.
Rad nam kaj pomaga,
veseli se nas.
Mama, očka govorita:
Miklavž, rad te ima.
Res verjamem,
da poznaš me še.
Prišel bo tisti dan,
jaz vesela te bom ves dan..
Ponoči bo prišel,
nam darove razdelil.

NATAŠA GOLE, 2. r.
OŠ Birčna vas

Veseli december

Velikokrat sem že slišal, da mesecu decembru pravijo tudi veseli december. Mislim, da je ta izraz resnično primeren za ta mesec, saj se veseli dogodki kar vrstijo. Že takoj na začetku nas s svojim prihodom razveseli sv. Miklavž. Družbo mu delajo angelčki in nagajivi parkeljni. Letos se mi je srečanje z Miklavžem še posebej vtisnilo v spomin, saj me je parkelj hotel odnesti v pekel. Kot bi mignil, so tukaj božični prazniki. Postavimo božično drevesce in ga okrasimo z različnimi okraski. Pod drevesce postavimo jaslice. Božiček pa nam pod smrekico prinese darila. Zadnji dan v mesecu pričakamo novo leto z ognjemetom in drug drugemu voščimo veliko sreče in zdravja v novem letu.

DENIS POLJANC, 3. r.
OŠ Krmelj

SPRETNI PRSTI - Kar nekaj družin je, ki otroke odganjajo, kadar se dela testo. V našem vrtcu damo otrokom možnost, da si testo sami zamesijo in se z njim igrajo. Vedo, da iz testa delamo dobrote, ga oblikujemo, delamo novoletne in druge okraske. Zato v prihajajočih dneh ne odganjajte otrok od tega opravila! Kdo ve, morda bodo te dejavnosti osnova in uvod v razvoj otroka in nagnjenje za kuharstvo, pekarstvo, slaščičarstvo, kiparstvo ali kaj drugega. (Marija Stajnko, VVE Najdihojca Dobova)

PRVI ŠOLSKI DAN - Naši prvošolčki so skupaj s starši prišli v šolo popoldne. Večji učenci so zanje pripravili program. Pozdravila jih je ravnateljica in njihova učiteljica Vladka. Svoje otroke so predstavili starši in povedali o njih kaj zanimivega. Policist Marjan je prvošolčke opozoril na varno hojo v šolo. Otroci so dobili tudi darilca, kuharice pa so jim pripravile dobro malico: hod-dog in sladoled. (Novinarski krožek OŠ Dobova)

IZDELOVANJE LESENI SKULPTUR - Na naši šoli poteka izdelovanje lesenih skulptur pod vodstvom Martina Šuštaršiča, učitelja likovne vzgoje, ter dveh zunanjih sodelavcev, Jožeta Kumra in Dirka Heija iz Nizozemske. Vsak od njih je pripravil zamisel, ki jo oblikujemo v hrastovem lesu. Groba dela je opravil z orodji spretni hišnik naše šole Janez Drab. Delo poteka od oktobra. Zbrali smo se že trikrat - vsak petek in soboto popoldne. Dela so pred zaključno fazo. Skupina šteje deset do petnajst pridnih in prizadevnih učencev, članov likovnega krožka. Veselimo se, da bodo umetniška dela obogatila okolico naše šole. Pri tem dolgujemo zahvalo krajanom, ki so podarili dovolj suhega hrastovega lesa, in umetnikoma, ki zavzeto vodita likovnike v svet oblikovanja. (K. Pirnat in N. Pečjak, Novinarski krožek OŠ Žužemberk)

AVTO TIMES PREDSTAVLJA

Ureja **Borut Štajnaher**

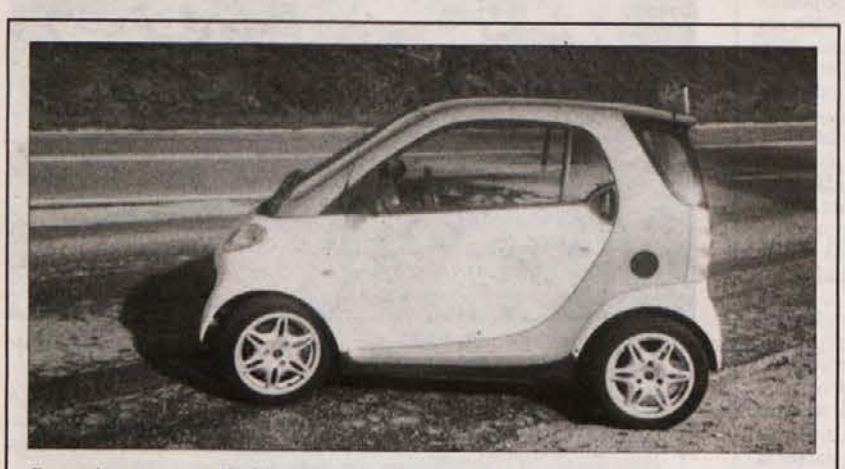

Smart je mestno vozilo 21. stoletja.

MCC smart

Zmanjšan do maksimuma

Smart so začeli proizvajati oktobra 1998, ko se je na tržišču pojavil povsem nov tip avtomobila, nove filozofije in koncepcije. Smart je idealno mestno vozilo 21. stoletja, majhnih dimenzij, z majhno porabo in ekološko neoporečno.

Izredno zanimiva karoserija, dolga le 2,5 metra, spominja na igračko. Večina karoserijskih delov je plastičnih, kar omogoča hitrejšo zamenjavo in preprečuje rjavenje. Z majhnim posegom v karoserijo, z odstranitvijo prednjega in zadnjega dela ter obojih vrat, lahko v eni uri zamenjate barvo vozila. Le streha, ki je prozorna, in njeni nosilci se ne menjajo.

Notranji dizajn je prav tako nekaj posebnega. V sredinsko konzolo je vgrajen radio, pod njim pa je predal za drobnarije. Pred voznikom je digitalna armaturna plošča, na kateri so podatki o nivoju goriva, temperaturi motorja in stopnji prenosa, okoli pa je razporejen analogni merilec hitrosti. Notranjost nudi dvema potnikoma dovolj udobja za prevoz v službo ali po nakupih. Za sedežema je prtljažnik, ki sprejme vase za 150 litrov prtljage, če pa podrete sovozniški sedež, se prostor poveča na 490 litrov, kar je mera prtljažnikov veliko večjih vozil, npr. astre.

Po namestitvi v udoben školjkast sedež smo najprej pričeli iskati ključavnico, ki je nameščena med sedežema za menjalnikom. Z obratom ključa se za vašim sedežem oglasi trivaljni 600 kubični motor, ki ob podpori turbinskega polnilnika razvije 40 kW (55 KM), kar je povsem dovolj za pogon 750 kg težkega vozila. Smart se požene do 139 km/h, ko ga elektronika zaustavi in ne dovoli nadaljnjega pospeševanja. Večja hitrost tudi ni potrebna, saj je vozilo namenjeno predvsem za mestno uporabo in ne za dirkanje po avtocesti. Da tudi motor ni kakšna igračka, potrjuje napis na njem: Ingenered by Mercedes-Benz. Za prenos moči na kolesa skrbi avtomatski menjalnik, ki nudi tudi možnost ročnega prestavljanja s pomikom ročice naprej v višjo in nazaj v nižjo prestavo. Menjalnik ima šest stopenj, ki so dobro preračunane in dajejo smartu ravno pravšnjo mero poskočnosti. Med kombinacijo vožnje po mestu in dolenjski avtocesti je naš smart porabil 5,5 litra goriva na 100 prevoženih kilometrov.

Tudi za varnost v smartu je poskrbljeno, saj potnike varujeta dve zračni vreči in varnostna sedeža z vzglavnikom, tridion varnostna kletka, thrust elektronski nadzor vrtenja pogonskih koles ob pomoči ABS sistema in senzorjev nagiba karoserije pa dajejo vozilu potrebno stabilnost in preprečujejo nepredvidene dogodke na cesti. Med hitrejšo vožnjo vam bo vozilo bočno nekoliko zdrsnilo, vendar ga bo omenjena elektronika hitro vrnila v želeno smer vožnje, vendar vam svetujemo, da ne pretiravate.

Zaradi pomanjkanja prostora v vozilu ni rezervnega kolesa. Ker je smartov življenjski prostor predvsem mesto, ga niti ne potrebuje. Žal pa se smart na evropskem tržišču ni najbolje "prijel". Glede na to, kakšne gneče nastajajo v središčih mest in s tem tudi težave pri parkiranju, njegov čas še prihaja.

Glede na predhodnike je novi compact povsem samosvoj avto.

Trojka je (še) manjša

BMW je morda nekoliko hitreje od pričakovanega predstavil svoj novi izdelek, ki temelji na skrajšani seriji tri in se popularno imenuje compact. Glede na predhodnike je novi compact povsem samosvoj avto. Bočne linije so povsem nove, vrat, blatnikov in nosilcev strehe ter same strehe ne moremo pripisati nobenemu hišnemu modelu. Vse, kar je ostalo domačega, je le mrežasta maska, obrobljena s kromom. Compact je od limuzinske izvedbe krajši za 28 centimetrov (dolžina 4,19 m), vendar je vseeno zrastel za 3,5 cm, med tem ko je medosna razdalja ostala enaka. Povečal se je tudi prtljažnik, ki sedaj s 330 litri nudi veliko več prostora za prtljago.

Urejenost in opremljenost notranjosti je na nivoju limuzine, dodan pa je športni duh. Velika pozornost je posvečena tudi varnosti, saj je že serijsko v vozilo nameščeno osem zračnih vreč.

Pogonska ponudba sestoji iz dveh bencinskih agregatov s prostornino 1,8 in 2,5 litra. Slabši štiri valjnik z oznako 316 i razvije 85 kW (116 KM), ali prevedeno 10 kW več od predhodnika, v povprečju pa porabi vsega 6,9 litra goriva na 100 prevoženih kilometrov. Vrstni šestvaljnik v modelu 325 ti ima prostornino 2,5 litra in razvije 141 kW (192 KM), ob tem pa v povprečju porabi vsega 8,9 litra goriva. Štirivaljni turbo dizelaš 320 d bo na voljo jeseni prihodnje leto.

Za leto 2003 načrtujejo izdelavo povsem novega dvolitrskega motorja, ki ga bodo proizvajal v Veliki Britaniji. Ta motor bo tudi predstavil povsem nov način delovanja ventilov, poimenovali so ga "Valvetronic". Ta sistem omogoča optimalnejše delo motorja ob nižji porabi goriva.

Novi compact bo na voljo prihodnje poletje in se bo spustil v boj z nedavno prikazanim Mercedes C sport Coupe in drugimi avtomobili, ki so nastali na principu "rezanja" klasičnih limuzin.

Tesna zmaga Alfe 147

Najboljši avtomobil za leto 2001 je že postala alfa romeo 147. V finalnem izboru, v katerem je žirija izbirala med 10 modeli, je najnovejša alfa prejela 238 točk. Zmaga je bila izredno tesna, saj je drugouvrščeni ford mondeo prejel 235 glasov. V žiriji, ki jo je sestavljalo 56 strokovnih novinarjev, je kar 51 novinarjev dalo svoj glas alfi. Ocenjevali so obliko, udobnost, varnost, izdelavo, vozne lastnosti, zmogljivost, uporabnost, zaščito okolja in ceno. Alfa 147 je po modelu 156 iz leta 1998 drugi alfin model, ki je prejel ta laskav naslov. Kakšno je zanimanje kupcev za novo alfo, pa pove podatek, da so takoj po predstavitvi v Monte Carlu v enem tednu prejeli kar 20.000 naročil.

Bibendum je najboljši

Mednarodni odbor, sestavljen iz dvajsetih komercialnih, oblikovalskih in likovnih strokovnjakov, je med konkurenco petdesetih kandidatov izbral Michelinovega človečka, poimenovanega Bibendo, za najboljši logotip na svetu, kar jih je bilo kdaj predstavljenih. Bibendo je simbol francoskega izdelovalca gum že od leta 1898. Nastal je ob sodelovanju bratov Michelinov in umetnika plakatiranja O'Galopa. Drugo nagrado je osvojil logotip londonskega metroja, tretjo logotip mednarodnega Rdečega križa, četrto podjetje Nike, peta nagrada pa je pripadla logotipu Coca-Cole.

Športni terenec

Volvo skupaj z matičnim Fordom razvija luksuzno terensko vozilo. Vozilo bo tipičen predstavnik razreda SUV (Sport Utilitz Vehicle), ki po Ameriki osvaja tudi Evropo. Privlačni terenec bo izdelan na ojačeni platformi prihajajočega enoprostorca na osnovi ford focusa. Vozilo, dolgo 430 in široko 175 centimetrov, napada razred, v katerem kraljuje toyota rav 4. Pogonska skupina bo enaka kot pri focusu MAV (Multi Activity Vehicle), katerega pričakujemo leta 2002. Za pogon se bodo uporabljali bencinski motorji z neposrednim vbrizgom ter prostorninami 1,8, 2,0 in 2,2 (s štirimi valji) ter 2,7 s petimi valji. Dizelaši pa bodo na voljo od 1,6 do 2,0 litra. Notranjost bo opremljena bolje kot pri konkurentih, kar poudarja željo Volva, da kupcem ponudi elitno vozilo.

Novi megan - dvojček almere

Globalizacija avtomobilskega trga kaže vse boljše rezultate. Tako tudi nova partnerja Renault in Nissan skupaj ustvarjata nove generacije svojih modelov. Nova generacija Renaultovih meganov in Nissanovih almer se razvija pod skupnim projektom X84. Projekt se razvija na enaki platformi in z večino enakih mehanskih komponent. V primerjavi s sedanjimi modeli bo karoserija daljša za dva in širša za štiri centimetre. Klinasta karoserija bo omogočala majhen zračni upor in s tem manjšo porabo. Vozili bosta izredno varni, saj nameravajo že v serijski opremi ponuditi šest zračnih vreč, ABS in vso ostalo elektronsko logistiko. Za pogon bodo skrbeli izključno motorji s štiriventilsko tehniko in neposrednim vbrizgom. Megan bodo izdelovali v šestih karoserijskih različicah, almero pa v štirih. Kljub številnim izboljšavam pa proizvajalci zagotavljajo, da se cena novih modelov ne bo razlikovala od sedanje palete.

Nova corsa že v prodaji

Najmanjši član Oplove ponudbe, nova corsa, že beleži odlične prodajne rezultate. Čeprav je v prodaji komaj dobra dva meseca so iz Evrope v tovarno prejeli že preko 100.000 naročil. Tretja generacija najpopularnejšega Oplovega avtomobilčka (do slej jih je bilo prodanih preko 9 milijonov) pa je sedaj na voljo tudi že v Sloveniji. Nova corsa je na voljo v tri- in petvratni različici, poganjajo pa jo štirje bencinski (1,0, 1,2, 1,4, in 1,8) motorji in en dizel (1,7 DTI). Vsi bencinski motorji že izpolnjujejo stroge ekološke norme EURO IV, ki bodo začele veljati šele leta 2005. Kupci bodo tokrat prvič lahko izbirali tudi med ročnim petstopenjskim in polavtomatskim easytrinic menjalnikom. Osnovni model corse z 1,0 12V motorjem je na voljo za 1,668.000 tolarjev.

Novi BMW M3 cabrio

Kupci so končno dočakali tudi odprto izvedbo najhitrejše trojke. BMW je poslal na tržišče močni cabriolet na osnovi M3. Elegantni kabriolet s štirimi sedeži poganja namreč enak motor kot coupe M3 s 252 kW (343 KM) moči, kar ga dela za enega od najhitrejših kabrioletov. V Nemčiji stane vozilo 113.000 mark. Za to ceno ste deležni vseh tehnoloških rešitev in zmogljivosti že znanega coupeja. Kabrio pospeši do 100 km/h v pičlih 5,5 sekunde, končna hitrost pa je žal omejena na vsega 250 km/h. Zelo impresiven je tudi podatek o vmesnem pospeševanju v četrti prestavi od 80 km/h do 120 km/h, ki traja vsega 5,9 sekunde. Za takšne zmogljivosti pa tudi tovarniški podatek o porabi, ki naj bi komaj presegla 12 litrov, ni pretiran.

Lada 111 wagon

Zdaj tudi "desetka" wagon

Lansko leto so pri nas pričeli prodajati lado 110, katere se je prijel vzdevek "desetka". V začetku februarja pa se je na naše tržišče pripeljala tudi njena karavanska sestra: desetka wagon, katere modelna oznaka je 111.

Kljub zastarelosti je ruskim strokovnjakom potrebno priznati, da se trudijo. Naredili so po svoje zanimiv avto, ki je uporaben predvsem za tiste, ki morajo prepeljati nekoliko več tovora, kot so le kovčki za na dopust. Osnovne značilnosti te lade so podobne kot pri limuzinskem modelu, razlikuje se le po tem, da je 2 cm daljša in nekaj višja. Njena največja odlika pa je vsekakor 650 litrski prtljažnik, ki je največji v tem razredu, če prevrnemo zadnjo klop, pa meri 1.340 kubičnih decimetrov.

Opremljena je z nastavljivim volanskim obročem, z vzglavniki spredaj in zadaj, z nastavljivo želeno temperaturo in klimatsko napravo, elektronskim opozorilnikom na: odprta bočna vrata, nezadostno količino tekočine za stekla, hladilno tekočino, olja v motorju, izrabljenost prednjih zavornih oblog, okvare na zunanjih svetilih ter iz notranjosti nastavljivi vzvratni ogledali. Zelo malo opreme pa najdemo v smislu varnosti.

Pod motornim pokrovom se nahaja znan štirivaljni motor s prostornino 1.500 ccm, s sistemom elektronike znanega proizvajalca Bosch ter dvema odmičnima gredema v glavi, ki krmilita šestnajst ventilov! Motor razvije 66 kW (91 KM), kar zadostuje za pospešek od 0 do 100 km/h v 12,5 sekunde in končno hitrost 178 km/h. Proizvajalec zagotavlja povprečno porabo 7,4 litra na 100 prevoženih kilometrov, nam pa tega podatka nikakor ni uspelo doseči, pač pa se je poraba na našem testu v povprečju povečala za liter in pol. Vsekakor še vedno dokaj majhna poraba, če se spomnimo prejšnjih nič kaj varčnih modelov.

"Desetka" wagon ni zadnji hit mode, saj se je preveč "obirala" pri prihodu na tržišče, vsekakor pa bo zaradi svojega velikega prtljažnika našla svoj krog kupcev, ki bodo znali izkoristiti to prednost. Pozornosti je vredna tudi cena, ki govori ladi v prid, saj za 1,493.450 tolarjev (toliko stane osnovni model) dobite kar 4,3 metra dolg avtomobil.

Lada 111 je zanimiva predvsem zaradi velike prostornosti in nizke cene.

Seat leone

Lev s Pirenejev

Dvovolumenska limuzina, poimenovana po istoimenskem španskem mestecu, je že dobila nov nadimek: španski golf. V tej trditvi je kar nekaj resnice, saj si leon z golfom deli platformo in tehniko. Če ga veliko stvari druži z nemškimi bratranci, pa je njegova obleka nekaj povsem drugega.

Spredaj je obdržal hišni imidž in je podoben večjemu toledu, zadaj pa, bi lahko rekli, spominja na izboljšano izvedbo nekdanje alfa sud. Kakorkoli že, zunanjost ima močan mediteranski pridih, v notranjosti pa se ponovno pozna Audijev vpliv, saj je večina vgrajenih elementov že v Audijevih vozilih: volan, v katerem je le Seatov logotip, aramaturna plošča, prezračevalne reže, stikala...

V 418 centimetrov dolgem leonu je dovolj prostora za pet potnikov, pa tudi prtljažnik s 340 litri je povsem zadovoljiv. Že v osnovni izvedbi boste deležni nastavitve volana po višini in globini, prav tako nastavljiv je tudi vozniški sedež, zato bo prav vsak našel svoj najprimernejši položaj za volanom. Sedeži v leonu so nekoliko trši, vendar zaradi tega vožnja z njim ni nič manj udobna. Tudi podvozje je trše, kar še dodatno naglašuje španski temperament. Vozilo se zaradi tega odlično drži cestišča, le v izrazito hitrih in spolzkih zavojih vam bo nos vozila želel pobegniti iz zavoja.

Motorna paleta je ponovno pripeljana iz Nemčije, vendar so tokrat prvič namenili seatu tudi 1,8 litrski motor s turbo polnilnikom, ki razvije 131 kW (180 KM). V izvedbi s turbo motorjem je prav tako prvič pri seatu na voljo šeststopenjski menjalnik in štirikolesni pogon. Našega testiranca je poganjal 1,4-litrski motor z močjo 54 kW (75 KM), ki požene vozilo do 178 km/h, ob tem pa v povprečju ne porabi več kot 7,3 litra goriva na 100 prevoženih kilometrov.

Tudi delo z ročico klasičnega petstopenjskega menjalnika spominja na določene modele iz VAG koncerna. Odlično je usklajen z motorjem in deluje natančno in hitro.

Po približno šeststo preizkusnih kilometrih, je leon na nas pustil prepričljiv vtis. Solidne zmogljivosti, kvalitetna izdelava, bogata oprema, in če k temu dodamo še relativno ugodno ceno, ki za preizkušen model znaša 2,3 milijona tolarjev (kar je precej manj od podobno opremljenega golfa ali audija A3), so pred vami aduti, ki bodo poskušali prepričati čimveč kupcev, ki se ne želijo odreči nemški kakovosti, a vseeno želijo nekaj novega.

Leon je Španski golf.

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridržuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 21.XII.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura; Odmevi; Mostovi; Risanka; Zgodbe iz šoljke; Otroška oddaja; Svet narave, nan.; Naj posije sonce tudi nam - 11.55 Naokoli po Nemčiji, dok. odd. - 13.00 Poročila - 13.10 Vremenska panorama - 13.40 Tedenski izbor: Pod preprogo; Zoom - 16.00 Slovenci po svetu - 16.30 Poročila - 16.45 Na liniji - 17.15 Volkovi, čarovnice in velikani, ris. nan. - 17.45 National geographic, nan. - 18.35 Oddaja o znanosti - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.05 Tednik - 21.05 Turistična oddaja - 21.25 Osmi dan - 22.00 Odmevi, kultura, šport, vreme - 22.55 Ne/znani oder - 23.25 Droge - 23.55 Ekscentriki, dok. odd.

SLOVENIJA 2

7.55 Tedenski izbor: Videospotnice; Sestre, nad. - 9.20 Slalom za ženske v Jasni - 10.05 Slalom za moške v Kranjski Gori - 11.15 Tedenski izbor: Grace na udaru, nan.; Frasier, nan. - 11.55 Vremenska panorama - 12.20 Slalom za ženske v Jasni - 13.10 Slalom za moške v Kranjski Gori - 14.30 Tedenski izbor: Svet poroča; Metropolis - 15.30 Posnetek smučarskih tekem - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Sestre, nan. - 19.00 Noro zaljubljena, nan. - 19.30 Videospotnice - 20.05 Prenos košarkarske tekme v Suproligi iz Novega mesta - 22.15 Analiza smučarske tekme v Kranjski Gori - 22.45 Grace na udaru, nan. - 23.05 Ikinai, japonski film - 00.45 Obljubljena dežela, ameriški film

KANAL A

9.40 Sanjam o Jeannie, nan. - 10.10 Milady, nad. - 11.00 Oprah show - 12.00 Adrenalina - 13.25 Da, gospod minister, nan. - 14.00 Airwolf, nan. - 15.00 Mladoporočenci - 15.30 Ricki Lake - 16.20 Oprah show - 17.15 Milady, nad. - 18.00 Fant zre v svet, nan. - 18.30 Noro zaljubljena, nan. - 19.00 Pa me ustreli!, nan. - 19.30 Resnični svet, dok. nan. - 20.00 Košarkarska Evroliga

POP TV

9.30 Brez tebe, nad. - 10.30 Večna ljubezen, nad. - 11.30 Ne pozabi me nikdar, nad. - 12.30 Newyorška policija, nan. - 14.00 Pica, ti in jaz, nan. - 14.30 Umor, je napisala, nan. - 15.30 Zakon v Los Angelesu, nan. - 16.25 Brez tebe, nad. - 17.15 Večna ljubezen, nad. - 18.10 Žrebanje 1,2,3 - 18.15 Ne pozabi me nikdar, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Raztresena Ally, nan. - 20.55 Nikita, nan. - 21.50 Prijatelji, nan. - 22.20 Seks v mestu, nan. - 22.50 Jag, nan. - 23.40 Glavni na vasi, nan.

VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.40 Video strani - 17.00 Risanka - 17.45 Pokličite župana! - 18.45 Pravljica - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Kontaktna oddaja - 20.40 Nas poznate? - 21.50 Predstavitve - 21.00 Novice - 21.20 Tedenski kulturni pregled - 21.30 Iz združenja lokalnih TV - 22.00 Turistična oddaja

HTV 1

9.30 Poročila - 9.40 Izobraževalni program - 11.05 Za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.35 Vedno te hočem ljubiti, nad. - 13.20 Piloti v temi, dok. film - 14.10 Poročila - 14.15 Izobraževalni program - 15.00 Program za otroke in mladino - 16.00 Turistični magazin - 16.30 Hrvaška danes - 17.05 Deček spoznava svet - 17.30 Hugo - 17.55 Izobraževalna oddaja - 18.25 Kolo sreče - 18.55 Risanka - 19.30 Dnevnik - 20.15 Ameriški film - 21.50 Pol ure kulture - 22.25 Narava politike - 23.10 Odmevi dneva - 23.35 Pot k Swamiju, dok. odd. - 0.05 Nočni program

HTV 2

9.55 Poročila - 10.00 Ponovitve oddaj - 13.30 Globalna vas - 14.15 Južni Brooklyn, nad. - 15.00 Knjižnica - 16.00 Poročila - 16.10 Vedno te hočem ljubiti, nad. - 17.00 Vsakdanjost - 18.25 Panorama - 18.55 Poročila - 19.00 Na zdravje, nan. - 19.30 Policija, nan - 20.10 Kviz - 20.25 Bolnišnica upanja, nan. - 21.20 Polni krog - 21.40 Željka Ogresta z gosti - 22.45 Dosjeji X, nan. - 23.30 Filmska noč s Keanom Reevsom - 1.20 Najboljša dela svetovnih muzejev

PETEK, 22.XII.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura, Odmevi; Otroška oddaja; Volkovi, čarovnice in velikani, ris. nan.; Na liniji - 9.40 Pravljičar, nan. - 10.00 Pingvin Pingo, ris. film - 11.30 Tedenski izbor: Umetnost življenja po svetu, dok. nan.; National geographic, nan. 13.00 Poročila - 13.10 Vremenska panorama - 13.45 Tedenski izbor: Ekscentriki, dok. nan.; Droge; Osmi dan; Vsakdanjik in praznik - 16.00 Mostovi - 16.30 Poročila - 16.45 Zlata ribica, nan. - 17.10 Rdeči grafit - 17.45 Zenit - 18.20 Dosežki - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.05 Prešeren, nad. - 21.05 Zvok, dok. nan. - 22.00 Odmevi, kultura, šport, vreme - 23.00 TV Poper - 23.30 Polnočni klub - 0.40 Človeška koža, živalsko srce, francoski film

SLOVENIJA 2

8.55 Tedenski izbor: Videospotnice; Nenadoma Susan, nan.; Sestre, nad. - 10.40 Euronews - 12.10 Tito Puente, ponovitev koncerta - 13.05 Iz ljubezni in prijateljstva, nad. - 14.30 Zmuzljivec, angleški film - 16.15 Čarovnik iz Oza, ris. nan. - 16.40 Skriti svet morskih psov, dok. odd. - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Tanja, nad. - 19.00 Grafične tehnike - 19.30 Videospotnice - 20.05 Izbor športnikov Slovenije leta 2000 - 21.10 Nana, nad. - 22.00 Švedski film - 23.50 Jezera, nad. - 0.40 Taksi, nan.

KANAL A

9.40 Sanjam o Jeannie, nan. - 10.10 Milady, nad. - 11.00 Oprah show - 12.00 Atlantis - 13.25 Da, gospod minister, nan. - 14.00 Airwolf, nan. - 15.00 Bravo, Maestro - 15.30 Ricki Lake - 16.20 Oprah show - 17.15 Milady, nad. - 18.00 Fant zre v svet, nan. - 18.30 Noro zaljubljena, nan. - 19.00 Pa me ustreli!, nan. - 19.30 Resnični svet, dok. nan. - 20.00 Mladoporočenci - 20.30 Zmenkarije - 21.00 Roswell, nad. - 22.00 Policaj in pol, ameriški film - 23.40 Maščevanje iz groba, ameriški film

POP TV

9.30 Brez tebe, nad. - 10.30 Večna ljubezen, nad. - 11.30 Ne pozabi me nikdar, nad. - 12.30 Raztresena Ally, nan. - 14.00 Pica, ti in jaz, nan. - 14.30 Umor, je napisala, nan. - 15.30 Zakon v Los Angelesu, nan. - 16.25 Brez tebe, nad. - 17.15 Večna ljubezen, nad. - 18.10 Žrebanje 1,2,3, - 18.15 Ne pozabi me nikdar, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Vrtinec, ameriški film - 21.50 Teksaški mož postave, nan. - 22.40 Zlobni dvojček, nan. - 23.40 F/X - umori s trikom, nan.

VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.40 Video strani - 17.00 Dokumentarni film - 17.30 Tedenski kulturni pregled - 18.00 Kmetijski razgledi - 18.45 Pravljica - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Glasbena oddaja - 21.00 Novice - 21.20 Brez panike - 21.40 Motosport mundial - 22.10 Kako biti zdrav?

HTV 1

9.30 Poročila - 9.40 Izobraževalni program - 11.05 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.35 Vedno te hočem ljubiti, nad. - 13.20 Piloti v temi, dok. film - 14.10 Poročila - 14.15 Izobraževalni program - 15.00 Program za otroke in mladino - 16.00 Turistični magazin - 16.30 Hrvaška danes - 17.30 Hugo - 17.55 Alpe-Donava-Jadran - 18.25 Kviz - 18.55 Risanka - 19.30 Dnevnik - 20.15 Glasbena oddaja - 21.15 Osamljena zvezda, ameriški film - 23.30 Odmevi dneva - 23.55, 1.25 in 2.55 Ameriški film - 4.25 Nočni program

HTV 2

9.50 Poročila - 10.00 Ponovitve oddaj - 13.00 Pol ure kulture - 13.30 Bolnišnica upanja, nan. - 14.15 Željka Ogresta z gosti - 15.15 Dosjeji X, nan. - 16.00 Poročila - 16.10 Vedno te hočem ljubiti, nad. - 17.00 Vsakdanjost - 18.25 Panorama - 18.55 Poročila - 19.00 Prijatelji, nan. - 19.30 Policija, nan. - 20.10 Kviz - 20.25 Pravica za vse, nan. - 21.20 Polni krog - 21.40 Vojne sirote - 23.25 Pravi čas - 0.55 Najboljša dela svetovnih muzejev

SOBOTA, 23.XII.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura, Odmevi; Zgodbe iz šoljke; Pravljičar, ris. nan.; Pod klobukom; Radovedni Taček - 10.30 Božični žrebec, ameriški film - 12.00 Tednik - 13.00 Poročila - 13.10 Čarobni božič, TV igra - 14.20 Božičnik, jaslice iz testa - 14.35 Many in Lo, ameriški film - 16.00 Orehova potica - 16.30 Poročila - 16.45 Slovenska ljudska pesem - 17.00 Frančkovo božično darilo, ris. nan. - 17.10 Risanka - 17.50 Na vrtu - 18.15 Ozare - 18.20 Umetnost življenja po svetu, dok. nan. - 18.50 Risanka - 19.00 Danes - 19.05 Utrip - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.05 10. obletnica plebiscita o samostojnosti Slovenije - 21.15 Z vlakom po Avstraliji, dok. odd. - 22.15 Poročila - 22.45 Poljubi me, Kati, nan. - 23.15 Telesni stražarki, nan. - 0.05 Jane Doe, ameriški film

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 9.00 Videospotnice - 9.35 V telovadnici, nad. - 10.00 Ella in Josefin, nad. - 10.40 Tedenski izbor: Družinska naveza, nad.; Jasno in glasno - 13.00 Quo vadis, ameriški film - 14.10 J. Ipavca opera Princesa vrtoglavka - 15.35 O praznikih - 16.20 NBA akcija - 16.55 Dan slovenske košarke - 19.30 Videospotnice - 20.05 Pika na i - 21.30 Patriot, slovenski film - 23.00 Praksa, nan. - 23.45 Družinska zaveza, nad. - 0.25 Metropolis - 0.55 Sobotna noč

KANAL A

8.00 Risanke - 10.00 Nora hiša, nan. - 10.30 Do konca zaljubljena, nan. - 11.00 Miza za pet, nan. - 12.00 Nezgodni oddelek, nan. - 13.00 Kung Fu, nan. - 14.00 Košarkarska Evroliga - 16.35 Skrbni medvedki, ris. film - 17.55 Past za starše, ameriški film - 20.00 Nude pojejo, ameriški film - 21.45 Midva nisva nobena angela, ameriški film - 23.40 Najbolj nori vozniki, dok. odd. - 0.40 Posebna enota, nan.

POP TV

8.00 Risanke - 9.00 Power Ranger, nan. - 9.30 Knjižni molj Wishbone, nan. - 9.50 Navihanka, nan. - 10.10 Mladi učitelj, nan. - 10.30 Lepo je biti milijonar, kviz - 11.30 Šolska košarkarska liga - 12.30 Bes orkanov, dok. odd. - 13.00 Čas darovanja, ris. film - 14.25 TV Dober dan, nan. - 15.25 Prva izdaja, nan. - 16.20 Pop'n'Roll, glas. odd. - 17.20 Izganjalka vampirjev, nan. - 18.15 Jack in Jill, nan. - 19.15 24 ur - 20.00 Nori božič, ameriški film - 21.40 Gospod umor, ameriški film

VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.40 Video strani - 16.30 Kako biti zdrav? - 17.00 Motosport mundial - 17.30 Risanka - 18.00 Posavski obzornik - 18.45 Pravljica - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Iz združenja lokalnih TV - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.30 Glasbena oddaja

HTV 1

9.30 Poročila - 9.35 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.30 Dokumentarna oddaja - 13.00 Prizma - 13.55 Poročila - 14.05 Oprah Show - 15.35 Dokumentarni film - 16.30 Zlata dekleta, nan. - 17.05 Glasbena oddaja - 18.40 Kulturna oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.15 Tedenski pregled - 21.05 Aljaska, ameriški film - 22.55 Poročila - 23.10 Noah's Ark, nan. - 2.10 Romero, ameriški film - 3.50 Družinska pesem, ameriški film

HTV 2

8.20 Čudež v 34. ulici, ameriški film - 10.05 Poročila - 10.10 Ponovitve oddaj - 13.55 Hišni ljubljenčki - 14.45 Beverly Hills, nan. - 15.30 Briljantina - 16.20 Melrose Place, nan. - 17.10 Črno-belo v barvi - 17.55 Kdor poje, zlo ne misli, hrvaški film - 19.30 Policija, nan. - 20.10 Družina Soprano I., nad. - 21.00 Baročni božič - 22.00 Poročila - 22.05 Skupaj do zvezd - 23.05 Seks in mesto - 23.30 Metropolis - 1.00 Najboljša dela svetovnih muzejev

NEDELJA, 24.XII.

SLOVENIJA 1

8.00 Živžav: Telebajski; Babar in božiček; Pika nogavička; Tomažev svet - 9.50 Medvedka, ki sta rešila božič - 10.10 Božičkov čas - 10.55 Svet divjih živali, nan. - 11.30 Obzorja duha - 12.00 Ljudje in zemlja - 13.00 Poročila - 13.10 Vremenska panorama - 13.40 Naš skupni prijatelj, nad. - 14.25 Pomagajmo si - 14.55 Prešeren, nad. - 16.05 Prvi in drugi - 16.30 Poročila - 16.50 Vsakdanjik in praznik - 17.45 Slovenski magazin - 18.15 Slovenska ljudska pesem - 18.15 Mali medvedek in božična zvezda - 18.40 Risanka - 18.50 Žrebanje lota - 19.00 Danes - 19.05 Zrcalo tedna - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.05 Jezus, film - 21.35 Advent in volčji čas, dok. odd. - 22.35 Poročila, šport, vreme - 23.00 Božič v Logu pod Mangartom - 23.25 Marijo nesejo, dok. odd. - 23.50 Polnočnica v Velikih Laščah - 1.30 božični koncert orkestra RTV Slovenija

SLOVENIJA 2

8.10 Tedenski izbor: Videospotnice; Noro zaljubljena, nan.; Tanja, nad. - 9.50 Prava stvar, nan. - 10.15 Sorodne duše, nan. - 10.45 Parada lesa - 11.15 Policija na naši strani - 11.45 Komorni zbor Ave - 13.00 Quo vadis, ameriški film - 14.30 Balet Hrestač - 16.00 Od Kotelj do Belih vod - 16.20 NBA košarka - 17.50 Seks in čokolada, film - 19.30 Videospotnice - 20.05 Novoletni super 3 x 3 - 21.35 Gfrasier, nan. - 22.10 Cik cak - 22.40 Šport v nedeljo - 23.10 Weinachtsfieber, nemški film

KANAL A

8.00 Risanke - 10.00 Nora hiša, nan. - 10.30 Do konca zaljubljena, nan. - 11.00 Miza za pet, nan. - 12.00 Nezgodni oddelek, nan. - 13.00 Kung Fu, nan. - 14.00 Predbožična mora, ameriški film - 15.45 Sever in jug, nad. - 16.45 Muppetki na Manhattnu, ameriški film - 18.30 Past za starše 2, ameriški film - 20.00 Nune pojejo 2, ameriški film - 21.50 Stilski izziv - 22.30 Božične želje, ameriški film - 0.10 Najboljša obramba, ameriški film - 1.50 Naš gost

POP TV

8.00 Risanke - 9.00 Power Ranger, nan. - 9.30 Knjižni molj Wishbone, nan. - 9.50 Navihanka, nan. - 10.00 Lepo je biti milijonar, kviz - 11.30 Šolska košarkarska liga - 12.30 Pop'n'Roll, glas. odd. - 13.30 Resnične zgodbe o umetnem srcu, dok. odd. - 14.00 Odiseja, ameriški film - 15.40 Drugi dan božiča, ameriški film - 17.20 Obalna straža, nan. - 18.10 VIP, nan. - 19.15 24 ur - 20.00 Božiček, ameriški film film - 21.45 Športna scena - 22.15 Ujeti za božič, ameriški film

VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.40 Video strani - 16.30 Slovenski slavček - 18.00 Smo dobri gospodarji? - 18.45 Pravljica - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Moj kraj: Žužemberk - 20.30 Moj kraj - 20.30 Posavski obzornik - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.30 Kmetijski razgledi

PONEDELJEK, 25.XII.

SLOVENIJA 1

8.00 Tedenski izbor: Utrip; Zrcalo tedna; Risanka; Zlata ribica, nan.; Rdeči grafit; Pravljičar, nan. - 10.00 Evangeličansko bogoslužje - 11.00 Pikijev čarobni božič - 11.25 Risanka - 11.55 Prenos papeževe božične poslanice - 13.00 Poročila - 13.10 Vremenska panorama - 13.20 Prvi in drugi - 13.45 Naš skupni prijatelj, nad. - 14.35 Pika na i - 16.00 Dober dan, Koroška - 16.30 Poročila - 16.45 Slovenska ljudska pesem - 16.50 Telebajski - 17.15 Radovedni taček - 17.45 Dober večer - 18.35 Žrebanje 3 x 3 plus 6 - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.05 Komisar Rex, nan. - 21.00 Jezus, film - 22.35 Poročila, šport, vreme - 22.55 Nikoli končana zgodba, nemško-angleški film

SLOVENIJA 2

9.30 Tedenski izbor: Videospotnice; Nana, nad.; Športniki Slovenije 2000 - 11.55 Slovenska polka in valček - 12.45 Vremenska panorama - 13.35 Tedenski izbor: Cikcak; Sobotna noč; Policija na naši strani; Gilles Apap igra Mozarta - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Cvet življenja, nad. - 19.00 Lingo - 19.30 Videospotnice - 20.05 Nabrita družabnica, ameriški film - 21.50 Studio City - 23.20 South Park, nan. - 23.45 Brane Rončel izza odra - 1.10 Zmuzljivec, angleški film

KANAL A

9.10 Vrnitev v Oz, ameriški film - 11.00 Milady, nad. - 12.00 Dannyjeve zvezde - 13.25 Da, gospod minister, nan. - 14.00 Airwolf, nan. - 15.00 Zmenkarije - 15.30 Ricki Lake - 16.20 Oprah show - 17.15 Milady, nad. - 18.00 Fant zre v svet, nan. - 18.30 Noro zaljubljena, nan. - 19.00 Pa me ustreli!, nan. - 19.30 Resnični svet, dok. nan. - 20.00 Gremlini, ameriški film - 21.50 Sedem, nan. - 22.50 Tretji kamen od sonca, nan. - 23.20 Oborožena in nevarna, ameriški film

POP TV

9.30 Brez tebe, nad. - 10.30 Večna ljubezen, nad. - 11.30 Ne pozabi me nikdar, nad. - 12.30 Športna scena - 13.00 Antibiotiki, dok. odd. - 14.00 Pica, ti in jaz, nan. - 14.30 Umor, je napisala, nan. - 15.30 Gorski zdravnik, nan. - 16.25 Brez tebe, nad. - 17.15 Večna ljubezen, nad. - 18.10 Žrebanje 1,2,3, - 18.15 Ne pozabi me nikdar, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Kako smo snemali TV Dober dan - 21.00 Življenjska priložnost, ameriški film - 22.40 Veronikine skušnjave, nan. - 23.10 Jag, nan. - 0.00 Glavni na vasi, nan.

VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.40 Video strani - 16.30 Slovenski slavček - 18.00 Športni pregled - 18.45 Pravljica - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 TV Dober dan - 20.45 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.20 Moj kraj - 21.45 Športni pregled

TOREK, 26.XII.

SLOVENIJA 1

8.30 Tedenski izbor: Mostovi; Risanka; Radovedni Taček; Pridi, moj mili Ariel, nan. - 9.45 Pravljičar, nan. - 10.05 Risanka - 10.30 Jelenček Rudolf, ris. film - 12.00 Komisar Rex, nan. - 13.00 Poročila - 13.15 Evropski dokumentarni film - 13.35 Naš skupni prijatelj, nad. - 14.25 Novoletni super 3 x 3 - 16.00 Prisluhnimo tišini - 16.30 Poročila - 16.45 Slovenska ljudska pesem - 16.50 Kreša in oreh - 17.00 Moje mestece, nan. - 17.45 Potovanje po reki Yukon, dok. odd. - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.05 Slovenski plebiscit - 21.00 Pogovor s predsednikom države Milanom Kučanom - 22.00 Poročila, šport, vreme - 22.15 Advent in volčji čas, dok. odd. - 23.15 Dekleta s Španskega trga, italijanski TV drama

SLOVENIJA 2

9.30 Tedenski izbor: Videospotnice; Cvet življenja, nan. - 10.55 S trboveljsko delavsko godbo okrog sveta - 12.05 Bela krizantema, dok. odd. - 12.50 Euronews - 14.05 Tedenski izbor: Many in Lo, ameriški film; Parada plesa; Studio City - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Sestre, nad. - 19.00 Noro zaljubljena, nan. - 19.30 Videospotnice - 20.05 Sveta dežela in sveti kraji, dok. odd. - 21.05 Svet poroča - 21.35 Prva noč mojega življenja, španski film - 22.50 Beethovnova 9. simfonija - 23.50 Na pragu življenja, švedski film

KANAL A

9.10 Otroci v deželi igrač, ameriški film - 11.00 Milady, nad. - 12.00 Atlantis - 13.25 Da, gospod minister, nan. - 14.00 Airwolf, nan. - 15.00 Stilski izziv - 15.30 Ricki Lake - 16.20 Oprah show - 17.15 Milady, nad. - 18.00 Fant zre v svet, nan. - 18.30 Noro zaljubljena, nan. - 19.00 Pa me ustreli!, nan. - 19.30 Resnični svet, dok. nan. - 20.00 Življenjska priložnost, kviz - 20.30 Gremlini 2, ameriški film - 22.20 Tretja izmena, nad. - 23.15 Tretji kamen od sonca, nan. - 23.45 Črna magija, ameriški film - 1.30 Odklop

POP TV

9.30 Brez tebe, nad. - 10.30 Večna ljubezen, nad. - 11.30 Ne pozabi me nikdar, nad. - 12.30 Kako smo snemali TV Dober dan - 14.00 Pica, ti in jaz, nan. - 14.30 Umor, je napisala, nan. - 15.30 Gorski zdravnik, nan. - 16.25 Brez tebe, nan. - 17.15 Večna ljubezen, nad. - 18.10 Žrebanje 1,2,3, - 18.15 Ne pozabi me nikdar, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Poslednja želja, ameriški film - 21.45 Bolnišnica upanja, nan. - 22.40 Veronikine skušnjave, nan. - 23.10 Jag, nan. - 0.00 Glavni na vasi, nan.

VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 17.00 Risanka - 18.00 Športni pregled - 18.45 Pravljica - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Zadnja želja, ameriški film - 21.35 Novice - 22.00 Športni pregled

SREDA, 27.XII.

SLOVENIJA 1

8.30 Tedenski izbor: Dober dan, Koroška; Risanke; Kreša in oreh - 10.00 Pravljičar, nan. - 10.25 Risanka - 10.45 Srečanje z božičkom, ris. film - 11.35 Tajno društvo PGC, slovenski film - 13.00 Poročila - 13.10 Vremenska panorama - 13.30 Naš skupni prijatelj, nan. - 14.20 Božični žrebec, angleški film - 16.00 Mostovi - 16.30 Poročila - 16.45 Slovenske ljudske pesmi - 16.50 Male sive celice - 17.45 Svet narave, dok. odd. - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.05 Do konca in naprej, slovenski film - 22.00 Odmevi, kultura, šport, vreme - 22.55 Konec 2. tisočletja, dok. odd.

SLOVENIJA 2

9.30 Tedenski izbor: Videospotnice; Sestre, nad.; Charlie najde očeta, ameriški film; Sveta dežela in sveti kraji, dopk. odd. - 13.50 Boš videl, kaj dela Dolen'c na božič - 15.40 Ameriški film - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Sestre, nad. - 19.00 Noro zaljubljena, nan. - 19.30 Videospotnice - 20.05 Šport v letu 2000 - 21.05 Opera Traviata - 23.10 Vse, razen umora, nan. - 0.40 Dotik meduze, ameriški film

KANAL A

9.20 Snežna dirka, ameriški film - 11.00 Milady, nad. - 12.00 Dannyjeve zvezde - 13.25 Da, gospod minister, nan. - 14.00 Airwolf, nan. - 15.00 Komedija zmešnjav - 15.30 Ricki Lake - 16.20 Oprah show - 17.15 Milady, nad. - 18.00 Fant zre v svet, nan. - 18.30 Noro zaljubljena, nan. - 19.00 Pa me ustreli!, nan. - 19.30 Resnični svet, dok. nan. - 22.00 Življenjska priložnost, kviz - 20.30 Jack, ameriški film - 22.30 Najboljše reklame, dok. odd. - 23.30 Tretji kamen od sonca, nan. - 0.00 Dom za vedno, ameriški film

POP TV

9.30 Brez tebe, nad. - 10.30 Večna ljubezen, nad. - 11.30 Ne pozabi me nikdar, nad. - 12.30 Bolnišnica upanja, nan. - 14.00 Pica, ti in jaz, nan. - 14.30 Umor, je napisala, nan. - 15.30 Gorski zdravnik, nan. - 16.25 Brez tebe, nan. - 17.15 Večna ljubezen, nad. - 18.10 Žrebanje 1,2,3, - 18.15 Ne pozabi me nikdar, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Družinska lilija, ameriški film - 21.45 Newyorška policija, nan. - 22.40 Veronikine skušnjave, nan. - 23.10 Jag, nan. - 0.00 Glavni na vasi, nan.

VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 17.00 Klavir, ameriški film - 18.15 Smo dobri gospodarji? - 18.45 Pravljica - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Pokličite župana! - 20.30 Rezerviran čas - 20.45 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.15 Brez panike - 21.30 V svetu oktanov - ATV predstavlja

DOLENJSKI LIST STU io

DESET DOMAČIH

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju **lestvice Studia D** in **Dolenjskega lista** dodelil nagrado **Božidarju Breznikarju iz Črmošnjic 88.** Nagrajencu čestitamo! Lestvica, ki je na sporedu vsako nedeljo ob 17. uri (ponovitev pa je ob torkih o polnoči), je ta teden takšna:

1. (2) Dekle iz mlina - **ansambel Franca Potočarja**
2. (3) Ljubezen na recept - **ansambel Marjana Kočevarja**
3. (1) Srce odpira svet - **ansambel Vrisk**
4. (5) Atov valček - **ansambel Korenine**
5. (6) Kitaro rad igram - **ansambel Mladi Dolenjci**
6. (4) Moja reka - **ansambel Rog**
7. (8) Ples na skednju - **ansambel Nagelj**
8. (7) Pridne roke - **ansambel Slavček**
9. (10) Slovo - **Trio Odmev**
10. (-) Potpouri risank - **ansambel Mesečniki**

Predlog: Na Dolenjskem je dekle - **ansambel Slapovi**

Kupon št. 51

Glasujem za: _____

Moj naslov: _____

_____

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 8000 Novo mesto

NAGRADNA KRIŽANKA 51

AVTOR: JOŽE UDIR	GRAPA	TOLSTA GUBA, TREBUŠNICE, PEČICA	GR. MIT. LETALEC / OČESNA MREŽNICA					KRAVICA / PREBIVALCI AZIJSKE DRŽAVE			
MERSKA ENOTA ZA TLAK (1mm Hg)					MESTO V OSREDNJEM IRANU / SMUČARKA WACHTER-JEVA					SKRIVNOST	OTOK V TIHO-MORSKEM ARHIPELAGU TUAMOTU
GRADBENI MATERIAL						DOLINA POD TRIGLAVOM / KEM. SIMBOL ZA IRIDIJ					
NEBELJENO BOMBAŽNO PLATNO									ANTON NANUT / OZNAKA ZA IRSKI FUNT		
VZDEVEK BOGATAŠA ONASSISA				POSMEH / EDVARD BENEŠ							
PRIPADNIK PRAZGOD. LJUDSTVA (OD BALTIKA DO M.AZIJE)						PRIZORIŠČE, TORIŠČE ČESA					
EDINA JORDANSKA LUKA						ULITA TISKARSKA ČRKA					DOLENJSKI LIST / DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST / DOLENJSKI LIST	JUŽNO-KOREJSKI OTOK	KOZAŠKI POGLAVAR	NEPRIROD-NOST	POKRAJINA V SAUDSKI ARABIJI	SLED, KRIŽIŠČE DIVJAČINE	ČLOVEK, KI JAMČI Z ŽIVLJENJEM ZA KAJ	NAPAD
REMIJU PODOBNA IGRA NA KARTE							
PISNO POTRDILO ALI IZVID							
ZNANA HRV. PEVKA / GR. MIT. ČAROVNICA Z AJAJE							

Nagrade v Dolenjo Podgoro, Novo Gorico in Krško

Žreb je izmed reševalcev 49. nagradne križanke izbral **Marijo Šutej iz Dolenje Podgore pri Starem trgu, Anico Sonc iz Nove Gorice** in **Jožeta Zajca iz Krškega**. Šutejevi je pripadla denarna nagrada, Sonceva in Zajc pa bosta za nagrado prejela knjigo. Nagrajencem čestitamo.

Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do **srede, 3. januarja 2001**, na naslov: **Dolenjski list, Germova ulica 4, p.p. 212, 8001 Novo mesto,** s pripisom **"križanka 51"**. Ovojnico brez poštne znamke lahko oddate v nabiralnik pri vhodu v stavbo uredništva v Novem mestu.

Rešitev 49. križanke

Pravilna rešitev 49. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: STROJAR, TREPALO, RENEGAT, REPICA, OSAT, NIT, SPOL, NETILO, MARK, GNU, AP, OGLAS, CROCE, LIE, PRAŠNIK, ANAMIT, KOJA, RANINA, ONA.

• *"Da bi bil človek srečen, potrebuje troje: omejenost, samoljubje in močno zdravje. Toda če mu manjka prvo, je vse izgubljeno.* (GUSTAV FLAUBERT)

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame in babice

MARIJE LAMUT

roj. Rešetič

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste se prišli poslovit od naše drage pokojnice, nam izrazili sožalje, darovali v dobrodelne namene, ji podarili cvetje in sveče. Zahvaljujemo se celotnemu osebju Doma starejših občanov za vso njihovo humano pomoč ter vsem zdravnikom, posebno dr. Gregoriču, in zdravstvenemu osebju Internega oddelka bolnišnice, ki so ji stali ob strani med boleznijo.

Žalujoči: vsi njeni

Novo mesto, 18. decembra 2000

Letanje in striženje peruti

CERKLJE OB KRKI, BREŽICE - Civilno letališče v Cerkljah ob Krki bo, kot kaže, le začelo delovati. Nad njim bodo torej na veliko letala civilna letala posavskih in drugih ljubiteljev letalne tehnike. Na tem letališčem bi sicer letali že zdavnaj, če ne bi nekaterim v Brežicah pristrigli peruti.

ZAHVALA

Kajti življenje in smrt sta eno,
tako kot sta eno reka in ocean.
(Kahlil Gibran)

V 75. letu se je poslovil naš dragi

FRANC BELIČIČ

Belokranjska cesta 19, Črnomelj

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste se poslovili od pokojnika, mu darovali cvetje, sveče, darove namenili v dobre namene in ga pospremili k večnemu počitku. Posebej hvala g. kaplanu za lep obred, gasilcem iz Črnomlja, govorniku g. Antonu Planincu in pevskemu zboru iz Doblič. S spoštovanjem se zahvaljujemo tudi osebju Internega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, zlasti dr. Mariji Čeh za zdravljenje in nego.

Žena Ema ter sin Andrej in hčerka Alenka z družinama

Dom starejših občanov Črnomelj

objavlja prosto delovno mesto

poslovne sekretarke/poslovnega sekretarja.

Kandidati morajo izpolnjevati vse splošne pogoje, ki jih določa Zakon o delovnih razmerjih, poleg tega pa še naslednje posebne pogoje:

1. izobrazba:
   - končana VI. stopnja strokovnega izobraževanja
2. poklic:
   - višji upravni delavec - poslovna smer
   - pravnik
   - poslovni sekretar
3. dodatna ali funkcionalna znanja:
   - zahtevana (obvezna):
     - *znanja s področja delovanja javnih zavodov, ekonomike poslovanja neprofitnih organizacij in osnov managementa*
     - *temeljne metode in tehnike poslovnega komuniciranja*
     - *s področja uporabe sodobne informacijske tehnologije v poslovanju pisarne*
     - *osnove projektnega dela in znanja s področja organizacije dela v tajništvu in pisarni, z uporabo delovnih tehnik*
     - *znanja s področja zajemanja, prenosa in zaščite prenosa podatkov*
   - želena:
     - *samostojno vodenje pisarniškega poslovanja*
     - *poznavanje delovnopravne zakonodaje in Zakona o upravnem postopku*
4. zahtevane delovne izkušnje:
   - 12 mesecev na področju poslovno sekretarskih poslov ali poslov, ki so vključevala delo na administrativnem, kadrovskem in organizacijskem področju.
5. rok za oddajo prošenj:
   - 8 dni po objavi oglasa
6. priloge k prošnjam:
   - dokazila o izobrazbi (fotokopije dokumentov)
   - dokazila o dodatnem oz. funkcionalnem znanju (fotokopije diplom, potrdil ali drugih listin)
   - dokazila o zahtevanih delovnih izkušnjah (fotokopije listin, priporočila - reference)
7. kandidati bodo opravili praktični preizkus s področja dela poslovnega sekretarja, ki je opredeljeno v sistemizaciji delovnega mesta v Domu starejših občanov Črnomelj
8. delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Prošnje s prilogami morajo biti poslane po pošti, na naslov:

Dom starejših občanov Črnomelj, Ul. 21. oktobra 19/c, 8340 Črnomelj
"poslovni sekretar"

Nepopolne vloge ne bodo obravnavane.

Izbran bo kandidat, ki bo najbolj izpolnjeval objavljene pogoje in bo na praktičnem preizkusu zadostil zahtevam objavljenega delovnega mesta. Ocena praktičnega dela bo narejena na osnovi proste presoje.

Predvideni pričetek dela: 1.3.2001.

ZAHVALA

Lepo je bilo živeti s Tabo,
zato samo Ti veš, kako nam je!

Z bolečino v srcu smo se poslovili od naše najdražje žene, mame, stara mame, sestre, tete, svakinje in tašče

FRANČIŠKE SIMONČIČ

iz Gradenj 7 pri Šmarjeških Toplicah

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in sodelavcem Krke, tovarne zdravil - KPS, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, nam izrazili pisna in ustna sožalja, darovali cvetje, sveče in našo drago mamo pospremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi g. Ajdniku za poslovilne besede, gospodu župniku za opravljen pogrebni obred, pevcem iz Šmihela, izvajalcu Tišine in pogrebni službi Oklešen. Hvala vsem, ki ste našo mamo imeli radi, jo spremljali skozi življenje in k večnemu počitku.

Vsi njeni

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 64. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

IVAN JAKOBČIČ

iz Dobravice 5 pri Šentjerneju

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali cvetje, sveče in ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Fortunovi iz Črnomlja, enoti intenzivne terapije Splošne bolnišnice Novo mesto, družini Pavšelj, Društvu upokojencev, oktetu iz Šentjerneja, trobentaču, pogrebnim in pokopališkim storitvam Sonje Novak, s.p., ter Oklešen iz Novega mesta, kaplanu za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Ivanka, sinova Darko in Janez z družinama, hčerka Romana, brat Miha in sestra Angelca z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Življenje celo si garal,
vse za dom, družino dal,
sledi ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.

V 65. letu starosti nas je zapustil

STANISLAV HOČEVAR

iz Preske 11 pri Dobrniču

Iskreno se zahvaljujemo za podarjeno cvetje, sveče in izraze sožalja; sorodnikom, prijateljem, vaščanom, LD Dobrnič, g. Prparju za poslovilne besede, invalidom in Društvu upokojencev. Zahvala tudi kolektivu Betonala, U.S.T. čistilnemu servisu Trebnje, Novolesu Račje selo. Iskrena hvala g. župniku za opravljen obred in cerkvenemu pevskemu zboru Dobrnič ter vsem, ki ste pokojnega v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je zapustila naša draga mama

MARIJA KASTELIC

iz Dol. Ponikev 3, Trebnje

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom in prijateljem za izraze sožalja, darovano cvetje in sveče, dr. Kranjcu za obiske na domu, pevcem iz Šmihela, zastavonoši, trobentaču za odigrano Tišino, pogrebni službi Oklešen ter g. župniku Petru Kijakonu za lepo opravljen obred. Hvala vojašnici iz Bršljina, gostišču Motel Hribar in sodelavcem Krke-služba za zagotavljanje kakovosti, ter Oddelku za kemijsko kontrolo končnih izdelkov. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: mož Frančišek, sin Jože z družino in ostalo sorodstvo

Prodaja in oddaja celote ali dela kompleksa Bršljin, Novo mesto (bivši Pionir)

24.000 m² veliko pozidano stavbno zemljišče z 20 objekti skupne površine 5.000 m² na območju Bršljin, Medičeva ulica, ki je v PUP-u občine Novo mesto opredeljeno kot gospodarska cona za sekundarne in terciarne dejavnosti, dovoljena izgradnja objektov P+1, oddamo ali prodamo.

Na območju so železokrivnica, tesarska delavnica, skladišča in nadstreški, delavske barake, garaže z vilo in podobno.

Del kompleksa želimo takoj prodati, večino pa oddajati za nizko najemnino, lahko kupcu dela kompleksa, ali pa drugim zainteresiranim najemnikom.

Če želite več informacij, pokličite na GSM **041/672-635**, **Bojana Cesarja**.

Prednost bodo imeli interesenti, ki lahko sklenejo posel do 31.1.2001.

IZ PORODNIŠNIC

V času od 4. do 10. decembra so v novomeški porodnišnice rodile: Petra Kukec iz Tržišča - Nejca, Vesna Barbič iz Dol. Toplic - Ajo, Mateja Pavlin z Rateža - Davida, Darja Vrščaj iz Gabrja-Kandije - Lavro, Danica Mlakar iz Jelendola - Klemena in Niko, Slavka Hočevar iz Močvirja - Kristijana, Jožica Pasar iz Žužemberka - Manco, Alenka Papež iz Jablana - Žana, Slavica Miklavž iz Podbočja - Petro, Tanja Horžen iz Hrastja - Roka, Irena Ivančič iz Globokega - Gabrijelo, Mateja Lampe z Vrha pri Šentjerneju - Klemena, Aleksandra Črtalič iz Šmarjeških Toplic - Lavro, Nevenka Turk iz Podgrada - Ano.

Iz Novega mesta: Matjana Urek, Tavčarjeva 1 - dečka.

Čestitamo!

RADIO BREŽICE
na 88,9 in 95,9 MHz

Večer, posvečen J. S. Bachu

V četrtek, 30. novembra, so učitelji Glasbene šole Krško s svojimi učenci pripravili koncert, posvečen 250-letnici smrti velikega glasbenega ustvarjalca J. S. Bacha. Kot gostje so nastopili učenci brežiške glasbene šole in glasbene šole Marjana Kozine Novo mesto. Ves program so mladi glasbeniki odlično izvedli. K boljšemu razumevanju tistega časa in skladatelja so pripomogli tudi zanimivi tekst, vodenje prof. Karoline Vegelj Stopar ter priložnostna razstava učiteljice Suzane Drobila. Obe pedagoginji naše šole sta bili pobudnici tega zanimivega večera. Žal ni bilo mogoče realizirati nastopa z orglami zaradi premajhne dvorane, kar zopet kaže na velik prostorski problem naše šole. Za tako pripravljen večer gre zahvala vsem nastopajočim in njihovim učiteljem ter seveda zvestim obiskovalcem naših prireditev.

PROF. DRAGO GRADIŠEK
Ravnatelj Glasbene šole Krško

ZAHVALA

Delo, trud, trpljenje -
to bilo tvoje je življenje.

V 91. letu starosti nas je zapustila draga mama, stara mama, prababica, sestra in teta

JOŽEFA PAVLIN

iz Zapuž 15 pri Šentjerneju

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče in sv. maše ter gospodu župniku za lepo opravljen obred. Zahvaljujemo se tudi pogrebni službi Oklešen. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Življenje celo si garal,
trpljenje in bolečine težke si prestal.
Sledi ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.

V 70. letu nas je po težki bolezni zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

JOŽE STEPAN

z Grabrovca pri Metliki

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam stali ob strani, nam izrazili sožalje, pokojnemu podarili cvetje in sveče ter ga pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala zdravstvenemu osebju Splošne bolnišnice Novo mesto, Zdravstvenemu domu Metlika, še posebej dr. Srebočanovi in sestri Nadi, Domu starejših občanov Metlika za skrb in nego. Iskrena hvala Gasilskemu društvu Grabrovec za poslovilne besede, tovarni Beti Metlika, Avtotransportom Kastelec Grosuplje, Viatorju Vektorju Ljubljana, pogrebni službi Piškurič ter gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

V SPOMIN

na dragega in nikoli pozabljenega očeta, sina in brata

NIKA BADOVINCA

gostilničarja iz Metlike

24.12.1980 - 24.12.2000

Počivaj v miru Božjem.

Hčerki Petra in Danica, mati, brat in sestra

OSMRTNICA

V 61. letu starosti je v San Franciscu umrl

PETER PEČAVAR

rojen v Stranski vasi pri Semiču

Za njim žalujejo: žena Stanka, sinova Peter in Žani, bratje Albin, Mirko, Ivan in Franci z družinami ter ostalo sorodstvo

POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

Leopold Oklešen
K Roku 26
Novo mesto
☎ 07/33 70 200
delovni čas: **NON STOP**

Vsi, ki so upravičeni do povračila pogrebnih stroškov, imajo pri celotni storitvi le minimalno doplačilo.
Opravljamo tudi prevoze v tujino in v nekdanje jugoslovanske republike.

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je po težki bolezni za vedno zapustil naš dragi oče, dedi, brat in stric

ANTON NOVAK

iz Lastovč 13, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za podarjeno cvetje in sveče, izraze sožalja in pomoč v najtežjih trenutkih ter vsem, ki ste pokojnega pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala tudi sodelavcem Revoza - DLI, dr. Kranjcu za pomoč v času bolezni, pevcem za lepo zapete žalostinke, trobentaču za zaigrano Tišino, g. župniku za lepo opravljen obred ter pogrebnima službana JP Komunala in Oklešen. Vsem iskrena hvala!

Žalujoči: hčerka Jelka, vnuk Zvonko, brat Lojze, sestri Olga in Ani z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 71. letu starosti se je poslovila od nas draga mama

JOŽEFA PUCELJ

iz Tomažje vasi pri Škocjanu

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in prijateljem za izraze sožalja, darovano cvetje, sveče in za sv. maše ter vsem, ki ste pokojno pospremili na zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo sosedi Tončki za vso pomoč, pevcem iz Škocjana, govornici Anki, g. župniku in pogrebni službi Blatnik.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Ne jokajte, predragi moji,
trpljenja mojega ni več,
odšel za vedno sem, prijat'lji
v večni raj za vekomaj.

V 66. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil naš dragi

MARTIN ŠKOF

s Stražnjega Vrha 1 a

Vsem, ki sta mi ob težki izgubi moža pomagali, nam izrazili sožalje, pokojniku darovali cvetje, sveče in zanj molili, se iskreno zahvaljujem. Posebna hvala sorodnikom in prijateljem za vsestransko pomoč, govorniku za poslovilne besede, pevcem, trobentaču za zaigrano Tišino, gospodu župniku za lepo opravljen obred in pogrebni službi Malerič. Hvala vsem, ki ste pokojnika pospremili na zadnji poti.

Vsi njegovi

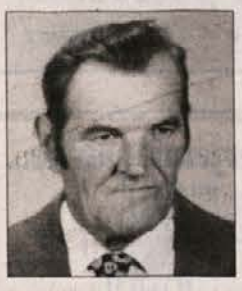

ZAHVALA

Vse do zadnjega si upal,
da bolezen boš ugnal,
a pošle so ti moči
in zaprl trudne si oči.

V 69. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in brat

JOŽE MEHAK

iz Tomažje vasi 28

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, darovali cvetje, sveče, svete maše in drugo pomoč in ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala sodelavcem IGM Strešnik iz Dobruške vasi, Veterini iz Novega mesta, TPV Johnson Controls, gasilcem, pevcem iz Šmihela, Splošni bolnišnici Novo mesto in vsem, ki so mu lajšali bolečine v času bolezni, pogrebni službi Oklešen in gospodu župniku za lepo opravljen pogreb. Vsem še enkrat od srca hvala!

Žalujoči: žena Justina, sinova Jože in Tone z družino, hčerka Vida z družino ter bratje in sestra

Umrl je
dolgoletni ravnatelj v pokoju

ROMAN ČELESNIK

iz Škocjana

Od njega smo se poslovili v petek, 15. decembra 2000, na pokopališču v Ločni. S hvaležnostjo ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Učenci in delavci Osnovne šole Frana Metelka, Škocjan

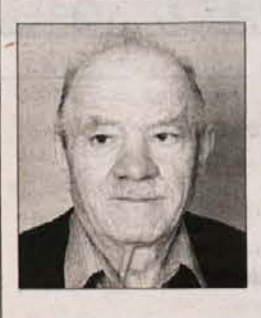

ZAHVALA

Z bolečino v srcu smo se poslovili od našega dragega očeta, starega očeta, brata in strica, ki je umrl v 75. letu starosti

IVANA POŽEKA

iz Velikih sel 1 pri Adlešičih

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom za vsestransko pomoč, vsem prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, pokojnemu očetu darovali cvetje, sveče in ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala Lovski družini Adlešiči za lepo organizacijo pogreba, KS Adlešiči, Občinski organizaciji ZZB, Gasilskemu društvu Adlešiči, vsem govornikom za poslovilne besede in Lovskemu pevskemu zboru za odpete pesmi. Še enkrat vsem, ki ste ga imeli radi in sočustvovali z nami, iskrena hvala!

Žalujoči: žena Anka, sin Ivan in hčerka Marija z družinama, sestra Anka in bratje Ciril, Jože, Lojze z družinami

ZAHVALA

Življenje celo si garal,
vse za dom, družino dal.
Sledi ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.

V 69. letu starosti nas je zapustil naš dragi ata, mož, stari ata, brat, tast in stric

IVAN ŠTARE

iz Škrljevega pri Šentrupertu

Beseda hvala ni dovolj, da bi mogli izraziti hvaležnost vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom, znancem, ki so nam v težkih trenutkih stisnili roko, izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje, sveče, sv. maše in našega očeta tako številno pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala velja Gasilskemu društvu Šentrupert, g. dekanu Petku, g. Simončiču in g. Lamovšku za lepo opravljen obred, pevcem za zapete žalostinke, govornikom Petru Kurentu in Petru Pavlinu. Vsem, ki ste ga imeli radi in sočustvovali z nami, hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Zakaj si morala, mama, umreti,
ko pa s tabo je bilo lepo živeti?
Odkar utihnil je tvoj glas,
žalost, bolečina domujeta pri nas.
Ljubila si življenje, polje in dom,
vendar brez slovesa zapustila si svoj dom.

V 77. letu starosti nas je za vedno zapustila draga žena, mama, stara mama, prababica in tašča

ROMANA PODLOGAR

s Trstenika 15, Mirna

Ob boleči izgubi naše drage mame se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam izrekli sožalje, pokojni darovali cvetje, sveče, svete maše ter jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala zdravstvenemu osebju Nevrološkega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, kolektivu prodajalne Grič Mirna, TOM-u tapetništvo Mokronog, Litostroju Ljubljana, Komasu, d.o.o. Velika Loka, družbi Tomplast Mirna, sindikatu Mercator Dolenjska, govorniku g. Jožetu Ramovšu za lepe poslovilne besede ob odprtem grobu, pogrebni službi Novak ter g. kaplanu in pevskemu zboru za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

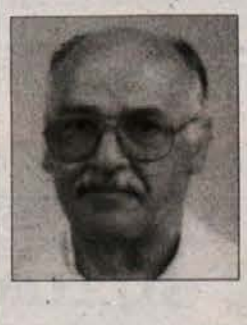

ZAHVALA

Komur je življenje težko,
mu bo zemlja lahka.
(Sienkiewicz)

V 65. letu starosti se je po mučni bolezni ustavilo zlato in plemenito srce upokojenega ravnatelja OŠ Škocjan

ROMANA ČELESNIKA

iz Škocjana

Ob boleči izgubi moža, očka in dedka se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, pokojniku darovali cvetje in sveče in nam kako drugače pomagali. Govornikom prisrčna hvala za poslovilne besede, pevcem, godbenikom, praporščakom, gasilcem in vsem, ki ste pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala Petru Blatniku, Komunali Novo mesto za pogrebne storitve, darovalcem prispevkov za Klinični center, osebju v vseh novomeških bolnišnicah, Kliničnemu centru in Infekcijski kliniki za oskrbo in lajšanje bolečin. Ostal nam boš v nepozabnem spominu.

Žalujoči: žena Jožica, sinova Miran in Samo z družinama, brat Stane in ostalo sorodstvo

tedenski koledar

Četrtek, 21. decembra - **Tomaž**
Petek, 22. decembra - **Mitja**
Sobota, 23. decembra - **Viktorija**
Nedelja, 24. decembra - **Eva**
Ponedeljek, 25. decembra - **božič**
Torek, 26. decembra - **dan samostojnosti**
Sreda, 27. decembra - **Janez**

Lunine mene

25. decembra ob 18.24 - **mlaj**

kino

ČRNOMELJ: 24.12. in 25.12. (ob 18. uri) Mulc. 25.12. (ob 20.30) Brez povratka.

GROSUPLJE: 22.12. (ob 17. uri) Porno film. 22.12. (ob 19. uri) Popoldanski obračun.

IVANČNA GORICA: 21.12. (ob 16. uri) Popoldanski obračun. 21.12. (ob 18. uri) Porno film.

KOČEVJE: 23.12. (ob 18. uri) Porno film. 24.12. (ob 18. uri) Popoldanski obračun.

KRŠKO: 21.12. (ob 19. uri), 23.12. (ob 20. uri) in 26.12. (ob 19. uri) Shaft.

METLIKA: 22.12. (ob 18. in 20. uri) Mulc. 24.12. (ob 18. in 20 uri) Brez povratka.

RIBNICA: 23.12. (ob 21. uri) Popoldanski obračun.

TREBNJE: 22.12. (ob 20. uri) in 23.12. (ob 17. uri) Trenutek odločitve. 27.12. (ob 14. uri) Svet igrač. 27.12. (ob 17. uri) Aljaska.

VELIKE LAŠČE: 23.12. (ob 19. uri) Popoldanski obračun.

MALE OGLASE

sprejemamo osebno, po pošti in na telefonsko številko
07/39 30 512
Izven delovnega časa lahko mali oglas oddate na avtomatski telefonski odzivnik.

OSMRTNICE in ZAHVALE

sprejemamo osebno, po pošti in na faks številko
07/39 30 540
Male oglase, osmrtnice in zahvale sprejemamo tudi po elektronski pošti na naslov:
info@dol-list.si
Male oglase brezplačno ponovimo na internetni strani Dolenjskega lista na naslovu:
http://www.dol-list.si

Spoštovani oglaševalci!

Kljub božiču in dnevu samostojnosti bo zadnja letošnja številka Dolenjskega lista izšla naslednji četrtek. Žal pa bosta umanjkala dva delovna dneva za sprejem malih oglasov, osmrtnic in drugega oglasnega gradiva, zato vas prosimo, da pohitite in male oglase, osmrtnice, razpise ipd. oddate **do jutri, 22. decembra**, zamudnike pa ne bomo odganjali niti **v torek, 26. decembra**, torej na praznični dan, ko bomo oglasno gradivo sprejemali **do 10. ure**. V dela prostih dneh pa so vam vselej na voljo tudi naši avtomatski **telefonski odzivnik (07/39 30 512), faks (07/39 30 540)** in **elektronska pošta (info@dol-list.si** ali **dolenj72@siol.net)**.
Hvala za razumevanje. **Oglasna služba Dolenjskega lista**

KMETIJSKI STROJI

MALO RABLJEN plug IMT 755 prodam. ☎ (07)3073421. 3206

KUPIM

NEKAJ STAREGA POHIŠTVA kupim (mize, omare, stole, komode, postelje), staro okoli 100 let. ☎ (07)30-45-800, (041)696-263.

GOTOVINA TAKOJ za delnice skladov, podjetij in pokojninskih bonov! ☎ (07)3930262.

MOTORNA VOZILA

R 5 FIVE, letnik 1994, prodam. ☎ (07) 3078350. 3217

PREPIS VOZIL
041/546-159

SUZUKI ALTO 1.0 GL, 5V, nov, zadet na loteriji, prodam 200.000 SIT ceneje. ☎ (07)3024791 ali (041)691434. 3202

V CENTRU Novega mesta oddamo 200 m² prostorov za pisarniško dejavnost, stanovanje. ☎ (07)3326893, dopoldan, 3023417, popoldan. 3205

RENT-A-CAR kombi 8+1 za prevoz tovora ali oseb, z voznikom ali brez, za daljše najeme ugodni popusti, neomejeni kilometri. ☎ **041/412 532**.

R 5 FIVE, letnik 1994, prodam. ☎ (07) 3078350. 3217

GOLF CL, letnik 1992, kovinske barve, 5V, 58.000 km, prodam. ☎ (031)305-973. 3227

SONATO 2.0 GLS, letnik 10/96, z vso opremo in klimo, kovinsko modro, prodam za 1.600.000 SIT. Možen kredit. ☎ (031)342-259. 3230

GOLF EUROPA 1.4, letnik 1994, prodam. ☎ (07)3083650. 3235

POLO 60, letnik 1997, rdeč, 3V, 28.000 km, prodam. ☎ (041)546-159. 3239

VW JETTA 1.6, letnik 1989, 110.000 km, registriran do 8/01, kovinske barve, dobro ohranjen, prodam. ☎ (031)820-097, po 14. uri.

KOMBINIRANO VOZILO Seat Inka, letnik 1996, registrirano do 8/01, z dodatno opremo, rdeče, 98.000 km, prodam. ☎ (07)3083032 ali (031)639-120. 3244

OPEL VECTRO 1.7 TD, prvi lastnik, dodatna oprema, v odličnem stanju, prodam. ☎ (07)3073101. 3249

POSEST

ZAZIDLJIVO ZEMLJIŠČE z vinogradom, 15.5 a, v bližini Novega mesta prodam. ☎ (041)393-177. 3203

V NEPOSREDNI BLIŽINI Čateških toplic (500 m) prodamo stanovanjsko hišo, delno adaptirano, CK, telefon, urejen vrt (4.5 a), idilična lega ob Savi, vseljivo takoj, za samo 12.000.000 SIT. Možen kredit oz. leasing. ☎ (031)342-259. 3231

V ŠKOCJANU prodamo novejšo stanovanjsko hišo z vso opremo, na zemljišču 600 m², ter starejšo hišo z gospodarskim poslopjem. ☎ (07)3461500. 3245

PRODAM

VINO beli pinot, laški rizling, belokranjsko belo in modro frankinjo prodam. ☎ (07) 3052903. 3201

PUNTE za gradbeništvo in cisterno Creina, 3200-litrsko, prodam. ☎ (041)840-503. 3207

NOVO mizarsko kombinirko SCM 5010, 5 operacij, prodam. ☎ (07)3052831. 3210

SPALNICO in omaro prodam. ☎ (07) 3465350. 3236

ZIDANO GARAŽO, vrstno, v Novem mestu prodam. ☎ (07)3930890. 3243

OBVESTILO

Spoštovane paciente, prijatelje in poslovne partnerje obveščam, da se je Zasebna ordinacija spl. medicine dr. med. Krešimir Macan iz Zdravstvenega doma Črnomelj preselila v nove prostore na Zadružno 33 (Novi poslovni center Begrad - poleg lekarne). Urnik in telefonske številke so nespremenjene.
Ambulanta je z delom pričela v ponedeljek, 18.12.2000.
Obenem se zahvaljujem podjetju Begrad za gradnjo in vsem, ki so pripomogli pri opremljanju ambulante.
Dobrodošli v novi ambulanti!
dr. Krešimir Macan

ROLETARSTVO **BAYER**
Bayer Aleksander, s.p., Stopiče 37 a
07/ 30 80 210
040/ 202 868

DEŽURNE TRGOVINE

V **soboto, 23. decembra,** bodo odprte naslednje prodajalne živil:
- **Novo mesto:** od 8. do 20. ure: Mercator center Cikava

od 7. do 13. ure: Dom Bršljin
- **Šentjernej:** od 7. do 17. ure: Market

V **nedeljo, 24. decembra,** bodo odprte naslednje prodajalne živil:
- **Novo mesto:** od 8. do 12. ure: Mercator center Cikava

od 8. do 11. ure: Samopostrežba Ločna, Market Drska, Market Smrečnikova
- **Straža:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba
- **Šentjernej:** od 8. do 11. ure: Market

FRIZERSKI SALON (z možnostjo opravljanja kake druge dejavnosti) v Novem mestu oddamo v najem. ☎ 07/33 73 460.

Vestalka, s.p. **VEDEŽEVANJE** S 30-LETNIMI IZKUŠNJAMI **090-41-18** 185 SIT/min

TESNENJE oken in vrat s silikonskimi tesnili. Velik prihranek pri ogrevanju. Izvajam tudi vsa mizarska popravila. Tel. **07/33 22 750**, GSM **041/242 701.**

RAZNO

POLAGANJE keramičnih oblog! ☎ (041) 553-873. 3064

TRGOVINA Pod lipco, Rdeči Kal, vam nudi veliko izbiro zimskih čevljev in otroških bundic po zelo ugodnih cenah. ☎ (07)3465194.

LOKAL v Plavi laguni v Novem mestu oddam. ☎ (07)3342443, popoldan. 3221

IZDELUJEMO vse vrste hlevske opreme za prašičerejo in govedorejo. ☎ (07)8162 930 ali (041)503-743. 3226

SLUŽBO DOBI

MIZARJA ali fanta z veseljem do dela v lesni stroki zaposlimo. ☎ (07)3078066 ali (050) 637-114. 3214

PRIKUPNO DEKLE ali FANTA iščemo za delo v šanku v eni od novomeških okrepčevalnic. Omogočimo opravljanje pripravništva. ☎ 07/33 22 765 ali 041/628 385.

McDonald's™
Restavracija Novo mesto
Trgovski center Bršljin
Tel.: 07/33-77-020

Ali se želite pridružiti naši ekipi?

Redno zaposlimo:
1. **sodelavca(ko) za delo v kuhinji in na blagajni;**
2. **sodelavko(ca) za delo hostese ali hosta** (gostitelja-ice) za delo z otroci, vodenje rojstnodnevnih zabav ter za delo z gosti.

Po opravljenem enomesečnem poskusnem delu nudimo možnost:
a) zaposlitve za nedoločen čas,
b) napredovanja in izobraževanja v sistemu McDonalds's.

Prijave pošljite na naslov:
McDonald's Novo mesto
Ljubljanska 24
8000 Novo mesto

V ČRNOMLJU zaposlimo prodajalko za delo v trgovini z oblačili. ☎ (040)346-271. 3247

FARMACEVTSKEGA TEHNIKA s strokovnim izpitom in vsaj dvema letoma delovne dobe zaposlimo v specializirani prodajalni za nedoločan čas. Ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite na naslov: Medis, Ljubljanska 26, Novo mesto. 3250

STANOVANJA

V CENTRU Senovega prodam stanovanje, 41.70 m2, prvo nadstropje, balkon. 3200

TRISOBNO STANOVANJE v Novem mestu prodam. ☎ (041)601-573. 3220

GARSONJERO s posebnim vhodom oddam. ☎ (07)3325387. 3223

ŽIVALI

PRAŠIČE, 100 do 200 kg, prodam. ☎ (07)3324-625. 3199

KRAVO, triletno, za zakol, prodam. ☎ (07)3049401. 3204

KOZLIČKE za zakol prodam. ☎ (041)926-432, po 19. uri. 3208

DVE sivi telici, stari 14 mesecev, prodam. ☎ (07)3085762. 3209

TELIČKA SIVČKA, prašiča, 130 kg, krmljenega z domačo hrano, in hlevski gnoj prodam. ☎ (07)3075553. 3211

KRAVO SIVKO, dobro mlekarico, brejo 8 mesecev, prodam. ☎ (07)3098112. 3213

PRAŠIČA, težkega 130 kg, domača krma, prodam. ☎ (07)3076501. 3216

KRAVO SIMENTALKO s prvim teličkom prodam. ☎ (07)3078350. 3218

OVNA JSR pasme in ovce z mladiči prodam. ☎ (07)3089067. 3219

PRAŠIČA, 180 kg, prodam. ☎ (07)3085604.

PRAŠIČA, težkega 230 kg, domača krma, in kravo za zakol prodam. ☎ (07)3052827.

RJAVE NESNICE pred nesnostjo in bele težke kokoši bomo prodajali 27., 28. 29. in 30. decembra. Kuhelj, Šmarje 9, Šentjernej. ☎ (07)3082424. 3225

PRAŠIČA, težkega 180 kg, prodam. ☎ (07)3026059. 3228

TELICO SIVKO, v devetem mescu brejosti, prodam. ☎ (07)3082310. 3229

PRAŠIČE, 110 do 130 kg, domača hrana, prodam. ☎ (07)3077279. 3233

TELIČKE, črno-bele, stare do 20 dni, prodam. ☎ (07)3083071. 3234

2 PRAŠIČA, težka okoli 150 kg, domača krma, prodam. Možen zakol. ☎ (07)3071534.

PRAŠIČA, 120 kg, domača hrana, prodam. ☎ (07)3081414. 3238

TELICO FRIZIJKO, brejo v devetem mesecu, in prašičke za zakol ali nadaljnjo rejo prodam. ☎ (07)3083245. 3240

PRAŠIČE, težke 150 do 170 kg, domača krma, prodam po 320 SIT/kg. Možen zakol. ☎ (07)3073054. 3241

PRAŠIČE, težke 120 do 150 kg, domača krma, prodam. ☎ (040)275-667. 3246

KRAVO za zakol in pujske za nadaljnjo rejo prodam. ☎ (07)3073317. 3248

KRAVO za zakol in 1000 kg jedilnega krompirja prodam. ☎ (07)3049701. 3232

salon za pse
Budja - Ul. talcev 12 - Novo mesto
☎ 07/33 24 377

DOLENJSKI LIST
Poleg kegljišča **na Germovi 6 v Novem mestu** posluje
okrepčevalnica NAD JEZOM

Postregli vas bodo s:
- **picami**
- **hamburgerjem**
- **giricami**
- **pomfritom**
- **sladoledom**
- **ledeno kavo**
- **sadnimi kupami**

in raznovrstnimi pijačami.

☎ **07/ 33 21 878**
Vabljeni!

❄ ❄ ❄

Vesel božič in srečno 2001. leto želimo vsem gostom in poslovnim sodelavcem!

Verjemite ali ne...
RADIO OGNJIŠČE
Krvavec 104,5 | Kum 105,9

DOLENJSKI LIST

DOREMA, d.o.o.
obrat Mokronog
Gubčeva cesta 6
8320 Mokronog

Objavljamo prosto delovno mesto

MEHANIK v obratu šivalnice

Pogoji:
- 3- ali 4-letna šola elektro ali strojne smeri
- zaželene delovne izkušnje
- starost do 35 let

Pisne prijave pošljite v 8-ih dneh po objavi na zgornji naslov.

PODGORJE, d.o.o.
TOVARNA PLOSKOVNEGA POHIŠTVA
Trubarjeva c. 24, 8310 ŠENTJERNEJ

RAZPISUJE PROSTO DELOVNO MESTO

RAZVOJNEGA TEHNOLOGA

Pogoji za zasedbo delovnega mesta so:
- končana V. ali VI. stopnja lesne šole
- poznavanje lesne tehnologije
- izkušnje na področju razvoja in dizajniranja novih izdelkov
- od kandidata se pričakuje, da je delal na podobnih delih vsaj 3 leta
- odslužen vojaški rok
- poznavanje računalniških aplikacij
- vozniški izpit iz B kategorije

Za zgoraj navedeno delovno mesto bomo z izbranim kandidatom sklenili delovno razmerje za obdobje 16 mesecev (za nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu).

Vaše ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pričakujemo v 8 (osmih) dneh po objavi na naslov: PODGORJE, d.o.o., Tovarna ploskovnega pohištva, Trubarjeva 24, 8310 ŠENTJERNEJ, v Kadrovsko splošno službo.

Vsi, ki se bodo prijavili na razpis, bodo o izbiri obveščeni v petnajstih dneh po preteku roka za prijavo.

DOLENJSKI LIST

Izdajatelj: *Dolenjski list Novo mesto, d.o.o.* Direktor: *Drago Rustja*
Uredništvo: *Jožica Dorniž (odgovorna urednica), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Breda Dušič Gornik, Tanja Jakše Gazvoda, Mojca Leskovšek-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj, Lidija Murn, Pavel Perc in Igor Vidmar*
Izhaja ob četrtkih. *Cena izvoda 220 tolarjev; naročnina za 26 izvodov v 2. polletju 5.460 tolarjev, za upokojence 4.914 tolarjev, za pravne osebe 10.920 tolarjev; za tujino letno 70 evrov oz. druga valuta v tej vrednosti. V ceni izvoda oz. naročnini je upoštevan 8-odst. DDV.*
Naročila in pisne odpovedi sprejemamo samo s prvo številko v mesecu.
Oglasi: *Cena 1 cm v stolpcu za oglas (in mali oglas pravnih oseb) 2.900 tolarjev (v barvi 3.100 tolarjev), na prvi ali zadnji strani 5.800 tolarjev (v barvi 6.200 tolarjev); za razpis 3.500 tolarjev. V ceni oglasa oz. razpisa ni upoštevan 19-odst. DDV.*
Mali oglas do deset besed 1.900 tolarjev, vsaka nadaljnja beseda 190 tolarjev. V ceni malega oglasa je upoštevan 19-odst. DDV.
Žiro račun pri Agenciji za plačilni promet v Novem mestu: *52100-601-59881.* Transakcijski račun pri Dolenjski banki, d.d., Novo mesto: *970-7100-4405/9.*
Naslov: *Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Germova ulica 4, p.p. 212.*
Telefoni: *uprava 07/39 30 500, odgovorna urednica 39 30 528, propagandna služba 39 30 514, naročniška služba 39 30 508* in *39 30 510, mali oglasi in osmrtnice 39 30 512, računovodstvo 39 30 504* in *39 30 506.*
Telefaks: *07/ 39 30 540.*
Elektronska pošta: *info@dol-list.si* Internet *http://www.dol-list.si*
Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo.
Računalniški prelom in filmi: *Dolenjski list Novo mesto, d.o.o.*
Tisk: *DELO-TČR, d.d., Ljubljana, Dunajska 5.*

SUZUKI
- **prodaja vozil**
- **servis vozil**
- **vulkanizerstvo**
- **kleparstvo**
- **ličarstvo**

Avtomehanika Jurij Murn, s.p.
Resslova 4, Novo mesto
☎ **07/30 24 791**

A K C I J A
WAGON R+ 1.3 GL
že od **1,835.846** tolarjev!
Ugodni kreditni in leasing pogoji!

Strankam in poslovnim sodelavcem želimo vesel božič in veliko sreče v 2001. letu!

Vesele božične praznike
ter veliko sreče,
osebnega zadovoljstva,
zdravja in poslovnih
uspehov v letu 2001
želi vsem svojim kupcem
Mercator Dolenjska!

Hvala za izkazano zaupanje!

Mercator *najboljši sosed*

Naj vam prihodnje leto
vsak dan do roba
napolni čašo smeha
in vas bogato obsuje
z uspehi.

DOLENJSKA BANKA

Hoteli Igralnice Turizem

K SODELOVANJU VABIMO ŠTUDENTE ZA TEČAJ ZA CROUPIERJE POSEBNIH IGER NA SREČO (IGRE S KARTAMI) ZA IGRALNICO NA OTOČCU

K sodelovanju vabimo študente, ki so se pripravljeni vključiti v izobraževanje za izvajanje posebnih iger na srečo - za igre s kartami.

Kandidati morajo imeti status študenta vsaj še dve leti, zaključeno srednjo šolo V. stopnje, zaželjeno je biti star med 21 in 30 let, imeti primerno višino; za moške kandidate je zaželjen odslužen vojaški rok.

Pred pričetkom izobraževanja bodo s kandidati vodeni razgovori, opravljeno bo testiranje psihomotornih sposobnosti in preverjeno bo zdravstveno stanje. Izobraževanje se bo začelo v drugi polovici meseca januarja 2001.

Pisne prijave z življenjepisom, dokazili o izpolnjevanju pogojev, potrdilom o državljanstvu, rojstnim listom, potrdilom o opravljeni vojaščini in potrdilom, da niste v kazenskem postopku oz. da niste bili obsojeni zaradi kaznivega dejanja, pošljite do 5. januarja 2001 na naslov: HIT, d.d., Nova Gorica, Delpinova 7/a, 5000 Novo Gorica.

PETINO MANJ ZA KURJAVO
NAKUP OKEN
s toplotno izolativnim steklom
BREZ DOPLAČILA
DO 20. JANUARJA
JELOVICA
Novo mesto: tel.,fax: (07) 332 34 44
Brežice: tel.,fax: (07) 496 29 26
Metlika: tel.,fax: (07) 305 87 16

Prodajni center podov
PCP PUREBER
PARKETARSTVO
Foesterjeva 10, Novo mesto

Strankam in poslovnim partnerjem voščimo *vesel božič* in veliko uspehov v *letu 2001* !

beti
metlika

Zaposlenim, upokojencem, delničarjem, poslovnim partnerjem in kupcem želimo vesele božične praznike, iskrivo, prstižno in prijetno leto 2001!

PROTEKT P NOVO MESTO

Podjetje za varovanje premoženja in oseb, d.o.o.
Novo mesto, Seidlova 5
tel.: 07/3 325 325
faks: 07/3 917 305

Strankam želimo veliko sreče v 2001. letu, za varnost pa bomo poskrbeli mi!

DOLENJSKI LIST

NOVO SIEMENS A36 - moden in oblečen

Za **6.000** tolarjev brezplačnih pogovorov.*

Srečno in veselo HALOfoniranje!

Siemens A36

15.900 SIT

- darilo: torbica za vaš telefon!
- deluje v omrežjih GSM 900/1800
- visoka kakovost za nizko ceno
- preprost za uporabo
- modna in atraktivna oblika
- majhen in lahek
- telefon zna slovensko!

* Za vse nove člane kluba Halo.

Vse navedene cene vključujejo DDV.

Halo GSM 040

POKLIČITE NAS: 080 40 40 OBIŠČITE NAS: halo.simobil.si

SI MOBIL d.d., Šmartinska 134b, Ljubljana

PORTRET TEGA TEDNA

Franc Adam

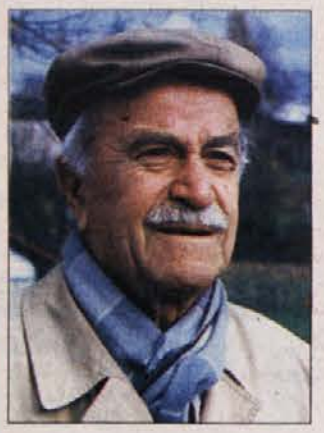

Franc Adam je živa kronika Novega mesta. Če hočeš zvedeti, kaj se je pomembnega, zanimivega, usodnega ali zabavnega dogajalo v tem stoletju v Novem mestu, se ni treba zakopati v arhivsko gradivo, prelistavati stare časopise in prebirati zgodovinske razprave in članke, ampak je najbolje o tem pobarati Adamovega Franceljna, pa boš o stvari izvedel vse in še kaj zraven.

O Francu Adamu lahko govorimo v presežnikih: je najstarejši živeči Novomeščan, najstarejši dolenjski član Sokola in eden najstarejših v Sloveniji, domačin, ki je videl največ filmov, ima najboljši spomin in še kaj bi se našlo. Morda kakšna od teh trditev ne drži povsem. "Ga pa ni na svetu, ki bi znal tako pripraviti šoje, kot jih zna Adamov Francelj," ne dopušča nobenega dvoma in ugovora. Njegov pokojni brat Korl, priznava Francelj, je bil pa najboljši čevinkar, se pravi lovec na te ptice, ki je nekoč domov prinesel več kot sto na limanice ujetih šoj.

Čez tri mesece, na prvi pomladni dan v tretjem tisočletju, bo Adam dopolnil 90 let. Njegovo življenje je od rojstva naprej nekaj posebnega. Rodil se je kot punčka. Oče si je po treh fantih zelo želel hčerke. Ko je v hiši na novomeškem Glavnem trgu na svet privekal še četrti Adam, so na poti h krstu v kapiteljsko cerkev z vikarjem vred zavili v gostilno botre, birtinje Na vratih, kjer so ostali toliko časa, da niso več vedeli, kakšnega spola je otrok, in so ga potem v krstne bukve vpisali kot Frančiško. In ko je Franci proti koncu 1. svetovne vojne prišel v 1. razred, ga frančiškanski gvardijan Atanas ni imel na spisku. Šele potem so mu uradno spremenili spol.

Kot moški pa je bil vse mogoče. 1. decembra 1918, ko je nastala kraljevina Jugoslavija, je med novomeško sokolsko deco nastopil na prireditvi v čast "ujedinjenja". Narodnostno zavednemu sokolstvu, ki mu je goreče pripadala vsa Adamova družina, je ostal zvest do danes. Edini je še, ki se lahko pohvali, da ga je telovadbe učil tudi Leon Štukelj, s katerim sta ostala prijatelja do Štukljeve smrti.

Franc je vse svoje življenje razen dveh let, ko je kot krojaški pomočnik delal v Mariboru, preživel v Novem mestu. Pred vojno je bil 12 let samostojni mojster za moško in damsko krojaštvo, za kar se je izpopolnjeval tudi na Dunaju. V novomeškem Sokolskem domu je ob koncu leta nastopal kot Miklavž. "Tudi po 500 otrok je prišlo na miklavževanje," se spominja. Nazadnje je bil Miklavž decembra 1945, po končani 2. svetovni vojni. Potem so Miklavža preimenovali v dedka Mraza, Francelj je pa ostal.

Po vojni sta z ženo vzela za svojo bosansko sirotico Deso, ki je v Novem mestu končala gimnazijo, študirala v Ljubljani in je krušnemu očetu Francu na Reki dala dve ljubljeni vnukinji.

18 let je bil direktor novomeškega kina, dolgo let predsednik Slovenskih kinematografov in podpredsednik Kino gledališč Jugoslavije ter častni gost jugoslovanskega filmskega festivala v Pulju. "Tito je sedel v prvi vrsti, jaz pa v tretji!" Bil je tudi v komisiji za nakup tujih filmov. "Ko so nam prvič ponudili znameniti ameriški film V vrtincu, ga nismo mogli kupiti, ker bi morali zanj odšteti toliko denarja, kot bi ga dobili za več vlakov hlodovine; kupili smo ga šele 4 leta zatem," se spominja. Še danes ima prost vstop v novomeški kino, a pravi, da ne gre rad, ker današnji filmi niso kaj prida, v Vrtincu bi si pa z veseljem še enkrat ogledal, čeprav ga je videl najmanj desetkrat.

V pokoju je Franc 32 let. "Rihtam se sam, pereta pralni stroj in prašek, kuham pa tako kot nihče drug." Vsak dan hodi 2 do 4 ure, ob sobotah, ko ima več časa, pa tudi 6.

A. BARTELJ

Šentjernejski petelin še bližje pasmi

Tri linije pri 9 rejcih

ŠENTJERNEJ - Projekt oblikovanja pasme šentjernejskega petelina gre v tretje leto in očitno je, da so v društvu Gallus Bartholomaeus načrt vzeli resno. Za zdaj je v projekt, ki ga vodi Vinko Sajtl iz Gradišča, vključenih 9 rejcev iz šentjernejske, novomeške in krške občine. V želji, da bi dobili pasmo z dobrimi proizvodnimi lastnostmi, so za oblikovanje tretje generacije križancev pripeljali novo gensko zasnovo pasmo barne velder (na sliki), upajo pa, da se bo število rejcev, ki so še vedno vabljeni k sodelovanju, še povečalo.

Letos so kandidirali za sredstva ministrstva za kmetijstvo, ki je projekt križanja - ta je letno vreden 1,7 milijona tolarjev - tako tudi finančno podprlo, načrt pa je zavarovala tudi Zavarovalnica Triglav. Po besedah predsednika društva Staneta Bregarja naj bi bila nova pasma oblikovana v štirih do šestih letih. Letos se je tako zvalilo 262 živali, za leto 2001 pa predvidevajo okoli 300 živali. Z novo, tretjo generacijo križancev bodo začeli v jati nastajajoče pasme šentjernejskega petelina načrtno in sistematično spremljati še druge lastnosti, ne le oplojenost jajc.

T. J. G.

ŠE ENA PASMA ZA ŠENTJERNEJSKEGA PETELINA - Da bo šentjernejski petelin res nekaj posebnega, so v projekt oblikovanja nove pasme vključili še novo čisto gensko zasnovo pasmo barne velder. Metalna barva tega petelina bi se namreč prilegala tudi šentjernejskemu petelinu.

Koncert skupine Desert Fox

ČRNOMELJ - V soboto, 23. decembra, bo ob 22. uri v Mladinskem kulturnem klubu Črnomelj promocijski koncert skupine Desert Fox ob izidu nove zgoščenke z naslovom Obstoj.

VODOMEC OB TEŽKI VODI - Vodomec je v Sloveniji močno ogrožena vrsta ptic, poznavalci ocenjujejo, da gnezdi pri nas le 400 do 600 parov. Prebiva predvsem ob nižinskih rekah in potokih, prehranjuje pa se z nekaj centimetrov velikimi ribami. Poleg onesnaževanja voda tako zaradi industrije kot kmetijstva vodomca najbolj ogrožajo uravnave vodnih tokov, ki ga prizadenejo v prehranskem in gnezditvenem pogledu. Eksotično obarvani ptič z nesorazmerno velikim kljunom je zelo plah; poseda po vejah, štrlečih nad vodo, in opreza za ribami. Še preden ga opaziš, se že spreleti. Kdor ga prvič vidi, še pomišlja, ali ni bil le privid. Da vodomec gnezdi tudi ob Težki vodi, je dokaz fotografija, ki jo je posnel Peter Klinc ob tem potoku v Novem mestu.

Ustvarjalni izziv jaslic

Društvo Ragle je v galeriji Trebnje pripravilo zanimivo razstavo izvirnih jaslic - 22 jasličnih skupin

TREBNJE - Društvo Ragle je v tukajšnji galeriji pripravilo že tretjo razstavo jaslic. Na prvi pred dvema letoma so predstavili družinske jaslice, na drugi so prišle na vrsto cerkvene iz več cerkva trebanjske občine, letos pa so se odločili, da prikažejo "moje jaslice", se pravi jaslice, ki imajo izvirni avtorski pečat, naj so delo posameznika ali cele skupine. Pobuda je naletela na plodna tla, saj so organizatorji prejeli kar 22 različnih jaslic, ki jih je izdelalo enajst posameznikov ter enajst skupin otrok v šolah in v birmanskih skupinah.

Razstavo so odprli v soboto, 16. decembra, zvečer, na ogled pa je do božiča. Na otvoritvi, na kateri se je kar gnetlo obiskovalcev, je dekliška skupina Ragle prikazala starodaven običaj nošenja Marije, ki je bil v adventnem času na podeželju živ še pred drugo svetovno vojno, Ivanka Višček je povedala nekaj besed o razstavi, Dušan Štepec pa je predstavil zgodovino jaslic in podal oceno razstavljenih izdelkov. Za glasbeni predah je poskrbela citrarka Lavra Martinčič iz Novega mesta.

V galeriji je na ogled res pestra bera jaslic, od papirnatih v skoraj naravni velikosti do miniaturnih v steklenici. Figurice so izdelane iz lesa, keramike, trtja, papirja in cunj, med njimi so tudi jaslice na kruhu božičniku, na lectovem srcu in v barvnem steklu. Ustvarjalna fantazija posameznikov in šolskih otrok se je v sodelovanju z njihovimi mentorji lepo razživela, starožitni običaj postavljanja jaslic pa se je izkazal kot zanimiv ustvarjalni izziv.

M. MARKELJ

Že 142. žegnanje konj

DOLENJA STARA VAS PRI ŠENTJERNEJU - Na štefanovo, 26. decembra, bo tudi letos v Dolenji Stari vasi tradicionalno žegnanje konj, tradicije namreč ni mogla prekiniti nobena vlada ali vojna. Prireditev, ki jo pripravlja prostovoljno gasilsko društvo Dolenja Stara vas v sodelovanju z občino Šentjernej, se bo začela ob 9. uri z zbiranjem konjenikov in oblikovanjem povorke na Šentjernejskem hipodromu. Pol ure kasneje bo povorka krenila proti Dolenji Stari vasi, od 10. uri pa bo pri tamkajšnji cerkvi maša in blagoslov konj. Letos bodo v povorki tudi konji iz kobilarne Lipica.

Vsi konji, ki bodo na prireditev prišli iz krajev izven področja Upravne enote Novo mesto, morajo imeti na zdravstvenem spričevalu vpisan veterinarsko sanitarni pregled pri nakladanju živali na prevozno sredstvo pred odhodom na prireditev.

V kraški jami tudi žive jaslice

SEMIČ - KUD Orel Semič vabi na ogled jaslic v kraški jami Malikovec, ki bodo na ogled od 24. decembra od 9. ure do 25. decembra do 2. ure ter 25. in 26. decembra od 9. do 21. ure. V tem času bo mogoče pred jamo tudi kaj prigrizniti in popiti. 24. in 25. decembra ob 16. uri pa bosta v jami tudi predstavi živih jaslic, medtem ko bo 24. decembra ob 23.30 v župnijski cerkvi sv. Štefana božičnica, pol ure pozneje pa polnočnica. Od 27. do 30. decembra bodo jaslice v jami na ogled ob predhodni prijavi v semiškem župnišču.

Vandali na Bazi 20

Peterica osumljena

KOČEVSKI ROG - Pretekli konec tedna je javnost vznemirilo vandalsko početje skupine mladih v Kočevskem Rogu, točneje na Bazi 20, ki zdaj niso več neznanci. 16. decembra ob 13.30 so namreč novomeški policisti na podlagi 2. odstavka 157. člena ZKP zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja poškodovanja ali uničenja stvari, ki so posebnega kulturnega ali zgodovinskega pomena ali naravne znamenitosti, odvzeli prostost štirim 19-letnikom: T. Z., K. K., D. Š. D. M. in mladoletnemu A. Š. (vsi so iz Kočevja).

Vsi so utemeljeno osumljeni, da so 15. decembra nekaj po 22. uri v Kočevskem Rogu poškodovali objekte oz. kulturni spomenik Baze 20, kjer je bil med drugo svetovno vojno sedež političnega vodstva slovenskega odporniškega gibanja. V dveh objektih so poškodovali stole, žlebove, stekla oken, papir, s katerim je bila oblepljena notranjost, in še nekaj drugih predmetov, ki izvirajo iz vojnih časov in imajo neprecenljivo državno kulturno vrednost. Policisti bodo zoper vse napisali kazensko ovadbo. Osumljeni so dejanje menda že priznali in so v priporu.

Dražba umetniških del

METLIKA - V petek, 22. decembra, bo ob 15. uri v prvem nadstropju metliškega gradu dražba likovnih del, ki so ob letošnji Vinski vigredi nastala na prvi slikarski koloniji, na kateri so slikarji slikali vedute Metlike in belokranjsko krajino. Dražbo bo strokovno vodil umetnostni zgodovinar, kustos Jožef Matijevič. Izkupiček od prodanih slik bo namenjen drugi slikarski koloniji.

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Črnomaljski jug brez javne razsvetljave - Kje je 100 g gratis margarine? - Podjetni akviziter na časopis naročil celo slepa zakonca - Trubar kot kaplar - Pohvala za servis TPV

Predzadnje novinarsko telefonsko dežurstvo v letošnjem letu se je iztekło nekako v povprečju za to odmevno rubriko: največ kritik in opozoril na nepravilnosti, kakšno vprašanje, a tudi brez pohvale ni šlo, kar je lepo in prav.

Prvi se je oglasil eden od "prvoborcev" te rubrike, **Mirko Čadonič iz Črnomlja**. "V Črnomaljskem drobirju je zapisano, da je Ločka cesta črnomaljski jug, ker nista prednovoletno osvetljena dva spodnja mostova. Kakšen jug so potem šele Grajske njive, kjer nimamo niti javne razsvetljave?" sprašuje Čadonič. "Pa bi bili zadovoljni že, če bi imeli vsaj 8 luči, a občina za ta del Črnomlja niti tega ne premore. Če je res, da zato, ker nekdo ne pusti prekopati 20 m široke njive, naj to župan javno pove. Kakorkoli že, gotovo pa ni potrebno, da je mesto praznično razsvetljeno že zadnji teden v novembru. To gre menda na občinske stroške, občina pa smo vsi, tudi mi, ki nimamo niti javne razsvetljave."

Bralka iz Brežic pa se sprašuje, "v čem je štos Mercatorjeve ugodne ponudbe." V brežiški Mercatorjevi blagovnici je namreč kupila 500-gramsko margarino Ramo po normalni ceni in zanjo plačala 239 tolarjev. Naslednji teden pa je njena mama v isti trgovini kot posebej ugodno kupila 600-gramsko margarino iste znamke z reklamnim sporočilom, da je 100 g gratis. "Cena je bila pa 287 tolarjev. Izračun pokaže, da je v tej ceni tistim 500 g prišteta še normalna cena za 100 g. Kje je pa tistih obljubljenih 100 g gratis?" se sprašuje bralka.

Dobro, Brežičanka je margarino, ki jo je pošteno plačala, lahko vsaj namazala na kruh ali iz nje spekla piškote. Kaj pa naj slepa starejša zakonca z Dvora počneta z Dnevnikom, ki ga nista naročila, sedaj, ko kljub temu prihaja, pa nimata z njim kaj, saj ga brati ne moreta. V Braillovi pisavi ga pa še ne tiskajo. Zgodbo je povedala naša bralka **Jožа z Dvora**. Žrtev akviziterja, ki je konec novembra nabiral nove naročnike Dnevnika po Dvoru in okolici je več, slepa človeka sta samo najbolj vpijoč primer. "Po Dvoru je od vrat do vrat hodil človek, menda je prišel iz Ljubljane, spraševal, če smo naročeni na Nedeljca; ko sem mu povedala, da smo naročniki, je momljal, da je za upokojence Dnevnik cenejši, nekaj obkrožil in šel naprej. Potem pa smo začeli dobivati še Dnevnik, čeprav ga nismo naročili. Telefonirala sem jim, da časopisa nisem naročila, položnico, ki sem jo dobila, sem poslala nazaj, časopis pa še zmeraj prihaja."

Franc Kirn iz Novega mesta pa bi rad pojasnilo, zakaj so slovenski velmožje in žene na našem denarju razporejeni tako, kot so. "To mi je prišlo na misel ob 200-letnici Prešernovega rojstva. Prešernova podoba je na bankovcu za 1000 tolarjev, medtem ko je na vrednostno največjem bankovcu za 10 tisočakov portret Ivana Cankarja, za Trubarja pa je očitno dovolj bankovec za 10 tolarjev. Po moje bi morali biti razvrščeni po pomembnosti in zgodovinski vrednosti, tako da bi bil Trubar, ki je začetnik slovenske knjižne besede, na vrhu, v oltarju, namesto da kot kakšen kaplar ali hlapec pristane na borih 10 tolarjih; Prešeren, največji in najpomembnejši pesnik, naj bi bil drugi, Cankar, kot največji pisatelj tretji in tako naprej," pravi gospod Kirn.

Janez iz Ulice Slavka Gruma pa se huduje nad Komunalo. "Pravijo, da so komunalci zaradi premikanja smetnjaških zabojnikov žrtve medsosedskih sporov. Pri nas so pa ravno oni zakuhali tak spor. Tri leta smo za 8 hiš imeli dva zabojnika in je bil mir. Potem pa so na željo enega od lastnikov hiš en zabojnik vzeli in ga prestavili k njemu, pri nas ostalih je pa završalo. Ne mislimo, da on ne bi smel imeti svojega zabojnika, naj mu ga dajo, a ne našega! Po prepirih in pritožbah so čez 14 dni zabojnik vrnili na staro mesto, a po nepotrebnem so vneli prepir in povzročili slabo voljo."

Mira Žagar iz Novega mesta pa ne more prehvaliti novega TPV-jevega servisa Renault minuta. "Skrajni čas je, da je Novo mesto dobilo tak servis, kjer storitev opravijo hitro in kakovostno, ob tem pa so vsi po vrsti prijazni in uslužni, po končanem delu pa ti avto, če je treba, pripeljejo na dom, in to opranega. In še delovni čas servisa je tak, da ustreza vsem. Prej sem imela z avtom hude težave, tri mesece mi ga je popravljal nek zasebnik, pa je bil vedno slabši, tu pa so mi ga popravili v dveh urah in pol in je odličen."

A. B.

Halo, tukaj
DOLENJSKI LIST

*Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa le opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki **07/ 39 30 522** vas čakamo vsak četrtek med 18. in 19. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prisluhnil.*

Festival Brežice 2000

Ob zaključku leta se zahvaljujem vsem našim poslovnim partnerjem, vsem zvestim obiskovalcem in vsem, ki prispevate, da naš glas lažje in hitreje potuje doma in skozi mnoge dežele. Vsem Vam želim dober in poln začetek novega tisočletja z željo, da še mnoga leta ostanemo skupaj.

Posavje, Dolenjska, Zasavje in vsa Slovenija smo s tem projektom doma in v svetu še močneje prepoznavni. Tu smo čudovit del zemeljske oble, ki so se mu v svojih stihih priklonili naši največji možje in ki s svojo kulturno dediščino kot dobra zemlja vrača poklone z najvišjo odličnostjo nam in našim zanamcem. In vsem Vam, ki nam stojite ob strani, bo veljala moja osebna Prešernova Zdravljica točno opolnoči na tega leta zadnji dan.

V drugi polovici julija Vam bodo najlepše zakladnice glasbene umetnosti od Boccacia do Beethovna na devetih historičnih lokacijah razprostrli Melante Amsterdam, Klaus Mertens, Amsterdam Loeki Stardust Quartet, Bernarda Fink Inzko, Domen Marinčič, Compagnia Vocale, Camerata Trajectina, London Baroque, Emma Kirkby, Ensemble Unicorn, Musica Florea, Musica ad Rhenum, Ingrid Schmithüsen, Capella Pratensis, Anner Bylsma, Trio Eroica, La Stagione Frankfurt in Il Gardelino ter mladi taletni glasbenih akademij širom po svetu.

Klemen Ramovš s sodelavci

Zavod Ars Ramovš, Slovenska 1, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 425 33 66, e-pošta: info@k-ramovs.si